OVIDIU ŞURIANU
CHEIA COMORILOR
EDITURA TINERETULUI

INTILNIRE IN ȚARA PULBERII

I

Pe Alexandru Vădeanu l-am cunoscut într-o împrejurare destul de puțin obișnuită și cu prețul unor mici neajunsuri care au făcut ca întîmplarea să-mi rămînă săpată mai trainic pe răbojul amintirii. Dar ce importanță pot avea cîteva plictiseli de călătorie, neprevăzute, cînd la capătul lor te așteaptă împlinirea unei vechi și arzătoare dorințe !... Voiam de mult să-l cunosc. Vestitul geofizician parcă mă atrăgea cu o forță de neînțeles.

Din auzite știam atîtea despre el, încît uneori mă întrebam dacă nu cumva îl mai cunoscusem vreodată, cine știe cu ce prilej uitat. Dar nu, n-am avut unde să-l întîlnesc. Fizionomia i-o reținusem probabil din nenumăratele fotografii care-i apăruseră în presă ; cît privește restul, soția mea, care lucra împreună cu el la „Institutul național de geofizică", nu scăpa niciodată ocazia de a-mi povesti cîte în lună și în stele despre el și despre ciudatele sale ipoteze științifice, care nu o dată mi-au aprins imaginația prin îndrăzneala și ineditul lor. Totuși, Vădeanu, după cum mi l-a zugrăvit ea, n-avea nimic incendiar în ființa lui. Dimpotrivă, s-ar fi zis că-i de-o stîngăcie fără pereche, mai ales în prezența femeilor, timid și naiv ca un copil, dar bun la inimă ca pîinea caldă — cum spuneau bătrînii. Mie, trăsăturile acestea parcă mi-1 făceau și mai simpatic.

„Ar trebui să-i iau un interviu", mi-am spus eu într-o zi, încercînd să împac interesul pe care mi-1 stîrnea cu preocupările mele profesionale. Dar în momentul acela nu mi-am putut îndeplini dorința, căci obiectul interesului meu se găsea tocmai la Mirnîi, în Antarctida. Și cam totdeauna s-a nimerit așa ; cînd plecam eu prin țară sau prin lumea largă, Vădeanu se găsea la București; cînd mă întorceam în capitală, pleca el cine știe unde. Poate altul nu și-ar fi pus la inimă astfel de nimicuri, dar pe mine mă scoteau din sărite, căci țineam, într-adevăr, foarte mult să-l cunosc, cu atît mai mult cu cît prilejul parcă mă ocolea. Și dorința mi-a crescut mereu. Totuși nu mi-a trecut prin cap niciodată ideea năstrușnică să mă duc anume și să-l caut în stațiunea marțiană „Țiolkovskaia", așa după cum s-a zvonit într-o vreme. Adevărul e că, atunci, cînd am plecat spre Marte, ca reporter, nici nu bănuiam că Sandu Vădeanu era acolo ; am aflat-o cam într-a cincea săptămână de drum, pe astronavă, de la cartograful Tolea Vereșceaghin, după ce ne împrietenisem la cataramă.

— Știi, mi-a spus el, că ai un compatriot la „Țiolkovskaia" ?

— Nu mai spune !
— Da, pe geofizicianul Vădeanu; conduce o echipă de cercetători care lucrează la stabilirea coordonatelor geografice pentru Marte, după o metodă propusă de el.
— Poate coordonate areografice, încercai eu să fac pe savantul.
— Ești ruginit, amice, zise rîzînd Vereșceaghin. Astea erau bune pe vremea bunicilor, cînd se pomenea despre călătorii pe Marte sau pe Lună doar în povestirile științifico-fantastice. întrebuințînd sistemul acesta, unde crezi c-am fi ajuns cu terminologia după cucerirea cîtorva mii de planete ? !
Mii de planete ? ! Avea și Vereșceaghin ăsta o imaginație !...
Vestea mă interesa, desigur, căci prilejul după care alergasem atît mi se oferea de astă dată fără să-l caut. Doar n-o să-l scap tocmai la „Țiolkov- skaia‟, unde oamenii se întîlnesc vrînd-nevrînd!

6

N-am să descriu călătoria, nici priveliștea uriașului cerc al Galaxiei, neîntrerupt de orizontul terestru, nici aspectul lui Marte sau al Pămîntului de la diferite distanțe, nici felul cum mi-am petrecut vremea pe astronavă. Toate acestea le puteți citi în reportajul „Zile și nopți printre stele", pe care l-am publicat de curînd. Aici vreau să scriu doar despre unele lucruri în legătură cu Alexandru Vă- deanu și împrejurările în care l-am cunoscut.
Nu l-am găsit la „Țiolkovskaia".
—De cîteva săptămîni se plimbă încoace și-ncolo printr-un pustiu, mi s-a explicat.
Nu se știa tocmai bine de ce întîrzie echipa sa acolo, dar toată lumea era de acord că cercetările lui ar fi laborioase și de un indiscutabil interes științific.
Din cîte văzusem eu prin jurul stațiunii, nu prea mă dumiream asupra înțelesului exact al noțiunii de pustiu. Pe Marte, după părerea mea, pustiu era mai peste tot. „Țiolkovskaia" se găsea în mijlocul unui platou nu prea întins, coborînd spre margini în pante line, care se pierdeau pe nesimțite în cîmpii brăzdate de falii și crăpături sau văi largi și puțin adînci. Linia ondulată a colinelor închidea cam două treimi din orizont, în rest, la o distanță pe care n-o puteam aprecia, cîmpia se unea cu cerul printr-un fel de ceață fină, iar peste toate plutea parcă lumina unui veșnic amurg. Și, în tot cuprinsul acesta, nicăieri nu puteai ghici vreo urmă de viață : podișul, cîmpia și dealurile erau sterpe, de un galben murdar, formate dințjr-un fel de lut uscat și tare ca piatra, bătătorit parcă de un mai uriaș, apoi netezit și lustruit de vînturi de-a lungul unei nesfîrșite perioade de timp.
Prin alte părți însă viața era prezentă. O știam din vastul

material documentar care-mi trecuse prin mînă în ultimii ani, iar noii mei prieteni din „Țiolkovskaia" mi-o confirmară și ei. De altfel, stațiunea avea și o interesantă „seră marțiană", unde am putut admira, printre altele, cîteva areofite, dintr-acelea
7
care formează imense colonii rectilinii, vizibile de pe Pămînt și botezate pe vremuri ,,canale marțiene". Areofitele pe care le-am văzut seamănă cu lichenii tereștri, nu numai ca formă, dar și ca organizare, fiind o simbioză complicată a mai multor ființe dintre care se bănuiește că unele ar fi animale.

Profesorul și călăuza mea era cartograful Vereș- ceaghin, care mai făcuse un stagiu destul de îndelungat la „Țiolkovskaia‟. Mulțumită sprijinului său și a urnui concurs de împrejurări, oarecum favorabil pentru mine, m-am trezit membru al unei expediții care trebuia să părăsească ,,Țiolkovskaia‟, doar la cîteva zile după sosirea noastră acolo, urmărind să încerce stabilirea unei legături directe, pe sol, între noi și stațiunea americană „Lowell‟, situată în emisfera sudică, la vreo mie cinci sute de kilometri spre sud-vest de ,,Țiolkovskaia‟. în mare, configurația terenului dintre cele două stațiuni se cunoștea, datorită hărții fotografice întocmită de către misiunea internațională de pe Phobos, însă distanța nu fusese parcursă niciodată cu un vehicul de uscat. „Țiolkovskaia‟ dispunea de un asemenea mijloc de comunicație : era transportorul- autoșenilă „Smelîi‟, vehicul de „categorie grea‟, construit anume pentru a înfrunta natura aspră și neprietenoasă a „planetei roșii‟. Scopul călătoriei plănuite fiind, așadar, numai găsirea unei căi practicabile, expediția n-avea nevoie de cine știe ce specialiști. Urmau să plece : comandantul acestei adevărate nave de uscat, inginerul Simonov, conducătorul vehiculului, șoferul-mecanic Winkler, un cartograf — tefemai prietenul meu Tolea — și un medic. întîmplător Winkler s-a îmbolnăvit chiar în ajunul plecării și n-a putut fi înlocuit, căci, deși se găseau la „Țiolkovskaia‟ destui oameni care știau să conducă un autovehicul, stațiunea nu se putea lipsi de nici unul pentru o perioadă de cel puțin două săptămîni, cît avea să dureze călătoria.

S-a vorbit atunci despre o amînare a expediției. Aceasta însă răsturna întregul plan de muncă al
8
stațiunii, și mi-a fost dat să citesc pe multe fețe necazul că faima de care se bucurase pînă atunci „Țiolkovskaia‟ avea să fie umbrită. Cel mai supărat dintre toți părea Grișa Simonov, care-și pregătise cu multă grijă vehiculul pentru plecare :

— Am să-l conduc eu pe ,,Smelîi‟, ce naiba ! Da- ți-mi doar un om care să mă înlocuiască din cînd în cînd...

Ușor de zis, dar de unde să iei omul. Atunci Tolea

Vereșceaghin și-a amintit că eu sînt un foarte bun conducător auto și, în afară de aceasta, nici nu eram angrenat în planul de lucrări al stațiunii. Ba, dimpotrivă, meseria mea de ziarist mă îndreptățea să iau parte la o expediție din care aș fi putut culege un neprețuit material pentru niște reportaje interesante. N-am să arăt aici de cîte argumente pro și contra s-a făcut uz. Rezultatul a fost că plecarea lui ,,Smelîi" nu s-a mai amîn at

★

★ ★

De-a lungul unei falii, care parcă nu se mai sfîrșea, ,,Smelîi" înainta greoi, lăsînd urme ad-înci de șenile în nisipul roșcat. Sprijinindu-mi cotul de rama hubloului priveam prin geamul gros de silicon peisajul dezolant, încă nou și neobișnuit pentru mine. Stațiunea rămăsese departe în urmă și, o dată cu ea, civilizația. La „Țiolkovskaia" încă nu simțisem despărțirea de Pămînt; în vastele laboratoare, îm sere, în spațiul de locuit elegant și modern lipsea doar lumina zilei — totul fiind amenajat la subsol. Acum însă, deși trecuseră abia cîteva ore de la plecare, mi se părea că toate acestea niciodată n-avuseseră o existență reală, că „Smelîi" se tîrăște de veacuri printr-un deșert bizar, făcîndu-mă uneori să visez cînd, poate, ațipeam din cauza veșnicului său legănat. Mă stăpînea o emoție cu totul nedefinită, pe care uneori căutam să mi-o explic. îmi era frică ? Nu cred. De altfel

9

sistemul meu nervos, reacțiile, emoțiile și reflexele îmi fuseseră cu grijă verificate înainte de a pleca spre Marte. Oamenilor fricoși nu li se încredințează misiuni ca aceea pe care o primisem eu. îmi era urît în pustietatea vastă care mă înconjura, tăcută și neprietenoasă ? Nici atît. Simțeam doar un fel de înfrigurare, o permanentă așteptare, ca și cînd ar fi trebuit să se întîmple ceva neprevăzut în fiecare moment, iar peste sentimentul acesta se aș- ternea altul nou și necunoscut încă decît unui număr mic de oameni, izvorît din conștiința că stră- băteam ținuturile unei alte planete, că solul pe care-1 călcam, dealurile și cîmpiile care mă înconjurau nu erau ale Pămîntului meu natal. Uneori parcă mă copleșea singurătatea. Atunci îmi schimbam poziția pe fotoliu și-mi întorceam ochii de la priveliștea de afară la cea din interior, prietenoasă și familiară, priveam ceafa roșie, umerii largi și părul blond al conducătorului expediției, așezat în fața tabloului de bord, și ascultam sporovăiala vioaie a celor doi tovarăși din spatele meu. Ei erau „mar- țieni" vechi și nu-i mai impresiona aspectul ținutului. Ce ar fi dacă le-aș urma exemplul ? Toți trei erau oameni în tovărășia cărora nu te puteai plictisi. Știau să povestească lucruri interesante și-i ascultam cu plăcere, dar, după cîteva clipe, mă atrăgea din nou peisajul de afară, care se

mișca leneș prin fața hubloului. La o aruncătură de piatră, spre stînga, privirea se oprea în peretele faliei despre care am pomenit, o rîpă nu prea înaltă, abruptă și colțuroasă, pe care aș fi luat-o drept un fel de zid nesfîrșit, vestigiul al cine știe cărei dispărute civilizații marțiene, dacă Vereșceaghin nu mi-ar fi explicat că-i o ruptură a scoarței, pricinuită probabil de un cutremur destul de recent. Pentru Tolea, atunci cînd vorbește despre modificările scoarței marțiene, „destul de recent" înseamnă cîteva mii de secole.
Drumul nostru nu prea semăna cu o autostradă. Solul era crăpat peste tot, iar, ici-colo, seceta rar

întreruptă de puține precipitații deschisese adevărate prăpăstii adinei și largi pe care „Smelîi‟ le trecea cu multă greutate, în ciuda construcției sale speciale, și de multe ori eram nevoiți să facem ocoluri pentru a le evita.

— Mare lipsă de apă !... comenta Vereșceaghin, făcîndu-mă să-mi ridic fără voie ochii spre cer în căutarea vreunui nor. Seninul neclintit îmi întâmpina privirea la fel de neprietenos ca întregul cuprins. De un albastru-cenușiu, ca cerul nostru pămîntean cînd amenință furtuna, bolta părea nefiresc de aproape și rece.

Spre dreapta se ridicau coline galben-cenușii, cu pante domoale, străbătute de văi largi. Totul dovedea că în trecutul depărtat pe aici au fost rîuri și lacuri, mări și oceane. Pretutindeni erau prezente urmele eroziunii apelor în relieful șters, lipsit de înălțimi prea mari, de munți și de coaste abrupte. Închideam ochii și mă gîndeam la soarta acestei planete, căreia neantul i-a smuls de-a lungul milioanelor de veacuri moleculă cu moleculă aerul și apa, lăsînd-o în cea mai mare parte stearpă și pustie. Oare marțienii au existat într-adevăr ? într-o zi' poate le vom găsi urmele pe sub nisipurile acestea roșcate.

Orele treceau cu greu; lumina începuse de-o vreme să scadă, contururile deveneau nesigure, dar eu nu mă înduram să-mi dezlipesc privirea de la ciudatul peisaj.

„Oare cîți kilometri am străbătut astăzi? Mă gîndeam să-l întreb pe Simonov, dar, amintindu-mi că-1 mai întrebasem de cîteva ori, am renunțat. Ia să vedem : cu treizeci pe oră, vine cam trei sute... Or fi fost treizeci, sau treizeci și cinci ?...‟

Rămăsei pe gînduri socotind pînă unde ar fi ajuns „Smelîi‟ dacă pleca din București. „Vehiculul acesta se mișcă destul de încet!‟ fu concluzia mea chiar în clipa cînd masivul transportor făcu pe neașteptate o adevărată săritură spre dreapta, cu atîta vioiciune, că mă trezii proiectat pe dușu

meaua cabinei, tocmai pe partea cealaltă, în timp ce semnalul de alarmă suna prelung. Din stînga se auzi o bufnitură înfundată, ca explozia unei bombe ia mare adîncime, care zgudui corpul de oțel al mașinii, apoi o ridică de partea dinapoi, gata- gata s-o dea peste cap.

—Ce s-a întîmplat ? întrebai ridicîndu-mă repede, palid și alarmat. Cu excepția lui Grișa Si- monov, nici soarta celorlalți de pe .,Smelîi‟ nu fusese mai bună. Ba Vereșceaghin se lovise destul de rău la cap și, pe jumătate amețit, își apăsa cu o mînă creștetul, iar cu cealaltă se sprijinea de spatele fotoliului, căutînd să-și recîștige echilibrul. Medicul Stanislav Zielinski se grăbi să-l ajute, răspunzînd totodată și întrebării mele :

—A fost un meteorit, și încă unul destul de mare...

Transportorul, după ce descrisese un semicerc larg în plină viteză, își reluă drumul spre sud-vest, iar Simonov lăsă conducerea în seama pilotului automat și veni să se intereseze de starea noastră.

—N-ați auzit semnalul ?... N-ați văzut becul de alarmă ?

Vereșceaghin se așeză în fotoliu, pipăindu-și mereu creștetul.

—M-a surprins ; a venit așa de repede... Cred că avea o traiectorie foarte oblică și era prea aproape cînd l-a reperat detectorul nostru electronic. Bine c-am scăpat doar cu atît...

Convingîndu-se că nu se întîmplase nimic grav, inginerul Simonov își reluă locul în fața tabloului de bord, iar eu m-am așezat alături de el.

—A fost într-adevăr un meteorit ? îl întrebai cu glasul încă alterat din cauza emoției.

—Dar ce ți-ai închipuit ? Că fac marțienii exerciții de tir ?

—Bine că-ți arde de glumă !... Mi se pare totuși că un meteorit...

—E o raritate, vrei să spui. Nu ?

—Se înțelege...

— Poate, pe Pămînt, unde majoritatea ard înainte de-a atinge solul. Aici însă...

începeam să pricep.

— Va să zică atmosfera marțiană nu prea ne apără de bombardamentul acesta cosmic...

— Nu prea ; e rară și subțire.

— Hm L.

— Periculos, nu ?... De altfel, ai văzut. Noroc cu ,,Smelîi‟...

Mi-a explicat că vehiculul era prevăzut cu un detector electronic, conectat la pilotul automat. Dispozitivul era așa de sensibil, încît semnala prezența unui meteorit de cîteva grame la un kilometru, pe cei mai importanți îi simte de la zeci de

kilometri, le calculează într-o fracțiune de secundă masa, viteza și traiectoria, iar cîad aceste elemente o justifică, prin pilotul automat, schimbă brusc direcția transportorului, în așa fel, încît să-l scoată de pe traiectoria meteoritului. O secundă sau două sînt suficiente pentru a-1 pune la adăpost de pericol cînd se află în mers.

— Dar cînd stăm ? întrebai cu o îngrijorare pe care nu mi-o puteam stăpîni.

, '— Eh ! Stăm cît mai puțin și numai cînd e nevoie. .Noaptea ne oprim în locuri mai ferite, dacă se găsesc, dacă nu...

— Dacă nu ?...

— Hm !... Fiecare meserie cu riscurile ei !... Totuși, să nu-ți închipui că pe aici plouă cu meteoriți ! Iată, se mai întîmplă cîteodată și de aceea avem detector electronic la transportor...

Ascultîndu-i explicațiile îl examinam cu un fel de curiozitate, vrînd parcă să ghicesc sub trăsăturile și în întreaga-i înfățișare tot ce auzisem despre el, dar mă trudeam în zadar: conducătorul expediției, inginerul Grigorii Efremovici Simonov, n-avea aparent nimic extraordinar. De vreo treizeci și opt — patruzeci de ani, nu prea înalt, dar bine legat, cu pieptul bombat și umerii Jargi pe care se sprijinea gîtul ecurt și gros. capul rotund

ÎS?

cu figura jovială, luminată de ochi albaștri și încadrată de părul blond, mătăsos, tuns destul de scurt și pieptănat cu îngrijire, Grișa, cum îi spuneau prietenii, nu se deosebea cu nimic de atîția alții. In cele peste douăzeci de expediții făcute cu „Smelîi" nu-și uitase vreodată buna-dispoziție acasă și nici însuflețirea pe care o punea în vorbele și-n acțiunile sale. Conducea vehiculul cu o siguranță și cu o îndemînare pe care i le invidiam, deși nici eu nu conduc tocmai rău. De pericolele călătoriei nici nu-i păsa. Avea o încredere nețărmurită în autovehiculul său. Transportoarele din seria aceasta reacționau cu promptitudine în toate împrejurările, evitau meteoriții, prăpăstiile și obstacolele, se opreau în fața apei și a focului, înconjurau gropile, rîpele și zonele cu radiații periculoase, care se întîlneau adesea pe aici, în funcție de condițiunile meteorologice. Atmosfera marțiană, subțire și rară, nu apără totdeauna suprafața planetei de asemenea radiații. Din cauza lor au de suferit și comunicațiile radio.

Se însera. De pe o înălțime care domina ținutul, Simonov îndreptă transportorul spre o vale unde puteam să ne petrecem noaptea, locul fiind mai adăpostit. Stelele se aprindeau una cîte una pe bolta plumburie, oferindu-ne priveliștea cunoscută și prietenoasă a cerului pămîntean.

— Să anunțăm stațiunea că ne-am oprit pentru noapte și să-i dăm coordonatele locului...

— Nu uita să le spui de meteorit...

— Exact! Cînd a căzut ? Abia de un sfert de oră?! Vai, ce greu trece timpul aici!... Zicînd acestea, Simonov manevră aparatele de emisie-recep- ție. «Atenţiune!... Atenţiune. „Ţiolkovskaia" ! Vorbește „Smelîi“... Aici, „Smelîi“, trec pe recepţie,.. Aici, „Smelîi“, treo pe recepţie...» Ce naiba o fi avînd ?!...

Tonul ultimelor sale cuvinte ne atrase atenţia.

— Ce s-a întâmplat ? întrebă Zielinski.

14

Simonov nu răspunse numaidecît. Mai apăsă și răsuci cîteva butoane, mai ciocăni și pipăi diferite piese ale instalaţiei, apoi consternat declară :

— Ni s-a defectat postul de radio !...

— Ei, asta-i!

— Cum ?

— La naiba !

Ne strînserăm în jurul lui, în timp ce el continua să mînuiască butoanele.

— Uite, nu mai funcţionează!...

— Asta-i destul de grav, zise Vereșceaghin. Ce i s-o fi întîmplat ?

— Știu eu? Poate meteoritul...

— Ei?

— O fi rupt antena. Uite, nu funcţionează nici radiolocatorul... Trebuie să ies să văd ce-i...

Antena se afla în partea dindărăt, înspre stînga mașinii, exact în direcţia unde se auzise bubuitura la căderea meteoritului. Simonov își aruncă privirea spre aparatele care indicau gradul de ioni- zare al atmosferei și intensitatea radiaţiilor.

— N-ar fi mai bine să încercăm întîi antena de rezervă din interior?... zise polonezul, urmă- rindu-i privirea.

— Hm! clătină din cap inginerul. Sîntem la trei sute cincizeci de kilometri în linie dreaptă de „Ţiol- kovskaia“. N-o să ne audă...

Polonezul insistă, arătînd spre aparate :

— Vezi doar cum stăm... Poate n-o să ne audă chiar dacă ai repara antena...

Vereșceaghin ,era de aceeași părere :

— Las-o, Grișa, pe dimineaţă și pîn-atunci să ne mulţumim cu antena de rezervă. Dacă n-o să ne audă, cel puţin o să-i auzim noi. E și asta ceva...

Desigur, Simonov n-avea nevoie de învoirea noastră pentru a ieși, dar ne consulta totdeauna oînd era vorba de probleme mai complicate și ţinea seama de părerile celorlalţi. Eu încă nu mă puteam lăuda cu prea multă experienţă, dar fiindcă

15

Grișa s-a uitat întrebător spre mine, i-am spus arătîindu-i pe prietenii noștri :

— Cred c-ar fi bine să-i asculți...

— Va să zică, glumi el, am rămas în minoritate... Deveni apoi serios. Totuși... Cei de la stațiune vor fi neliniștiți...

— Se mai întîmplă să nu ne audă cînd sînt condiții proaste... își susținu mai departe Zielinski punctul de vedere.

— Haide, i-am spus ca să-l împac, dacă nu reușim cu antena interioară, ai timp să ieși mai tîrziu.

— Fie ! se învoi Simonov, începînd să meșterească la instalația de radio. Cu multă răbdare el încercă aintena interioară, dar fără prea mare folos : printre pocnituri și cîrîituri urechea prindea uneori doar vagi frînturi de cuvinte din care nu se înțelegea nimic. Despre transmiterea unui mesaj nici pomeneală nu putea fi. După cîteva tentative nereușite, inginerul se ridică hotărît : Mă duc să verific afară. Poate că e o nimica toată și noi ne frămîntăm aici degeaba...

Văzînd că ține morțiș să iasă, Vereșceaghin se oferi să-l însoțească. își îmbrăcară cu grijă costumele spațiale, se înarmară cu faruri puternice și cu unelte, apoi părăsiră transportorul prin camera- ecluză.

S-au scurs cîteva minute de așteptare. De cîteva ori i-am zărit prin geamul hubloului, discutînd și gesticulînd, i-am auzit umblînd pe acoperiș, izbind și ciocănind în instalațiile exterioare, apoi se întoarseră.

— Stăm prost, spuse inginerul, după ce își scoase casca. Antena și radiolocatorul s-au dus !

— Nu se mai pot repara ?

— Aici ? Cam greu. N-am isprăvi nici într-o săptămînă.

Vestea nu era de loc îmbucurătoare.

—* Dar ce s-a întîmplat ?

— Tocmai ce bănuiam: meteoritul...

16

După ce-și scoase costumul spațial, Simonov se trînti pe un fotoliu, iar noi ne adunarăm tăcuți în jurul său.

— Cred că s-a abătut de-a dreptul peste antenă : tija parcă-i retezată de la rădăcină, detectorul de meteoriți e scos din funcțiune...

Ne privirăm cîteva clipe fără să rostim o vorbă. Citeam pe fețele tovarășilor mei un amestec de îngrijorare și necaz. Nu știu la ce s-or fi gîndit, dar mie mi-a trecut un fior prin șira spinării cînd am înțeles că scăpaserăm, într-adevăr, ca prin urechile acului.

— Și acum, ce-i de făcut ? Nu putem merge mai departe... întrerupse polonezul tăcerea.

— Pentru că n-avem antenă ? mă repezii eu pripit. Antena se

poate repara și la stațiunea „Lowell‟. Doar motorul merge. E păcat să renunțăm, atunci cînd am parcurs deja aproape un sfert din drum...

S-ar fi cuvenit, probabil, să-i las pe tovarășii mai cu experiență să-și dea părerea înaintea mea, dar nu mai puteam de necaz la gîndul c-o să ne întrerupem călătoria. Din privirea lui Simonov i-am înțeles răspunsul înainte de a și-l fi rostit.

— Trebuie să ne întoarcem ! Pînă la „Țiol- kovskaia‟ avem de parcurs un drum cunoscut, pe cînd în față...

— Așa e, Grișa, îl aprobă Vereșceaghin. N-are rost să pornim orbește spre necunoscut, fără mijloace de legătură cu baza !

Vedeam și eu că Simonov are dreptate și am recunoscut-o scărpinîndu-mă încurcat după ureche. Ca s-o dreg, am propus să ne întoarcem numai- decît:

— Mîine dimineață vom fi la „Țiolkovskaia‟. Avem faruri bune și drumul de-a lungul faliei îl știm...

Simonov nici n-a vrut să audă de așa ceva. Nu l-am socotit fricos, pentru că în nici un fel nu puteam apropia adjectivul acesta de numele lui, dar

mi s-a părut excesiv de prudent într-o asemenea împrejurare, mai prudent chiar decît Zielinski.

— Atunci?

— Aș propune să mîncăm !

— Asta, înțeleg și eu propunere ! strigă Vereș- ceaghin, luminîndu-se la față.

Nu prea îmi ardea de mîncare, dar văzîndu-i pe ceilalți cum înfulecă m-am îndemnat și eu, așa că pînă la urmă n-am rămas cu nimic mai prejos decît ei. Un păhărel de vin bun — aveam dreptul la unul în fiecare seară — a încheiat foarte plăcut cina.

— Ei! zise Tolea frecîndu-și mulțumit mîinile. Parcă altfel judeci acum lucrurile — și-mi îndesă un ghiont prietenesc între coaste.

Eu începusem să învîrtesc butoanele instalației de radio, încercînd încă o dată să deslușesc din concertul de pocnete și fluierături cuvinte cu înțeles.

— Ce facem cu legătura ? O lăsăm pe mîine ?

— Să mai încerce peste noapte omul de gardă, zise Simonov. Poate, spre dimineață, se vor îmbunătăți condițiunile... Și acum, gata. Ne culcăm !

Pregătirile pentru noapte nu erau prea complicate. Cabina transportorului se amenaja în dormitor, transformîndu-se trei fotolii în paturi. Pe rînd, fiecare membru al expediției făcea de gardă cîte trei ore, ținînd legătura cu stațiunea — atunci cînd se putea, bineînțeles.

Simonov a avut dreptate: abia spre dimineață Vereșceaghin,

care era ultimul de gardă, a reușit să prindă postul de radio al stațiunii.
— Vorbește „Țiolkovskaia" ! îmi șopti el, obser- vînd că m-am trezit. Simonov și Zielinski săriră din așternut, repezindu-se la căști.
— Na, na, na !... Ce-i cu hărmălaia asta ? Nu mai înțeleg nimic...
Luai și eu o pereche de căști.
— Parc-ar fi cuvinte englezești...
Știu puțin englezește, așa că nu mă puteam înșela.
18
. — Cred că ai dreptate, zise Vereșceaghin. Am auzit ceva asemănător cu blue star. Asta înseamnă, mi se pare, stea albastră, nu-i așa ?
— „Blue Star‟ ?! se miră polcnezul. Dar ăsta-i numele unuia dintre cele două transportoare ale americanilor!...
— E !... Adică, stai. Așa e ! Mi-aduc aminte de transportorul acela... Totuși, nu înțeleg ce-o fi vrînd stațiunea cu el... Sst!... Se aude iar...
— Ascultă-mă, Grișa, l-am întrerupt, aici sînt două posturi care se suprapun : stațiunea cere coordonatele noastre, iar ceilalți cer ajutor!
Simonov mă privi cu îndoială, apoi mînui grăbit butoanele, ascultînd cu răsuflarea tăiată. Cuvintele rusești se pierdeau ca luate de un val, care le ducea departe, departe, pînă nu se mai auzeau de loc, apoi le aducea din nou. In timpul cînd valul se retrăgea, un alt val aducea cuvintele englezești, care deveneau destul de clare la un moment dat, apoi se pierdeau încetul cu încetul, pentru a reveni iarăși. Desigur că cele două posturi emiteau pe lungimi de undă apropiate.
îmi încordam auzul și-mi țineam răsuflarea, căutând să ghicesc sensul cuvintelor, atunci cînd nu le înțelegeam semnificația exactă. Ceilalți se uitau la mine cu fețe pe care se întipărise încordarea.
— Undeva s-a întâmplat o nenorocire și oamenii cer ajutor... „Blue Star‟ e un transportor ? Parc-ar fi vorba de transportorul „Beta‟, sau cam așa ceva și nu de „Blue Star‟...
Simonov îngălbeni.
— „T-Beta 3‟ e transportorul expediției Vă- deanu!...
A trebuit să-mi stăpînesc tulburarea pentru că, în clipa aceea, audiția deveni din nou bună, mai bună ca oricînd, și de astă dată am înțeles totul. Deși nu eram as la engleză, am notat la repezeală două cifre, apoi, cînd postul emițător nu s-a mai auzit, le explicai tovarășilor mei:
— Se pare că transportorul „T-Beta 3‟ a nimerit astă-noapte într-un teren nestabil — un fel
2*

de nisipuri mișcătoare în care se afundă încet. Americanii au recepționat semnalele de ajutor și le retransmit...

I-am întins lui Simonov hîrtia pe care «notasem poziția expediției Vădeanu. El își aruncă ochii mai întîi pe hîrtie, apoi pe cele două cadrane care ijndicau în fiecare moment poziția lui „Smelîi‟.

— Două grade și jumătate spre nord-vest... Asta face cam o sută cincizeci de kilometri...

— N-avem timp de pierdut ! exclamă Vereș- ceaghin.

— La drum ! strigă Simonov, sărind în picioare.

Uitaseră de antenă, radiolocator, detector de meteoriți, uitaseră de prudență și de toate, atunci cînd a fost nevoie să sară în ajutorul unor oameni ajunși în primejdie ! Nu era vreme de pierdut și nici posibilitate de alegere între mai multe alternative. Cu „Țiolkovskaia‟ nu puteam comunica, iar dacă ne-am fi întors la stațiune, ca să trimitem un rachetoplan la locul accidentului, s-ar fi pierdut totuși o zi. O zi cînd, poate, pentru viața celor de pe ,,T-Beta 3‟ era scumpă fiecare clipă ! Nici pe o eventuală recepționare la „Țiolkovskaia" a mesajului transmis de „Blue Star‟ sau de „T-Beta 3‟ nu puteam conta și nu știam nici unde se găsește transportorul american. De altfel, era preferabil să vină ajutorul din două sau din trei părți decît de nicăieri.

Așadar, n-am stat pe gînduri. Fără cuvinte de prisos, inginerul întoarse mașina spre nord-vest și porni să urce panta lină a dealului. După cîteva minute o luarăm cu peste șaizeci de kilometri pe oră de-a lungul unei culmi netezite de vreme și tare ca o șosea asfaltată, apoi am coborît într-o cîmpie prăfoasă, brăzdată din loc în loc de adînci- turi lungi, mai late sau mai înguste, pline cu pulbere fină, în care transportorul se afunda cîte- odată mai bine de un metru. Uneori masivul vehicul, înzestrat cU un dispozitiv de siguranță, refuza să treacă scobiturile acestea din cauza grosimii stratului de praf și atunci Simonov era nevoit

să caute adesea mai mulți kilometri un fel de vad prin care, în sfîrșit, putea trece.

— S-ar zice că sînt fostele albii ale unor cursuri de apă, își dădu părerea Tolea Vereșceaghin, veșnic atent la structura și aspectul terenurilor pe unde treceam.

— Cam așa ceva, îl aprobă Simonov. Noroc că nu sînt prea dese rîurile astea de praf. Grozav ne întîrzie !...

— Vmturile, probabil, au îngrămădit praful timp de mii și mii de ani în albiile acestea, își dezvoltă cartograful ipoteza, ca și cum scopul călătoriei noastre n-ar fi fost altul decît stabilirea cauzelor îngrămădirii prafului în scobiturile tere-

nului.
— N-ar fi exclus, am intrat și eu în vorbă, să se găsească pe aici fosta albie a vreunui fluviu. Poate acolo s-o fi împotmolit „T-Beta 3‟. El nu evită gropile astea ca „Smelîi" ?
— în mod normal ar trebui să le evite... îmi explică Simonov, ridicînd oarecum nedumerit din umeri.
Plecaserăm aproape de un ceas și nu știam încă nimic despre soarta lui ,,T-Beta 3‟. Am aflat doar că „Blue Star‟ era reținut de o defecțiune mecanică la vreo două sute de kilometri spre sud, în plin deșert.
„Va să zică, ăsta-i deșertul prin care se plimba Vădeanu‟, mi-am spus eu. Intr-adevăr, avea aspectul de pustiu desăvîrșit. Ținutul pe care-1 străbătuserăm înainte era cel puțin bîntuit, din cînd în cînd, de furtuni violente, vîntul purta nori de praf de colo pînă colo, iar uneori pe sol se depuneau precipitații sub formă de brumă. Aici însă totul încremenise și praful care acoperea cîmpia mi-1 amintea pe cel depus pe mobilierul unei case părăsită cu ani în urmă de locatari.
„Țara pulberii!... Aici e țara pulberii"... murmuram încercînd să străbat cu privirea stratul de praf care se depunea cu nemiluita pe geam. Cei

lalți nu mă ascultau, gîndindu-se, desigur, doar la oamenii în ajutorul cărora ne grăbeam.
— Oare li s-a întîmplat ceva grav ? vocifera Zielinski, mînuind fără încetare butoanele aparatului de radiorecepție.
— Nu te nelinişti, îl încuraja Tolea. Au părăsit desigur transportorul și o să-i găsim așteptîndu-ne pe cîmp... Chiar dacă s-ar scufunda îintr-o prăpastie plină cu praf, nu li se poate întîmpla nimic rău : doar cabina transportorului este etanșă, solidă și bine aprovizionată. Cu lopata am să pătrund pînă la ei, chiar dac-ar fi să golesc un fluviu de praf ! O să sosim la timp, fii pe pace...
Simonov încerca să cîștige prin viteză sporită timpul pe care-1 pierdea căutînd vaduri. „Smelîi‟ alerga nebunește, așa cum niciodată nu l-aș fi crezut în stare după mersul liniștit din ajun. Iar Grișa... „Cine spunea că Grișa-i mai prudent decît ar fi nevoie ?‟ mă întrebam, ținîndu-mă din toate puterile să nu cad cînd lua prea brusc virajele sau cînd transportorul se repezea peste șanțuri și gropi zguduindu-mi pînă și creierii din cap. Cînd reușeam să-mi recîștig cu greu echilibrul, mă uitam la Simonov : împietrise parcă pe scaunul său, cu dinții strînși, cu ochii ficși; efortul motoarelor i se reflecta pe figura-i crispată și în clipa aceea mi s-a părut că vehicul și conducător se contopiseră într-un soi de ființă fantastică, puternică și uriașă, care înghițea lacomă drumul.
Mai repede!... Mai repede!... parcă spunea piciorul apăsat pe

accelerator și acceleratorul care tremura sub apăsare, iar „Smelîi" zvîcnea într-un efort nou, a cărui necesitate parc-o înțelegea și zbura zdrăngănind din toată fierăria, vibrînd din toate încheieturile, înoît mă temeam să nu se facă bucăți dintr-o clipă într-alta.

Norii uriași de praf se ridicau mereu în urma noastră și uneori ne învăluiau cu totul. Geamurile hublourilor erau opace și n-aveam vizibilitate decît prin față, datorită ștergătoarelor de parbriz,
mereu în acțiune. Era un praf gălbui-murdar extrem de fin.

— Pe aici n-a plouat de secole, observă profesional Vereșceaghin, care, în gînd, probabil că și făcuse harta cu precipitații a regiunii străbătute de „Smelîi".

Deși mă cuprinsese într-o oarecare măsură încordarea care-1 stăpînea și pe Grișa Simonov, totuși cercetam cu mult interes ținutul. Cîmpia se întindea, galbenă, cît vedeai cu ochii, în toate părțile. La început mi s-a părut uniformă și monotonă. Mai târziu, am sesizat ici-colo diferențe de culoare, care rupeau monotonia peisajului. Totuși, diferențele acestea erau foarte discrete, deoarece Vereșceaghin nu le-a observat înainte de a-i atrage eu atenția asupra lor.

— Nu vezi ? Parc-ar fi dungi roșiatice sau cenușii ; în orice caz, sînt nuanțe deosebite față de fondul galben al cîmpiei.

Cartograful a privit îndelung dîrele acestea care se iveau din cînd în cînd, încrucișîndu-ne calea.

— Poate, zise el, nu-i chiar o deosebire de culoare, ci mai degrabă mici accidente de relief, care reflectă într-un anumit fel lumina. Asta-mi amintește de zăpada măruntă viscolită ușor. Nu-i așa că vîntul lasă uneori asemenea urme lungi în zăpadă pe cîmpiile întinse?

Era o explicație, deși, după cum vă spuneam, eu nu prea văzusem semne că ar fi fost un ținut bîntuit de vînturi.

— Nu ți se pare că toate fîșiile acestea merg într-o singură direcție ?

— E normal, zise Tolea. Probabil că pe aici sînt curenți regulați de aer, un fel de alizee care, de-a lungul veacurilor, și-au lăsat astfel urmele slabe în praful acesta fin.

„Tolea are astăzi numai vînt în cap!" mi-am spus continuînd să mă uit prin geam, în timp ce Vereșceaghin începuse să-mi explice mecanismul formării alizeelor.

— L-am prins ! strigă deodată Stanislav Zie- linski, întrerupîndu-i lecția.

— Ce-i ?

— „T-Beta 3" !

Ne repezirăm la căști. Se auzea slab de tot sfîr- șitul mesajului prin care transportorul expediției Vădeanu își indica poziția și repeta cererea de ajutor.

— Transmit !... Transmit!... se bucura polonezul ca un copil. înseamnă că trăiesc !... N-au murit, nu s-au scufundat ! Ura, băieți ! Hai să încercăm și noi o transmisie... Să-i încurajăm, să le spunem că sosim !...

— Mă tem că vom încerca în zadar, zise Si- monov. Totuși, adăugă el adresîndu-mi-se, încearcă, poate ai noroc...

Bucuria ne cuprinsese pe toți. Vereșceaghin rîdea cu gura mare și-l înghiontea pe medic între coaste.

— Astea-s curiozitățile radiofonice marțiene!? Uite „Blue Star“ i-a auzit, deși se găsea mai departe ca noi de „T-Beta 3“.

— Aveau și antenă mai bună ca noi... Dar n-are a face : bine că nu i-au înghițit de tot nisipurile mișcătoare...

în timp ce speranța ne descrețise frunțile, eu încercam zadarnic să intru'în legătură cu „T-Beta 3“, fără a pierde însă nimic din amănuntele fantasticei curse prin deșert. Peisajul era același, mereu același, ca și cum transportorul ar fi stat pe loc sau s-ar fi învîrtit într-un gigantic manej, făcîn- du-ne să vedem repetate la infinit priveliști pe care le cunoșteam de mult. Totuși, indicatoarele de poziție arătau că ne apropiam de locul accidentului. Căutam din ochi nu numai transportorul expediției Vădeanu, dar și vreo eventuală urmă de-a lui, căci nu era exclus să fi trecut pe aici pe undeva înainte de-a eșua. Vereșceaghin l-a zărit primul.

—■ Iată-1! strigă el arătînd cu brațul întins spre stînga și toți ochii se îndreptară lîntr-acolo.

La vreo jumătate de kilometru se vedea, într-a- devăr, ieșind din pămînt, o alcătuire ciudată, care întrerupea uniformitatea obsedantă a peisajului deși, din cauza culorii asemănătoare cu cea a solului, în primul moment ar fi trecut neobservată. ^Deasupra ei se agita o mogîldeață, prezență unică ^și discordantă a mișcării în tot cuprinsul acela încremenit parcă într-o veșnică imobilitate.

— Sînt ei! Sînt ei !... strigam eu bucuros. Așadar, peste cîteva minute aveam să-l văd pe Vă- deanu, pe care nu-1 putusem întîlni pe Pămînt niciodată !

Străbătuserăm distanța care ne despărțea dimineața în două ore și jumătate ! „Smelîi“ coti spre sțînga, îndreptîndu-se cu toată viteza intr-acolo și se opri la cîteva zeci de metri de „T-Beta 3“. Nu ne îndoiam că în fața noastră se afla transportorul expediției Vădeanu. Stătea în centrul unei pîlnii ca un vîrtej încremenit de ape, într-o poziție nefirească, înfipt acolo parcă de un uriaș care voise să se distreze, cu jumătatea din față scufundată complet în masa de pulbere și cu cea din spate ridicată la verticală. Ieșirea din camera-ecluză rămăsese deci liberă. Alăturea, vergeaua suplă și strălucitoare a antenei de radio, paralelă cu solul acuma, scăpase de asemenea neatinsă.

Din apropierea locului unde se oprise transportorul nostru pleca o umbră largă, curbată ca o virgulă, dovedind că ,,T-Beta 3‟ alunecase mult timp înainte de a ajunge în poziția aceasta neobișnuită.

In întîmpinarea noastră ieșiseră patru oameni răsăriți ca din pămînt. Aveau costume spațiale galbene și la fiecare pas stîrneau norișori de colb 'auriu, care îi învăluiau, pluteau apoi în urma lor și se lăsau în jos ușor, fără a se risipi. îndată ce ;ne-am oprit, Zielinski s-a repezit în camera-ecluză spre a le da drumul înăuntru. Eram cu toții echipați pentru ieșire, dar l-am lăsat pe inimosul nostru prieten să-i întîmpine singur, noi mulțumin-

L

du-ne să admirăm curajul și îndemînarea celorlalți doi membri ai expediției, care părăseau transportorul eșuat servindu-se de o coardă întinsă de la acesta pînă la solul stabil.

După cîteva minute cabina lui „Smelîi‟ se umplu de lume, încît nu mai era loc unde să te întorci. In mijlocul unei veselii zgomotoase ne îmbrățișam, ne strîngeam mîinile și vorbeam toți odată, fără ca cineva să-și bată capul să asculte ce spuneau ceilalți. Mai ales revederea dintre Grișa Simonov și Alexandru Vădeanu, cunoscuți vechi și prieteni, mi-a rămas întipărită în memorie. Parcă nu le venea să creadă că s-au întîlnit și schimbau repetate strîngeri de mînă, ghionturi prietenești și îmbrățișări, printre strigătele, rîsetele și cuvintele cam fără șir prin care-și arătau bucuria.

—M-aș fi gîndit la orice, Grișa, dar niciodată nu mi-ar fi trăsnit prin cap c-o să ne vedem astăzi!... zicea Vădeanu, scuturîndu-1 strașnic de umeri pe inginer.

—Sandu dragă, Sandu, mare noroc mi-a căzut pe cap!... De mii de ori am tremurat că voi ajunge prea târziu!... și-l săruta pe amîndoi obrajii. Și antena... Fir-ar a naibii de antenă!... Să nu vă pot comunica nimic...

—Dar ce căutai pe-aici ? Doar n-o să-mi spui c-ai plecat de la „Țiolkovskaia” anume în ajutorul nostru!... și iar se îmbrățișau și-și strângeau mîinile, cu ochii strălucitori de bucurie. Eu mă uitam la omul acela pe care dorisem atît să-l întâlnesc și mi se părea că dorința mi s-a împlinit mai ușor decît aș fi crezut. Vădeanu a rămas plăcut surprins aflînd că printre cei de pe „Smelîi‟ avea un compatriot.

—Iată alt prilej de bucurie! Cum spuneați că vă cheamă ? Crețu ?

încă și mai mult s-a mirat auzind că sînt soțul Dorinei Crețu de la „Institutul național de geofizică".

— E ca și cum ne-am cunoaște pe jumătate ! zise el,

strîngîndu-mi din nou mîna și scuturîndu-mi-o cu putere.

Ajunseserăm tocmai la timp. O oră dacă întîr- ziam, poate chiar mai puțin, dacă am fi șovăit cumva la plecare, dacă Grișa Simonov s-ar fi dovedit prea prudent, dacă ne-ar fi barat calea vreo crăpătură mai lungă, dacă „Smelîi‟ n-ar fi fost mașina minunată pe care o știam, transportorul expediției Vădeanu s-ar fi răsturnat, prăbușindu-se definitiv în prăpastia perfid ascunsă sub pînza galbenă a pulberii care s-ar fi închis apoi pentru veșnicie deasupra lui. Și, totuși, cît de pașnic îmi apărea pustiul!... De jur împrejurul nostru cîm- pia se întindea netedă, nefiresc de netedă, pînă la marginea zării, unde se topea pe nesimțite în cerul plumburiu. O sită uriașă parcă cernuse praful în mod uniform, ca un strat de zăpadă proaspătă și $fînată, așternută într-o dimineață peste gazonul unui stadion. In tot cuprinsul ochiul nu descoperea ■mei cel mai mic accident, nici o diferență de nivel, un reper ori cît de neînsemnat, care să constituie axa unei direcții. Doar urma celor două transportoare, venite unul dinspre sud-est, al doilea dinspre sud-vest ca să se întâlnească aici într-un unghi ascuțit, parcă voind să taie din cuprinsul rotund o bucată ca o felie de tort. Pînă departe, la linia , orizontului, mai stăruiau norii de praf stîrniți de | „Smelîi‟ — spirale și volute galbene ca buclele bogate ale unei blonde, grămezi rotunde ca norii cumulus, atârnate parcă de cer, aparent imobile, neputînd să coboare, nehotărîndu-se să se risipească. Și mai era ceva : misterioasele fîșii roșcat- cenușii care, de la înălțimea ochiului și din locul unde mă aflam, numai cu greu le putea deosebi t> privire ageră, ca niște umbre diafane proiectate pe suprafața unei mări liniștite. Și după cum

oglinda pașnică a mării ascunde, înșelătoare, uneori abisuri nemăsurate, colțuri periculoase de stîncă și bancuri de nisip, tot așa nemișcatul covor de pulbere tăinuia poate de jur împrejurul nostru mii de capcane, ca aceea căreia-i căzuse pradă transportorul expediției Vădeanu. îmi roteam din nou privirea peste cîmpia cu un aspect nevinovat și parcă mă cuprindea un fior. Abia acum, apreciind retrospectiv primejdiile prin care trecuserăm, genunchii mi se muiară și picături mari de sudoare îmi îmbrobonară fruntea.

Scuturîndu-mă ca să alung senzația neplăcută care mă cuprindea, mi-am întors privirea spre „T-Beta 3‟. Cum ajunsese oare transportorul în situația aceasta critică ? Am aflat-o în timpul mesei, mai degrabă din crîmpeie de conversație decît dintr-o povestire limpede și bine închegată.

Inițial, scopul expediției Vădeanu fusese cartografierea unei regiuni întinse și găsirea, de comun acord cu americanii, a reperelor pentru un sistem de coordonate geografice și mai ales

pentru stabilirea unui prim meridian marțian acceptabil pentru toată lumea.

Pe urmă, geofizicianul se pasionase de studierea unui fenomen caracteristic deșertului pe care-1 străbătuse: era vorba de fîșiile de praf închis la culoare. Le remarcase și el din loc în loc, cu atît mai nete, mai distincte, cu cît erau situate mai spre miazănoapte. Căutîndu-le deci, a străbătut vreo șase-șapte grade spre nord-vest, cu nenumărate opriri și ocoluri, măsurînd, cercetînd, ridicînd probe și apropiindu-se totodată de „Țiolkovskaia". In seara trecută, tocmai cînd se pregăteau să oprească pentru noapte, din cauza unei defecțiuni a pilotului automat „T-Beta 3" a nimerit într-un strat ceva mai gros de praf, din care n-a mai putut să se degajeze. După cîteva ore deîncercări zadarnice au constatat cu groază că trans portorul, în loc să dea înapoi, luneca înainte, lăsîn- du-se pe o parte și scufundîndu-se tot mai mult într-un fel de prăpastie plină cu pulbere fină.

Atunci au început să emită prin radio semnalele celor aflați în primejdie. N-a domnit panica nici o clipă, dar unii au propus să părăsească vehiculul pînă mai era timp. Groaznică alternativă! Erau cu toții oameni curajoși, căliți, cu nervii de oțel. Totuși... A părăsi cabina lui „T-Beta 3" însemna renunțarea la u.aica posibilitate practică de legătură cu ceilalți oameni, postul de radio, pe care nu-1 puteau demonta. însemna, de asemenea, acceptarea tuturor riscurilor unei călătorii pe jos de peste patru sute de kilometri pînă la „Țiol- ;kovskaia", îmbrăcați în costume spațiale și pur- tînd pe spate hrana și tot ce ar fi reușit să ia cu ei dintre cele raecesare. Iar costumele spațiale nu erau făcute pentru drumuri lungi. Vor rezista oare, supuse la solicitări cu totul nepotrivite, săptămîni în șir ? O ruptură, o rosătură, o fisură oricît de mică însemna contactul direct cu atmosfera marțiană puternic ionizată, uneori radioactivă, cu presiunea ei scăzută, cu germenii de viață periculoși, ccintra cărora organismul omenesc e complet dezarmat. Și nu puteau lua cu ei decît un mic post de radio portativ!... Ce șanse aveau deci să intre în legătură cu „Țiolkovskaia", cînd [emițătorul transportorului nu le era totdeauna de ploios ? îm condițiuni bune, totuși, „T-Beta 3" fusese $auzit chiar de la o mie cinci sute de kilometri, așa !nu le venea să renunțe cu prea multă ușurință la el. De aceea, conducătorul vehiculului, Fedorenko, a cerut să fie lăsat la postul său, spre a emite în continuare semnale radio atîta timp cît antena transportorului va rămîne deasupra solului.

: — Dacă ,,T-Beta 3‟ se va scufunda sau se va ^rostogoli în fundul acestei prăpăstii înşelătoare, o echipă de salvare din „Ţiolkovskaia‟ mă poate lyuta chiar după cîteva săptămîni. Cabina-i rezistentă şi etanşă, are şi rezerve destule de hrană, apă şi aer... Iar dacă totuşi rămîn la fund, e preferabil să moară unul pentru a le mări şansele de supravieţuire celorlalţi. Gîndiţi-vă : s-ar putea să

mă audă „Ţiolkovskaia" în fiecare clipă, chiar şi în ultima...

Deşi nu era timp de pierdut, neaşteptata propunere a dat loc la discuţii. Mai întîi s-au împotrivit cu toţii acestui proiect. Pe urmă, Fedorenko insistînd, lui Vădeanu i-a venit în minte o soluţie de compromis.

—Noi cinci vom părăsi transportorul, ducînd pe solul stabil un fir telefonic şi capătul unei frânghii lungi cu ajutorul căreia te vom ajuta să ieşi, după ce n-o să mai poţi emite. Pînă atunci vom rămîne în preajma transportorului.

Şi aşa s-a făcut. Propunerea s-a dovedit bună, căci, nu peste mult timp, Fedorenko a stabilit legătura prin radio cu „Blue Star‟ care se afla imobilizat la vreo trei sute de kilometri spre sud. Deocamdată transportorul american nu le putea veni în ajutor, dar principalul era că Vădeanu şi tovarăşii săi intraseră în legătură cu oamenii, accidentul lui „T-Beta 3‟ devenise cunoscut şi naufragiaţii deşertului de praf puteau să aştepte cu încredere ajutorul semenilor lor. Dacă „Blue Star‟ era imobilizat, instalaţia lui de radio funcţiona totuşi normal, aşa că, neputîndu-Je face alt serviciu, americanii au început să retransmită la intervale regulate apelurile lansate de Fedorenko. Din partea aceea aşteptau naufragiaţii ajutorul şi, vă- zîndu-1 pe „Smelîi‟, în primul moment, crezuseră că e „Blue Star‟, care nu se mai auzea de vreo două ore. Chiar se mirau cum de a putut ajunge aşa repede.

Le-am povestit şi noi întîmplările expediţiei noastre, apoi ne-am aşezat la sfat, să hotărîm ce avem de făcut.

*

★ *

„Smelîi‟ nu era echipat anume pentru operaţiuni de salvare, dar se găseau în cele două transportoare destule unelte care să ne fie de folos în-

tr-un caz ca acesta căci, nemulţumindu-ne să palvăm doar oamenii, am hotărît să-l scoatem şi pe „T-Beta 3‟ din mijlocul primejdioasei capcane de praf. Contam la început şi pe ajutorul lui „Blue Ştar‟, însă n-am stat să-l aşteptăm, căci „T-Beta 3‟ fcontinua să alunece foarte încet şi ne temeam să nu se dea, din clipă în clipă, peste cap şi să-l înghită definitiv abisul, a cărui măsură n-o cunoşteam. Aşadar, l-am legat în grabă de

„Smelîi‟ cu toate cablurile de care dispuneam. Aveam mai ales nişte cabluri straşnice de oţel, parcă anume făcute pentru aşa ceva ! Pe urmă, ca să-i întărim priza transportorului nostru, am îndepărtat cu lopeţile tot praful de sub el şi dinaintea lui, astfel ca şenilele să ajungă peste tot la solul tare ca piatra. Era lucru, nu glumă ! Dar a mers mai repede decît ne-am fi închipuit: n-aveţi idee cît pot face zece oameni cu lopeţile în mediul marţian unde se lucrează de trei ori mai uşor ca pe Pămînt! Chiar greoaiele costume spaţiale nu ni se păreau mai. incomode ca îmbrăcămintea de protecţie pe care muncitorii o poartă în zilele friguroase pe şantierele terestre.

Alăturea de mine lucra Vădeanu şi, din vorbă in vorbă, îndemnîndu-ne la treabă cu cîte o glumă, J$e-am împrietenit de-a binelea, căci prin pustietăţile marţiene prietenia se leagă uşor, mai ales între oameni de pe aceleaşi meleaguri.

Nici o clipă nu m-am lăsat întrecut de alţii, cu toate că nu străluceam prin îndemînare. Puteai să mă vezi lucrînd voiniceşte cu lopata sau la întinderea unui cablu, cocoţat în partea cea mai de sus

lui „T-Beta 3" sau pe acoperişul lui „Smelîi‟, îjtinde am ajuns cu destulă greutate. Iar cînd să pobor, nu ştiu cum mi-a alunecat piciorul şi m-am Rostogolit tocmai acolo unde eu însumi îndepărtasem cu toată rîvna stratul gros de praf. Mi-am putut da astfel seama cît era de tare şi de uscat Solul marţian prin partea locului. Sărind în picioare numaidecît, sprinten şi degajat, ca să le-o

31

iau înainte celorlalţi, am rîs primul de întîmplarea aceasta, ca de o glumă bună, deşi căzusem rău, prinzîndu-mi mîna stîngă sub mine. O durere ascuţită mă împiedica s-o mişc şi rîsul mi s-a schimbat într-o grimasă cînd am încercat să-mi îndoi braţul. Cu spiritul său ascuţit de observaţie, Zie- linski şi-a dat seama îndată că mi s-a întîmplat ceva şi m-a chemat în cabină să mă vadă.

— O nimica toată ! i-am spus ţinîndu-mi braţul lovit cu mîna dreaptă. O să treacă în cîteva clipe...

El însă nu voia să m-asculte, ci mă împingea binişor spre intrarea camerei-ecluză.

— Lasă prostiile ! Te-am văzut cînd' ai alunecat: poate-i o fractură...

Fractură pe Marte, unde nu cîntăresc mai mult de treizeci de kilograme, aşa îmbrăcat cum sînt! S-au apropiat de noi Simonov şi Vădeanu care i-au dat însă dreptate doctorului, aşa că, de voie, de nevoie, m-am supus. N-am reuşit să-mi dezbrac singur costumul spaţial, şi, cu lacrimi de necaz şi de durere în ochi, l-am lăsat pe polonez să mă dădăcească. Nu era fractură: o simplă entorsă a articulaţiei cotului şi contuzia relativ uşoară

a regiunii, care, spre norocul meu, fusese totuși bine protejată de costumul spațial.

— Concediu medical ! hotărî Zielinski, dîndu-mi îngrijirile necesare. Trebuie să-ți imobilizez brațul, adăugă el punîndu-mi brațul în eșarfă.

— Ce ghinion ! O să dureze mult ?

Medicul mă asigură că totul se va sfîrși cu bine și repede. Mi-o spunea fără îndoială ca să mă liniștească pentru că, în realitate, mîna m-a durut cîteva zile și n-am mai putut pleca a doua oară cu ,,Smelîi“.

în timp ce-mi rumegam necazul în cabină, tovarășii mei nu și-au pierdut vremea degea*ba. Ascultam cu ajutorul aparatului de radiorecepție discuțiile lor, urmărind astfel de la locul meu toate fazele pregătirilor care se făceau afară. Am înțeles -deci, după un timp care mi s-a părut foarte lung, că trebuia să urmeze partea hotărîtoare a încer

cării noastre : remorcarea lui „T-Beta 3“ de către „Smelîi“. Mă cuprinse iarăși înfrigurarea. Grișa Simonov și-a ocupat locul la volan și operațiunea a început cu multă băgare de seamă. In cabină mă găseam doar eu cu Simonov. Trepidația motoarelor a pornit, moderată la început, și am ghicit că transportorul s-a pus în mișcate cu o încetineală de melc. Aveam aproape senzația fizică a întinderii cablurilor, le simțeam parcă vibrînd și gemînd sub forța tracțiunii, gata să se rupă. Cu ochii minții îi vedeam pe tovarășii de afară urmărind cu răsuflarea tăiată mersul operațiunii, și regretam din toată inima că nu mă găsesc printre ei. Deodată, „Smelîi“ a zvîcnit ușor înainte. S-au rupt cablurile ? Nu ! „T-Beta 3“ se înclina spre noi, stîrnind un nor gros de praf pe care l-am văzut prin hu- blou ridicîndu-se și risipindu-se în volute strînse. A urmat apoi o luptă de aproape două ore cu stihia prafului mișcător, care nu voia să-și cedeze prada cu prea mare ușurință.

In copilărie văzusem cîndva o pereche de cai trecînd peste un șanț o platformă de lemn. M-a impresionat efortul aproape patetic al animalelor, măsură a nestrămutatei lor voințe de a izbuti; mușchii le tremurau într-o supremă încordare sub pielea încrețită a crupelor aburind de sudoare și
>albă pe alocurea de spumă, oasele împrumutaseră ceva din duritatea unor pîrghii de oțel, care s-ar fi rupt mai degrabă decît să cedeze, spinările se încovoiaseră, tendoanele luaseră forma unor cabluri care se rotunjeau dure sub piele. Mi-a venit în minte imaginea aceasta în timp ce „Smelîi“ își dubla eforturile, curbîndu-se parcă și gemînd din adîncul făpturii sale de oțel, scurmînd amarnic cu șenilele solul pietrificat. De o mie de ori m-am îndoit că vom izbîndi și de tot atîtea ori speranța mi-a încolțit în inimă văzînd cum transportorul nostru

cîștigă terenul, constant, centimetru cu centimetru. Știam că în spatele forței care îl însufle-
Îea pe „Smelîi‟ se găsea Grișa Simonov și cei- alți. Pe Grișa îl aveam în față și, alăturea de el,

cu mintea participam într-așa măsură la eforturile transportorului, încît broboane mari de sudoare îmi apăruseră pe frunte și-mi lunecau încet pe tîmple în jos.

Afară, tovarășii noștri n-au stat o clipă cu mîi- nile în sîn ; tîrnăcoape, lopeți, răngi, toate se dovedeau de folos pentru a croi șenilelor drumul cel mai potrivit.

Operațiunea s-a terminat spre seară. Izbutiserăm. După atîta trudă, „T-Beta 3‟ se găsea din nou pe solul ferm ! Prietenii noștri s-au învîrtit cî- teva minute în jurul său, l-au examinat, l-au ciocănit, au comentat, iar Fedorenko i-a verificat instalația de radio, apoi s-au strîns cu toții în ca- bina lui „Smelîi". Bucuria izbînzii gonise oboseala și oamenii s-ar fi întins cu plăcere la taifas dacă foamea nu le-ar fi amintit că-i vremea cinei.

Doar Fedorenko rămăsese cu fruntea înnorată, retras și tăcut, simțindu-se parcă vinovat de întâmplarea care ne dăduse atîta bătaie de cap. Băiatul acesta înalt și frumos, cu ochii de un albastru de nu-mă-uita, cu părul bogat și puțin ondulat, veșnic zburlit, mult mai tînăr decît mine sau Si- monov, era totuși un conducător priceput și nimănui nu i-ar fi trecut prin gînd să-l învinuiască pentru cele întîmplate.

— Haide, fruntea sus ! îi spuse Grișa apropiin- du-se de el. Mîine vom curăța motorul de praf și „T-Beta 3ᵁ va merge iarăși ca ceasul!

Fedorenko își întoarse ochii mari și limpezi către Simonov, dar continuă să tacă.

— Lasă, bine c-am izbutit să-l scoatem!... zise Grișa bătîndu-1 pe umăr.

— Dar ce a avut ?! Ce a avut ? ! izbucni în sfîr- șit tânărul. S-a dereglat dintr-o dată sistemul electronic de siguranță care „tatonează" terenul în fața transportorului...

— O să-l verificăm...

— L-am verificat din cînd în cînd pentru că nu mi-a plăcut cum funcționează încă de alaltăieri. L-am verificat...

— Și?...

— Nimic ! Praf mult și atîta tot... '

— Praf ? ! Dar ce ai fi vrut să găsești prin părțile astea ? Apă de trandafir ?

Fedorenko zîmbi pentru prima dată în ziua aceea.

Ne-am pregătit pentru noapte. Vădeanu a fost invitat să rămînă

în cabina lui „Smelîi", ca să călătorim cîte cinci în fiecare transportor și, bine- îrițfies, pentru a nu se despărți de mine, toată lumea fiind de acord că aceasta ne-ar face mare plăcere la amîndoi.

țn privința aceasta nu știu ce credea vestitul gșipizician, așa că nu pot vorbi în numele său ; cît dâspre mine, combinația mi se părea strașnică, deși prea multă vreme ca să mă bucur de ea deocamdată n-aveam, căci ne-am culcat îndată după cină.

Mă durea mîna din ce în ce mai rău, dar am încercat să dorm, căci eram obosit după o zi așa de bogată în peripeții și emoții. Nu știu însă dacă ănfereușit să adorm pentru că durerea mă trezea îtt fiecare clipă. Stăteam, așadar, în starea aceea dintre somn și trezie pe care mulți accidentați au încercat-o. în minte, gîndurile mi se învîrtejeau lamestecîndu-se cu vise nu prea trandafirii, senzația realității se împletea strîns cu închipuirea care, necontrolată, mă purta prin paragini nesfîrșite și fără speranța întoarcerii printre oameni. Uneori, prin geamul hubloului vedeam stelele, iar pe scaunul conducătorului ghiceam silueta lui Simonov, icare era de gardă. Probabil că atunci eram treaz. In urechi, bătăile pulsului se preschimbau apoi în vuiet de motoare. „Smelîi‟ mă purta din nou de-a ■lungul deșertului cu o viteză amețitoare. în fața noastră se deschideau prăpăstii fioroase, pline cu praf care clocotea ca smoala în cazane. Simonov sau, poate, Vădeanu — nu știu prea bine care din ijei — încerca să oprească transportorul apăsînd pe frînă din răsputeri, dar nu mai era nimic de făcut: hăul negru și fără fund ne înghițea lacom, iar
> 05
deasupra noastră se prăbușeau nesfîrșite avalanșe de praf. Durerea mă săgetă din nou prin braț, atunci prăbușirea încetă lin și avui din nou senzația realității. Un petic de cer, o frîntură din Calea Lactee se zărea prin geamul hubloului, iar Vădeanu, pe scaunul din fața tabloului de bord, contempla gînditor cuprinsul vag luminat de stele. Un tubuleț fluorescent — lampa noastră de serviciu — îi proiecta umbra profilului tocmai în fața mea, fotoliul-pat pe care dormeam fiind cel mai apropiat de scaunul conducătorului.

„E de serviciu Vădeanu", mi-am spus, întorcîn- du-mă ca să-l privesc mai bine și ferindu-mi cu grijă brațul stîng. Poate am gemut încetișor, căci el s-a ridicat și s-a apropiat de mine, privindu-ittă cu atenție.

—Nu-i nimic, i-am șoptit, ștergîndu-mi sudoarea de pe frunte. Visam...

—Te doare ?... și arătă spre brațul bolnav.

M-am ridicat în capul oaselor, hotărît să nu mai dorm cît timp o să fie Vădeanu de serviciu. Dorisem doar așa de mult să-l întîlnesc !... Și, acum, să pierd prilejul de a

schimba cu el cîteva cuvinte ? Este, după cum știți, un om care merită să-ți jertfești o parte din noapte spre a-i ține de urît. Că în dorința aceasta s-ar fi strecurat și vreo urmă de interes, n-aș putea-o spune cu siguranță. Curiozitatea gazetărească mă îmboldea, probabil, chiar și în starea destul de precară în care mă găseam, chiar și la ora aceea nepotrivită, să aflu ce gîndește Vădeanu, să aflu cîte ceva din problemele care-1 preocupau.

—Ai puțină febră... zise el, apropiindu-și mîna de fruntea mea înfierbîntată. Uite, ești lac de apă!...

—Nu face nimic : trece... i-am șoptit.

—Ar fi bine să dormi.

—Nu pot dormi...

—Să-ți dau ceva ? Sau, poate, vrei să-l trezesc pe Zielinski...

36

— Nu, nu !... mă grăbii să-l opresc, ținîndu-1 de mînă. Aș vrea deocamdată să rămîn puțin treaz... știi, cînd sînt treaz nu mai transpir... Doamne, ce banalități îi spuneam ! Nu-mi venea însă nimic mai de soi în minte. O să-ți țin de urît, adăugai zîmbind silit.

El rămase puțin pe gînduri înainte de-a se hotărî.

— Bine, o să ne ținem recipro« de urît, dar pro- mite-mi că vei sta culcat..

M-am întins fără nici un cuvînt, iar el a lăsat la orizontală spatele scaunului conducătorului și s-a așezat alăturea de mine.

— E bine așa ?

Am dat mulțumit din cap.

Nu mai știu cum l-am convins să-mi povestească. Dar asta n-are importanță. Poate nici nu l-am convins. A început să-mi povestească, fără să-l rog, tocmai ce aș fi dorit eu să ascult. Pe buzele lui știința devenea poezie, adresîndu-se mai degrabă imaginației mele decît fondului sărac de cunoștințe pe care-1 aveam în specialitatea lui. Din cînd în QJfri îl întrerupeam să-l mai întreb cîte ceva, să-i cer cîte o lămurire, pe care mi-o dădea bucuros, cu aerul unui samaritean dornic să-mi ușureze durerea. Și, ascultîndu-1, suferința într-adevăr mi se ușura... Curînd barierele nevăzute care stăruiesc între oameni, făcîndu-i străini unul pentru altul, se topiră cu totul, așa că prietenia dintre noi, abia înmugurită peste zi, s-a călit în noaptea aceea cît într-un an și neclintită a rămas pînă astăzi.

★
★ *

Nu știu cînd am adormit și nici dacă tot ceea ce-mi închipui că mi-a povestit atunci Vădeanu își are izvorul aievea în spusele sale, sau în istorisirile pline de comentarii și înflorituri ale Dorinei. Despre fîșiile ciudate care brăzdau

deșertul sînt sigur că mi-a vorbit chiar el. De asemenea, despre cu
37
tremure, despre vulcani, despre curenții telurici și despre cîmpurile de forță ale obiectelor cosmice. Dar despre călătoria lui în Kenya și Somalia în legătură cu un studiu asupra deplasării continentelor mi-a spus vreun amănunt ? Sau le-am citit în presa timpului, ori într-o carte, așa cum am citit și alte relatări despre lucrările sale. De asemenea, mi se pare că am aflat dintr-o rubrică de curiozități, sau dintr-un comentar la cartea l(ii JuleS Verne „O călătorie spre centrul Pămîntului‟, despre ipoteza lui Vădeanu după care centrul Pămîntului
— unde forța gravitației este egală cu zero — ar fi gol, într-un anume fel, fapt care ar determina în anumite împrejurări comportarea planetei noastre ca o minge elastică de cauciuc și ar explica într-un mod ingenios originea magnetismului terestru. Toate acestea mă tem că le-am citit — sînt aproape sigur — nu le-am auzit atunci și nici nu le-am visat, pentru că am avut un somn greu, fără vise, care m-a reconfortat pe deplin.

M-a trezit agitația din cabina lui „Smelîi" ; tovarășii mei se pregăteau pentru o nouă zi de activitate febrilă. Mîna mă durea mai puțin și puteam s-o mișc fără prea mare greutate.

—Hei! A înviat mortul! strigă Tolea Vereșcea- ghin văzînd că deschid ochii.

Toți se apropiară și Zielinski începu să-mi examineze cu atenție brațul.

—Cum te simți ? Mai bine, nu-i așa ? se vede cît de colo. Uite, s-a dezumflat, zise el scoțîn- du-mi pansamentul și compresa pe care mi le pusese în ajuns. Eliberată din strînsoarea lor, mînâ mi se părea ușoară ca fulgul.

—Aș putea să boxez ! Cine *vrea să facă un antrenament acuma, de dimineață ?

—Ho-ho! mă domoli Zielinski. Stai liniștit! Mai întîi să înveți cum se coboară de pe transportor... Și nu te agita atît.

—Dar nu vreau să fiu cocoloșit ca un copil! protestai eu.
38

— Cînd nu sînt cuminți, oamenii rămîn „copii‟ pînăla adinei bătrîneți !...O să-ți imobilizez și astăzi brațul.

Tare-mi era nesuferită perspectiva de a rămîne în cabina transportorului singur și să urmăresc activitatea celorlalți doar prin geamul hubloului.

— N-aș putea îmbrăca totuși costumul spa țial?... Uite, brațul o să-l țin imobilizat, aici lîngă «piept...
fcv Zielinski se enervă :

\ — N-ai putea nimic ! Adică, la patruzeci de
■>ani...
; — La treizeci și nouă, îl corectai eu inocent.
— ...La treizeci și nouă de ani, ai putea fi mai ; puțin copilăros.
Am avut noroc cu proaspătul meu prieten, Vădeanu, care a intervenit îndată în favoarea mea.
— Să încercăm, doctore. Pînă se repară transportorul, aș mai da o raită prin împrejurimi și tovarășul Crețu e tocmai bun să mă însoțească : doar nu are nimic la picioare... Apoi, spre mine : M-am gîndit că ți-ar face plăcere plimbarea aceasta. Știi, mi s-a părut că te pasionează tocmai problemele care mă interesează și pe mine, pricite însă din alt unghi...
ț: Parcă am avut o revelație : iată de ce ținusem ^atît de mult să-l cunosc pe Vădeanu ! Poate, fără să-mi dau seama, mă atrăgeau problemele care-1 ^preocupau. Nu eram împins de pasiunea cunoașterii științifice, dar pretutindeni unde Vădeanu căuta adevărul, unde el descifra tainele și legile păturii, eu vedeam poezia, frumusețea, fantasticul, tineditul. Ani și ani de zile se întîmplase la fel: |ineori înaintea lui, alteori puțin după el și, cîte- $dată — în nopți lungi de insomnie, fiecare în felul &ău — căutam poate în același timp răspunsul la •aceeași întrebare. Iar acum simțeam ureîndu-mi-se Jfh piept un fior de bucurie c-o să-l însoțesc pe Vădeanu într-o expediție științifică!... Da, în fbintea mea, plimbarea scurtă, pe care trebuia s-o facem, lua proporțiile unei expediții în inima celui mai ciudat deșert, împărăția liniștii eterne, misterioasa țară a pulberii...
— E bine să fiu însoțit de cineva... îl dăscălea Vădeanu pe Zielinski. Nu că ar fi pericole de înfruntat, dar oricum... Știi, e un om de care aici la transportoare vă puteți dispensa, iar mie mi-ar fi de folos...
Pînă la urmă, polonezul s-a îmbunat. în definitiv, suferearn de-o simplă entorsă, dureroasă, ce-i drept, dar nepericuloasă.
Fedorenko reușise ceva mai devreme să vorbească atît cu „Țiolkovskaia“, cît și cu „Blue Star“, în ajutorul căruia venise un rachetoplan de la stațiunea ,,Lowell“. După vreo oră aparatul a zburat deasupra noastră pentru a ne saluta și a se interesa de cele două transportoare. Noi am comunicat la bază că n-avem nevoie deocamdată de ajutor.
Cu ajutorul lui Vădeanu și a lui Zieținski mi-am îmbrăcat costumul spațial, așa că am putut părăsi cabina lui „Smelîi“ o dată cu ceilalți. Toată lumea se apucă de treabă în jurul lui „T-Beta 3“, care trebuia să fie pus în stare de funcționare încă în aceeași zi.
— Și dacă totuși nu reușim ?
— îl vom remorca pînă la „Țiolkovskaia“, zise Simonov

încrezător în posibilitățile lui „Smelîi".
în timp ce ieșeam, Vădeanu m-a pus la curent cu scopul expediției noastre. înainte de a părăsi definitiv deșertul, voia să mai cerceteze una din fîșiile de culoare închisă, care se distingea bine, la cîteva sute de metri de tabăra noastră, dreaptă, ca și cînd ar fi fost trasă cu rigla. Pornirăm deci într-acolo, dar n-am făcut nici treizeci de pași că ne trezirăm strigați de Simonov.
— De ce să pierdeți timpul ? Vă reped cu „Smelîi" pînă acolo, apoi vă las să vă vedeți de treabă...
La început Vădeanu s-a împotrivit, dar, fiindcă Grișa insista, pînă la urmă i-a făcut pe voie. Pentru un drum așa de scurt nici nu se merita să mai intrăm în cabină. Am rămas deci în camera-ecluză,

strimtă și complet izolată, printre instalațiile de curățire, dezinfectare și dezactivare. „Smelîi" a pornit cu viteză redusă, căci Grișa nu-și propunea să bată vreun record. N-am mers mai mult de trei sute de metri cînd simțirăm deodată că transportorul se apleacă amenințător, ca și cînd i-ar fi fugit brusc terenul de sub șenile, făcîndu-ne să ne pierdem echilibrul. Vădeanu mă prinse tocmai la timp ca să nu cad din nou pe brațul bolnav și ne ţrezirăm pe jos, îngrămădiți într-un colț, în clipa cînd „Smelîi", după ce se tîrîse grăpiș cîțiva metri, izbindu-se violent cu partea din stînga, în trecere, de o masă dură, se opri într-o rînă.
’ — Ce s-a întîmplat ? ! strigarăm amîndoi de- jpdată, căutînd să ne ridicăm într-o poziție cît mai ^verticală cu putință. în ușa dinspre cabină, așezată Itrîmb, se ivi Simonov agitat. Prin vizor i se ve- |jpa fața palidă, desfigurată de consternare și jiecaz. Ce s-a întîmplat ? ! repetarăm, adresîndu-ne jâe astă dată lui Grișa.
—Ce s-a întîmplat ? ! replică el aproape furios.
Pți vedeți ? Am pățit-o la fel ca „T-Beta 3" ! Mi
f pare că „Smelîi" a nimerit într-o groapă...
-Am deschis ușa dinspre exterior cu destulă greu- fate, pentru că partea din spate a transportului se găsea meii bine de jumătate îngropată în praf. Pri- |tiul a ieșit Vădeanu, cățărîndu-se pe un fel de mal abrupt, tăiat și năruit adînc de șenile, de pe Care se părea că se răsturnase transportorul într-o crăpătură largă doar de vreo doi metri. Ajutat de Simonov am ieșit și eu. Spre noi se îndreptau în goană toți ceilalți, care fuseseră desigur martorii accidentului. în căști auzeam aceeași întrebare pe care ne-o adresau încă de departe : i
• r— Ce s-a întîmplat ? !...
Fără să le răspundă, Simonov se plimba de-a |»J»gul transportorului, încercînd probabil să-și dea seama de starea

vehiculului. Din atitudinea lui se vedea că-i necăjit foc. In fiecare clipă își ridica mîna să se scarpine la ceafă și și-o oprea la jumă

tatea drumului, amintindu-și că poartă costumul Spațial și casca. Ii înțelegeam necazul: fusese totdeauna mîndru de „Smelîi‟ care, pînă în clipa aceea, se dovedise într-adevăr o mașină minunată !... Cînd, întorcîndu-se, Grișa se găsi în fața lui Fedorenko, își plecă ochii parcă rușinat.

— Mi s-a defectat și mie dispozitivul electronic de siguranță !

— Ciudat!... murmură Fedorenko. „Blue Star‟ a avut o defecțiune mecanică după care nimerise într-o astfel de crăpătură: le-a funcționat prost întreg aparatajul de precizie a pilotului automat...

Grișa nu-1 auzea.

— Ce facem ? Eu zic să-l scoatem pe „Smelîi‟...

Ne învîrteam cu toții în jurul transportorului, dîndu-ne părerea asupra celor mai potrivite mijloace de a-1 repune în poziție normală. Era aplecat cu patruzeci și cinci de grade spre stînga, cu șenilele din dreapta în aer și cu partea din față mai ridicată decît cea din spate. îngustimea crăpăturii îl împiedicase să se răstoarne de tot, spre norocul nostru, căci de data aceasta eram reduși doar la propriile brațe și la cele cîteva unelte de care dispuneam. Soluția cea mai potrivită i-a venit în minte lui Vereșceaghin, care ne-a propus să săpăm marginea din dreapta a crăpăturii astfel ca vehiculul să se lase, datorită greutății sale, spre dreapta. Ideea s-a dovedit bună și în mai puțin de două ore „Smelîi" s-a întors alăturea de „T-Beta 3‟, urmat de la distanță de noi toți. Din fericire, datorită vitezei reduse pe care o avea în momentul accidentului, el se alesese doar cu stricăciuni minime : cîteva zgîrieturi, cîteva îndoituri fără importanță și atîta tot.

Acum trebuia neapărat să ne sfătuim. Defecțiunea sistemului de siguranță la amîndouă transportoarele era foarte neplăcută și putea avea urmări grave în deșertul acesta, unde toate accidentele solului, gropi, crăpături, prăpăstii, erau perfid umplute și acoperite cu pulbere fină și ușoară, care nu opunea nici măcar atîta rezistență cît apa.

Sfatul nostru n-a dus la nici un rezultat. N-aveam altceva de făcut decît să căutăm cauza defecțiunii și s-o înlăturăm. Ba mai trebuia să ne și felicităm că n-o pățise „Smelîi" înainte de-a ajunge la „T-Beta 3‟... Cum era și fără antenă, tocmai bine ne-ar fi putrezit oasele prin cine știe ce coclauri prăfuite!

Lăsîndu-i pe ceilalți să se ocupe de „T-Beta 3‟, Simonov s-a apucat singur să-și verifice mașina. tVădeanu porni să se

întoarcă la obiectul studiului său, dar după cîțiva pași se opri și îmi spuse :
' — Mă simt așa... știi, parc-aș fi vinovat de accidentul acesta...
—Vinovat ? De ce ?
—Vezi, dacă nu venea cu noi, „Smelîi" n-ar fi dat în groapa de acolo...
—Fii serios ! i-am răspuns. Noi n-avem nici o vină. „Smelîi" ar fi nimerit mai tîrziu poate și mai rău, de vreme ce i s-a defectat pilotul automat.
k — Totuși, ar trebui să-l ajutăm, și arătă spre ipmonov.
p|— Crezi c-o să-ți ușureze conștiința ? Să-l aju- Ijțm, dar...
I Ne-am întors deci din drum și ne-am oferit să-l jșjutăm pe Grișa. Vădeanu din toate puterile și cu •lot zelul, eu cu o mînă, dar cu destulă bunăvoință. Desfăcînd cutia pilotului automat, am constatat cu nespusă mirare că praful deșertului marțian pătrunsese pînă acolo în cantități apreciabile.
—Avea dreptate Fedorenko: e cam mult praf aici... *
i —. Cum o fi pătruns ? ! mă miram eu în gura jțnare. Doar aparatura este bine închisă...
"' — Hm!... ridică din umeri Simonov. Praful făsta-i așa de fin, că pătrunde peste tot! ț;: — Poate nu-i praf din deșert, își dădu părerea #ădeanu. Vedeți doar că nu-i galben, ci mai degrabă cenușiu sau negru. O fi aici cine știe de fînd...
Simonov era gata să se supere :

43

—Crezi că am plecat în călătorie fără să-mi verific mașina ? Află că la „Țiolkovskaia" nu era aici nici măcar un firicel de praf!... L-am strîns de pe drum, te asigur. Te miri că-i închis la culoare ? Oare n-am găsit și zone cu praf cenușiu ? Parcă adineauri te duceai să studiezi una...
—Totuși, se încăpățînă Vădeanu, praful din deșert în majoritate-i galben, pe cînd aici...
Intre timp, Grișa curățase aparatura, apoi încercă s-o verifice punînd-o în funcțiune.
.— Merge perfect, băieți ! S-o punem la loc.
_ :— Uite, parcă iar s-a murdărit...
—Aș ! Puțin praf... S-a depus cel pe care l-am stîrnit noi mișcîndu-ne pe aici.
—Ce, iar am stîrnit numai praf negru ?...
—Să-i punem repede capacul, zise Simonov șter- gînd aparatura din nou.
Vereșceaghin, care făcea pe cantinierul, ne chemă la masă în cabina lui „Smelîi".
—Ei, cum merge ? îl întrebă Simonov pe Fedo- renko îndată ce intră.

— Pînă-n seară-1 curățim clasa întîi ! Mîine dimi- neață-1 ungem și cred c-o să putem porni. Grozav de pătrunzător e praful acesta ! Mai ales cel negru...

Simonov rămase pe gînduri.

— E mai fin, probabil... trase el concluzia scurtei meditații și noi eram de acord cu explicația aceasta, plauzibilă în fond.

După-masă, ceilalți și-au continuat lucrul la transportoare, iar eu cu Vădeanu am plecat spre zona pe care doream s-o cercetăm. Pînă la crăpătura îr\ care nimerise „Smelîi‟ am mers fără grijă pe urmele transportorului. Mai departe am înaintat cu multă atenție, pipăind mereu terenul din fața noastră. N-am mai dat însă de gropi sau crăpături.

In sfîrșit, am ajuns. Granița dintre cele două zone de praf era bine delimitată, vizibilă, dreaptă, orientată aproximativ în direcția nord-sud, ca toate fî- șiile de felul acesta pe care le întîlniserăm pînă acum. Ce reprezentau ele oare ? Cum luaseră naștere ? In privința aceasta imaginația mea făurise

44

cele mai năstrușnice ipoteze, începînd cu acelea care, pe vremuri, căutau să explice natura „canalelor" marțiene și sfîrșind cu tendința ciudată a coloniilor de areofite de a se dezvolta în linie dreaptă.

Uitînd parcă de mine și, probabil, chiar de între^- gul Univers, Vădeanu se cufundase în studiul aprofundat al obiectului curiozității sale. 11 urmăream cum se mișcă, aci îngîndurat și absent, aci încordat și atent, ca și cînd ar fi prins din zbor o idee pe care n-ar fi vrut s-o scape, aplecîndu-se din loc în loc pentru a examina praful sau pentru a-1 strînge în- tr-un săculeț de material plastic. Ținîndu-mă după el cu greutate — căci picioarele mi se înfundau adînc în praf — nu încetam să mă mir în gînd de perfecțiunea acestei linii drepte. Vădeanu tocmai îi determina direcția cu o' busolă simplă, cînd se opri deodată, privindu-mă cu ochii strălucitori. Se întoarse și făcu vreo douăzeci de pași spre nord, apoi mă privi din nou, exclamînd:

— Dar asta-i... Se opri cu respirația tăiată, cutremurat de un rîs reținut. E nemaipomenit!...

Nu pricepeam nimic.

— Ce te-a apucat ? Ce-i nemaipomenit ?

Parcă nici nu m-ar fi auzit.

— Uite, mi-a venit o idee grozavă, adineauri, cînd stăteam acolo... și-mi arătă locul din care determinase direcția fîșiei. Se opri puțin să-și tragă Răsuflarea, tulburat la culme. Și află că știu ce s-a Intîmplat cu transportoarele noastre ! adăugă ples- nindu-se cu palma peste cască, aproximativ pe unde ar fi trebuit să-i vină fruntea. Uite, acum mi-a Venit în minte ! Exact așa era și la Pol... și rîdea |>e înfundate.

£ Eram din ce în ce mai nedumerit și mă temeam 'să nu i se fi întîmplat ceva. Citisem de beția adâncurilor, care-i pîndește pe scufundători și de alte stări nervoase datorate modificării condițiunilor de mediu. Eram foarte neștiutor în materie, totuși, mă întrebam dacă nu cumva mediul marțian, din cine Știe ce cauză, îi pricinuise prietenului meu vreo âstfel de stare asemănătoare beției. Vorbea incoe
45
rent și se apropia destul de caraghios, poticnindu-se prin praf și mișcîndu-și mîinile ca și cînd ar fi vrut să zboare.

—Vino-ți în fire, omule, și spune-mi ce ai pățit !... Ce caută transportoarele noastre la Pol ?

—Nu fi absurd ! Hai să le spunem și celorlalți. O să facă niște ochi!...

Deocamdată făceam eu niște ochi, privindu-1. Trecu prin fața mea gesticulînd și se îndreptă spre transportoare. L-am urmat ridicînd nedumerit din umeri.

—Am să-ți explic, zise el, oprindu-se să mă aștepte. Fîșiile acestea închise la culoare sînt formate din pulberi feromagnetice. înțelegi ? Nu mă gîndi- sem încă la asta: acum mi-a venit în minte. E praf meteoric, probabil, sau chiar praf de pe solul marțian, ridicat de vînturi prin alte regiuni și purtat de curenți pînă în straturile superioare ale atmosferei, de unde, căzînd încet, se așază de-a lungul liniilor de forță ale cîmpului magnetic planetar. înțelegi ? Uite, noi am determinat cu precizie locul polilor magnetici marțieni. Ei bine, fîșiile acestea sînt orientate exact spre nordul și sudul magnetic ! Toate, fără excepție !... Sînt pulberi de minereuri de fier; să mă tai dacă nu-i așa! Păcat că n-am la mine un magnet. Ți-aș dovedi-o numaidecît...

Se aplecă să strîngă un pumn de praf într-o cutie adusă anume. Vorbea repezit, pe nerăsuflate, cuvintele parcă voiau să iasă buluc pe gură, înghe- suindu-se unele peste altele. Din șuvoiul acesta de vorbe căutam să prind firul ideilor, fiindcă începusem să pricep că prietenul meu nu înnebunise, ci era doar amețit puțin de bucuria descoperii cauzelor unui fenomen natural care-1 intrigase de cîteva zile.

—Stai puțin, nu mă lua așa repede! Eu sînt ziarist, nu fizician... Totuși, din cîte știu, cîmpul magnetic e prezent peste tot. Praf de asemenea am găsit destul și prin alte părți. De ce n-am găsit fîșii dintr-acestea și aiurea ? Sau pe Pămînt...

—Vezi, dacă nu vrei să m-asculți pînă la capăt ? Tocma: voiam să-ți explic. Printr-o împrejurare,
46
pe care deocamdată n-o cunosc, ținutul acesta este aproape complet lipsit de curenți de aer ceva mai puternici. E o regiune

fără vînt, cum s-ar spune. O să găsească meteorologii explicația fenomenului, fii fără grijă. Aici, asupra prafului care cade din straturile superioare ale atmosferei, lucrează doar două forțe mai importante : gravitația și magnetismul planetar ; prima lucrează asupra tuturor particulelor de praf atrăgîndu-le în jos, a doua acționează asupra particulelor feromagnetice, orientîn- du-le pe direcția liniilor de forță ale cîmpului magnetic. Forța gravitației fiind slabă pe Marte și particulele de praf fiind foarte fine, ele cad încet, așa că au timp să se aleagă cele feromagnetice, să se orienteze pe direcția nord-sud și să se așeze pe sol. Dacă ar fi curenți de aer, formațiile acestea s-ar strica în cădere și praful s-ar depune pe sol amestecat. De aceea nu le-am găsit prin alte părți. Cît despre Pămînt, acolo unde particulele cad încet — în lacuri sau în mări — ele se așază la fel. N-ai știut ? Iar în atmosferă... Am să-ți povestesc mai tîrziu ceva interesant. Dar, deocamdată, să ne grăbim și să-i prevenim pe tovarășii noștri...

Porni mai departe. îl urmai, dar după cîțiva pași m-am oprit eu de astă dată.

— Să-i prevenim ? E vreo primejdie ? Parc-ai spus ceva în legătură cu transportoarele...

— Cu transportoarele ? A-ha ! Ai s-auzi cînd o să le spun celorlalți... Adică, hai, ca să nu mai fii curios... Aparatura electrică a transportoarelor este protejată contra efectelor ionizării atmosferice, dar nu și contra prafului magnetic. Cîmpurile magnetice din aparatura pilotului automat și a sistemului de siguranță — mai ales cînd ele sînt în funcțiune >; — au atras în cantități mari pulberea feromagne- tică — ăsta era praful negricios pe care l-am găsit ; în cutia pilotului automat !...

v — Atunci putea să-l atragă și altă dată. Doar P>raf există peste tot...

— Te cred că există ! Dar numai în pustiul acesta fără vînt s-a adunat praful feromagnetic în canti

tăți mai mari, strîns la un loc, ici și colo. „T-Beta 3‟ căutînd fîșiile acestea, mergînd de-a lungul lor, a adunat frumușel praful în aparatura electrică sau primprejur și, din cauza îngrămădirii lui, s-au produs dereglări, modificări în funcționarea unor aparate de mare precizie, cum ar fi sistemul care sondează terenul din fața transportorului. Așa a pățit-o și „Smelîi". Poate și „Blue Star‟...

■ Dacă o spunea Vădeanu, așa trebuia să fie. Doar el se pricepea la probleme de magnetism. Deși eram convins acum, geofizicianul continua să argumenteze :

—Ai observat adineauri cum începuse să se strîngă praful cenușiu îndată ce funcționau aparatele ?

—Și, acum...
—Să mergem. Dacă cunoaștem boala, o să-i găsim și leacul !
In cîteva cuvinte Vădeanu îi puse la curent pe cei doi conducători cu ipoteza sa și dovedi foarte ușor că probele de praf pe care le ridicase, precum și praful curățat din cutia pilotului automat erau feromagnetice.
—E clar ! zise Grișa. Nici nu mai avem nevoie de altă explicație ! Vom curăți aparatura după fiecare cincizeci de kilometri parcurși, pînă la ieșirea din deșert, și vom evita zonele închise la culoare, iar în viitor...
înainte de* a face planuri pentru viitor trebuia să ne gîndim la prezent.
—Să le comunicăm lucrul acesta și celor de pe „Blue Star", zise Fedorenko. Nu cumva să se aventureze mai departe în pustiu...
„Blue Star‟ ! Era să uit de transportorul americanilor, care ne făcuse un serviciu atît de mare. înfiorat ușor de gîndul nenorocirii ce s-ar putea întîmpla, am pus în funcțiune aparatele de radioco- municație.
—Atenţiune, „Blue Star", atenţiune !... Atenţiune, „Blue Star", atenţiune !...
Nimic !... Numai de n-ar fi plecat...
48
—Aici „T-Beta 3‟... Aici „T-Beta 3‟...
Am ajuns oare prea tîrziu ? Imaginea unei coloane imense de praf, monument efemer pe mor- mîntul celor șase îndrăzneți americani, îmi apărea stăruitor în minte și nu puteam scăpa de ea. Mînu- iam butoanele cu furie, urlînd în microfon ca un disperat :
—Atenţiune, ,,Blue Star‟, atenţiune !... Atenţiune, „Blue Star‟, atenţiune!... Aici „T-Beta 3‟... Aici „T-Beta 3‟... Mă auziți? Aici „T-Beta 3‟... Dar răspundeți odată !... Trec pe recepție... Trec pe recepție...
Un semnal binecunoscut în receptor m-a făcut să mă las moale pe fotoliu, cu un suspin de ușurare. Nu se întîmplase deci nimic.
—Atenţiune !... Atenţiune !...
Numai de nu mi-ar juca festa tocmai acum ciudatele efecte radiofonice marțiene !...
—Atenţiune !... Atenţiune !... Comunică „T-Beta 3‟... Comunică „T-Beta 3‟... M-or fi auzind oare ? ... Comunică „T-Beta 3‟... In deșert sînt zone cu pulbere de minereuri feromagnetice care modifică funcționarea aparatelor automate de ghidaj... Repet : în deșert sînt zone cu pulbere de minereuri feromagnetice care modifică funcționarea aparatelor automate de ghidaj... Nu încercați să traversați deșertul !... Nu încercați să traversați deșertul !... Curățați pilotul automat și întoarceți-vă !

Mi se tăiase răsuflarea.

—Confirmați primirea mesajului... Confirmați primirea mesajului... Trec pe recepție...

Eram fără îndoială în legătură cu ei. Totuși, răspunsul se lăsă așteptat. Probabil, comunicarea mea iscase discuții. După cîteva minute însă se auzi în receptor vocea unui om pe care mi-1 imaginam drept o adevărată personificare a stăpînirii de sine :

—Aici „Blue Star"... Aici „Blue Star‟... Am înțeles mesajul... Și noi bănuiam că praful ne-a dereglat aparatura de ghidaj automat... Mîine în zori Vom părăsi deșertul... Mîine în zori vom părăsi deșertul... Mulțumim pentru informație și pe curînd !...

A

49

M-am ridicat, ștergîndu-mi transpirația. Ce mă făceam dacă, așa cum știam din experiență, radioco- municația nu s-ar fi putut stabili din cauza obișnuitelor tulburări ionosferice ? Hotărît, nu eram croit pentru serviciul de radiofonist pe Marte!...

★

★ ★ *v

Inserarea cobora tăcută peste țara pulberii. Undeva în spatele lui „Smelîi‟, la lumina farurilor, tovarășii mei trebăluiau încă în jurul lui „T-Beta 3‟. Durerea îmi săgeta brațul din nou, silindu-mă să-mi scot costumul spațial.

Stăteam deci în cabina transportorului, întins pe fotoliul meu, sinjțindu-mă singur și inutil, cînd apăru Vădeanu în ușa camerei-ecluze. Era vesel și vorbăreț cum nu mi l-aș fi putut închipui vreodată.

— Simonov mi-a spus că nu sînt bun de nimic, că fac boacăne, că-i încurc numai și m-a expediat să-ți țin de urît...

Rîdea ca și cum Simonov i-ar fi adus cine știe ce laude. Fără îndoială, buna lui dispoziție se datora descoperirilor din ziua aceea.

Văzîndu-1 așa de bucuros, vechea dorință, rămasă mereu neîmplinită, aceea de a-i lua un interviu, se trezi în inima mea mai vie ca oricînd.

„Iată clipa cea mai potrivită! mi-am zis. Să profităm, așadar..."

— Spune-mi, te rog...

Am amuțit. Din miile de întrebări pe care aș fi dorit să i le pun nu-mi venea nici una în minte.

— Ei ?... făcu Vădeanu mirat.

— M-ar interesa... începui eu încurcat.

— Chestia cu praful magnetic ?

Nici nu-mi trecuse prin cap ideea cu praful magnetic, dar, pentru că mă scotea deocamdată din încurcătură, l-am aprobat

grăbit

Se așeză pe fotoliul din fața mea și rămase multă vreme nemișcat, urmărind visător prin geam primele stele care se aprindeau pe cer.

— Știi, spuse pe neașteptate, poate te-a surprins atitudinea mea, acolo, pe cîmp. Parcă-mi pierdusem firea pentru că îmi venise în minte o întîmplare...

Zîmbetul îi dispăruse cu totul din ochi, făcînd loc unei reverii care-mi dezvăluia o altă latură a lui Vădeanu. Il da la iveală pe omul care, poate, trăise și alte experiențe în afara hotarelor cercetării științifice.

Am avut atunci intuiția că nu mai era nevoie să-i pun vreo întrebare.

— ...O întîmplare... nu prea veche și mai ales un amănunt căruia nu i-am dat atunci prea multă importanță, dar astăzi mi-a sugerat soluția unei probleme care mă preocupă de cîțiva ani. Se opri din nou să reflecteze. Dacă vrei, am să ți-o povestesc...

Dacă voiam ! ? Auzi vorbă ! ? Dar ce așteptam eu de atîta amar de vreme ? !

La drept vorbind, nu prea știu ce l-a determinat pe Vădeanu să-mi destăinuiască unele amănunte din viața sa. L-o fi îndemnat dorul de țară și de ai săi să evoce în fața unui compatriot și prieten cîteva imagini fugare dintr-un trecut nu prea îndepărtat ? Socotea oare că întîmplările povestite se legau așa de strîns cu problema care-1 preocupase ? Sau era pur și simplu pornit pe confidențe, așa cum li se întîmplă adesea oamenilor care descoperă într-o zi pe unul dispus să-i asculte.

Dacă așa stăteau lucrurile, Vădeanu își găsise și momentul și confidentul potrivit. I-am ascultat povestea cu ochii închiși, trăind-o, parcă, adăugîndu-i ici și colo amănuntele pe care eu le cunoșteam deja de la nevastă-mea, dar pe care el le trecea discret sub tăcere sau nu zăbovea asupra lor. Adusă de vorbele vrăjite ale povestitorului, lumina a năvălit cine știe de unde, iar pereții cabinei lui „Smelîi" s-au îndepărtat, pînă dincolo de linia orizontului, făcînd loc peisajului cunoscut al înfloritelor cartiere bucureștene...

II

Povestea a început într-o dimineață frumoasă de pi'imăvară, la „Institutul național de geofizică"... Primele raze de soare abia începuseră să aurească vîrfurile tremurătoare ale plopilor, care aruncau umbre prelungi peste stradă și peste trotuar, dîn- du-le aparența unei uriașe claviaturi de pian. Imaginarele clape nu erau mute, căci răsunau cu mici ecouri în ritmul vioi al unor pași mărunți de femeie, care se opriră tocmai la intrarea institutului, tre- zindu-1 pe portar dintr-o îndelungată visare.

Portița s-a deschis doar atîta cît să se poată strecura o fată înaltă și zveltă, cu ochii albaștri și adînci ca mările sudului, cu părul bălai ca al sirenelor din nord — cum se spunea la institutul acesta, unde punctele cardinale erau la mare cinste.

Fata i-a adresat portarului un zîmbet, apoi s-a îndepărtat de-a lungul aleii către intrarea pavilionului principal, urmărită cu privirea de vrednicul slujbaș care, zîmbind și el vreunui gînd hoinar, își clătina capul cărunt cu un aer filozofic.

— Hei, lume lume !... Frumoasă-i viața !...

Fata găsea și ea că viața-i frumoasă, deși n-o spunea în gura mare. De altfel, cînd ai douăzeci de ani, așa ceva nici nu-i nevoie să se mai spună: puteai s-o afli din strălucirea ochilor albaștri, din buna dispoziție care i se citea pe figură la începutul acestei însorite zi de primăvară. Pe sala pustie, luminoasă și largă, s-a oprit în fața ușii pe care scria „Director", a deschis-o încet, cu răsuflarea reținută, ca și cînd ar fi vrut să surprindă pe cineva, apoi, convingîndu-se că în cameră nu era nimeni, a intrat cu pași săltați, fredonînd un fragment de melodie auzită în ajun. S-a oprit o clipă în fața oglinzii de lîngă cuier, pentru a-și așeza o buclă rebelă, apoi a despachetat din învelișul lor de celofan trei trandafiri roșii pe care i-a pus în vaza strimtă și înaltă de pe birou, i-a aranjat îndelung, privindu-i mai de aproape sau mai de departe, mirosindu-i,

mîngîindu-le petalele catifelate, bucurîndu-se de frumusețea și frăgezimea florilor. Abia după aceea s-a așezat în fața mesei de lucru, tocmai cînd ușa biroului se deschise larg și în cadrul ei își făcu apariția Dorina Crețu, plinuță și rumenă, somnoroasă ca în fiecare dimineață, parcă mirată găsin- du-și prietena acolo.

— Mioara, cum te poți scula așa devreme ? !

De un an încoace exclamația aceasta îi ținea loc de „bună dimineața". Pe Mioara Matei, secretară sau „șefă de cabinet" — cum îi spuneau străinii — felul în care-și făcea intrarea la serviciu tînăra geofizi- ciană o înveselea întotdeauna.

— Bună dimineața, tovarășă Matei ! Bună dimineața, Dorina !... V-ați sculat ? le salută Alexandru Vădeanu, care-și făcuse apariția cu un aer preocupat ca totdeauna. S-a oprit puțin în ușa biroului să mai schimbe cîteva cuvinte cu cele două colege, a încercat fără prea mare succes să le facă două-trei complimente, a zîmbit stingherit și s-a îndepărtat pe sală spre laboratoare. Prietenele se pliviră cîteva clipe, apoi izbucniră în rîs.

— ...E un băiat tare bun !... își continuă Dorina cu glas tare o remarcă începută în gînd.

— Băiat taaare bun !... o îngînă Mioara. Pe mine mă plictisește. Am noroc că-i mai mult călător...

— Vai, Mioara, cît ești tu de nedreaptă cu oamenii !... N-ai observat cum se uită la tine ?

— Am să mă supăr pe tine, Dorina, zise secretara devenind serioasă.

Dar n-a avut timp să se supere căci a sosit chiar atunci profesorul Apostolescu, directorul institutului. în dimineața aceea era grăbit, distrat și îngîn- durat.

— Sună-1 pe Vădeanu, tovarășă Matei, zise întor- cînd privirea peste umăr, din pragul biroului său. Dumneata, tovarășă Crețu ?...

— Lucrez la referatul secției, zise Dorina, pre- gătindu-și la o masă cele de trebuință.

După cîteva minute, Alexandru Vădeanu apăru din nou în ușa biroului, zîmbind tot așa de stingherit și se adresă secretarei:

— M-a chemat tovarășul director ?...

Mioara se ridică fără să-l privească și intră pe ușa capitonată, apoi, după cîteva clipe, se întoarse lăsînd ușa deschisă.

— Poftiți!...

Alexandru Vădeanu intră. In urma lui Mioara schiță o reverență, ducîndu-și grațios un picior înapoi și ridicîndu-și ușor fusta cu două degete. Spre marea ei nemulțumire, Dorina o privea fără să zîmbească.

— Ce-i cu tine, Dorina, ți s-au înecat corăbiile ?

Geofiziciana continua s-o privească gînditoare. Intimidată, oarecum, Mioara se așeză la loc.

— Mi se pare că te-a vrăjit candoarea acestui nevinovat Sandu Vădeanu !... Te-ai îndrăgostit de el ?

— Mioara !...

Negăsind deocamdată cuvinte potrivite pentru replică, Dorina își aplecă ochii spre referatul pe care-1 scria, apoi, ca și cînd ar fi citit pe hîrtia din față răspunsul, murmură parcă mai mult pentru sine:

— Totuși, Vădeanu...

— Știu, Dorina: Sandu Vădeanu mă iubește... Ți-am spus-o și ți-o repet: nu-i genul de bărbat care să-mi placă și gata !

Vrînd să arate că a terminat definitiv și irevocabil cu subiectul acesta, secretara se așeză mai bine în scaun, adîncindu-se în studierea unui dosar masiv. Totuși, nu terminase chiar de tot, fiindcă după cîteva clipe, trăgînd cu ochiul ca să n-o observe cumva prietena, își dădea silința să șteargă cu cre- ionul un nume. Dacă Dorina și-ar fi aruncat atunci privirea din întîmplare acolo ar fi putut vedea că numele pe care secretara îl scrisese puțin mai înainte, probabil cu totul involuntar, era „Mioara Vădeanu"...

După cîteva minute, Alexandru Vădeanu ieși de la director.
— Ei, Sandule, îl întîmpină Dorina curioasă, ce a avut șeful cu tine ?
Geofizicianul era, bucuros să rămînă puțin în tovărășia celor două prietene, așa că se opri lîngă masa Dorinei.
— Eh !... Vechea poveste : mi-a dat o tematică în legătură cu modificarea sistemului de coordonate geografice. Trebuie să-i prezint un raport...
— Nu înțeleg, zise Mioara, ce modificări s-ar putea aduce sistemului de coordonate geografice. Doar n-o să mutați polii și ecuatorul de unde le-a așezat natura !...
Vădeanu zîmbi. Cînd vorbea despre probleme din specialitatea lui nu mai era timid, nu se fîstîcea niciodată și știa să povestească atrăgător. Era deocamdată singurul domeniu în care se pricepea să-i spună ceva interesant Mioarei.
Așadar, geofizicianul profită de ocazia ce i se oferea. Să mute polii și ecuatorul!... Cum să-i treacă prin gînd așa ceva ? ! Dar în raport cu aceste repere se putea măsura doar latitudinea. Profesorul Apos- tolescu se gîndea însă la longitudine și la găsirea unor realități geofizice universal valabile care s-o determine. Aici erau destule de spus, lucruri care nici nu ți-ar fi trecut prin minte, dar pe care Vădeanu le știa cu de-amănuntul și le povestea frumos.
In timp ce vorbea, Mioara îl privi pentru prima dată mai atent. Alexandru Vădeanu nu era un bărbat urît, dar nici nu s-ar fi putut spune că-i cine știe cît de frumos, mai ales în sensul în care înțelegea Mioara frumusețea masculină. Mai înalt decît media bărbaților, voinic, dar bine proporționat, avea alură de sportiv, deși nu făcuse vreodată sport de performanță și nu participase la nici un concurs. Fusese insă schior în Antarctida și în Groenlanda, alpinist în Anzi și Himalaya, înotător în Tanganyica și neobosit drumeț, pretutindeni unde participase la diferite lucrări alături de geofizicieni din toate țările.

Din nesfîrșitele călătorii se alesese cu un ten bronzat care-1 prindea de minune. Părul îi era deschis la culoare, fără a fi chiar blond, ochii-i erau albaștri, nasul drept, gura frumos desenată, trăsăturile fine, care scoteau la iveală mai degrabă pe omul deprins să gîndească decît pe cel obișnuit să acționeze. Ținînd seama de numeroasele lui lucrări și expediții, mulți îl socoteau mai bătrîn. Realitatea este că nu trecuse de treizeci și doi de ani și nici nu arăta mai mult. Insă nu calitățile fizice constituiau punctul forte ale lui Alexandru Vădeanu. El era în primul rînd un cercetător conștiincios și capabil, unul dintre oamenii de bază ai Institutului național de geofizică. Nu-i plăcea să piardă timpul, dar, în privința aceasta, anticamera directorului era

o excepție. Aici întîrzia ori de cîte ori avea ocazia, privind pe furiș la frumoasa secretară, căreia nu prea știa ce să-i spună, deși puțini oameni ar fi avut atîtea de spus ca multumblatul și experimentatul Vădeanu.

Mioara, studentă urmînd cursurile fără frecvență la Facultatea de geografie, era într-adevăr pasionată de problemele științei preferate și cele expuse de Vădeanu o interesau mult, Am greși însă dacă am crede că persoana celui ce expunea n-ar fi interesat-o. Cunoscînd însă sentimentele tînărului,* om de știiință față de ea, secretara îl examina aproximativ cu aceeași curiozitate cu care, în general, se examinează un obiect ciudat sau cine știe ce exemplar rar al faunei exotice. Pentru prima dată ea și-a dat însă seama că, într-adevăr, atunci cînd vorbea despre probleme de specialitate, Alexandru Vădeanu știa să expună lucrurile frumos, avea voce caldă și plăcută.

„Oare, își zicea Mioara ascultîndu-1, mă iubește într-adevăr ? Se spune că, mai presus de orice, ține la știință și la munca sa. în inima lui o mai fi rămas oare loc și pentru dragostea unei femei ? Se prea poate, dar, vai, cît de strîmt trebuie să fie locul acela ! A-l iubi înseamnă a te resemna să-l împărți cu iubita lui cea mare, Geofizica ! Dar, în

definitiv, ce mă interesează toate acestea pe mine ? J2u nu-1 iubesc și n-am să-l iubesc niciodată !..."

• Nu știu cum a reușit Mioara să se gîndească la toate acestea și să fie în același timp atentă la explicațiile lui Vădeanu, dar adevărul e că le-a făcut pe amîndouă. Ba aș putea spune că a fost atît de atentă, încît la urmă a sintetizat într-o singură frază tot ce auzise.

— După cîte înțeleg eu, problema se reduce la alegerea unui alt prim meridian, determinat de anumite realități geofizice și nu de o convenție arbitrară...

— Așa e, tovarășă Matei.

— Iți doresc o deplină reușită, tovarășe Vădeanu, zise ea ridicînd din umeri. Parcă te văd încă de pe-acuma trecut în istorie : Alexandru Vădeanu, omul care a mutat primul meridian !... Omul care a mutat primul meridian !... și, părîndu-i-se mutra ^înărului prea solemnă și vrednică de această poreclă inspirată, izbucni într-un hohot de rîs cristalin.

Privindu-i gropițele din obraji, Vădeanu se zăpăci j de-a binelea, lucru ce nu le-a fost greu să-l bage de
> seamă în ziua aceea nici unuia dintre colegii săi de "secție.

♦
★ *

— Iar ai uitat de graficul intensității cîmpului electric local, Sandule ! îl mustra Dorina pe Vădeanu. Unde ți-e gîndul?

Tînărul se gîndea la Mioara — așa cum i se întâmpla foarte des

în ultimul timp — dar nu socotea de cuviință să i se destăinuie Dorinei.

— Eh! Mă gîndeam la... Mă gîndeam la tematica primită de la profesorul Apostolescu : știi, aceea cu longitudinea...

' Dorina însă nu putea fi păcălită cu prea mare Ușurință.

— Hm ! făcu ea, cu atîta îndoială în glas, încît Vădeanu se simți obligat să insiste pentru a fi mai

57

convingător, apoi se îndîrji de-a binelea într-un început de adevărată filipică :

— La asta mă gîndeam, Dorina, zău !... Uite, îmi spuneam că profesorul Apostolescu are dreptate: polii și ecuatorul sînt locuri geografice bine determinate, stabilite pe criterii absolute, pe criterii științifice. Pe ce bază e stabilit primul meridian ? Marchează el vreo realitate geofizică ? Nu ! El nu-i altceva decît o linie trasată arbitrar pe Glob... Mai mult decît atîta, englezii l-au obținut prin înșelăciune de la francezi, în schimbul sistemului metric pe care nu l-au adoptat integral nici pînă astăzi! Ce nevoie aveau englezii de el ? Cred că l-au cerut din orgoliu : vezi, doamne, ei dispuneau atunci de flota cea mai mare din lume, stăpîneau un imperiu întins pe toată suprafața planetei și aveau pretenția de a fi stăpînii necontestați ai mărilor... De aceea țineau ca longitudinea să se măsoare pe tot globul în raport cu metropola britanică. Dar asta a trecut și n-o să mai vie. Dacă altădată ar fi putut avea vreo rațiune, astăzi calculul longitudinii pe baza meridianului care trece prin Greenwich mi se pare un anacronism ; ar trebui ca o conferință internațională să stabilească un prim meridian trasat pe baze științifice, tot așa cum este fixat locul polilor, ecuatorul, tropicele și cercurile polare.

Ultimele lui cuvinte au fost urmate de aplauzele puțin zgomotoase ale unor mîini mici.

— Bravo !

Era Mioara care intrase de cîteva clipe și-l asculta cu un aer poznaș. Venise să-l cheme la direcție.

— Cred că e ceva important, îi spuse ea pe sală. De aceea am venit să te caut chiar eu... adăugă puțin mai tîrziu, cu aerul că s-ar scuza.

Mioara avea dreptate: era într-adevăr ceva important. In cadrul colaborării științifice internaționale țara noastră trebuia să trimită pentru cîteva săptămîni doi cercetători la stațiunea polară în

58

derivă „Polul Nord 34“, care se găsea undeva la nor-est de Alaska, în plin ocean.

Cei doi cercetători români care urmau să facă deplasarea fuseseră desemnați de mult timp ; era vorba de un meteorolog și

un geofizician. Din nefericire, acesta din urmă suferise un accident și, cu o săptămînă înainte de plecare, era indisponibil pentru o perioadă destul de lungă. Directorul Aposto- lescu — nevoit să-i găsească la repezeală un înlocuitor — se gîndise la Vădeanu, om experimentat, care dusese la îndeplinire multe misiuni de felul ' acesteia.

- Tînărul geofizician se bucura în sinea lui că fusese ales pentru treaba aceasta, dar gîndul că va pleca din nou departe de Mioara pentru un timp atît de lung îl tulbură.

— Abia m-am întors din Sahara, tovarășe director...

— Sînt aproape două luni de atunci, tovarășe Vădeanu...

— Apoi, mai am tematica pe care mi-ați dat-o, știți, aceea cu determinarea longitudinii...

Profesorul Apostolescu zîmbi, deși era oarecum

* contrariat de obiecțiunile lui Vădeanu: altădată plecase oriunde fără să zică nici pîs.

— Ei, lasă, lasă... O să ai și acolo timp destul să te gîndești la problema aceasta ; mi se pare că nici aici n-ai făcut pîn-acum altceva... Ba s-ar putea 'ca în mijlocul peisajului arctic să-ți vină cine știe \Ce inspirație fericită în legătură cu măsurarea longitudinii ! glumi directorul.

v Tînărul zîmbi și el, ridică din umeri resemnat, >apoi se interesă cu de-amănuntul despre sarcinile fcare-1 așteptau în stațiunea polară.

% — Ei, am avut dreptate ? îl întîmpină secretara ;cînd ieși de la director.

— Da, Mioara... apoi corectîndu-se repede: Da, tovarășă Matei... ați avut perfectă dreptate...

— Vreo nouă tematică ? Vreun nou meridian ? Ar ți bine să te grăbești, fiindcă se caută sugestii pentru primul meridian de pe.,. Mar te !

—Nu, de data aceasta e vorba de altceva, cu totul de altceva : plec la Polul Nord...

—Cuuum ? ! Chiar la Polul Nord ? !

Deși obișnuit să călătorească în cele mai îndepărtate colțuri de lume, simțea cum îl încearcă de data aceasta un sentiment de mîndrie și de aceea căuta să se arate modest.

—Acolo, sau — în orice caz — pe aproape.

I se păru că surprinde în ochii ei albaștri o umbră de părere de rău, pe care o șterse numaidecît zîm- betu-i obișnuit.

—Cred că ești fericit.. Nu-i așa ? Pentru dumneata, probabil, acolo-i locul ideal : liniște, condiții de studiu... O să ne scrii ?

Tînărul se gîndea că singurul loc'ideal din lume era aici, în apropierea ei. Poate i-ar fi spus-o, dacă ar fi rămas singuri, măcar sub formă de glumă, dar intrarea Dorinei l-a făcut să se retragă zîmbind stingherit.

Mioara se lăsă pe spate, se legănă pe picioarele dinapoi ale scaunului, privind în gol visătoare.

—Soțul tău călătorește mult. Nu-i așa, Dorina ? E minunat să călătorești !... Chiar și la Polul Nord... Cum, nu-i frumos ? Aisberguri strălucitoare, urși albi, aurore boreale... Ce-i drept, cu aurorele boreale nu cred să aibă afinități Sandu Vădeanu, în schimb, pun prinsoare că printre urșii albi se va simți minunat...

Ea își puse cotul pe masă, își sprijini bărbia în palmă și rămase un timp pe gînduri, apoi reluă, răs- punzîndu-și parcă la o întrebare :

—Nu, nu mă iubește !... Dragostea-i altfel: ea face din oamenii de rînd poeți și din fricoși îndrăzneți. Pe cînd Sandu...

Dorina de-abia își putu stăpîni rîsul.

—Te preocupă Sandu ! Hai ?...

Mioara o privi înciudată :

—Mă plictisești, Dorina ! Mă plictisești și mă reții de la treabă. Și am atîta de lucru... Uite, va trebui să vin și după-amiază aici...

60

în vremea aceasta, Alexandru Vădeanu își punea colegii la curent cu ultima însărcinare ce o primise.

— Te invidiez ! îi spunea prietenul său Mircea Banu. O sarcină care să mă scoată puțin la aer mi-ar prinde și mie grozav de bine.

— Nu-mi displace călătoria în Arctica, dar... în gînd îi venise iarăși Mioara. Banu îl privi întrebător :

— Dar ?...

— Am atîta de lucru, că nu-mi văd capul.

— Mai lasă și tu cîte ceva pe cînd te întorci...

— Nici nu mă gîndesc ! Incepînd de astăzi, voi veni și după-masa la serviciu. Vreau să-mi pun toate lucrările la punct înainte de a pleca.

Venind, așadar, în după-masa aceea la institut, Alexandru Vădeanu a auzit țăcănitul mașinii de scris din cabinet. Curios, el a deschis ușa. Văzînd că Mioara e singură, după o scurtă ezitare, a intrat. Timiditatea, stîngăcia, lipsa de experiență îl făcuseră pînă atunci să fie foarte rezervat cu femeile. Nu știa, mai ales, cum ar trebui să se apropie de Mioara, „zîna visurilor sale‟. Acum însă, simțea cum crește într-însul cutezanța. Fata a ridicat ochii și, zărindu-1, făcu o mutră mirată.

— Nu te pregătești de plecare ? Credeam că nici nu-ți ajunge timpul...

— Aveam ceva de lucru...

— Aici ?

— Aici; adică, aici la institut... La secția noastră, se înțelege... Am auzit însă mașina... și arătă spre mașina de scris.
— A-ha !...
— Singură ? glasul îi tremura puțin, dar o privea cu îndrăzneală drept în ochi. Mioara ridică din umeri.
— După cum vezi, sînt singură... Se simțea puțin intimidată. Să fi fost din cauză că se găseau pentru prima dată singuri ? Ea se ridică încet și se rezemă cu spatele de colțul mesei, chiar în fața lui.
, — Ce te uiți așa la mine ? S-ar zice că... ea tăcu încurcată.
61
— S-ar zice că... ce ?

Prin cap îi trecură ca fulgerul cuvintele ce le rostise înainte de masă : dragostea face din oamenii de rînd poeți și din fricoși îndrăzneți. începu să creadă că Sandu Vădeamu devenise îndrăzneț și tocmai se întreba dacă nu cumva-i și poet.

— S-ar zice că... vrei să mă devorezi. Chiar m-ai fi devorat de mult dacă treaba aceasta s-ar putea face cu ochii...

In clipa aceea, nu știu cum s-a întîmplat, tînărul îi cuprinse mijlocul. Gestul început brutal sfîrși așa de blînd că — dacă n-ar fi fost reflexul ei de apărare — brațul nu i l-ar fi simțit mai greu decît o mîngîiere.

— Mioara !...

Glasu-i era cald și apropiat. Ea, cu o mînă încerca zadarnic să se desfacă din strînsoare, cealaltă i-o pusese în piept și-l împingea ușor. Dacă tînărul n-ar fi fost el însuși atît de emoționat ar fi simțit-o cum tremură, i-ar fi auzit bătăile inimii, iuți și sonore.

— Ai înnebunit ? !...

— Mioara, vreau să-ți spun...

Știa ce vrea să-i spună, dar nu voia să-l asculte. Și-ar fi astupat urechile, dar mîinile-i erau ocupate. Atunci s-a hotărît să-l înfrunte:

— Știu, tovarășe Vădeanu ! Vrei să-mi spui că mă iubești...

Consternarea și surpriza îl descumpăniră. Brațul îi căzu moale. Niciodată nu se gîndise ce o să-i spună Mioarei într-o astfel de împrejurare și cum anume. Instinctiv simțea că a greșit. Vorbele ei l-ar fi scos din încurcătură pe altul, însă lui îi topiseră cu totul avîntul; simțea un fel de sfîrșeală, iar mintea parcă i se paralizase, căci nu găsea nici un cuvînt mai cu rost dintre cîte ar fi trebuit să-i spună.

— Știai... știai... murmură el. De unde știai ?... Adică, nu-i de mirare: de dumneata ar putea să se îndrăgostească oricine.
C2

Ea îi astupă gura cu mîna ei mică și albă, ceea ce-1 făcu pe tînăr să se zăpăcească de-a binelea. Mioara în schimb, stăpînă

pe situație, se liniștise :
— Vezi ? Știam că mă iubești! Dar mai știu că... dumneata iubești mai mult meridianele, deplasarea continentelor, Polul Nord și sudul...
Ea îl ținea de brațe, iar el de-abia îndrăznea să-i " atingă talia cu vîrfurile degetelor și o privea drept ; în ochi.
— Nici nordul, nici sudul...
— Și nici nord-vestul, nici sud-estul... O să te •- încurci în punctele cardinale! Vezi ?... O busolă tți-ar trebui... și păru că meditează adînc. Da, asta-ți F lipsește. Nu ți se pare, tovarășe Vădeanu, că ești
■cam... dezorientat ? Ți-ai pierdut busola !... Să știi ' că asta-i foarte grav pentru un geofizician !...
Mioara se desprinse ușurel, se îndepărtă puțin,
: mușoîndu-și gînditoare pumnul, apoi se întoarse brusc și îl privi zîmbitoare.
— Cînd pleci ?
Zîmbi și el cu amărăciune.
— De ce mă întrebi ? Vrei să scapi de mine mai curînd ?
— Nu fi rău ! Vreau să-ți dau ceva: o amintire, ca să te gîndești la mine acolo, printre urșii albi...
In clipa aceea ușa biroului se deschise larg și în cadrul ei își făcu apariția profesorul Apostolescu.
— Bine că te găsesc aici, tovarășă Matei! Avem puțină treabă... Vino la mine numaidecît!
Mioara trecu foarte aproape prin fața tînărului, cu ochii plecați, atingîndu-1 în trecere. Vădeanu se înfioră : crezu c-a surprins pe figura ei un zîmbet batjocoritor, abia ascuns. Cînd ușa capitonată se închise, grea, el tresări: avea impresia că însuși 'destinul îi închidea ușa în nas, căci — oricît de puțină experiență avea — își dăduse seama de ușurința și neseriozitatea cu care Mioara îi primise declarația. De fapt, oare-i făcuse, într-adevăr, o declarație ? I se părea că mai degrabă avusese intenția s-o facă, dar o ratase. Privi lung spre ușa
63
care se închisese în urma Mioarei, apoi se întoarse și părăsi biroul cu pași șovăitori de om obosit.
Tîrziu după aceea, cînd secretara ieși de la director, ea păru mirată că Vădeanu n-o aștepta.
—Vaij ce-o să rîd mîine cu Dorina, gîndi ea.
A doua zi însă, întîlnindu-se cu prietena ei n-a suflat o vorbă despre scena din ajun și Dorina nu mai știa ce să creadă văzînd-o pe Mioara — veselă și plină de viață altădată — așa de tăcută și gîn- ditoare.
Alexandru Vădeanu nu dormise toată noaptea, reproșîndu-și în fiecare clipă întîmplarea din ajun.
„Am procedat copilărește, m-am făcut de rușine și n-o să pot

drege niciodată ce am stricat. Oare ce m-o fi apucat ? E drept că plec pentru cîteva săptămîni, dar asta nu justifică nimic..." și acorda întîmplării proporții de catastrofă.

Acum încerca să uite totul, preocupîndu-se de altceva. Spre marea nedumerire a colegului său Banu, căruia-i spusese în ajun că nu-și mai vede capul de treabă, el pierdea vremea pălăvrăgind în- tr-una despre coordonatele geografice, despre calculul longitudinii și era mai pornit ca oricînd împotriva primului meridian care trecea prin Green- wich și contra englezilor pentru că nu adoptaseră integral sistemul metric.

—Numai pentru atîta lucru și ar merita să li se ia primul meridian !...

Mircea Banu zîmbea amuzat de îndîrjirea, fără motiv aparent, a prietenului său. Mai mult în glumă, el căuta să-i documenteze că meridianul din Greenwich avea o tradiție, că pe baza lui se întocmiseră toate hărțile și că pe nimenea nu-1 stînjenise încă faptul că el trecea prin Anglia și că englezii nu respectaseră condițiile tîrgului cu francezii,

G4

Vădeanu privea drept înainte, visător și părea că nu-1 aude. Intr-un tîrziu, vorbi încet și rar, chinuindu-se parcă să-și amintească unele amănunte în legătură cu ceea ce avea de spus.

— Cîndva am citit o lucrare despre marea piramidă a lui Keops. Dacă ar fi să-l credem pe autor, constructorii piramidei aveau cunoștințe surprinzătoare de geometrie, astronomie și geografie. Ei și-au orientat construcția în raport cu delta Nilului, cu punctele cardinale și cu alte constante geofizice. Ar exista raporturi de proporționalitate între dimensiunile piramidei lui Keops și unele dimensiuni terestre, iar meridianul care trece prin vîrful ei ar străbate cel mai mult uscat, deci marchează cele mai multe locuri. De aici autorul conchide că acela ar fi adevăratul prim meridian și că nu întâmplător se găsea acolo vîrful piramidei...

— Cred că nu ți-ar fi stricat puțină odihnă acum, înainte de plecare, observă Banu cu un aer ceva mai serios. Lasă-le naibii de meridiane și pune-ți lucrările la punct, dacă ai într-adevăr ceva de pus la punct, iar dacă nu du-te acasă și odihnește-te !

Intr-un fel sau altul i-a mai spus-o de cîteva ori și a repetat-o a doua zi mai insistent; Vădeanu însă se mulțumea să ridice din umeri tăcut și gînditor. Ziua plecării se apropia și el mai avea cîteva lucrări pe care ar fi dorit să le termine, dar parcă-1 apăsa o oboseală imensă, paralizîndu-i voința și hotărîrea de a acțicna.

4 în aceeași zi, venind după-masă la institut, pe sală îl întîmpină Mioara. O evitase în ultimele două zile, dar de data aceasta ea veni de-a dreptul .spre el.

' — Vai, tovarășe Sandu, cît ești de preocupat ! 'iMai-mai să nu

mă vezi !...

g Cum să n-o vadă ? ! Era zîmbitoare și tulburător |Se frumoasă... El se zăpăci puțin, îngăimă cîteva Jfeuvinte banale, apoi tăcu încurcat. Ar fi trecut mai ^eparte, dar ea i se înfipsese în față, tăindu-i calea ți părea hotărîtă să-l rețină.

—S-ar zice că ești supărat pe mine... Hai, nu fi rău ! Ți-ăm promis un dar, ceva ce să-ți amintească de mine. Vino să ți-1 dau...

Ea trecu pe lingă dînsul și intră în birou. Alexandru Vădeanu o urmă aproape mecanic, puțin nedumerit și, poate, curios. Mioara scoase din poșetă un obiect și i-1 întinse : era o busolă mică, o jucărie de copil, un simplu ac magnetic închis în- tr-o cutiuță de plastic împodobită cu desene repre- zentînd corăbii plutind pe nesfîrșitele valuri ale oceanului.

—Știu că ți-ai pierdut busola ! Vezi să n-o pierzi și pe asta. Ține-te după ea dacă vrei s-ajungi la Pol!

Vădeanu luase busola și o privea încurcat. își bă- tea oare joc de el ? Nu știa dacă trebuie să se supere sau să rîdă. De rîs nu-i ardea, însă nici să se supere nu cuteza, temîndu-se că ea va rîde de supărarea lui. Strecură deci busola în buzunar, foarte serios, ca și cînd ar fi fost cine știe ce dar de preț.

—Mulțumesc !...

De data aceasta fu rîndul Mioarei să se simtă stingherită.

—Știi, m-am gîmdit...

—Indiferent la ce te-ai gîndit, pentru mine jucăria asta va fi un simbol : busola i-a dus de multe ori în port pe cei pierduți și fără speranță...

El se întoarse brusc și părăsi biroul cu pași hotă- rîți, lăsînd-o pe secretară uluită. Cu un ceas înainte, Mioara crezuse c-o să se prăpădească de rîs după ce-i va dărui lui Sandu jucăria. Acum însă nu rîdea de loc, ba se simțea chiar foarte dezorientată.

„Mi se pare că aș avea și eu nevoie de o busolă..."

Se așeză pe scaun, dar nu-i venea să se apuce de lucru. Gînditoare, își netezea o cută a rochiei, cu privirea pierdută în gol. Deodată îi înflori un zîm- bet în colțul buzelor și ochii i se umeziră. Simțea cum i se revarsă în suflet o nespusă duioșie.

„Sărmanul Sandu !..‟

m

Nu voise pînă acum să și-o mărturisească, dar Vădeanu îi revenea mereu în minte, de o vreme încoace. Se trezea noaptea cu el în gînd, iar peste zi adesea își dădea seama că și-a întrerupt activitatea sau șirul gîndurilor pentru ca să viseze la cine știe ce în legătură cu el. îi era oare cu adevărat indi-

ferent ? Nu putea să-l sufere, așa cum se străduia s-o arate ? Nu. Necazul i-1 pricinuia tocmai atracția pe care tînărul o exercita asupra ei. Nu voia să-i fie drag Sandu Vădeanu. Ar fi dorit să nu-1 vadă, să nu-1 audă, să-l disprețuiască, să-și bată joc de el. Mioara era o fire romantică și visase totdeauna o dragoste pasionată, iar pe Sandu nu și-l putea închipui pasionat. Credea că ignorîndu-1, disprețuin- du-i dragostea, bătîndu-și joc de el, o să și-l îndepărteze din gînd, însă n-a reușit. Ea n-a uitat niciodată fiorul care a cuprins-o în clipa cînd Sandu Vădeanu era pe punctul să-și declare dragostea. A avut atunci sentimentul ciudat că ceva s-a clătinat în inima ei, că s-a surpat un zid, o stavilă — nu-și dădea prea bine seama ce anume — poate aceea care-i zăgăzuia adevărata natură, poate aceea clădită de prejudecăți și calcule.

„Realitatea e — își spunea Mioara după aceea — realitatea e că oamenii nu se pot îndrăgosti la comandă, cînd și de cine vor. Ne îndrăgostim pur și simplu și gata !..."

Povestea cu busola fusese o ultimă încercare de-a se înfrunta pe ea însăși. Nu s-a gîndit atunci că rprin gluma nevinovată îi va răscoli tînărului o amintire dureroasă încă proaspătă în memoria lui.

\\ „Sărmanul Sandu !..." Și oftă mai adînc ca ori- Jcînd. Nu îl compătimea pentru că ar fi ridicol sau ^pentru că ar fi de compătimit în oricare alt sens, ici doar pentru suferința pe care ea însăși i-o pricinuise. Bietul Sandu ! N-o merita pentru că... pen- âru că... într-adevăr, Dorina avea dreptate : era un Taăiat așa de bun L Dar numai atît ? Dacă n-ar fi ;îaeurcat-o dărîmăturile proaspete ale zidului care Jbcmai se prăbușise în inima ei s-ar fi ridicat atunci și ar fi alergat la el în laborator să-i spună... să-i

07

spună... Adică, el trebuia să-i spună ceva dacă nu acum, mai tîrziu, căci adevărata dragoste nu moare nici de la primul eșec și nici dintr-o glumă copilărească.

„Peste cîteva săptămîni se va întoarce și atunci..." Mioara zîmbi unui gînd tainic, ridicîndu-și ochii în colțul cărora străluceau stropi mici ca de rouă

*

Avionul zbura la altitudine mică și vizibilitatea era redusă, așa că, în clipa în care cineva anunță cu glas tare : „Dickson !" Alexandru Vădeanu zări stațiunea aceasta polară ieșită din zăpezi așa de aproape, încît i se părea c-ar putea-o atinge cu mîna.

„Dar e un adevărat oraș !" își spuse el, admirînd clădirile aliniate de-a lungul unor străzi drepte și largi. Aici sovieticii organizaseră una dintre cele mai bine utilate stațiuni polare și numele de oraș i se potrivea de minune.

Cercetătorii români fură primiți cu brațele deschise, iar Alexandru Vădeanu avu plăcerea să-l întâlnească aici pe fostul său coleg de facultate Kolea Zubkov, care lucra în regiunea arctică de mai mulți ani.

— Vom călători împreună spre stațiunea în derivă, Sandule, zise el bătîndu-1 prietenește pe umăr.

Popasul la Dickson a fost scurt. A doua zi grupul de cercetători a plecat spre stațiunea în derivă, la bordul unui elicopter uriaș.

După vreo șase săptămîni, cei doi cercetători români, însoțiți de Kolea Zubkov, se întorceau spre Dickson cu același elicopter, în care mai luaseră loc vreo două duzini de ziariști străini. Ei vizitaseră stațiunile în derivă, precum și o stațiune fixă din nord-estul Groenlandei, iar acuma se duceau la Dickson, unde aveau de gînd să rămînă cîteva zile, înainte de a pleca să viziteze alte trei stațiuni din Siberia de nord, Novaia Zemlea și Insulele Franz-

Josef. în grupul lor se găsea și un ziarist român, Andrei Munteanu care, întîlnind compatrioți, se atașase de Vădeanu și prietenii săi.

Pentru tînărul geofizician săptămînile au trecut pe neobservate. Avusese atîta treabă, incit uitase de micile sale necazuri din țară. Acum, la întoarcere, nu mai putea de bucurie că, de hatîrul ziariștilor, elicopterul urma să se abată puțin din drumul său obișnuit spre a trece chiar peste Polul nordic. Ba pilotul promisese că, dacă timpul va fi favorabil, elicopterul va ateriza la Pol. Și timpul era favorabil !

— Ce zici, Kolea, avem norocul să coborîm ?

— Te bucuri ca un copil ! Crezi c-o să vezi mare lucru la Pol ? O cîmpie întinsă de zăpadă, așa cum poți vedea oriunde, cu nimic mai deosebită de cea pe care o ai acuma sub ochi sau de cea pe care ai părăsit-o la stațiunea în derivă...

— Nu e totul să vezi, Kolea ! Totul e să simți! Ori, dacă n-aș ști că voi trăi un sentiment inedit,
o emoție unică în momentul în care voi pune piciorul la Pol, ar însemna că nu sînt geofizician ! Tu ai , mai fost la Pol ?

— Am trecut peste el în cîteva rînduri, iar o dată am coborît.

— Și... n-ai simțit nimic ?

Kolea Zubkov rămase pe gînduri.

— Haide, Kolea, spune ! N-ai simțit nimic atunci cînd ai pus piciorul pe cel mai nordic punct al Pă- mîntului ?

— Aș minți dacă ți-aș spune că n-am simțit nimic, răspunse Zubkov cu blîndețe. Sînt locuri în care, atunci cînd le calci, emoția te cuprinde fără șă vrei. Așa sînt cîmpurile vestite de bătălie, unde ș-a hotărît adesea soarta popoarelor și unde din încleștare s-au născut eroii legendelor. Polul seamănă oarecum

cu un astfel de loc, fiindcă nicăieri oamenii nu s-au încleștat așa de amarnic cu natura ca aici, pentru cucerirea lui. Cîte vieți, cîte energii a înghițit cîmpia albă de sub noi pînă am ajuns aici !... JBarentz, John Franklin, Parry, Rusanov și armata
G9
nenumăraților cutezători, printre care mulți dintre compatrioții mei, au scris pe albul acesta imaculat una dintre cele mai mărețe epopei ale omenirii !...

Cu povești, cu glume, timpul trecea repede, așa că majoritatea pasagerilor din elicopter rămaseră mirați atunci cînd tînăra însoțitoare ieși din cabina pilotului și anunță :

— Polul Nord !

Din toate părțile se ridicară exclamații :

— Polul Nord ? !

— Cum ? !

— Așa repede ?

— Unde?!

Zubkov o strigă pe însoțitoare :

— Katiușa, coborîm ?

Fata dădu din cap, dar nu se putu apropia, căci o asaltau toți, din toate părțile. Unii priveau pe geamuri și de-o parte și de cealaltă, pentru că nu știau în ce direcție este Polul. Alexandru Vădeanu privea și el, alăturea de Kolea Zubkov și de prietenii săi.

— Există vreun somn distinctiv la Pol ?

— Poate vom găsi un drapel, fiindcă sîntem în- tr-o perioadă excepțională de liniște. Altădată, vîn- turile și furtunile de zăpadă mătură destul de repede orice semn. De altfel, semne permanente nici nu pot fi aici. Gheața se deplasează mereu și-n scurt timp ele n-ar mai corespunde cu locul geografic numit Pol. Din cînd în cînd, echipe de cercetători ai Arcticei îl marchează totuși cu un drapel ridicat pe o vergea elastică de plastic și cu o coroană pe benzile căreia stau scrise numele lui John Franklin, Parry, Sedov, Andree, Amundsen și a altora, care și-au pierdut viața luptînd pentru atingerea Polului și pentru cunoașterea acestei părți de lume.

Zubkov scruta zarea și deodată tresări :

— Iată, drapelul!...

Alexandru Vădeanu crezu că zărește și el în imensitatea de zăpadă o pată roșie minusculă, dar în clipa următoare elicopterul coti puțin și mica pată dispăru spre dreapta. După cîteva minute aterizară. Alexandru Vădeanu era nespus de emoționat
70
in clipa în care, punînd piciorul pe zăpadă, se găsi în fața drapelului roșu, înălțat pe un fel de prăjină subțire și

elastică. Semnul acesta marca Polul nordic al Pămîntului, unul dintre cele două puncte ale suprafeței terestre în care viteza de rotație este egală cu zero !

După ce prima clipă de emoție trecu, Vădeanu privi mai cu luare-aminte locul, ca și cum ar fi vrut să și-l întipărească în minte pentru totdeauna. Dar, afară de drapel, nimic nu se zărea pe albul imaculat al zăpezii. In zare, covorul acesta alb se unea cu cerul lăptos, ce urca de jur împrejur pînă la zenit. Da, cîmpia aceasta de zăpadă nu se deosebea cu nimic de alte cîmpii de zăpadă ! Totuși, aici era Polul nordic !

—Locul acesta nu pare prin nimic ciudat și unic. Cu toate acestea, îndată ce am sosit aici, trei din cele patru puncte cardinale au dispărut ! Nu ți se pare interesant, Kolea ? De aici nu-i decît o singură direcție : sudul ! Ori încotro ai lua-o totdeauna mergi spre sud !

—Uite un lucru la care nu m-am gîndit ! exclamă ziaristul Andrei Munteanu, însemnîndu-și repede observația.

—Ai putea adăuga, zise zîmbind Kolea, că la Polul Sud lucrurile se petrec la fel, doar atît că singura direcție acolo e nordul !...

Nu era chiar așa frig cum te-ai fi putut aștepta într-un asemenea loc. Ziariștii formaseră grupuri și profitau de scurtul popas la Pol spre a schimba impresii, spre a-și manifesta sentimentele pe care le încercau punînd piciorul în locul acesta unic. Mulți dintre ei scoseseră blocuri și creioane ca să aștearnă pe hîrtie cîteva din aceste impresii. Văzîndu-i, Alexandru Vădeanu simți imboldul să imortalizeze scena într-o fotografie. Avea în buzunarul hainei un aparat fotografic minuscul pe care, descheindu-și costumul de călător polar, se grăbi să-l caute. Deodată se opri : mîna lui dăduse de un obiect ce-i tăscoli mii de amintiri. Era mica busolă pe care $4ioara i-o făcuse cadou în ajunul plecării. Uitase

71

oare de ea ? Greu, foarte greu de spus, și aici ne-am pierde în supoziții zadarnice. Un lucru însă e sigur : pîn-aici, cutioara de plastic stătuse acolo, în fundul buzunarului, neștiută. De acum, tînărul o simți prin haină la orice mișcare. Ba, chiar fără să se miște,

ise părea că-1 apasă ușor.

—Ce s-a întîmplat, Sandule ? Vrei să scrii și tu ceva ? îl întrebă Zubkov.

—Eh !... replică Vădeanu, scoțîndu-și stingherit mîna din buzunar. Și dacă aș avea chef să scriu ?... De pildă, să-mi notez ora și data acestei clipe de neuitat.

Zubkov începu să rîdă.

—Nu știu pe unde-ți zboară astăzi gîndurile ! Uiți că aici se întîlnesc toate meridianele și cele douăzeci și patru de fusuri

orare ? în apropierea acestui drapel ajunge să faci zece pași încoace sau încolo pentru a fi nevoit să-ți muți ceasul ! Ba mi se pare că așa cum stai acuma ești tocmai călare pe linia de schimbare a datei : pentru piciorul tău stîng e miercuri, iar pentru dreptul, marți! Ia să te văd ce dată și ce oră pui !...

Demonstrația de știință distractivă a lui Zubkov, în loc să-l înveselească pe Vădeanu îl făcu mai gîn- ditor. El se îndepărtă de grupul prietenilor și se plimbă singuratic încoace și încolo, privind din cînd în cînd spre drapelul care indica Polul. își amintise oare de tematica în legătură cu calculul longitudinii și de vorbele glumețe ale profesorului Apostolescu : „Acolo poate-ți va veni o inspirație fericită" ?...

Din cîțiva pași străbătu toată zona din nordul Asiei și a Europei, prin dosul grupurilor de ziariști, mai făcu vreo cîțiva pași parcurgînd nordul Atlanticului și al Groenlandei, apoi se opri tocmai la miazănoapte de Canada. Mioara îi revenise în gînd și de atunci el simți mai intens apăsarea micuței busole. Gîndul îi alerga departe, departe, spre țară și, fără voie, oftă adînc.

„Ce-o fi făcînd ea la ora aceasta ?... Doamne, ce caraghios sînt ! La ora asta!... Aici niciodată nu poți ști ce oră e !..."
T2

Busola îl apăsa tot mai tare : începuse să-l obsedeze apăsarea aceea, oricît de ușoară ar fi fost.

„Profesorul Apostolescu o să fie tare dezamăgit... Ce idei mi-ar putea veni aici ? Parcă-mi cade cerul în cap... Ah, Mioara, Mioara!... Trase cu coada ochiului spre grupul tovarășilor de drum și, asigu- : rîndu-se că-i neobservat, scoase binișor jucăria din buzunar. Mi-am pierdut busola, hai ? ! Deodată se încruntă. Ia te uită, ia te uită !... Ce s-a întîmplat ?. El scutură ușurel cutioara, o întoarse încoace și încolo, o ciocăni cu degetul, urmărind mișcările acului magnetic, privi spre drapel, apoi iar spre busolă și-și țuguie buzele ca și cum ar fi vrut să fluiere a pagubă. Niște caraghioși, ăștia de la fabrica de jucării... Cum au marcat ei busola ? Au pus sudul la nord și nordul la sud ! Chiar așa au făcut... Uite, încolo, în direcția spre care arată jumătatea neagră a acului e sudul ; dincolo-i Canada, Statele Unite, Oceanul Pacific... Sau... El privi din nou cu îndoială spre drapel, apoi deodată respirația i se opri și inima începu să-i bată repede-repede. în prada unei emoții vii se întoarse cu spatele la drapel, privi zarea cețoasă și gîndul, care-1 fulgerase prin creier, coborî pe buze :
Nordul !... Nordul magnetic !... și, speriat de vocea lui, privi în jur să vadă dacă nu cumva-1 auzise cineva. Nu, nu-1 auzise nimenea ! Atunci își mai aruncă o dată ochii pe busolă, apoi îi ridică scrutînd zarea, ca și cum ar fi căutat acolo un punct anume pe care după cîteva clipe parcă-1 găsi, îl fixă cu nesaț și, fascinat de ceea ce doar el singur vedea acolo, porni cu

pași șovăitori spre punctul acela. Avea ochii larg deschiși și respirația-i era iute și șuierătoare. îi venea să rîdă cu glas tare și poate că ar fi rîs dacă nu s-ar fi temut că ceilalți :îl vor socoti nebun. Așadar, rîsul îi juca în piept, amenințînd să-l sufoce, în timp ce pășea mereu înainte. Gîndurile i se învălmășeau în cap, dar unul le domina pe toate : Cîmpul magnetic !... Cum de nu m-am gîndit ? ! Polul magnetic nu corespunde Polului geografic !... Da, așa e : Polul Nord magnetic se găsește undeva prin Arhipelagul Sverdrup, la

nordul Canadei... Ce zăpăcit! Să uit atîta lucru !... și-i venea să-și dea un pumn în cap. Cîmpul magnetic ! Iată un reper geofizic pentru primul meridian !"... I se părea că înainte-i, pe zăpadă, primul meridian coborîse de undeva și se așternuse ca o dungă întunecată ce se întindea pînă departe, în pîcla lăptoasă din zare. îl vedea aievea, mergea de-a lungul lui și cine știe cît s-ar fi dus dacă nu 2-ar fi strigat Kolea Zubkov:

—Hei, Sandule !... Unde te duci ? !

El se opri și se întoarse rușinat, ca și cînd l-ar fi surprins cineva săvîrșind o faptă rea. Făcuse mai bine de o sută de metri spre Arhipelagul Sverdrup ! Kolea Zubkov, meteorologul Rădulescu și Andrei Munteanu veneau în întîmpinarea lui.

—Ce făceai ? Ai pornit-o pe jos spre miazăzi ? ! Grăbește-te, că plecăm !...

Intr-adevăr, începuse îmbarcarea în elicopter: popasul la Pol se sfîrșise.

III

Dinspre camera-ecluză s-a auzit mai întîi un murmur nedeslușit, bocănit de pași și de unelte așezate cu zgomot undeva. Au izbucnit apoi glasuri și rîsete. Mi-am deschis pleoapele, am tresărit și vraja s-a rupt dintr-o dată. Mă găseam în cabina lui „Smelîi", alături de Sandu Vădeanu, și tovarășii noștri se întorceau de afară, obosiți, dar bine dispuși.

—Cum stăm ? îi întîmpină Vădeanu.

—în ordine ! răspunse Grișa Simonov. Mîine dimineață părăsim deșertul.

Aș fi vrut să ascult sfirșitul povestirii lui Vădeanu. în taină, mă întrebam dacă noul meu prieten mi-ar fi mărturisit ceva despre dragostea lui, despre fericita lor căsnicie de mai tîrziu... Cunoscîn- du-i însă firea mă îndoiesc că aș fi putut afla ceva

de la el. Și apoi, nici momentul nu era prea potrivit. Fiecare avea cîte ceva de povestit despre întîmplă- rile de peste zi și despre propriile observații cu privire la curățirea și la punerea în funcțiune a motoarelor.

„Sînt obosiți și au să doarmă în curînd", mă mîn- gîiam eu,

dar am fost primul care am adormit și m-am odihnit în noaptea aceea de minune.

A doua zi, transportoarele porniră spre „Țiolkov- skaia". Stăteam alăturea de Vădeanu și abia așteptam să se potolească obișnuita animație caracteristică începutului de drum ca să reluăm firul povestirii.

— Spuneam, a început Vădeanu îndată ce s-a putut, că descoperirea de ieri mi-a amintit un amănunt și mi-a sugerat soluția unei probleme. Ești sigur că n-ai dormit aseară, în timp ce-ți povesteam ?

— Să dorm !... Cum era să dorm ? îmi amintesc fiecare cuvînt ce mi l-ai spus...

— Atunci cînd am făcut popasul la Pol, dîndu-mi seama că busola primită in dar de la Mioara arată spre alt punct geofizic decît polul geografic, fără voie, mecanic aș putea spune, m-am îndepărtat vreo sută de pași într-acolo. Mi se părea că primul meridian se lăsase aievea pe zăpadă ca o linie întunecată care se îndrepta spre polul magnetic. Ei bine...

— Ei bine ?... l-am zorit, văzînd că șovăiește.

— Ei bine, după ce elicopterul s-a ridicat, am privit de sus la urmele pașilor mei și mai departe, spre sud. Linia întunecată era acolo, ducînd de-a dreptul spre nordul magnetic, reală, vizibilă, deși foarte discretă. Mi-am spus că-i o iluzie optică, o sugestie datorită stării mele sufletești din momentul acela. Elicopterul s-a rotit o dată, salutînd Polul, așa că am pierdut-o din vedere, dar am regăsit-o îndată ce aparatul a făcut o jumătate de cerc. Pe urmă am lăsat-o înapoi cînd ne-am îndreptat spre Dickson... De atunci n-am încetat să cred c-a fost 0oar o iluzie, nu i-am vorbit nimănui de umbra aceea dreaptă. Nici* măcar Mioarei nu i-am spus...

Dar ieri, uitîndu-mă la marginea dreaptă a fîșiei de praf cenușiu-roșcat, care se întindea departe spre nord...

O lumină de înțelegere mi se aprinse în ochi.

— A-ha...

— Exact. Nu mă gindisem pînă ieri, dar asta cred c-a fost! Pulberi feromagnetice sau, poate, ionizate, din praful cosmic sau de origine terestră, se așezaseră într-o fîșie orientată spre polul magnetic, ară- tîndu-mi aceeași direcție pe care mi-o arăta și busola ! Nuanța zăpezii era așa de puțin modificată, că n-ar fi sesizat-o nimenea fără să i se atragă anume atenția și, dacă nu-mi venea chiar în clipa aceea ideea unui prim meridian condiționat de cîm- pul magnetic terestru, n-aș fi observat-o nici eu. Știi, fuseseră cîteva zile de calm relativ pe acolo, vînturile se liniștiseră, așa că zăpada nu era viscolită și praful s-a putut așeza... Așa a fost. Și sînt aproape convins că în regiunile polare, unde liniile de forță ale cîmpului

geomagnetic se apropie și se întăresc, pulberi feromagnetice sau ionizate din spațiul cosmic și din atmosferă se adună și uneori se depun în fîșii ca cele pe care le-am găsit noi aici...

Am rămas un timp pe gînduri, apoi deodată mi-am amintit de ceva.

— Spuneai că lucrurile acestea ți-au sugerat soluția unei probleme. E vorba după cîte bănuiesc de primul meridian, nu-i așa ? îmi pare și mie mai drept să treacă primul meridian prin polul magnetic — care, vorba ta, e o realitate geofizică — decît printr-un oraș cum ar fi Greenwich sau Paris de pildă...

Vădeanu zîmbi.

— Polii magnetici, dragul meu, nu-s puncte fixe...

Am roșit de ignoranța mea, dar Vădeanu n-a
băgat de seamă.

— Adevărul e că tocmai soluția problemei primului meridian mi-a venit ieri în minte. Uitasem de ea și de tematica profesorului Apostolescu, pentru că, după ce m-am întors de la Pol, am fost mereu ocupat cu altceva. A venit pe urmă depla-

§area la „Țiolkovskaia"... Știi, poate, că împreună eu „Blue Star‟ făceam lucrări comune de cartografiere a regiunilor dintre cele două stațiuni. Necazul e că noi lucrăm pe baza meridianului de la „Țiol- fcovskaia", iar ei pe baza celui de la „Lowell" și fiecare dorim ca al nostru să fie primul meridian marțian. Căutam deci o soluție comună, una care să-i mulțumească pe toți, cînd am nimerit aici în deșert.

" — Revenea deci în actualitate tematica profesorului Apostolescu, observai urmărindu-1 atent.

— Intr-o oarecare măsură. Acum nu mă gîndeam lă reperul geofizic absolut și universal pe care-1 căutasem altădată. Insă ieri, dîndu-mi seama de natura fîșiilor care învrîstează deșertul acesta și făcînd o apropiere între ele și fenomenul observat atunci la Pol, făcînd de asemenea o apropiere între preocuparea mea de atunci și cea de acum, mi-a venit în minte, dintr-o dată, că proprietatea aceasta comună mai multor planete, cîmpul magnetic, ar putea servi totuși ca reper universal pentru măsurarea longitudinii...

— Universal!

— Da, oriunde, pe oricare planetă, căci cîmp magnetic au toate, deși la unele e așa de slab, că nici nu s-a putut măsura la început.

— Spuneai însă că polii magnetici...

— Nu-s puncte fixe. E drept. Dar nici nu se deplasează la întîmplare. Eu însumi am dovedit că ei „pendulează" în jurul unei poziții fixe, care străbate polii geografici și care poate servi foarte bine ca prim meridian..

Sînt ziarist, așa că nu mă pricep la astfel de probleme. îmi

dau însă seama că, în ajunul cucerii Cos- >inosului, o metodă unică de măsurare a longitudinii e să--i ajute pe cartografii planetelor. Bucuria ne- ^stăpînită, care-1 cuprinsese pe Vădeanu în ajun, mi S-a părut întemeiată deci.

■ — Spune-mi, l-am întrebat după ce am frămîntat /jmult în minte cele auzite, pe unde ar trece primul jftieridian pămîntesc în cazul cînd s-ar măsura așa...

77

Vădeanu a rămas pe gînduri. Credeam că l-am pus în încurcătură. Din ajun pînă-n momentul acela nu avusese vreme să cerceteze vreo hartă. Mă înșelam însă. Știința despre Pămînt, precum și harta planetei natale, dacă n-o are în degetul mic — așa cum se spune — apoi o poartă cu siguranță în cap, oriunde s-ar găsi.

—O să ți se pară ciudat, zise el în cele din urmă, dar n-ai decît să controlezi cînd vom ajunge acasă : linia de echilibru magnetic trece prin apropierea piramidei lui Keops...

Se așternu tăcerea. In dreapta, capătul ultimei fîșii de praf închis la culoare se topea în galbenul caracteristic al cuprinsului, iar în față, la orizont, se iviseră colinele care vesteau hotarul ciudatului ținut al pulberii...

CHEIA COMORILOR

I

Sînt uneori probleme — nu vorbesc de cele strict legate de preocupările noastre zilnice — care ne atrag în mod deosebit, ne fascinează — aș putea zice — și ne urmăresc adesea cu tirania unor obsesii. Pe mine m-a pasionat încă din facultate teoria lui Darwin cu privire la evoluția ființelor viețuitoare. N-a fost, cred, vreun alt capitol din știință la care să meditez mai des, iar meseria m-a apropiat de practica transformării unor ființe în folosul omului prin selecție, hrănire, îngrijire și alte metode,
. care împreună, într-un timp relativ scurt, au făcut ceea ce natura face de-a lungul unei întregi perioade ' geologice.

v îmi plăcea uneori, mai ales înainte de a adormi, să-mi las imaginația să zboare prin negura timpurilor tocmai la izvoarele vieții pe Pămînt și să urmăresc apoi șirul nesfîrșit de transformări pe care speciile le-au suferit pînă astăzi, încercînd să surprind cu gîndul mecanismul lor intim. Ajunsesem într-o vreme că nici nu puteam adormi fără a mă legăna cu astfel de incursiuni imaginare prin cine știe ce capitol din biologie sau paleontologie. Cînd genele mi se lăsau grele de somn, desenele de pe covor luau forme ciudate, ba de insecte, ba de moluște sau de reptile. Dacă somnul mă prindea pe afară, o creangă mișcată de vînt lua forma unei aripi din care, ca un nou Cuvier, reconstituiam cu ușurință ba o pasăre monstruoasă, ba un pterodactil, conti- 'nuînd apoi să clădesc în minte cele mai

fantastice ipoteze pe tema favorită, pînă cînd adormeam. Și-n price împrejurare mi se întîmpla la fel.
79
De pildă, într-o după-masă de vară — îmi terminasem deocamdată treaba — m-am retras la umbra unor frăgari, tocmai unde cotește drumul pe după grajduri spre șosea și, găsind acolo niște otavă, mi-am încropit la repezeală un culcuș, cu gîndul să mă odihnesc un ceas în lege. Ați dormit vreodată în otavă abia uscată, proaspăt adusă de pe cîmp ? Are o aromă strașnică ! Nici nu-i de mirare cînd te gîndești cîte soiuri de frunze și flori, care de care mai fragede și mai parfumate, se găsesc acolo strînse laolaltă. Din solul bogat al livezilor, din aerul curat și din razele soarelui și-au strîns mireasma. Poate așa ar spune poeții. Chimiștii — care, în felul lor sînt uneori și ei poeți — ar spune că nenumăratele feluri de plante au sintetizat o infinitate de substanțe, cu cele mai felurite proprietăți, cunoscute unele, dar și multe încă neștiute.
Drept să vă spun, în momentul acela inima mă trăgea mai degrabă spre poezie decît spre chimie. Mă culcasem pe spate în otavă și-i respiram cu nesaț parfumul, urmărind cu ochii pe jumătate închiși norii care se mișcau alene pe cer. Prin gînd mi-au trecut cîteva versuri din „Pierde-vară" al lui Coșbuc :
Iar norii-și tot schimbă făptura,
Se zbuciumă-ntr-înșii-arătări —
Își cască balaurii gura;
Văd cuiburi de pajuri măiestre Și roibii cei fără căpestre Din smîrcuri de mări.
într-adevăr, dîndu-și puțin concursul și imaginația, norii mi se păreau ființe fantastice care-și schimbau forma pe nesimțite, transformîndu-se în alte ființe fantastice. Atunci îmi veniră din nou în gînd teoriile transformiste, ilustrate parcă de norii călători și mi se pare că tocmai eram gata- gata s-adorm în clipa în care un balaur uriaș născuse vreo patru pui ce se țineau scai după el.
80
Nu știu bine dacă am ațipit sau eram doar pe punctul de a ațipi, cînd mi s-a părut că aud în apropiere un fîșîit. M-am întors puțin, deschizînd un ochi, să văd ce-i. Nu, să nu credeți cumva că mi s-a arătat vreun balaur ! Nici pomeneală : era o fetiță care se oprise în mijlocul drumului, la cîțiva pași de mine. Pusese jos o valiză destul de mare și căuta să-și aranjeze puțin jacheta pe care-o purta pe braț. M-am ridicat în capul oaselor, scu- ; turîndu-mi firele de otavă din păr, și am privit-o mai bine.
„Să tot aibă vreo cincisprezece ani, mi-am zis eu. Pe cine o fi căutînd ?"
Ea s-a aplecat să apuce valiza, dar s-a răzgîndit și s-a

întors spre mine.

— Am nimerit bine, tovarășe ?... Aici e cooperativa agricolă de producție din Lunca...?

— Da, fetițo ! Pe cine cauți ?

într-adevăr, nu putea să aibă mai mult de cincisprezece ani, cel mult șaisprezece. N-o vedeam prea bine căci soarele îmi venea chiar în ochi. Purta o bluză albă, fustă imprimată și sandale foarte simple. De sub baticul subțire scăpase puțin păr spălăcit la culoare și scurt. Avea ochi albaștri și fața palidă, însă cînd i-am vorbit s-a roșit pînă-n albul ochilor.

— Sînteți de-aici, de la cooperativă ?

— Mda, sînt de pe-aici... era să zic „fetițo", dar, fiindcă mă obișnuisem cu lumina, mi s-a părut că ar putea să aibă chiar șaptesprezece ani, deși era mică și slăbuță.

— Sînt noua zootehnistă...

Parcă mi-a dat cu măciuca în cap.

— Noua zoo... Scuzați-mă !...

Mi-am scuturat repede otava pe pe cămașă, apoi m-am apropiat.

— O să colaborăm : sînt medicul veterinar de circumscripție...

Ea^mi întinse mîna ca de copil.

— Inginer Năvodaru.

r Apăsase tare pe „inginer"* săltîndu-se puțin, ca și cum ar fi vrut să-mi atragă atenția cît de nepo-

trivil o luasem cu ,,fetițo“, de aceea am uitat să-mi spun numele și am încercat să mă scuz din nou, bîlbîindu-mă puțin :

— Sînteți așa de... tînără, că nici nu... că nici nu mi-a trecut prin gînd... Știți, o ingineră... Parcă nici n-ați avea douăzeci de ani...

Ea zîmbi, roșindu-se din nou.

— Am destui ani ca să fiu inginer, tovarășe...

— Negrea... Corneliu Negrea. îi scuturai mîna poate ceva mai tare decît s-ar fi cuvenit.

— îmi pare bine ! Ea se uită lung la valiză. Spu neați că vom colabora... nu-i așa ?

M-am grăbit să ridic valiza.

— Cu cea mai mare plăcere și începînd chiar din clipa aceasta !

— Aa... nu așa ! Lăsați valiza... O duc eu. Nu-i prea grea... Vă rog doar să mă conduceți la președinte. Lăsați-o, lăsați-o, zău, că nu-i prea grea... și încercă să-mi ia valiza din mînă.

— Ba-i destul de grea ! Trebuia să telefonați. Venea o trăsură și vă lua.

— De unde să mă ia ? Cursaoprește la cîțiva pași de aici.

O luasem înainte pe aleea dintre grajduri, iar zoo- tehnista căuta să-și potrivească pasul după mine.

— Sediul cooperativei e în sat, dar președintele vine zilnic pe la grajduri. Chiar și acuma-i aici. Uite, acela-i docarul său. Hai să ne grăbim. Mi se pare că vrea să plece...
într-adevăr, de docar se apropiau agale vreo patru oameni discutînd.
— Cel înalt e președintele ?
— Nu, acela-i Ion Zăgujan. Președintele e cel fără pălărie; lîngă el e brigadierul zootehnic, Mar cu Poiană.
Vorbind așa, ajunserăm în dreptul grupului. Nici n-am apucat bine s-o prezint pe tovarășa Năvodaru, c-am fost chemat urgent într-unul din grajduri. Peste cîteva minute a venit după mine și Marcu Poiană, brigadierul.

— Tovarășa Năvodaru ? l-am întâmpinat, privin- du-1 întrebător.
— A plecat cu președintele. O instalează chiar astăzi în noua locuință a zootehnistului.
— Ce vorbești ? ! S-a uscat tencuiala ?
— O-ho! Totul e gata: zugrăvit, mobilat... chiar și flori o așteaptă pe masă!
— Hm !...
— Ce zici de ea ?
— De zootehnistă ? Cam pirpirie... Nu știu ce-o să facă. Aici e muncă, nu glumă !...
— Ei, asta-i! Doar n-o să încarce la vagoane!
Mie-mi pare isteață.
Totdeauna m-am încrezut în bunul simț al lui Marcu Poiană. De data aceasta însă, am început să mă îndoiesc...

II

In dimineața următoare era cît pe-aci să răstorn
o biciclistă, apărută cam pe neașteptate la un colț de stradă. Numai abilitatea ei și sîngele rece au salvat-o de ciocnire. Eu în schimb am fost ceva mai neîndemînatic și m-am ales cu o zgîrietură la picior. Era tocmai să ne spunem cîteva vorbe nu prea amabile, dar, uitîndu-ne bine unul la altul, ne-am recunoscut.
— Bună dimineața, tovarășe Năvodaru!
— Dumneata erai, doctore ? ! Bună dimineața! Te plimbi cu bicicleta ?
— Ce, acuma-i timp de plimbare ? Am treabă ! Dar dumneata ? încotro așa devreme ?
— La sectorul zootehnic. Știi, vreau să-l cunosc...
— Uite cum se potrivește! Și eu mergeam acolo, îmi dai voie să-ți țin de urît ?
Ne-am continuat drumul pe jos și dimineața mi >s-a părut deodată mai frumoasă, aerul mai limpede,

lumina mai strălucitoare ca de obicei. Păcat c-am ajuns prea devreme... Zootehnista a vrut să-l caute pe brigadier, însă m-am oferit s-o călăuzesc eu.

—Cunosc îndeajuns de bine sectorul... Sau nu
mă crezi ? \

—Nu! protestă ea. Nici nu m-am gîndit ! Dar, poate, ai de lucru. N-aș vrea să te rețin...

—Am de lucru ! Sigur că am, dar și controlul sectorului ține de munca mea. Să-l facem astăzi împreună, pentru că va trebui să-l facem adesea. Uite ce grajduri frumoase ! Dar vacile ! Tot una și una... Și uite vițeii, uite...

Doamne, cîte vedeam ! Lucruri pe lîngă care altă dată am trecut indiferent... Cît de roșii erau țiglele ! Pereții nu fuseseră niciodată așa de albi, cîmpul așa de verde și cerul așa de senin... Iar zootehnista era atît de gingașă... Ce mai, o fetiță ! Vedea însă totul și mă scotea din sărite pentru că vedea chiar și acolo unde mie-mi scăpase cîte ceva.

„Are ochi buni și-și cunoaște meseria", a trebuit să recunosc în gîndul meu de cîteva ori cînd m-a pus în încurcătură.

A ținut să stea de vorbă și cu oamenii care o tratau, deocamdată, ca pe o mică vizitatoare venită din oraș pentru un ceas să vadă cum arată o cooperativă agricolă de producție.

—Totuși sînt oameni de ispravă... m-am simțit obligat să le iau apărarea, deși fata nu s-a îndoit măcar o clipă de lucrul acesta.

Ajunserăm la porci. Aici ne-a întîmpinat un adolescent îmbrăcat într-o salopetă murdară, cu cizme de cauciuc — la fel de murdare — și șapcă. Peste tot era prăfuit ca un morar, iar nasul parcă și-l scosese tocmai atunci dintr-un sac cu tărîțe. Dar ochii îi scăpărau de inteligență, și voia-bună, care nu-1 părăsea niciodată, îi lumina figura de ștrengar.

—Acesta-i Iliuță Mareș. Cum merge, Iliuță ?

—Bine, tovarășe doctor ! După-masă pot să vin la dumneavoastră ?

—Vino pe la... Ce faci după-masă, tovarășă Nă- dovaru ?

— Nu vă stricați programul din cauza mea. Știi, încă nu m-am instalat cum trebuie...

— Atunci... vino pe la șase, Iliuță.

— Ce vrea băiatul? întrebă zootehnista după ce ne îndepărtarăm.

„Băiatul‟ era aproape cît mine, adică mai mare cu un cap decît ea ! Mi-a venit să zîmbesc.

— Iliuță urmează școala medie fără frecvență. E într-a noua...

— Și... Te ocupi de el ? îi dai lecții ?

— E băiatul meu ! am lămurit-o cu mîndrie. Ea se opri măsurîndu-mă de sus pînă jos, cu o mirare comică în privire.

— Dumneata ești un tată precoce !
Mă tem că am roșit.
— Ei... nu-i chiar așa. Iliuță e orfan și rudele nu s-au prea interesat de el. Am băgat de seamă că-i dezghețat și l-am convins să se înscrie la școală. Mă ocup de el aproape în fiecare zi și nu-mi pare rău : băiatul își dă silința. Dacă nu eram eu...
— Murea la porci! și ironia, de care a trebuit să mă păzesc adesea mai tîrziu, i-a strălucit în ochi.
— Nu-ți bate joc: e un loc bun. Și-i place munca... Ce faci, tovarășe Zăgujan ? mă adresai în trecere unui bărbat înalt, cu mustață, îmbrăcat în portul tradițional de prin partea locului. Omul ne-a salutat, vrînd parcă să-mi spună ceva, dar n-am mai stat să-l ascult. Puțin mai încolo ni s-a alăturat brigadierul, apoi, la păsări, ne-a ajuns din urmă și Iliuță. Ne-a ajuns apoi și Zăgujan, care avea treabă cu mine, așa că am părăsit-o pe zooteh- nistă. De altfel, rămînea pe mîini bune : Marcu Poiană avea fără îndoială să-i spună destule.

III

Nu știu cine — poate Roșianu, profesorul de chimie, de la ciclul doi — mi-a suflat într-o dimineață rîzînd că prea mă duc des la grajdurile cooperativei

de cînd a venit Lia Năvodaru în sat. Vedeți ce rea e lumea ? Uite, mie nici prin gînd nu-mi trecuse pînă în clipa aceea că mi-aș fi înmulțit drumurile pe la sectorul zootehnic al cooperativei agricole de producție din Lunca; mergeam acolo pentru că aveam treabă. Și ce-i dacă mergeam, poate, mai des ? Era doar cea mai mare cooperativă din circumscripția mea... Dar cine stă să țină socoteala tuturor nimicurilor? Roșianu, desigur. Cine altul? Dar n-are a face : știu prea bine că i-ar fi plăcut să fie în locul meu, căci Lia era o fată... Eu o gă- seam chiar frumușică : avea un nas micuț, așa, cam în vînt, și niște ochi mari. adinei și nevinovați ca de copil. Poate din pricina ochilor am luat-o drept fetiță, văzînd-o prima dată. Fetiță ! Auzi ? ! Ce afront pentru ea, care pornise atît de bărbătește să ia viața cu asalt ! Cît a stat în Lunca nici n-a făcut altceva decît să îngrămădească dovezi peste dovezi că-i om în toată firea... Abia venise de cîteva zile și m-am obișnuit așa de mult să leg prezența ei de sectorul zootehnic, îneît parc-ar fi fost acolo de cînd lumea. Oamenii, care mai înainte se arătaseră neîncrezători, au început să țină la ea, mai ales Iliuță și Marcu Poiană. L-am surprins adesea pe brigadier urmărind-o din ochi, clătinîndu-și capul în semn de admirație.
—Strașnică fată, tovarășe doctor!...
—Se descurcă ?
—O-ho !... Parcă s-a născut aici ! V-am spus-o eu din capul

locului...

Niciodată nu știam unde s-o caut, dar o întîlneam peste tot, uneori ieșind din cocinile porcilor, alteori printre găinile care-i săreau pe umeri și pe cap. Mai adesea o vedeam prăfuită, ca Iliuță, din cap pînă-n picioare, căci mereu își făcea de lucru la moara cu ciocane și la mașina de granulat, unde combina tot felul de furaje, sau la tocătoarea de nutrețuri.

—Ce faci, Lia ? Omul nu te poate prinde o clipă liberă... Te-ai făcut morar ?

86

Ea n-avea timp totdeauna să-mi răspundă, așa că trebuia să mă mulțumesc doar cu lămuririle lui Iliuță :

— Macină tot ce se poate măcina : fîn, paie, grăunțe, oase, scoici, coji de ouă, cărbuni și altele care nici nu ți-ar trece prin minte. La ce-o fi nevoie de atîta măcinat ?

I-am explicat cum am putut mai pe înțeles rolul fărîmițării hranei, apoi discuția ne-a purtat spre una din temele mele favorite : influența hranei asupra organismelor vii, începînd cu creșterea, producția, îmbunătățirea raselor și sfîrșind cu... variabili- tatea speciilor. Iliuță mă asculta atent, cu ochii lui mari și negri ațintiți asupra mea, frămîntîndu-și uneori buzele ca și cum ar fi repetat vreun nume sau vreun cuvînt mai deosebit pe care-1 auzea. Pe urmă, rămase cîteva clipe gînditor, cîntărind în minte cele auzite.

— Am învățat la științele naturale, spuse el după ce înghiți de cîteva ori, că speciile s-au născut unele din altele. Să le fi schimbat oare hrana ? Știi, mi-a spus baba Lenea de la găini că șoarecii care mîncă anaforă se schimbă în lilieci ! Dar eu nu cred...

* Ultimele cuvinte mă tem că nu le-a spus cu destulă convingere.

— Ai dreptate ! zisei abia stăpînindu-mi rîsul. Nici să nu crezi toate prostiile !

Ce idee, într-adevăr ! Să-și închipuie cineva că o bucățică de pîine ar determina mutații așa de spectaculoase... înțeleg, altceva, o substanță complicată, vreun derivat rar din mirifica serie a... cum naiba le-o fi spunînd ?... Citisem despre un medicament care provocase în Occident nașterea cîtorva mii de copii anormali. Ei bine, așa ceva s-ar putea întîmpla Și în natură : o mutație nu înseamnă în definitiv decît nașterea unui individ anormal, care-și transmite caracterele... Hait! Imaginația mea o luase iarăși razna prin biologie... însă transformismul biologic nu mă interesa numai și numai din punct ■ție vedere teoretic. Urmăream de pildă cu foarte inultă atenție progenitura animalelor cooperativei

87

agricole de producție din Lunca, fiind convins că într-o zi numele meu se va lega de selecționarea unei noi rase de animale.

Mai mult mi-ar fi plăcut însă dacă aș fi găsit eu însumi vreun mijloc prin care să determin apariția unei rase noi, ceva care să modifice dezvoltarea embrionului, așa cum o modifica medicamentul mai sus-amintit, dar în sensul și în măsura dorită de mine...

Frămîntînd astfel de lucruri în minte, m-am despărțit de Iliuță și am plecat să găsesc vreun exemplar mai deosebit printre puii de găină.

IV

Toamna dezgolise copacii și norii cerneau zilnic picuri mici de ploaie rece. Sub halat Lia Năvodaru purta un pardesiu, iar sandalele și le schimbase cu cizme de cauciuc, ce-i drept cam mari, dar foarte bune pentru umblatul de la un grajd la altul. Am surprins-o într-o zi singură, contemplînd girezile lungi de paie și coceni de porumb, înșirate pe cîm- pul din apropierea grajdurilor. De mult o admiram pentru nesecata ei energie. Dar oare numai admirația făcea să-mi pară lungi ceasurile cînd n-o vedeam și să-mi tresară inima de cîte ori norocul mi-o scotea în cale pe neașteptate ? M-am bucurat deci că o găsesc singură, aparent neocupată, și am socotit că-i tocmai potrivit momentul să-i fac puțină curte, spunîndu-i tot felul de nimicuri, încercînd în același timp să-i aranjez o șuviță de păr care-i ieșea de sub batic. Ea m-a lovit ușurel peste mînă și mi-a spus să fiu cuminte. Atunci, părîndu-mi-se că nu-i în toane bune, mi-am amintit că de fapt o căutam pentru lucruri serioase : trebuia să modificăm rațiile la animale.

—O să fie cam sărace la iarnă, zise ea cu năduf.

;; Mi se părea că lucrul acesta o necăjește din cale- $fară și nu știam cum să-i fiu de folos, cum să-i alung din priviri necazul și îngrijorarea.

r— Le vezi în negru, Lia. Avem furaj, privește !... șiri arătai cu un gest larg girezile.

— Pf ! Celuloză... balast !...

Cum aș fi vrut să-i descrețesc fruntea ! De ce nu eram un vrăjitor, să fac pentru zîna mea ceea ce orice vrăjitor cumsecade ar fi făcut : să schimb printr-o lovitură de baghetă grămezile de furaj grosolan în cel mai bun trifoi !... Fiind însă doar xnedic veterinar, trebuia să mă mulțumesc să rezolv problema, ba chiar s-o rezolv bine, în condiți- uni care nu depășeau marginea posibilităților.

Lia continua să îmbrățișeze cu privirea locul, fără să mă bage prea mult în seamă. La ce s-o fi gîndit ? Am auzit-o murmurînd ca pentru ea :

• — Intr-o zi... da, într-o zi o să-și facă intrarea chimia și-n zootehnică, pe porțile cele mari !...

S-a mai uitat o dată lung la girezile de paie, apoi a pornit

încet spre grajduri, strîngîndu-și halatul pe care i-1 ridica vîntul, iaj eu am urmat-o tăcut.

V

Să nu vă închipuiți că discuțiile mele cu Lia se învîrteau exclusiv în jurul problemelor tehnice și profesionale. în povestirea aceasta însă vreau să mă opresc doar asupra unor momente care au vreo legătură cu întîmplările pe care aveam de gînd să
vile istorisesc. Tot așa și cu oamenii. Aveam de lucru în fiecare zi cu un număr mare de oameni, dar i-am ales doar pe aceia care au jucat vreun rol :în tot ce s-a petrecut mai tîrziu.

■ De pildă, Iliuță. N-o să vă povestesc însă despre felul cum a muncit Iliuță, despre tot ce a făcut și despre rezultatele pe care le-a obținut. Ați în- jjșles, poate, că era un băiat dezghețat, cu toate că

69

avea cizmele și salopeta murdare, iar vîrful nasului veșnic plin de tărîțe. Fiind cu multă tragere de inimă și totdeauna vesel, l-am îndrăgit, cu atît mai mult cu cît aprecierea mea nu l-a făcut să-și ia nasul la purtare — chiar așa plin de tărîțe cum îl avea. Era dornic să învețe mereu și totdeauna parcă-mi sorbea vorbele, atît la grajduri, unde mereu era gata să m-ajute, cît și acasă la mine, unde îl pregăteam pentru examene. De aceea nu-mi plăceau observațiile colegului meu Nicu Prodan, care venea uneori să ne vadă gospodăria.

—De ce-ți bați capul cu toți neisprăviții ? N-ai ce lucra ?

—Nicule, ia-o mai domol ! Iliuță nu-i neisprăvit...

—O fi cum zici tu, dar nici „stofă[44] n-are. Tu nu vezi cît e de murdar și de neîndemînatic ?

—Murdar ? E la fel ca ceilalți de la porci. După ce-și isprăvește lucrul... Ei, atunci mi-ar plăcea să-l vezi ! Și apoi, nu-i neîndemînatic. Poate-i cam rușinos și se fîstîcește*nițel, cînd e de față vreun străin. Noroc că nu ne aude : s-ar ascunde în pămînt de rușine...

—Aș ! E născut să fie porcar și tu visezi să faci din el nu știu ce. îți pierzi vremea, în loc să ți-o întrebuințezi mai cu folos. în locul tău m-aș ocupa ceva mai mult de zootehnistă...

Nu sînt certăreț din fire, dar mi se pare că i-am spus cîteva, pentru că din ziua aceea nu mă mai onorează cu prietenia. Atîta pagubă ! Ce i-a venit să se lege de Lia ? Și de Iliuță... Bietul băiat! Cînd te gîndești cîtă silință își dă să învețe ! De multe ori nu se mulțumește cu ceea ce scrie în manualele clasei sale, ci își completează cunoștințele de pe unde apucă :

—Ei, ce facem astăzi, Iliuță ? Chimie ? Ia să vedem ! Unde zici c-am ajuns ? La polizaharide ? Spune-mi, te rog, ce știi despre celuloză...

Iliuță vorbește cu multă siguranță și foarte amănunțit, iar eu îl urmăresc după manual, mulțumit că nu se încurcă de loc. Totuși, la un moment
90
-tiat, se oprește, cînd e vorba despre soluția lui Schweltzer; nu știe cum se pronunță numele. îl ajut și mergem mai departe. Din nou se oprește la două nume care nu sînt pomenite în carte și despre care nici eu nu-mi amintesc nimic. Iliuță nu poate să le pronunțe, dar le știe bine și mi le scrie cu creionul: Willstätter și Zechmeister. Ce au făcut aceștia ? Au arătat că celuloza se dizolvă la rece în acid clorhidric concentrat și se hidrolizează apoi, transformîndu-se aproape toată în* glucoză...

Un ceas mai tîrziu, Iliuță pleacă să mai dea o raită pe la porci, iar eu ies să mă plimb puțin...

La colț era să dea Lia cu bicicleta peste mine.

— Nu ți-e frig pe bicicletă, Lia ?

— Aș ! îmi pare bine c-a înghețat și pot s-o folosesc din nou...

Am condus-o pînă la portița ei, unde ne-am oprit și, fără să ne pese de răcoarea serii, am rămas mai bine de-o oră, spunîndu-ne ce ne trecea prin cap și admirînd cerul minunat al toamnei tîrzii, tremu- tuI stelelor care sclipeau ca niște diamante zgribulite pe bolta înghețată.

„Lia nu e tocmai în apele ei, îmi spuneam îndrep- tîndu-mă spre casă. O preocupă mereu furajele... Simțeam că mă cuprinde mînia. Uite, aș fi în stare să fac orice pentru ea... Aș trece prin foc și prin apă... Hm!... Dar nu sînt în stare să găsesc o soluție pentru problema asta păcătoasă... E-hei ! Dacă girezile de paie și tulei ar fi... Dar, vorba Liei: celuloză, balast și atît! Balast, celuloză ?... Deodată mă oprii ca fulgerat în mijlocul drumului. Ia stai! Ce spunea Iliuță ? Acidul clorhidric dizolvă celuloza și o hidrolizează, transformînd-o aproape integral \în glucoză!... Tiii, ce metodă! Ar fi taman pe placul ei! Doar Lia spunea că va veni o zi cînd o să intre chimia și-n zootehnie pe porțile cele mari. Parcă așa spunea..."

L Dintr-o dată mi s-a părut că văd aievea, în întuneric, grămada uriașă de paie și tulei din dosul grajdurilor transformată într-un munte alb de za
91
hăr ! Tulburarea, mai degrabă decît frigul, mă făcea să tremur. Prima mișcare a fost să mă întorc la Lia, dar m-am răzgîndit numaidecît.

„Nu ! Mai întîi să încerc singur ; voi hidroliza furaje grosiere ! Poate-i o nebunie, dar n-o să spun nimănui nimic. In definitiv o fac pentru Lia...*'

„O fac pentru Lia!‟ Desigur, în mintea mea, asta putea să justifice chiar și nebuniile.

VI

Așadar, hotărîrea mea era luată, oricît vi s-ar părea de ciudat. Adică, de ce să vi se pară ciudat ? Mii de oameni din țara noastră caută drumuri noi în producție. Chiar și eu mai făcusem unele încercări de inovații și îmbunătățiri, așa că eram oarecum pe linia unor vechi preocupări. Ce-i drept, încercările din trecut aveau obiective foarte limitate. De astă dată însă... Gîndiți-vă și dumneavoastră : Să ridici de zece ori valoarea nutritivă a unor furaje inferioare ! Pe scară națională asta înseamnă o resursă uriașă, nu-i așa ? Fiind tînăr și plin de însuflețire, n-am stat pe gînduri în fața disproporției nemăsurate dintre obiectivul ce mi-1 propuneam și mijloacele modeste de care dispuneam. Nu mi-a bătut la ochi nici ciudățenia faptului că chimiștii nu se gîndiseră pînă acum la o metodă așa de simplă cum ar fi hidroliza furajelor cu acid clorhidric.

„Eh, chimiștii ! îmi spuneam uneori. Chimiștii se gîndesc doar la... chimie ! Aici trebuie să fie cineva care să se gîndească la zootehnie..."

„Dar dacă, îmi șoptea demonul îndoielii, chimiștii nu se preocupă de procedeul acesta pentru că-i nerentabil ?..."

„Aș ! se repezea entuziasmul din mine să înăbușe cobea. Cum să fie nerentabil ?... Și, chiar dacă s-ar întîmpla să fie așa, ceea ce-i nerentabil astăzi,

92

va fi rentabil. Ia să vedem, din ce se face acidul clorhidric ? Din sare! Ei?... De sare-i plin pămîntul și marea și oceanele care acoperă două treimi din suprafața globului. Nevoia creează rentabilitatea. Uite, aluminiul, de pildă. Acum o sută de 'ani era un metal rar. S-a născut aviația și iată, aluminiul se găsește pe toate drumurile și are mii 0e întrebuințări. E-hei ! Numai să fie nevoie de imult acid clorhidric pentru hidroliza furajelor : va ajunge mai ieftin ca apa !"

Vi le spun toate acestea nu pentru a vă convinge de justețea părerilor mele, ci spre a vă face o idee asupra gîndurilor care mă frămîntau în timpul experiențelor întreprinse în iarna aceea. Lucram acasă, fără să suflu măcar un cuvînt, de teamă că ivoi fi socotit neserios, mai ales dacă n-aș fi ajuns la vreun rezultat.

Nu pot să-mi explic teama aceasta. In fond, căutam să rezolv o problemă foarte serioasă, bazat pe date științifice — cam puține, ce-i drept, căci graba de a realiza ceva mă făcuse să uit nevoia unei documentări mai temeinice, înainte de a porni la treabă. Eram oarecum în situația acelor tineri — poate, a tuturor tinerilor din lume — care scriu versuri pe ascuns și sînt gata să moară de rușine cînd cineva-i descoperă, pentru că se întîmplă de multe ori ca nevinovata lor pasiune să stîrnească zîmbete. Totuși poezia este un lucru serios și dacă nu dovedește

totdeauna talentul, foarte adesea dă la iveală sensibilitatea autorilor. Nostim e că cei care rîd compun și ei — sau au compus — poezii Intr-ascuns !

Pe Lia aș fi pus-o bucuros la curent cu experiențele mele, dar nu știam cum să aduc vorba. Mereu căutam o „situație favorabilă[44] pentru o destăinuire de genul acesta și totdeauna, cînd o găseam, mi se părea că nu-i destul de favorabilă...

Așa a trecut timpul și nu mi-am dat seama că Vine primăvara decît în ziua cînd am văzut-o pe Lia cu un ghiocel la reverul pardesiului.

— Mi l-a dat Marcu Poiană... Vezi ? Tu n-ai fost în stare să-mi găsești unul...

După un ceas i-am adus un buchețel. L-a primit cu bucurie, l-a mirosit și l-a sărutat, pe urmă s-a întristat.

— Sărmanele flori! Ele s-au grăbit să iasă de sub zăpadă ca să se bucure de soare, să trăiască, să facă semințe, iar tu le-ai rupt ca un barbar... Pînă mîine se vor ofili, vor muri...

Ah, femeile! Cine poate să le înțeleagă?!

— Nu te întrista ! acolo sub sălcii sînt sute de ghiocei; pînă mîine vor răsări alții...

Parcă i se umeziseră genele cînd și-a prins la rever cu un ac de siguranță buchețelul. M-a cuprins atunci o nespusă părere de rău și, din ziua aceea, am rupt foarte puține flori.

— Vino să ți-i arăt, i-am spus luînd-o de mînă.

Zăpada nu se topise peste tot și pămîntul era îmbibat de umezeala care mustea sub tălpile bocancilor.

— Uite-i ! strigă Lia alergînd spre vîlceaua smălțuită cu flori.

„Iată o situație favorabilă ! mi-am zis văzînd-o așa veselă. De data aceasta o să-i spun despre furajele hidrolizate..."

— Lia... am început dregîndu-mi glasul.

Ea m-a privit întrebător, în ochi i se oglindea bucuria și cerul întreg. Poate și candoarea unui copil...

— Ce s-a întîmplat ? Vrei să-mi spui cît mă iubești ? și-mi oferi cu degetele ei trandafirii un ghiocel, pe care mă tem că-1 păstrez și astăzi printre filele unei cărți.

întrebarea, cam neașteptată, m-a făcut să-mi pierd firul gîndurilor.

— Nu... Adică, da. Desigur și asta voiam să ți-o spun, dar...

— Dar... Cum, nu asta ai vrut?! Ce altceva puteai să-mi spui ? E primăvară ! Tu nu vezi ! și-mi arătă cu un gest larg cîmpul de ghiocei.

94

„Na !... m-am gîndit. Mi se pare că nici astăzi ți-am nimerit o situație favorabilă !"

Totuși, am mai încercat o dată.

— Uite, Lia, voiam să-ți spun ceva serios...

— Vai, nesuferitule ! Da’ ce : dragostea-i ceva neserios ?!
Hotărît, situația era mai nefavorabilă ca oricînd Sși trebuia să renunț. Cine m-a pus s-aștept primăvara ? Avusesem pînă mai ieri-alaltăieri atîtea zile geroase, cînd puteam discuta în voie și alte lucruri serioase în afară de dragoste...
„Nu-i nimic, m-am resemnat, vin acuși „babele“ și am s-o dreg!...“
f. Cînd ne-am întors spre casă, Lia m-a luat de braț.
. — De ce ești încruntat ? Haide, uriciosule ! Spu- jie-mi ce voiai să-mi spui... f — Eu ? Ah, nimic important...
M-a amenințat cu degetul, dîndu-și silința să mă privească cu severitate.
■ — Te rog să lași glumele! Mă supăr !...
* Nu voiam să se supere, de aceea mi-am luat inima In dinți, am închis ochii și i-am spus pe nerăsuflate lărășenia. Ca să mă asculte mai bine se oprise în mijlocul drumului, cu mîinile înfundate în buzunare și cu ochii la buzele mele, ca Iliuță. Cînd am terminat, mă așteptam să izbucnească într-un hohot de rîs cristalin. Dar n-a rîs de loc și, poate, asta m-a descumpănit încă și mai mult.
— Și... furajul ?... întreabă ea privindu-mă cu seriozitate.
— Paie, tulei, coceni...
— Nu asta ; rezultatul...
— Se îmbogățesc foarte mult în glucoză ; apar fi alți compuși, dar nu cred că sînt toxici...
Eămase puțin pe gînduri, apoi m-a luat de mînă și a pornit în fugă, trăgîndu-mă după ea.
— Vino să-ți văd eprubetele !...

VII

N-a rîs nici Roșianu — profesorul de chimie — cînd l-am rugat să facă analiza furajelor.

— De ce nu mi-ai spus de la început ? Făceam o treabă... Unde mai pui c-ai fi economisit nouăzeci]a sută din material și trei sferturi din muncă ! Există doar atîta bibliografie...

L-am privit înmărmurit.

— Va să zică... lucrurile astea se cunosc ?

— Iiidroliza ? Dar asta-i poveste vechi, băiatule ! mi se pare c-am mai discutat noi...

Intr-adevăr, în dorința de a mă documenta, îl ispitisem în cîteva rînduri cu întrebări, așa mai pe departe. Văzîndu-mă descumpănit, se grăbi să adauge :

— Totuși, cu furajele-i altceva ; depinde cum vreți să lucrați... Totdeauna se poate găsi ceva nou...

Mă avîntasem în experiența aceasta de dragul Liei. Acum ea, de dragul meu, făcea mai mult de- cît aș fi putut spera deocamdată.

— In primul rînd, experiența trebuie să iasă din laborator și

să vedem cum merge în practică, hotă- •rîse ea.

Nu știu cum i-a convins pe cei din conducerea gospodăriei, dar spre sfîrșitul verii m-am trezit că mi se pune la dispoziție material pentru fabricarea unei cantități mari de furaj hidrolizat pe care să-l întrebuințăm la hrănirea unui lot de purcei.

Iată-mă, așadar, mare maestru al introducerii chimizării în zootehnie. Lia, Marcu Poiană și, bineînțeles, Iliuță mă ajutau. Treaba nu era tocmai ușoară, dar pînă la urmă ne-am descurcat binișor. In timp ce lucram, Iliuță, căruia nu-i tăcea o clipă gura, m-a întrebat atîtea, încît, la sfîrșitul operațiunii, era cel mai mare specialist în fabricarea zahărului din celuloză.

W

— Și acum ce urmează, tovarășe doctor ? mă întrebă el într-o zi, auzindu-mă spunîndu-i zooteh- nistei că furajele sînt gata.

— O să le uscăm, Iliuță, ca să îndreptăm acidul...

Curios băiat ! Toate voia să le știe și 1-flm surprins o dată la grajduri cu un tratat gros de chimie pe care-1 împrumutase de la Roșianu.

— Ce citești, Iliuță ?

A închis repede cartea și s-a roșit pînă-n vîrful urechilor, dar avusesem vreme să văd că tratatul fusese deschis la capitolul despre hidrocarbonate..*

VIII

Ce mai încoace-încolo : Iliuță devenise asistentul meu. îndată ce avea cîteva clipe de răgaz, eînd mă știa acasă, numaidecît se repezea pînă la mine. De cele mai multe ori îmi aducea furaj hidroiizat pe care, înainte de a-1 da în alimentația purceilor, îl încercam pe șoareci. Aveam cîteva perechi de șoricei albi ca zăpada, cu botul și picioarele roz-pal, vioi și lacomi, pe care mi-i procurasem anume în scopul acesta. La început se înmulțiseră frumos, dar, la un moment dat, am pierdut aproape toate femelele în împrejurări asemănătoare : mureau cu puțin timp înainte de fătare. N-am dat prea mare importanță faptului și n-am discutat cu nimenea (Jespre coincidența aceasta ciudată, în afară de Iliuță, care-și băga nasul în toate. împreună am făcut și autopsia micuțelor cadavre.

— Vai, tovarășe doctor, uite ce pui mici ar fi avut!...

Eu găseam din contra că puii erau mult prea mari și nu m-aș fi mirat dacă tocmai aceasta ar fi fost cauza morții mamelor.

în sfîrșit, am administrat furaje hidrolizate în rația purceilor, timp de vreo patrusprezece zile,

fără să se întîmple nici un inconvenient. Privite în mare, rezultatele experienței erau încurajatoare pentru noi, tehnicienii, iar pe profani i-au umplut de mirare. Chiar cei mai

inițiați manifestaseră înaintea demonstrației un amestec de curiozitate și neîncredere. Acum însă nu-și mai puteau stăpîni uimirea.

— Măi, măi ! se mira Marcu Poiană. Cine ar fi crezut că se pot crește și îngrășa porci cu paie, tulei și coceni ? !...

Ion Zăgujan se mira și el, dar, scuipînd într-o parte, le spunea oamenilor că din paie și tulei n-o să iasă carnea porcilor fragedă, „pînă-i hăul" !

Președintele, Iancu Moraru, mă felicită din toată inima.

— Să nu te lași, tovarășe doctor ! Vezi, poate, la anul să-ți iasă mai ieftin...

Mai mult îmi creștea însă inima cînd vedeam cit de bucuroasă era Lia și cît de mîndră era de mine !... Nu știu cum s-a întîmplat că am ieșit cu bine din încercarea aceasta și n-am ajuns un înfumurat...

IX

Adevărul e că, deocamdată, era prea devreme să tnă bucur. Mă găseam doar la începutul unui drum spinos și greul abia de-acuma urma : trebuia să fac referate, comunicări, noi experiențe, să-mi îmbunătățesc metodele, să le fac acceptabile din punct de vedere economic și alte o mie și unul de motive pentru viitoare dureri de cap.

Iată însă că s-a întîmplat la cooperativa agricolă de producție din Lunca ceva care m-a făcut să uit de toate. Dar să vă povestesc faptele :

— într-o bună zi — era prin martie — mă trezesc că mă cheamă repede Iliuță la grajduri

Î>S

R>entru că a fătat Baba. Baba era scroafa lui favo- Kjtă. Ei, mare lucru că a fătat Baba ! Doar știam că Igrebuia să fete... Pentru asta să mă duc pînă la Erai duri ? Băiatul însă a insistat și i-am făcut pe Klac. Nu voia să-mi spună de ce avea atîta zor, dar Eii-am închipuit că Baba fătase desigur vreo Houăzeci de purcei pentru că tîra în ultimul timp, Kbia răsuflînd, o burtă cît toate zilele. Cînd colo, ce Ka văd : fătase doar patru purcei vii. Dar ce purcei ! fiecare avea cel puțin cîte patru-cinci kilograme ! fcamenii, întîi cei de la grajduri, apoi chiar din sat, ©-au perindat pe la boxa Babei să vadă minunea, fear mai tare ne minunam eu și Lia. Nu numai că (iu văzuserăm încă, dar nici n-auziserăm vreodată și pici n-am citit măcar despre purcei atît de mari la baștere.

— O nouă rasă de purcei, Lia ! Vezi ? Sînt factori încă necunoscuți care determină asemenea mutații, |jăci e o mutație, fără nici o îndoială ! Să urmărim Șurceii aceștia, să-i creștem și să le urmărim și progenitura... Eu sînt covins că întîmplarea ne-a pus pe urmele descoperirii unei rase de porci priași !

| De multă vreme visam doar rase noi, urmăream in sensul acesta

toți produșii fermei zootehnice și Scum nimeni nu mi-ar fi putut scoate din cap că Irisul mi s-a împlinit. Lia cel puțin nici n-a încercat fnăcar.

! Pînă-n seară doi purcei au murit, dar ceilalți doi |i-aveau nimic : păreau vioi și mai ales de-o lăco- jjxiie nemaipomenită. După o săptămînă trecuseră jje zece kilograme ! Nici nu-mi venea să mă mai îndepărtez de boxa lor. Urmărindu-i, măsurîndu-i, arănindu-i uitam uneori de orele de masă, ba chiar u de somn. Iar în lipsa mea Iliuță avea poruncă fctrașnică să fie cu ochii pe purcei. Și-mi frecam iiîinile fericit, gîndindu-mă de pe-acum cîtă sen- Rtție va stîrni noua rasă de porci pe care o și botezasem, dîndu-i numele comunei Lunca...

X

Bineînțeles că grija pentru purceii fenomenali nu m-a făcut s-o uit pe Lia ! Și n-am uitat nici de celelalte îndatoriri ale mele. Aplicam, de pildă, tratamente și urmăream cauza mortalității animalelor, ca să putem preveni pierderile din timp. Așa se face că, într-o bună zi, mi-a sărit în ochi un lucru asupra căruia i-am atras atenția numaidecît zootehnistei :

— De cîtevazile aveți pierderi lagăini, dar nu găsim cadavre. Nu sînt hoți pe aici ?

— Garantez pentruoamenii de la sectorul zootehnic !

— Eh ! Nu e vorba de oameni. E vreo pisică, dihor sau vulpe. Am găsit urme de sînge și pene împrăștiate peste tot...

S-a pus deci paznic anume, însoțit de cîine, la adăpostul găinilor, dar pierderile n-au încetat. Curios era că păsările nu făceau prea multă gălăgie și nici cîinele nu se comporta ca și cînd ar fi fost vorba de cineștie ce sălbăticiune. Mai degrabă s-ar fi părut că hoțul de găini e vreun animal obișnuit pe lîngă olaturile oamenilor, care nu trezește într-o măsură prea mare spiritul de vigilență al cîinilor și nici chiar al victimelor.

— Eu mă prind, zicea lliuță, că Pușa ne-ar descotorosi de hoț!

Pușa era cățelușa lui lliuță, o corcitură mică și cu picioare strîmbe, excelentă prinzătoare de șobolani, care curățise maternitatea scroafelor de oaspeții aceștia nedoriți. In ultimul timp, lliuță cam avusese de lucru cu Pușa căci, îndată ce se apropia seara, ea o ținea într-un necontenit lătrat, neliniștind scroafele și purceii, enervîndu-i pe oamenii care, într-o bună zi, m-au întrebat dacă nu cumva cățelușa e pe cale să turbeze.

—[1] Ce a pățit Pușa, lliuță ? De ce o fi lătrînd așa ?

— Nu latră ea degeaba, tovarășe doctor : o fi simțit hoțul de la găini...

Am dat deci cățelușa paznicului de la găini. In primele două-

trei nopți a alergat de colo pînă ; colo, lătrînd tot timpul și speriind găinile, dar nici ■jefuitorul necunoscut nu s-a apropiat, f — V-am spuseu că Pușa îi vine de hac ! se lăuda Iliuță.

în nopțile următoare lucrurile n-au mers tocmai ca pe roate. Pușa s-a încăierat de cîteva ori cu animalul care fura găinile și care dispărea cînd intervenea paznicul.

, — Oare de ce nu-1 urmărește, sau de ce nu-i ia urma ziua ? l-am întrebat pe paznic.

— Parcă i-ar fi frică, tovarășe doctor...

— Frică ?... a sărit ca ars Iliuță.

L-am sfătuit pe paznic să ia cu sine și cîinele de pază care să-i sară cățelușei într-ajutor la -nevoie. Iliuță însă, fiind convins că Pușa va izbuti singură și nevrînd să i se știrbească gloria, nu știu pe unde a ascuns cîinele de pază în noaptea aceea,

• așa că Pușa a rămas tot singură. Sărmana Pușa! Paznicul a auzit începutul unei încăierări în coteț, dar nu s-a dus să vadă ce-i pentru că zgomotul luptei a încetat aproape numaidecît. Cățelușa însă ri-a mai apărut lătrînd ca de obicei și, dimineață, au găsit din ea doar cîteva oase și puțină blană însîngerată. Iliuță a plîns-o ca un copil, apoi i-a îngropat resturile intr-un colț ferit; nu i-am văzut mormîntul, însă doi băieți răutăcioși mi-au raportat că nemîngîiatul meu prieten însemnase locul -printr-un țăruș pe care a săpat cu briceagul numele nefericitei cățelușe.

;* Problema însă nu era rezolvată și trebuiau luate măsuri urgente. Așadar, am întărit paza așezînd .cîteva curse mari cu arc în locurile cele mai potrivite. Rezultatul s-a văzut încă din prima frioapte ; însuși cîinele de pază și-a prins piciorul ;într-o astfel de cursă, dîndu-mi a doua zi prilejul să-mi arăt cunoștințele și talentul în chirurgie.

)01

XI

In timpul verii tineretul fermei zootehnice își petrecea mai tot timpul în padocuri ; vițeii și porcii rămîneau afară chiar și noaptea, pentru siguranța lor plimbîndu-se totdeauna printre grajduri un paznic și un cîine. întărindu-se paza și la găini, atacurile au încetat. „Hoțul" se dovedea viclean și prevăzător. In schimb, el a dat lovituri în sat, lucru despre care am aflat în scurtă vreme. Oamenii au organizat o adevărată vînă- toare după el, cerîndu-mi și mie ajutorul, mai ales pentru prescrierea celor mai potrivite otrăvuri, iar numărul cîinilor s-a dublat în Lunca într-o lună de zile, spre marele necaz al tehnicianului meu care se chinuise vreo doi ani să-i împuțineze.

Toată lumea se întreba curioasă și îngrijorată : „Oare ce

jivină prădalnică face atîta pagubă?" și nimenea nu era în stare să dea un răspuns mulțumitor întrebării.

Fiind urmărit și prin sat, animalul necunoscut și-a făcut apariția într-o noapte din nou la cooperativă. De data aceasta, găsind paza prea bună la găini, a încercat o lovitură la porci, dar cu prea puțin succes : porcii, cînd au fost atacați; au făcut multă gălăgie trezind toată suflarea de la grajduri. Paznicii au alergat îndată cu cîinii și agresorul a fost pus pe fugă după ce omorîse un porc mai slăbănog, de vreo patruzeci de kilograme.

— Am văzut cîteva umbre care au sărit foarte repede peste zidurile padocurilor, explica un paznic. N-aș putea spune ce erau. La început am crezut că sînt porci...

— Parcă erau cîini, știți, cîini cu coada lungă, explică altul.

— Or fi fost vulpi, sugerai eu.

— Nu erau vulpi, tovarășe doctor, vulpile-s mai mici...

— Ce facem cu porcul, tovarășe doctor? întrebă Ion Zăgujan, șeful de echipă, arătînd cadavrul. Fusese un animal slab și fără valoare, subțire,

înalt și cu botul lung : nu era bun nici măcar pentru săpun.

. — Dați-1 la ecarisaj.

— A trecut auto-duba ecarisajului azi-dimineață și nu mai vine pînă sîmbătă...

— Destul de rău că nu l-ați dat !

— Tovarășe doctor, eu nu sînt de vină. Dumneavoastră ne-ați spus să nu predăm cadavrele pînă cînd nu le vedeți.

— Aa !... Asta-i altceva. Eu v-am spus să nu predați cadavrele animalelor care au murit de vreo boală sau din cine știe ce altă cauză necunoscută, fiindcă trebuie să constat și să iau măsuri ca să nu moară și altele. Acum însă porcul a fost omorît de către un animal de pradă. Ce era să constat ?

Mi se pare că nu i-am dat chiar cele mai bune îndrumări șefului de echipă, dar eram atunci nemulțumit că va rămîne un cadavru în incinta cooperativei atîtea zile, tocmai în toiul căldurilor.

Întîmplarea cu porcul ne-a pus din nou pe gînduri: erau așadar mai multe animale de pradă și noi încă nu le putusem identifica. Descrierea făcută de paznici n-a adus prea multă lumină în privința aceasta. Am fost de față la o discuție aprigă între președintele Moraru și brigadierul zootehnic, amîndoi vînători pătimași, cunoscători ai tuturor sălbăticiunilor din țară. N-au putut însă cădea de acord asupra speciei din care făceau parte ucigașii aceștia de găini și de porci.

Cîteva nopți la rînd, vînătorii au pîndit la grajduri, fără însă a izbîndi mare lucru ; cei vizați, aflînd parcă ce li se pregătea, n-au mai dat pe acolo, făcîndu-și din nou de lucru

prin sat. Ba — dacă ar fi fost să credem zvonurile — chiar prin satele vecine. Paza însă n-a mai slăbit : în fiecare -hoapte era de serviciu la grajduri un vînător cu ârmă și cîine. Totuși, într-o dimineață, a fost găsit im vițel pe jumătate mîncat. Viclenii agresori, dîndu-și seama că porcii și găinile fac prea multă gălăgie, atrăgînd oamenii și cîinele, găsiseră o

pradă mai puțin gălăgioasă și acum era de temut o repetare a isprăvii de la padocul vițeilor.

— N-am să mă mișc de la grajduri pînă nu terminăm cu ei ! a declarat președintele.

— Nici eu nu mă mai mișc de aici ! a spus cu hotărîre Marcu Poiană.

— Nici eu ! a adăugat Iliuță, strîngîndu-și buzele și lovindu-se cu pumnul în palmă.

De mult îmi tot băteam capul încercînd și eu să ghicesc ce fel de animale pricinuiesc atîtea pagube. Pasionîndu-mă științele naturii, și în special teoria darwinistă, studiasem destul de mult în direcția aceasta. în timpul studenției îmi petrecusem ceasuri nenumărate la muzeul „Grigore Antipa‟ și colegii mă supranumiseră „determina- torul viu‟. Eram convins că nu se găsește mamifer în Europa pe care să nu-1 cunosc și să nu-i spun pe nume în cîteva clipe. Ba s-ar fi putut ca după conformație, după dinți și după alte caracteristici să clasific și să numesc mamiferele din lumea întreagă, cel puțin pînă la gen, dacă nu și la specie. Mi se părea deci că, dacă i-aș zări o clipă măcar, mi-aș putea da seama numaidecît cine sînt prădalnicii musafiri nocturni. De aceea mi-am unit glasul cu al celorlalți și am declarat hotărît:

— Rămîn și eu la noapte !

Președintele, Poiană, Zăgujan și Iliuță au izbucnit în rîs.

— Ei, să știți că de data aceasta nu mai scapă !...

XII

Noaptea aceea de vară, senină și înmiresmată, mă fermeca și nu regretam că mi-o petrec la o vînă- toare, care avea să-mi satisfacă, în sfîrșit, curiozitatea de naturalist amator. Ceilalți și-au împărțit locurile de pîndă, lăsîndu-mă pe mine să-mi aleg

singur sectorul sau să le țin de urît, pe rînd,: tuturor.

Am stat la început cu Iliuță, care făcea paza la porci — și mai ales la padocul în care cei doi purcei ai Babei dormeau sforăind de zor. „Purcei‟ e un fel de a spune, căci erau porci în toată legea : la patru luni și ceva aveau peste optzeci de kilograme ! Dar ce porci nemaipomeniți ! înalți, lungi și subțiri, fără pic de grăsime sub pielea subțire și fină, păreau mai degrabă niște alergătoare ciudate decît animale pentru pus

la îngrășat!

— încă mai cresc, spuneam eu convins că mai tîrziu, cînd se vor îngrășa, o să ajungă niște namile de cîteva sute de kilograme.

După ce i-am admirat îndeajuns, m-am dus să-L țin de urît lui Marcu Poiană, care sta de strajă la padocul vițeilor, cu pușca pregătită și cu Șoimu — cîinele său de vînătoare — alăturea. Trebuia să tăcem, așa că m-am întins pe un braț de fîn, într-un loc mai ferit. Cînd am deschis ochii, se lumina de ziuă. Brigadierul a făcut mult haz de felul cum am stat de pază dormind.

— De frica dumneavoastră n-au venit astă-noapte sălbăticiunile, glumea el făcîndu-mă să roșesc.

M-am hotărît deci cu tărie ca noaptea următoare să nu mai dorm și m-am prezentat pe la vreo zece la grajduri, înarmat cu o bîtă de corn, pe care o achiziționasem de la un cioban sibian.

Am vrut să stau de pază tot la viței, ca să mă reabilitez acolo unde mă făcusem de rușine.

Era parcă o noapte și mai frumoasă ca cea din ajun. Cerul senin, luna plină, o boare abia simțită dinspre livezi, cîntec de greier la început, apoi concertul unei privighetori, ascunsă în frunzișul duzilor, îmi coborîseră în suflet pacea. Totul respira a calm și poezie, încît nici nu ți-ar fi venit să crezi că prin aer plutește primejdia, că viața animalelor pașnice care se odihneau fără grijă prin padocuri era amenințată, că lumina blîndă a stelelor strecurată printr-o fantă îngustă cît o muchie de cuțit făcea să lucească într-un reflex albăstrui

oțelul armei lui Marcu Poiană, că ochii brigadierului împrumutaseră și ei reflexul oțelului, scru- tînd colțurile întunecoase, că pînă și eu, în timp ce respiram cu nesaț aroma fînețelor cosite din apropiere, strîngeam în pumni măciulia bîtei de corn, gata să mă reped și să izbesc în ființele acelea pe care foamea le scotea din tainicele lor vizuini și le trimitea sub scutul nopții după pradă.

Orele treceau greu, punîndu-mi răbdarea la încercare. Dar nu se întîmplă nimic. Luna cobora mereu spre asfințit, apoi s-a ascuns după norii care se adunaseră deasupra orizontului, lăsînd să domnească pe boltă doar stelele.

De la o vreme, plictisindu-mă și temîndu-mă să nu adorm din nou, mi-am părăsit locul de pîndă ca să fac cîțiva pași prin fața padocului. Să fi fost pe la două după miezul nopții. Marcu Poiană era cam nemulțumit din cauza nerăbdării mele.

—Nu trebuia să vă mișcați, tovarășe doctor... Jivinele sînt pe-aici pe undeva. Șoimu le-a simțit !...

Cum o fi arătînd Șoimu că le simte ? M-am rezemat de trunchiul unui frăgar. Boarea care abia se simțise de cu seară înfiorase apoi frunzele dudului, iar acum vîntul începea să-i scuture

crengile. întunericul se făcea din ce în ce mai adînc. Doar la padocul unde veghea Iliuță, în vîrful unui stîlp înalt, legănîndu-se în bătaia vîntului, un bec anemic își răspîndea lumina roșiatică pînă la cîțiva metri. încolo, nimic.

„Plouă undeva", mi-am spus ridicîndu-mi privirea spre stelele care se ascundeau ici-colo după cîte un petic de nor negru ca păcura. La orizont clipea din cînd în cînd lumina vreunui fulger îndepărtat. Noaptea începea de-abia acum, cu tot cortegiul ei de năluciri și spaime. „Mare minune dacă nu încearcă să dea lovitura !" m-am gîndit stăpînin- du-mi răsuflarea.

Umbre se furișau ici-colo prin întuneric, însuflețite poate numai de imaginația mea, fiindcă Șoimu rămînea liniștit. Adică, nu. O umbră prea reală ca

să mai fie părere se desprinse dintr-un zid și se apropie tăcută ca stafiile. Fără voie m-am înfiorat, cînd deodată l-am recunoscut pe Iliută.

—Ce faci, Iliuță ? i-am șoptit. Ți-ai părăsit locui de pîndă ?

—Mă întorc îndată, tovarășe doctor. Am venit să văd cît e ceasul...

N-a sfîrșit bine vorba, cînd au izbucnit deodată țipete și guițat de porci tocmai dinspre padocul pe care-1 părăsise Iliuță de cîteva clipe.

—Porcii mei!... a strigat el pornind în goană, iar eu l-am urmat numaidecît. Pe lingă mine au țîșnit siluetele negre ale cîinilor.

Portița padocului era deschisă cînd am năvălit acolo și mi-am dat seama dintr-o dată de situație. Agresorii erau în număr de patru. De data âceasta însă li se înfundase : doi dintre ei fuseseră atacați de Șoimu și de Haiduc, dulăul cel mare al lui Ză- gujan ; ceilalți doi, căutînd să scape, n-au mai sărit gardul padocului, ci s-au repezit, unul de-a dreptul în pieptul lui Iliuță pe care l-am văzut răsturnîn- du-se, al doilea a dat buzna spre portiță, tocmai în direcția mea. Deși m-a luat prin surprindere, am încercat să-l pocnesc, dar am lunecat într-o baltă de sînge și am căzut chiar în clipa în care a răsunat o împușcătură. Poiană a sărit peste mine intr-a

ii   utorul lui Iliuță, dar nu l-am mai văzut, căci asupra mea s-a abătut un iureș de blană, sînge și gheare : erau cei doi cîini care se rostogoleau împreună cu adversarii lor, într-o încleștare pe viață și pe moarte. M-am ridicat în grabă, căutîndu-mi ciomagul, însă m-a răsturnat din nou un atac neașteptat. In cădere am simțit o durere ascuțită la umărul drept, așa de violentă, că am țipat, am mai auzit zgomotul sec al unei lovituri și un corp greu de animal a căzut peste mine și a început să se zbată.

M-am descotorosit în grabă și cu silă de povara aceasta și m-

am ridicat tremurînd din toate mădularele. Lupta încetase în mod practic — deși unii dintre tovarășii mei mai izbeau icnind cu ciomegele — și rezultatul măcelului se afla în fața mea. Cei
107
doi porci cu gîturile sfîșiate erau în agonie ; împrăștiate prin padoc, trei dintre cadavrele agresorilor, iar al patrulea, împușcat de președinte, la cîțiva pași de portița padocului. Iliuță era plin de sînge, cu răni la față și la brațe ; Marcu Poiană cu mîneca sfîșiată, președintele cu pantalonii rupți, eu cu o mușcătură la umăr, cîinii răniți, acesta era bilanțul bătăliei. Doar Ion Zăgujan și cu unul dintre paznici, care apucase să ne vină într-ajutor, nu pățiseră nimic. Lupta fusese scurtă și victoria noastră totală. Dar era gata-gata s-o plătim scump : fără intervenția la timp a lui Marcu Poiană, animalul acela, care l-a mușcat și pe brigadier, apoi pe mine, i-ar fi sfîșiat gîtul lui Iliuță. Celelalte fiare, care se încleștaseră cu cîinii, mușcîndu-i sălbatic, fuseseră omorîte cu lovituri de ciomag. Din cauza unui. ghinion nemaipomenit, aportul meu în această luptă a fost cît se poate de neînsemnat; ba, dacă stau bine să socotesc, mai mult am încurcat pe acolo treaba.

După cîte se părea — cel puțin la prima vedere — nici unul dintre noi nu fusese rănit cu adevărat serios, nici măcar Iliuță, care se alesese mai degrabă cu spaima decît cu răni prea grave. E drept însă că cele cîteva zgîrieturi ale sale sîngerau din belșug, ca și rana mea de la umăr. Mi se înfipseseră și patru gheare în spate ca patru lovituri de pumnal, dar nu le luam în seamă. Cu porcii nu mai era nimic de făcut: în timp ce ne îngrijeam rănile, ei muriseră.

Am tîrît cadavrele agresorilor sub becul anemic de la intrarea padocului, ca să le identificăm. Erau niște animale de vreo patruzeci-cincizeci de kilograme, dintr-o specie cu totul necunoscută. Cei doi vînători au fost puși în mare încurcătură, iar eu am încercat zadarnic să chem într-ajutor toate cunoștințele de zoologie pe care le aveam : nici un animal asemănător de mărimea aceasta nu-mi venea în minte.

— Nu-s de pe la noi, trase Moraru concluzia, examinîndu-le cu cea mai mare atenție.
108

— Or fi scăpat de la circ, își dădu părerea Marcu Poiană.

— Sau de la grădina zoologică, sugeră Iliuță.

— Parc-ar fi niște șobolani, zise Ion Zăgujan, răsturnînd cu bîta ce-i servise drept armă cadavrele pe-o parte și pe alta.

— Șobo... Hm !... tresări Iliuță holbîndu-și năucit ochii cînd spre cadavrele porcilor, cînd spre cele ale ciudatelor sălbăticiuni.

Intr-adevăr, Ion Zăgujan avea dreptate: animalele acelea

semănau izbitor cu șobolanii. M-am aplecat și am început să le studiez cu atenție, ajutat de Iliuță. Deși obișnuit să umblu cu cadavre de animale, atingîndu-le pe acestea m-am înfiorat de silă și părul de pe mîini mi s-a zburlit. Din vîrful botului și pînă la baza cozii aveau aproape un metru și jumătate, iar coada nudă, cu inele solzoase, era și ea de un metru și ceva ; părul, scurt, cenușiu închis pe spinare, aproape brun, se deschidea progresiv la culoare coborînd spre abdomen ; picioarele, mult mai lungi cele dinapoi ca cele din față, erau înarmate cu gheare ; le-am examinat apoi dinții caracteristici de rozătoare, urechile, ochii, le-am numărat inelele solzoase de pe coadă și, într-o încercare supremă de-a le identifica, am început — după metoda pe care o întrebuințam cînd nu cunoșteam un animal — să le încadrez în clasificarea obișnuită a mamiferelor.

—Ordinul Rodentia...

—Adică, rozătoare, tălmăci Iliuță.

—Așa e; subordinul simplicidentata., adăugai verificîndu-le încă o dată dentiția — familia Mu- ridae, subfamilia murinelor, genul Rattus, specia...

Iliuță mă privi întrebător.

—Specia ?...

Mă scărpinai încurcat după ceafă.

—Nu mai înțeleg nimic. Dacă n-ar fi niște animale așa de mari, le-aș spune numaidecît pe nume : Rattus norvegicus Berk..,

—Adică... ?

— ...Șobolan cenușiu sau guzgan obișnuit, clienții cățelușei tale Pușa, jivinele astea nesuferite care mișună încă aici la gospodărie și în sat...

Iliuță sări drept în picioare.

—Șobolani ! Sînteți sigur, tovarășe doctor ?

—Ei, sigur... Cum aș putea fi sigur ? Animalele acestea sînt de cinci ori mai lungi decît cei mai mari șobolani și de peste o sută de ori mai grele !

Toți cei de față rămăseseră muți de uimire. Ză- gujan, care observase primul asemănarea cu șobolanii, își clătina capul cu neîncredere pipăind mereu cadavrele cu bastonul, ca și cum în felul acesta le-ar fi putut afla adevărata identitate. Președintele și brigadierul se uitau unul la altul, vrînd parcă să spună ceva, dar neputînd articula nici măcar un sunet. Cît despre Iliuță, el amuțise privind pe rînd cadavrele porcilor și ale „șobolanilor" cu un aer complet năuc.

Poate cel mai uimit eram însă eu. Căutam febril în minte prin toate cotloanele amintirii, dar în zadar.

—Genul Rattus, murmurai. E genul Rattus, nu mai încape discuție, dar nu cunosc, n-am văzut, n-am auzit și n-am citit că ar exista în genul Rattus animale de mărimea acestora !...

Ion Zăgujan și doi paznici care ni se alăturaseră, comentînd pe șoptite, porniră împreună cu cîinii să urmărească spre magazii urmele animalelor. Am vrut să-i însoțesc, dar Iancu Moraru m-a făcut să-mi schimb gîndul.

—Lasă-i, tovarășe doctor. O să vedem dimineață unde se ascundeau...

I-am dat dreptate, mai ales că începuse să mă supere rana. Aerul se răcise și vîntul purta picături mici de ploaie. Aveam frisoane și mi se părea că aud cum îi clănțănesc dinții lui Iliuță.

—Mă ia cu frig, tovarășe doctor...

—Rănile sînt de vină, Iliuță. Și mie parcă mi-e frig. Ar fi bine să mergem spre casă. După un somn bun o să ne întoarcem aici, să vedem ce-i de făcut...

XIII

Ne-am îndreptat încet spre sat, vorbind puțin, fiecare cu gîndul la întîmplarea ciudată ai cărei martor fuseserăm. La răscruce ne-am despărțit, apucînd-o eu într-o parte, iar tovarășii mei într-alta.

După cîteva clipe, auzind pași grăbiți înapoia mea, m-am întors să văd cine-i. Era Iliuță care, pesemne, voia să-mi țină de urît.

— Ce-i, Iliuță, nu mergi să te culci ?

A tăcut un răstimp, ca să-și tragă răsuflarea, apoi mi-a spus codindu-se :

— Știți, tot am vrut să vă întreb ceva, dar mi-a fost greu față de președinte și față de nea Marcu...

A mers tăcut alăturea de mine, pînă l-am încurajat :

— Ei ? Dă-i drumul !...

— ...Am vrut să vă mai întreb o dată ce părere aveți despre dihăniile acele...

— Despre care dihănii ? Despre șobolani ?

Băiatul s-a oprit locului.

— Spuneți-mi, tovarășe doctor : să fie într-adevăr șobolani ? Se poate una ca asta ?

— Hm !... Ți-am spus-o doar. Dacă n-ar fi vorba de mărime...

Pornirăm din nou tăcuți. Desigur că nu pentru a-mi pune întrebarea aceasta se despărțise Iliuță de tovarășii săi, așa că așteptam să văd ce vrea. Intre timp, sosirăm în fața locuinței mele.

— Ei ? Parcă voiai să-mi spui ceva...

— Eu... tovarășe doctor... Știți... n-aș vrea să mă credeți nebun... începuse iar să tremure și auzeam cum îi clănțănesc dinții. E o poveste mai lungă...

— Vino în casă, Iliuță. Am tifon, vată și tot ce ne trebuie pentru niște pansamente mai cumsecade.

Am intrat și — după ce s-a mai codit o vreme, după ce i-am

promis solemn că nici într-un caz
111
n-o să-l socotesc nebun și n-o să rîd de el — Iliuță mi-a povestit ceea ce nu îndrăznise să-mi spună față de alții.

XIV

Cu un an înainte, cînd ne pregăteam să preparăm furajele pentru experiența cu lotul de porci, lui Iliuță i-a venit o idee strașnică. El și-a spus anume că, dacă din paie, tulei și coceni — furaje atît de sărace și grosolane — se poate obține o hrană destul de bogată în zahăr, atunci din furajele cele mai bune — dacă le-ar trata cu acid clorhidric — cine știe cît zahăr i-ar ieși. Visa numai cristale uriașe de candel pe care le-ar recolta de pe fundul vasului la sfîrșitul experienței !

Și, pentru că Iliuță nu era omul care să se mulțumească doar cu visurile, a trecut la fapte. Intr-o damigeană de vreo zece litri el a pus otavă de livadă — căci otava i se părea cel mai fraged dintre furajele fibroase și cel mai fin — și a turnat acid clorhidric peste ea, apoi a ascuns-o fără să-mi spună nimic, de frică să nu-1 iau în zeflemea. Tot de unul singur a scos conținutul damigenei într-o cratiță mare, atunci cînd ne-am pregătit să punem hidrolizatele noastre la uscat, a dus cratița acasă și a așteptat cîteva săptămîni gă se evapore acidul clorhidric, încălzindu-1 uneori ușor ca să grăbească evaporarea. A rămas dezamăgit din cale-afară vă- zînd că nu ieșea nici urmă de candel, ci doar un soi de magiun negru cu miros înțepător, pe care l-a scos pînă la urmă din cratiță și l-a întins pe o simplă scîndură, a pus apoi scîndura în podul maternității de scroafe unde era curent și uscarea completă se putea face mai ușor. Văzînd că nu-i reușise ,,zahărul‟, interesul lui Iliuță pentru otava hidrolizată a scăzut, ba chiar a uitat complet de ea pînă într-o zi cînd i-a venit în minte s-o intro
ducă în rația scroafei sale favorite, Baba. A dat, așadar, fuga în podul maternității. Furajul se uscase demult, dar era răvășit și împrăștiat. Murdăria de șobolani care se găsea din belșug prin el și prin apropiere l-a lămurit pe Iliuță asupra autorilor acestui jaf.

Timp de cîteva zile Baba — care era izolată într-o boxă — a primit în hrană suplimentul acesta neobișnuit, fără știrea nimănui. Dar Baba n-a fost singura beneficiară a furajului preparat de Iliuță. Neastâmpăratul „experimentator" a ad-ministrat din el și șoarecilor mei de experiență, atunci cînd am pierdut femelele. Simțindu-se pesemne vinovat de moartea lor, chiar m-a ispitit pe departe dacă nu cumva furajul hidrolizat o toxic.

— Cum să fie toxic ? ! i-am spus puțin înciudat. Nu vezi că masculii nu mor ? și sînt alimentați la fel... Femelele mor numai și numai din cauza sarcinii. Uite : puii sînt prea mari...

Lucrul acesta îi venise deodată în minte con- templînd cadavrele purceilor Babei și ale „șobolanilor“. Intr-o străfulgerare de luciditate i s-a părut c§ vede legătura dintre fenomene cu totul disparate, cum ar fi apariția „șobolanilor“ uriași, nașterea purceilor Babei și moartea femelelor de șoarece. Legătura era furajul său! Da, otava hi-, drolizată pe care o consumaseră atît șoarecii mei, șobolanii — printre care, fără îndoială se găsise vreo femelă gestantă — cît și Baba, gestantă și ea!... Acum, revenind mereu la împrejurarea aceasta, căuta să mă convingă și pe mine că sîntem pe urmele unei descoperiri extraordinare!

Ascultîndu-1 la început cu o binevoitoare condescendență și cu multă neîncredere, în cele din urmă, încetul cu încetul, m-a cuprins uimirea, pe care încercam din răsputeri să mi-o înfrîng și s-o ascund. Nu cunoscusem încă amănuntele ce mi le destăinuia Iliuță și pe care, din sfială, din teama de ridicol, mi le ascunsese pînă atunci. Mă uitam descumpănit la băiatul acesta cu fața palidă și nu

8

1IG

știam dacă ochii îi strălucesc de febră, sau de pasiunea pe care o punea în a mă convinge.

— Tovarășe doctor... legătura cauzală... Știți, din otava mea au mîncat și șoarecii și Baba și șobo- lanca. De ce au avut toate pui așa mari ? Pentru că în otavă se găsea ceva... Ceva care face să se nască pui mari !

Pe nesimțite m-am lăsat antrenat de fanteziile lui. E drept că aveam și eu puțină febră... Gîndul îmi zbura mereu la atîtea și atîtea medicamente și substanțe chimice despre care se spune că au determinat nașteri anormale, în timp ce-1 ascultam.

— Mie mi s-a părut ciudat că unii dintre cîinii noștri de pază n-au simțit animalele acestea mari care dădeau tîrcoale grajdurilor... Vedeți ? Cîinii erau obișnuiți cu șobolanii care mai umblă prin gospodăria noastră ca la ei acasă. Dacă în loc de dulăi am fi avut șorecari, de mult isprăveam cu șobolanii uriași. Biata Pușa !... A fost singură cînd a nimerit peste un vînat prea mare !...

Pe Iliuță nu-1 mai socoteam copil: intra în clasa a unsprezecea și era foarte bine pregătit. Munca în producție, obișnuința de a se descurca în orice împrejurări îi maturizase gîndirea, așa că puteam discuta cu el fără dificultate multe din problemele care mă frămîntau. Tîrît oarecum și de imaginație, m-am lăsat purtat, așadar, ca altădată pe valul îndoielnic al speculațiilor privind cauzele modificării ființelor vii.

— Bine, tovarășe doctor, se încăpățîna Iliuță mișcîndu-și capul ca și cînd ar fi vrut să alunge o muscă plictisitoare. Toate acestea le înțeleg. Dar ce s-a întîmplat cu otava mea ? Ce

substanță cu proprietăți așa de ciudate o fi apărut în ea ?
Am ridicat neputincios din umeri.
—Ce să-ți spun, Iliuță ? Natura-i vastă și ascunde încă taine fără număr. Cine le-ar putea ști pe toate ?... Am rămas visător și un fior ca de frig mi-a strîns umerii: Cine le-ar putea ști pe toate... Ce bogății, cîte comori zac ascunse încă în taini-
114
Ițele ei fără fund !... Avem însă cheia acestor tainițe, cheia comorilor... y începuseră să-mi clănțănească și mie dinții, de aceea m-am ridicat și am continuat plimbîndu-mă gînditor de la ușă pînă la fereastră și înapoi, urmărit de ochii strălucitori de friguri ai băiatului.
— Da, Iliuță, știința-i cheia comorilor!... Iată
o aplicație a chimiei, hidroliza furajelor bogate în > celuloză ar putea mări avuția țării. De unde am plecat ca s-ajungem aici ? De la cunoașterea unui fenomen chimic: celuloza, sub acțiunea acidului clorhidric, se transformă în glucoză. Dar oare nu-
■mâi celuloza se transformă ? într-un braț de otavă sînt zeci, poate sute de feluri de plante, conținînd toate împreună mii și mii de substanțe, dintre care atîtea și atîtea se întrebuințează în medicină pentru efectul pe care-1 au asupra organismului. Oare acestea nu se transformă în condițiile în care ai lucrat ? Ce rezultă din ele sau din amestecul lor în diferite proporții? Să zicem că tu ai dreptate: furajul tău este răspunzător de ceea ce s-a întîm- plat. înseamnă că din procesul chimic a rezultat poate o substanță sau un amestec de substanțe care acționează, de pildă, asupra acizilor nucleici din ou, sau asupra embrionului, modificîndu-i structura astfel ca ființa care se naște să fie mult mai mare decît cea care s-ar naște dintr-un ou obișnuit. Lucrul acesta-i cu putință. Trebuie să existe factori în natură care modifică substanțele din ou
— pentru că ființele vii se modifică mereu — și mulți dintre factorii aceștia pătrund în organism prin hrană... îmi veni deodată în minte „Hrana zeilor" a lui Wells și am tăcut.
- Am vorbit apoi încă multă vreme în felul acesta
scuturat din cînd în cînd de fiorii febrei — și, pe măsură ce vorbeam, ajungeam să mă conving Pe mine însumi despre verosimilul ipotezei lui
Aa... Vom găsi în zori cheia misterului ! Aveam $oar cadavrele porcilor și ale șobolanilor la dispoziție... Se vor face studii, cercetări... Vom face...
Iliuţ
:ă și a propriilor mele ipoteze.
„Vom‟... Pentru că mă vedeam de pe acum părtaș cu drepturi depline la munca specialiștilor care aveau să facă lumină în problema aceasta...

Vorbind așa, nici n-am băgat de seamă că becul devenise de mult inutil și cine știe cît am fi pălăvrăgit încă dacă nu venea Lia. Ea voia să afle din gura mea întîmplările din noaptea aceea — așa mi-a spus, dar n-a știut să se prefacă destul de bine și am ghicit că mai degrabă o adusese la mine îngrijorarea decît curiozitatea. Aflase că sînt rănit. Cînd m-a văzut, s-a oprit în prag îngrijorată.

— Vai, Nelule, cît ești de palid !...

Doamne! Dar n-aveam nimic. Poate fiindcă eram nedormit... Și, vrînd să-i arăt că nu mă simțeam prea rău, am plecat împreună la grajduri, unde trebuia să mă ocup de cadavrele șobolanilor.

XV

Cînd am ajuns, primul om pe care l-am întîlnit a fost Ion Zăgujan.

— Bună dimineața, tovarășă inginer și tovarășe doctor! Arătați cam rău astăzi, tovarășe doctor! N-ați putut dormi ? V-a mușcat rău dihania... Știți, le-am găsit culcușul: era sub magazia de porumb...

— Vom merge să-l vedem, tovarășe Zăgujan. Deocamdată să-i arătăm tovarășei inginer dihăniile.

— Șobolanii ? !

— Da, șobolanii.

— Păi, azi e sîmbătă, tovarășe doctor : mașina ecarisajului a trecut în zori...

Am simțit că-mi vine amețeala.

— Ce ai făcut ? ! Ai predat cadavrele șobolanilor la ecarisaj ? Nenorocitule !...

— Și cadavrele șobolanilor și ale porcilor, tovarășe doctor ; doar dumneavoastră ne-ați spus SJ predăm cadavrele cînd cunoaștem cauza morții..

Iliuță o luase la fugă spre sat strigînd :

— La telefon ! La telefon !...

— Spune drept, tovarășe Zăgujan, că nu-i de glumit cu lucrurile astea... Doar animalele acelea nu erau dintr-ale noastre : trebuiau văzute și de alții, studiate...

Nu glumea de loc. Predase cadavrele ecarisajului și n-aveam nimic să-i reproșez. Vinovat eram eu că plecasem fără să-i dau dispozițiuni precise în privința aceasta. Singura speranță rămînea în telefon. Am luat-o deci repede spre sat pe urmele lui Iliuță. Băiatul însă, după ce alergase vreo două-trei sute de metri, s-a oprit și acum venea în întîmpinarea mea, palid și peste măsură de tulburat.

— Opriți-vă, tovarășe doctor !... Noi fugim după niște cadavre și uităm de primejdia care amenință gospodăria... satul... țara... poate, lumea întreagă !...

Respiram des și m-a cuprins dintr-o dată o slăbiciune care

făcea să-mi tremure genunchii.

— Ce vorbești, Iliuță!... Ce s-a mai întîmplat ?... îl întrebai abia trăgîndu-mi sufletul.

— Trebuie să vedem ce a găsit nea Zăgujan, tovarășe doctor. Am omorît oare toți șobolanii uriași ? Dar dacă au mai rămas ? Dar dacă au făcut pui ? Șobolanul se înmulțește la trei luni. Ăștia aveau vreo șase !...

Cuvintele lui Iliuță îmi răsunau în urechi fără să le înțeleg prea bine sensul. Din urmă ne-a ajuns Lia care s-a oprit înspăimîntată la doi pași de mine.

— Nelule !... Sîngerezi !...

Mi-am dat atunci seama că nu transpirația îmi udase cămașa. Alergătura, agitația, mișcările violente făcute fără voie îmi deschiseseră desigur rana și sîngele străbătea prin pansamentul destul de sumar. Eram probabil palid și mă clătinam.

— Ține-1, Iliuță ! strigă Lia alarmată, dar nici vrcdnicul meu asistent nu se ținea mai bine de- cît mine. La chemările zootehnistei a alergat însă Ion Zăgujan care m-a ajutat să ajung acasă.

XVI

Camera mi se golise de lume și am rămas, în sfîrșit, singur cu Lia. Veniseră să mă vadă președintele Moraru, brigadierul Marcu Poiană, inginerul agronom, Roșianu și alții de care nu-mi amintesc prea bine, fiindcă-mi vuia capul ca o moară stricată și toate parcă se învîrteau în jurul meu. Pierdusem sînge destul de mult, și mă scuturau frigurile, dar medicul mă asigura că nu se întîmplase nimic grav. Eram culcat, deci, și ar fi trebuit să stau liniștit — ceea ce chiar încercam să fac — însă gîndurile-mi erau mai agitate ca oricînd. A apărut în fine și Iliuță : venea de la poștă unde, după atîta întîrziere, obținuse legătura telefonică cu ecarisajul. Băiatul era palid, prăpădit, tras la față și nu știu prin ce minune se mai ținea pe picioare. In cîteva cuvinte m-a pus la curent cu situația ; ecarisajul n-a fost niciodată mai operativ ca în ziua aceea. Cînd a telefonat Iliuță nu s-a mai găsit nici urmă din purceii Babei și din șobolanii uriași ! Nimenea nu-și bătuse capul cu ei...

Și secretul acela, minunatul secret al nașterii unor noi rase ori, poate, chiar secretul nașterii speciilor, n-aveam să-l mai aflu niciodată ! Niciodată !... Un sentiment nespus de dureros amenința să mă sufoce. Iliuță, ghicindu-1 parcă, îmi vorbi cu sfială :

— Putem să hidrolizăm din nou otavă, tovarășe doctor...

Am făcut un gest vag cu mina.

— Nu merge, Iliuță ! Nu otava în totalitatea ei a provocat creșterea puilor, ci produsul modificat al unei plante, sau rezultat dintr-un amestec de plante în anumite proporții, și în condițiunile în care ai lucrat. Cu asta nu te întîlnești de două

ori...

— Totuși...

Am ridicat din umeri, renunțînd la orice argument...

11S

— In cearcă. Doar n-o să te opresc...

Lia, care habar n-avea de ceea ce-mi povestise Iliuță în cursul nopții, ne privea nedumerită, ba puțin chiar îngrijorată.

— Despre ce otavă-i vorba, Nelule ?

— Cum despre ce ? !... Adică, ai dreptate ! Tu nu știi nimic... Las' c-am să-ți spun altă dată. E o po~ veste de necrezut...

Am rămas din nou tăcut, cu gîndul la povestea lui Iliuță. Oare nu erau faptele mai de necrezut ca însăși povestea ? Și m-am trezit murmurînd :

— Iată, fantasticul se găsește printre noi, alăturea de noi, să-l atingi cu mîna ! Nu-i nevoie să alergăm după el printre stele. Dar adesea parcă n-am avea ochi...

Mi-am dus mîna la fruntea înfierbîntată, căutînd să-mi amintesc de ceva.

„A ști să te miri la timp, iată secretul!..." Așa a spus Pasteur. Eu n-am știut să mă mir la timp. Eh, dacă știam !... M-aș fi întrebat cu siguranță de ce mor femelele de șoarece — toate într-același fel — și atunci n-am fi risipit cu atîta ușurință furajul acela prețios. Uite, dac-aș avea acuma numai puțin, cîteva grame doar. Cîteva grame... cîteva grame...

XVII

Am avut un somn agitat, bîntuit de coșmaruri întretăiate de idei lucide, care făceau punte între vise atunci cînd parcă mă trezeam pe jumătate, pentru ca apoi slăbiciunea și oboseala să mă împingă din nou în brațele somnului. Fără îndoială [Visul era populat mereu cu șobolani uriași, precum
ii cu alți monștri, în timp ce gîndurile lucide se ndreptau spre aspecte ale problemei care nu prea dă preocupaseră peste zi. îmi veniseră în minte mai pes cele spuse de Iliuță relativ la posibilitatea exis- ențeі altor șobolani uriași sau a unor pui care in

] 19

scurtă vreme vor ajunge un adevărat flagel, o nenorocire pe capul omenirii, mai mare și de mai lungă durată ca plăgile Egiptului. Da, un flagel de proporții nemăsurate fiindcă — cine nu știe ? — urmașii unei singure perechi de șobolani trec de un sfert de milion în decurs de trei ani ! Iată unde putea duce posibilitatea necontrolată a modificării speciilor ajunsă pe mîna oricui ! In starea aceea dintre vis și luciditate mă încerca uneori conștiința responsabilității mele, căci în minte mi se cuibărise ideea că adevăratul responsabil pentru tot ce s-a întîmplat și pentru viitoarele nenorociri eram eu, eu care

inițiasem experiența cu modificarea chimică a unor furaje, administrate apoi fără destul control și discernămînt. Iar Iliuță... Pe bietul Iliuță îl vedeam în postura „ucenicului vrăjitor" care, vrînd să-și imite maestrul, dezlănțuise fără să-și dea seama niște forțe ce nu mai puteau fi stăvilite !

Și timpul trecea astfel, purtîndu-mă mereu din- tr-un coșmar într-altul. Uneori mi se părea că în jurui meu e mișcare, una reală, care nu ține de vis : cineva intra sau ieșea, apoi se simțea în apropierea patului un fîșîit ușor și un parfum binecunoscut. Poate îmi era și sete, o sete arzătoare ca după o călătorie lungă printr-un deșert fierbinte, fără oaze. Atunci încercam să-mi rechem conștiința întreagă din străfundurile unde se refugiase, dar epuizat de efortul acesta adormeam din nou.

Cînd m-am trezit, în sfîrșit, camera era luminoasă, curată, și în ea domnea o rînduială destul de puțin obișnuită pentru mine. Poziția soarelui, care desena pe covor un mare patrat auriu, îmi arăta că e dimineață — cam pe la zece — dar în nici un caz nu putea fi dimineața zilei în care m-am luptat cu șobolanii. Lia era pe scaun lîngă pat și cînd am deschis ochii mi-a zîmbit, așa cum îmi zîmbea și soarele prin fereastră. Era îmbrăcată într-o rochiță albă de vară și întreaga-i făptură gingașă contrasta într-o măsură așa de mare cu lumea coșmarurilor care-mi bîntuiseră somnul, încît aproape că nu-mi venea să cred în realitatea prezenței sale. Poate era tot un

vis, dar de data aceasta un vis frumos, din care n-aș fi vrut să mă trezesc niciodată. Mi-a pus mîna pe fruntea înfierbîntată, iar eu i-am luat-o și i-am sărutat-o, convingîndu-mă de astă dată că sînt treaz, că ea veghease lîngă patul meu, că era alăturea de mine, așa cum trebuia să fie de astăzi înainte de-a pururea, pentru că n-avea să ne mai despartă decît moartea.

Am dat să mă ridic în capul oaselor, însă ea m-a oprit.

— Stai liniștit acum! îndată va sosi doctorul Cristea să te vadă.

— Mă simt destul de bine, Lia.

Era ușor să-mi spună : „Stai liniștitMai greu era s-o ascult acum, cînd simțindu-mă într-adevăr mai bine, gîndul mi se întorcea mereu spre ceea ce mă frămînta.

— Ce face Iliuță ?

— A fost pe la nouă să se intereseze cum te simți. Spunea că are o veste bună pentru tine.

— O veste bună...

— Da. Nea Zăgujan l-a asigurat că cei patru șobolani erau masculi și cuibul nu putea cuprinde mai mulți...

Mi s-a ridicat o piatră de pe inimă.

— Știi, zise Lia așezîndu-mi perna mai bine, mi-a spus și mie băiatul povestea cu otava lui și presupunerile tale. Am înțeles

în fine de ce regretai atît că nu ți-a rămas puțin din furajul acela...
Altă dată m-aș»fi temut de ironiile zootehnistei, dar știam că acum n-o să mă ia peste picior.
— Mi s-a părut interesantă ipoteza ta, continuă ea, și fiindcă nu-mi pierdusem cumpătul și nici nu eram rănită, mi-a venit în gînd să văd ce a mai rămas din furajul lui Iliuță.
Am privit-o uimit.
— N-a mai rămas nimic, după cîte știam...
— Așa am crezut și eu, în prima clipă, dar după aceea am vrut să văd scîndura pe care s-a uscat furajul— e tot în podul maternității de scroafe — și
damigeana în care s-a hidrolizat otava am găsit-o acolo unde o pusese Iliuță acum opt luni...
Zicînd acestea, Lia îmi întinse o pungă din material plastic plină cu un praf negricios.
—Era încă destul furaj acolo, fiindcă Iliuță nici n-a răzuit scîndura și nici n-a spălat damigeana !...
îmi tremurau mîinile cînd am apucat punga. Lia era fericită că mi-a făcut atîta bucurie, dar n-o mai vedeam căci în colțul ochilor două lacrimi ca doi stropi de rouă se așezaseră între mine și restul lumii. La adăpostul lor imaginația mea o luase din nou razna, nu spre izvoarele vieții pe Pămînt însă, ci spre viitor, cînd oamenii vor crea specii și rase după voința și nevoile lor, fără să mai aștepte darul naturii sau trecerea unui șir nesfîrșit de generații...

VRĂJITORUL

J

Luminile s-au stins chiar în clipa cînd Aurel Cri- șan a pătruns în sală.
„La țanc !‟... își spuse el mulțumit oprindu-se lîngă o coloană căci n-avea timp să-și mai caute locul. Un ropot de aplauze salută intrarea pianistului, apoi se așternu liniștea în mijlocul căreia răsunară curînd primele măsuri din cunoscuta sonată a lui Arminio Tebaldi.
„Aa ! Dar ăsta e... Unde l-am mai văzut eu oare ? îmi pai^e așa de cunoscut.se gîndi Crișan căutînd în memorie la fișa „muzicieni" figura artistului.
Hoinărise pe stradă și se hotărîse abia în ultima clipă să intre la recital, fără să se mai intereseze de program. I se întîmplase și altădată... Dar cine era pianistul ?
Figura cu trăsături fine, spiritualizate, încadrată de un păr bogat, castaniu, ușor ondulat deasupra tîmplelor ; ochii mari, mistuiți de un foc lăuntric, privind cîteodată undeva departe, dincolo de mulțimea care-1 asculta și de pereții monumentalei săli ; mîinile meștere străbătute de fiorii neastâmpărului ; ținuta nesilită ; toate trezeau în mintea omului rezemat de

coloană frînturi neguroase de amintiri. Se năşteau ca nişte umbre din oceanul nesfîrşit al uitării, tremurînd o clipă, nesigure, la marginea conştiinţei, cufundîndu-se din nou în uitare pentru a rămînea definitiv acolo, sau pentru a reveni mai consistente în clipa următoare, chemînd alăturea şi alte crîmpeie de amintiri pînă cînd se încheagă deodată din ele imaginea de drac împieliţat a unui băiat cu ochi strălucitori, mereu cu zîmbetul pe buze, mereu
pornit să sară peste bănci, să-şi incinte colegii şi să-i exaspereze pe profesori cu poznele şi nebuniile sale.

„E Poenaru !... tresări Crişan. Dorin Poenaru, colegul meu de liceu... Ia te uită !..."

Nu-1 văzuse din ultima zi de şcoală ; şi erau de- atunci vreo zece ani...

Mulţumit că stabilise identitatea pianistului, Aurel Crişan se lăsă furat de frumuseţea muzicii, pînă cînd ultimele acorduri ale sonatei se topiră în tunetul aplauzelor şi se aprinseră din nou luminile.

„Ia să vedem, îşi spuse el atunci, sînt curios dacă mă recunoaşte."

Se îndreptă grăbit spre ieşire. Era un om descurcăreţ, aşa că nu i-a fost prea greu să pătrundă pînă la cabina celui căutat. Pianistul — îşi scosese haina şi cravata — îl întîmpină în cadrul uşii poate contrariat puţin că fusese deranjat, însă, văzîndu-1, faţa i se lumină de bucurie.

— Aurel !

— Nu te aşteptai ! Aşa e ?

Mîinile se strînseră cu toată căldura şi ochii străluciră, umezi.

— Intră, Aurel ! Ia loc... Acolo... împinge partiturile, sau pune-le pe masă... Aşa! Ce surpriză plăcută !

— Intr-adevăr, plăcută surpriză ! Nici nu ştiam că eşti pianist...

Dorin Poenaru, stăpînindu-şi cu greu veselia, făcu o mutră de om ofensat:

— Frumos! Foarte frumos, pentru începutul acesta de celebritate... apoi, aşezîndu-se alăturea de prietenul său, îl întrebă cu un aer complice : Dar, fiindcă veni vorba, tu cu ce te ocupi ?

Crişan îşi scoase alene tabachera.

— Se poate fuma? şi, la încuviinţarea pianistului, îşi aprinse tacticos o ţigară înainte de a-i răspunde : Sînt inginer la „Quantica"...

— Oh, trebuia să-mi închipui ! Tu erai meşterul clasei... Mai ştii cînd ai modificat programul plane- tariului ? „Astronomul" s-o fi întrebînd şi astăzi cine i-a făcut-o !...

— Parcă tu...

— Eu ?! Te rog ! Eram cel mai liniștit și mai cuminte băiat din lume! Atîta doar că-mi plăceau concertele și spectacolele muzicale! Auzi ! Habar n-are că i-a ajuns un coleg artist cunoscut!... Eu, pe vremea aceea, nu scăpăm un concert măcar, nici chiar în toiul examenelor, orice piedică mi s-ar fi pus în cale... Ții minte cînd a venit Annelise Bre- cher ? Nu se mai găseau locuri cu două săptămîni înainte... Și voiam neapărat s-o aud așa, pe viu, nu la televiziune. în ajunul concertului m-am ascuns intre decoruri...

Aurel Crișan începu să rîdă.

— Aa, știu. Cînd a căzut perdeaua pe ea !

— Exact. Douăzeci și patru de ore am stat nemîn- cat acolo, printre palate și păduri de pînză, plastic și carton ! Iar cînd a început să cînte, mă găseam la cîțiva pași de ea, între faldurile unei draperii de catifea roșie, pierdut în extaz... Habar n-am cum a căzut draperia. Cred că mă încleștasem de ea, atîr- nat cu toată greutatea, uitînd în clipele acelea de încîntare că am patruzeci și cinci de kilograme... Parcă s-a prăbușit cerul! Și biata Annelise !... Am văzut-o deodată înotînd prin valuri de catifea.

Cei doi prieteni rîdeau cu lacrimi amintindu-și scena care îngrozise în primul moment miile de spectatori și milioanele de telespectatori ai concertului.

— Vai, ce urecheală am mîncat acasă !... Știi, mi-am adus aminte de întîmplarea aceasta zilele trecute, cînd am acompaniat-o pe Annelise Brecher aici la Timișoara. N-ai fost la concert ? Oh, dar ești un adevărat urs, Aurel ! Păcat... Pianistul deveni visător : Nu s-a schimbat aproape de loc. Anii au trecut parcă pe lîngă ea, fără s-o atingă, iar vocea... Cînd o aud, fără să vreau mă gîndesc 'la privighetoare. Știu, e banal, dar asta-i imaginea ce mi-o sugerează. Ascultînd-o închid ochii și mă trezesc hoinărind prin poieni, în nopțile cu lună... Boarea ușoară poartă miresme nedefinite, cîntă greierii, zboară licuricii, susură pîrîul, frunzișul foșnește și peste

toate se înalță melodios glasul privighetorilor... De ce te-ai tulburat ?

Aurel Crișan tresări.

— Aa... nimic. Mă gîndeam la cele ce-mi spui, la cîntăreața ta preferată, această Annelise Brecher pe care au învățat-o privighetorile să cînte.

Pianistul începu din nou să rîdă :

— Dar n-au învățat-o privighetorile, ageamiule !

Inginerul se ridică încet, fixîndu-1 cu o privire ciudată :

— De unde știi ? întrebarea suna grav, în contrast cu tonul discuției de pînă aci.

Poenaru, mirat oarecum de brusca schimbare pe care o citi în ochii prietenului său, se dădu înapoi cu un pas. Atunci Aurel Crișan zîmbi din nou.

— Nu sînt chiar un ageamiu, băiete ; mă tem însă că s-a terminat pauza și va trebui să plec acum, cînd mai avem atîtea să ne spunem... își plecă gînditor capul, apoi și-l ridică deodată cu ochii luminoși, ca și cînd i-ar fi venit o idee chiar în clipa aceea. Știi ce, Dorine ? Vino mîine la mine, te rog. Aș vrea să-ți arăt ceva... Ceva nemaivăzut 1 Și sînt convins că de mîine, tehnica te va pasiona, așa cum mă pasionează pe mine arta ta ! Din prag îi mai strînse o dată mîna în fugă. Pe mîine dar...

Pianistul, uimit încă, strigă după el :

— Pe mîine, Aurel !...

Și îmbrăcîndu-și fracul, se întreba nedumerit : „Ce a vrut să spună Vrăjitorul ?... Să mă pasioneze tehnica așa cum... Hm !... O să vedem noi mîine..."

II

Aurel Crișan mai strînse un șurub minuscul, apoi, contemplînd cu un aer mulțumit aparatul ciudat pe care îl construia, se adresă tînărului său vizitator, reluînd o discuție întreruptă de cîteva clipe :

— Nu prea m-ai înțeles, Dorine... Eu nu mă refer la timp în sensul teoriei lui Einstein, ci la cu totul ; altceva : la durată. In realitate, un vis — de exemplu — durează doar o fracțiune de secundă. Totuși, ne trebuie cîteva minute ca să-l povestim, să descriem peripețiile numeroase și adesea logic înlănțuite, care s-au desfășurat într-o clipită. Dar conștiința le-a înregistrat în timpul ei propriu, adică în ritmul normal al fenomenelor reale. Cunoști desigur tehnica încetinitorului la cinematograf...

Inginerul se opri, văzînd că n-are cui să-i vorbească. Tînărul pianist Dorin Poenaru era ocupat, examina cu nesfîrșită curiozitate mulțimea de aparate și instalații care umpleau cele două camere.

— Observ că ți-ai transformat apartamentul în- tr-un fel de atelier sau laborator... Nu te stingheresc astea ? și arătă cu un gest larg împrejurul său.

— Ce ? Aparatele ? Cîtuși de puțin ! Din contra, numai printre ele mă simt bine și cu adevărat la mine acasă... Dacă nu m-ar pasiona, cu ce mi-aș petrece timpul liber ?

Rostise ultimele cuvinte cu o naivitate dezarmantă. Poenaru, care știa că în timpul liber se putea face și altceva, îl bătu cu mîna ușurel pe spate, zîm- bind :

— Nu te-ai schimbat de loc, Aurel ! Ești la fel de ciudat și de întreprinzător cum te știam... Iți mai aduci aminte cum te

porecliseră colegii la școală ? Vrăjitorul ! Asta, în legătură cu micile scamatorii pe care le născoceai aproape în fiecare zi...

Rămase o clipă cu gîndul la cine știe ce amintire legată de prietenul său, apoi, rotindu-și încă o dată privirea prin apartament, adăugă :

— Astăzi, cînd te văd printre atîtea aparate curioase, parc-ai fi mai vrăjitor ca oricînd...

Inginerul se așeză într-un fotoliu, aprinzîndu-și o țigară și, învăluindu-se în nori de fum, deveni visător.

— Hm !... De fapt, n-ai idee cît de mult aduc a vrăjitor. Nu în felul lui Merlin, desigur, într-al lui Edison... Știai că pe Edison îl porecliseră contempo-

rănii vrăjitor ? Ei bine, cu ajutorul ap?*ratelor meL pot realiza lucruri care odinioară ar fi trecut intr-adevăr drept vrăjitorii !

Pianistul se înveseli.

— IvTic-mi spui ? Am și cu un aparat cu ajutorul căruia vrăjesc mulțimile : pianul !

O clipă se temu că l-a supărat pe inginer, dai acesta continua să tragă liniștit din țigară.

— Ai dreptate ! In felul tău, ești și tu un vrăjitor.. Un mare vrăjitor. Mi-am dat seama aseară la concert... șl, strivind în scrumieră țigara fumată doar pe jumătate, adăugă : Știi, era să nu te recunosc. Ce vrei, au trecut atîția ani de cînd nu ne-am văzut !...

— Și cînd te gîndești că trăim de atîta vreme în Timișoara amîndoi !... Adevărul e că, dacă nu te-ai fi nimeiit aseară la concert și nu m-ai fi invitat as- tăzi la tine... Apropo, spuneai c-o să-mi arăți ceva interesant...

Aurel Crișan parcă nu-1 auzi.

— Va să zică, ești pianist... Hm ! Te mulțumești doar să interpretezi ? N-ai compus nimic ?

— Să compun ? și Poenaru zîmbi din nou. Am încercat, fiecare muzicant încearcă...

Inginerul, cu șurubelniță în mînă, își făcu iarăși de lucru la aparat.

— Aseară m-ai făcut ageamiu ; era vorba despre muzică, bineînțeles, și mi-o spuneai în glumă — cred. Adevărul e că-mi place muzica, deși nu sînt propriu-zis meloman... Așeză șurubelnița pe masă și-și privi prietenul cu atenție. îmi place mai ales bucata mea favorită, „Serenada castil iană‟ de Pablo Suarez. Aș fi în stare s-o ascult ceasuri întregi...

— „Serenada castiliană‟ ? pianistul se gîndi o clipă căutînd în memorie zadarnic melodia favorita a prietenului său. N-o cunosc, recunoscu el în cele din urmă, amintește-mi cîteva acorduri...

Fu rîndul inginerului să zîmbească.

—Să ți-o cînt ? ! Nu mă încumet ! Eu mă pricep s-o ascult, dar nu s-o reproduc. De altfel, adăugă cu oarecare indiferență, nu-i cine știe ce. Pe la mijlocul secolului trecut însă, o fredonau toți îndrăgostiții...

Se ridică din fotoliu și se apropie de niște aparate care umpleau o masă așezată într-un colț al încăperii.

—Fiindcă veni vorba despre muzică, să-mi țin promisiunea : am vrut să-ți arăt un aparat care le va interesa desigur. E ultima mea invenție și poate că într-o zi își va găsi cea mai frumoasă aplicație tocmai în arta pe care o practici tu. De aceea am dorit atît de mult să-l vezi, să-ți dai și tu părerea...

Pianistul se apropie curios. Mare lucru nu pricepea el din complexul acela de bobine, rezistențe, condensatori, tranzistori și lămpi legate în serie, tuburi de sticlă cu forme bizare și alte nenumărate piese cu totul necunoscute, iar printre ele, un adevărat păinjeniș de sîrme izolate, colorate în fel și chip.

—N-o să te plictisesc cu prea multe amănunte de specialitate, dar, ca să înțelegi despre ce este vorba, unele lămuriri sînt necesare totuși. Aparatul acesta servește la auzit, întocmai ca urechea... De ce te miri ? Da, ca urechea, pe care o poate foarte bine înlocui ! Stai să-ți explic ! Știi și tu că organelor de simțuri le corespund centri proprii în creier... Nu, nu te speria, n-am de gînd să-ți țin o lecție de fiziologie sau de anatomie a sistemului nervos ; vreau să-ți reamintesc numai că asupra centrilor acestora lucrează și alți factori, afară de cei obișnuiți, provo- cînd sau modificînd senzațiile specifice. O durere bruscă, o lovitură — mai ales în regiunea capului
— provoacă senzații de lumină. Sînt așa-zisele ,,stele verzi‟. Cei intoxicați cu santonină văd violet, substanța acționînd asupra centrilor optici... Ei bine, eu am găsit mijlocul de a acționa asupra centrilor auzului prin intermediul nervilor tactili !... Stai, nu te grăbi ! Lasă observațiile pentru mai tirziu. întîi să-ți demonstrez că ceea ce-ți spun este adevărul adevărat. Uite, așază-te aici... Așa. Acum, puneți mîinile pe placa aceasta. Așa... Palmele lipite, degetele întinse... Bun! Te miră desenele? Placa nu-i omogenă. E construită dintr-o infinitate de celule hexagonale. Așa. Acum o să dau drumul aparatului. Fii atent și spune-mi ce auzi !...

Vorbind astfel, inginerul apăsă pe un comutator. Din pricina uimirii mai degrabă decît a vreunei senzații neplăcute, pianistul ridică mîinile de pe placă aproape numaidecît.

— Ține mîinile acolo, Dorine, și spune-mi ce auzi ! Nu-ți fie

teamă, nu arde !
După o scurtă ezitare, vizitatorul își așeză din nou mîinile pe placa aparatului.
— Ei ? Se aude ceva ?
— Da, e valsul din „Coppelia‟ executat la pian !...
Dorin Poenaru își ținu răsuflarea, își aplecă urechea spre aparat, ridică o mînă, o ridică și pe cealaltă, apoi le așeză la loc, încercînd să înțeleagă modul în care auzea muzica, doar la simpla atingere cu degetele a plăcii.
— Poate face contact undeva și ceea ce aud este totuși un aparat acustic...
Inginerul îi întinse o bucată de ceară pe care de cîteva minute o frămînta între degete.
— Astupă-ți urechile !...
Pianistul se gîndi o clipă, apoi, ridicînd din umeri, luă ceara.
— S-o încercăm și pe asta...
Nu-și astupase niciodată urechile cu ceară, așa că n-avea prea mare încredere în abilitatea sa. Totuși izbuti mai bine decît se așteptase.
— Intr-adevăr, nu mai aud nimic !...
își așeză din nou palmele cu degetele întinse pe placa aparatului.
— De data aceasta-i „Balada‟ lui Ciprian Porum- bescu, executată la vioară !...
După mișcarea buzelor și mimică, înțelese că prietenul său îi spunea ceva.
— Nu te aud ! Stai să-mi scot ceara din urechi...
Cu ajutorul lui Crișan, el se descotorosi în cîteva clipe de dopurile de ceară. Ochii îi străluceau, roșeața i se urcase în obraji, mîinile i se întindeau cu entuziasm spre cele ale inginerului.
— Formidabil, Aurel ! Surzii se pot folosi de aparatul acesta minunat ?

jl. — Cei care n-au leziuni prea importante ale Centrului auditiv din creier, da. "
; — Există deci o limită...
; — Eh ! Fața de ce a fost pînă acum... Gîn- deşte-te : protezele auditive, oricît ar fi de perfecționate, corectează doar diminuarea auzului, întărind sunetele și conducîndu-le pînă în imediata apropiere a receptorilor ; cu aparatul meu de auzit însă ne putem lipsi cu totul de ureche și de nervul acustic. Nu-i ăsta un progres ?

Cu mîinile întinse pe placa aparatului, cu privirea pierdută în gol, Dorin căzuse pe gînduri. Crișan îi urmărea atent toate reacțiile, tot ce i se putea citi pe față și în ochi.

— Ei?

Pianistul tresări.

— Se recită „Luceafărul44... Tu știi în fiecare moment ce aud ?

— Așa, cu aproximație... Ce părere ai ? Iți place ?

— Hm ! mai încape vorbă ? Totuși nu înțeleg : eu credeam că organele de simț răspund la excitații specifice...

— De obicei așa se întîmplă ; dar se poate în- tîmpla și altfel. Există și excitanți neadecvați, cum ar fi curentul electric...

— Aha ! Parcă mi-ai dat încă vreo două exemple...

— Pot să-ți dau și douăzeci. Ai știut că terminațiile nervoase din piele sînt sensibile și la lumină și la sunet ? Fluxul nervos provocat de acești factori cînd acționează pe piele e așa de slab însă, că nu trece de pragul percepției. Ei bine, cel puțin pentru sunet, eu am reușit să-l întăresc ; aș putea spune că în aparatul de auzit ia naștere un adevărat flux nervos artificial, care se propagă de-a lungul nervilor ca pe niște conducte...

— Flux nervos artificial ? ! încă n-am auzit...

— Nici n-o s-auzi din altă parte. E vorba de un curent de ioni neurotropi cu electricitate specială

pentru centrii auditivi din. creier. Ca să mă-nțe- legi...

— Spuneai că n-o să mă plictisești cu prea multe amănunte de specialitate...

Pe inginer îl bufni rîsul.

— Parcă voiai să știi...

— Uite, pentru astăzi m-am săturat de teorie și prefer să-mi arăți totul practic...

Mai bine de două ore au zăbovit prietenii la aparatul inventat de Aurel Crișan. Inginerul făcea diferite demonstrații, iar Poenaru trebuia să spună sau să reproducă tot ce auzea „prin degete". Jocul acesta l-a absorbit așa de mult, că nici n-a observat cum trece vremea. Abia în momentul în care prietenul său aprinse lumina și-a dat seama că se făcuse tîrziu.

— Trebuie să plec, Aurel... Mai aruncă o privire spre aparat și adăugă : Știi, mă interesează foarte mult invenția ta... Nici nu-i de mirare ; arta .mea se adresează oamenilor prin auz. Posibilitatea de a pătrunde prin muzică în sufletul celor ce nu aud, de-a le îmbogăți simțirea prin emoții care nu le-au fost accesibile, de a le transmite mesajul artei pe care au ilustrat-o Beethoven și Bach, Ceaikovski și Chopin... ce poate fi mai minunat ! ? îmi dai voie să mai vin din cînd în cînd ?

Inginerul îi strînse mîna și i-o scutură cu putere, iar vocea îi trăda puțin tulburarea.

— Chiar te rog ! Uite, eu nu m-am gîndit că aparatul meu ar putea servi transmiterii unor emoții artistice infirmilor

acelora cărora muzica le era într-adevăr inaccesibilă. Iți sînt recunoscător că ți-a venit în minte o utilizare chiar pe placul meu, căci nu doresc altceva decît să fiu de folos oamenilor, mai ales celor pe care-i încearcă suferința... M-am gîndit, ce-i drept, la surzii care nu se pot servi de protezele auditive; m-a împins la treabă încă din primul moment dorința de a sparge zidul tăcerii care-i desparte de manifestarea sonoră a lumii, dar n-am privit problema prin prisma muzicii... Mai treci pe la mine. O să-mi facă mare

132

plăcere, oricînd, să te văd. Eu vin de la serviciu direct acasă și nu prea ies decît seara, cînd mă duc pe la cîte un spectacol.

La ieșire, Crișan îl mai reținu cîteva clipe.

— Știi de ce te-am întrebat dacă ai compas ? Vreau să fac o nouă încercare cu aparatul meu. Pentru aceasta ar trebui să înregistrez o melodie în prezența autorului ei...

— Nu prea înțeleg ce nevoie ai de autor. Ți-aș putea recomanda însă un compozitor, cunosc atîția doar...

Inginerul se grăbi să-l întrerupă cu vorba și cu gestul :

— Nu, nu, n-am nevoie... Te rog deocamdată să nu amintești nimănui despre aparatul meu de auzit. îmi promiți, nu-i așa ? Compune tu o melodie, cît de simplă. Sînt convins c-o să reușești !... Și adăugă zîmbind : Poate ai vreo iubită... închină-i ei melodia, căci dragostea este veșnica sursă de inspirație pentru artiști !

Poenaru își bătu vesel prietenul pe umăr și-i strînse cu putere mîna la despărțire.

— Bine, am să încerc.

— încearcă. Te aștept... Pe curînd, Dorine !

III

în drum spre casă, Poenaru se gîndea la ciudățenia lucrurilor pe care le aflase și mai ales la fostul său coleg de liceu. Răscolindu-și amintirile, regăsea în el ceva care-1 fascina, îl atrăgea, îi trezea interesul și o curiozitate de neînvins. în ajun îl recunoscuse numaidecît, deși se mai schimbase, o dată cu trecerea anilor. înalt și slab, inginerul Crișan avea juna dintre figurile care, o dată văzute, nu se mai •uită : profilul ascuțit, ca muchea unei unelte tăioase, era dominat de o frunte înaltă și bombată, accentuată printr-un început de chelie de o parte și de alta ;

133

nasul lung și subțire, puțin acvilin, cobora ferm între doi ochi cu privirea deosebit de pătrunzătoare spre gura cu buze pline, ușor senzuale. Bărbia energică și „mărul lui Adam‟ proeminent completau profilul acestui om inteligent și întreprinzător. Aurel Crișan era apreciat la întreprinderea unde lucra. Deși ducea o viață destul de retrasă și n-avea mulți prieteni, nu era

un om nesociabil. Dar îl absorbiseră cu totul lucrările, cărora le închina aproape tot timpul liber. Dacă la întreprindere realizase valoroase invenții și inovații, lucrînd în colectiv cu tovarășii de muncă, acasă își avea aparatele de care se ocupa singur, învestind în ele o adevărată risipă de inventivitate și o bună pat te din cîștigul său.

—La întreprindere lucrez, obișnuia el să spună, iar acasă mă distrez...

„Distracția" lui consta în încercări de a rezolva diferite probleme de tehnică electronică, așa cum alții se distrează rezolvînd probleme de șah sau cuvinte încrucișate.

Dorin Poenaru nu cunoștea toate amănuntele acestea, dar regăsindu-și prietenul într-o ambianță cum era aceea din locuința sa, vechea poreclă ce i-o dăduseră pe vremuri colegii îi venise fără voie în minte. Intr-adevăr, inginerul avea dreptate : ceea cc reușise cu aparatul său ar fi trecut odinioară drept vrăjitorie. Să auzi cu ajutorul nervilor tactili !... Tînărul muzician știa că unele vibrații dintre cele care produc sunete se pot percepe la pipăit : simțise adesea strune de vioară vibrîndu-i sub degete. Dar de aici și pînă la ascultarea unor melodii sau a cuvintelor „prin degete" era o distanță enormă. Lucrul i se părea cu adevărat de domeniul fantasticului, gîndindu-se că urmările unei astfel de invenții puteau fi incalculabile, căci deschideau perspectiva unor noi căi de cunoaștere printr-o eventuală lărgire a spectrului senzațiilor. Pe el invenția îl interesa, desigur, în primul rînd prin importanța ei pentru artă. Oare ce putea să aducă ea nou în domeniul acesta ? Unele categorii de surzi vor fi marii beneficiari : pentru ei se va deschide minunatul uni-

Vers al sunetelor cu toate comorile artei inspirată de jriuza Eutherpe. Insă, mai era ceva ; trebuia să mai fie... Cum ar trebui să înțeleagă altfel dorința lui Crișan de a imprima o melodie în prezența autorului ?... Dar ce însemna oare pentru inginer a imprima o melodie ? Fără îndoială, sunetele se imprimă pe un fel de benzi ca acelea de magnetofon. De pe ele, aparatul le culege, transformîndu-le în curenți electrici pe care le transmite plăcii cu mozaic fin hexagonal, unde corpusculii tactili le interceptează sub forma unei ușoare furnicături abia perceptibilă. Toate acestea se puteau înțelege ușor. Dar prezența compozitorului... De ce era necesară prezența compozitorului?... In sfîrșit, avea să vadă pentru că... Da, va compune o melodie ! Mai încercase și, acum, chiar se mira că n-a perseverat : prea se dăruise cu totul artei interpretative !

Frămîntat de asemenea gînduri, Dorin Poenaru ajunse acasă.

Avea o locuință confortabilă, deși confortul nu reprezenta mare lucru pentru el. Pianul era totul, și în fața lui se opri îndată ce intră. Adică, mai era și Carmen, care-1 privea zîmbitoare din fotografia stereoscopică de pe pian. Luă fotografia și zlmbi la rîndul său privind-o. Oare ghicise Crișan că-i îndrăgostit, sau a spus doar așa, din întîmplare, să se gîndească la femeia iubită pentru a se inspira ? Nu, Crișan n-avea de unde să știe ; nu se văzuseră doar de atîta vreme !... Cine nu știe însă că dragostea-i inspiră mai ales pe artiști ? ! Și el, Dorin Poenaru, era îndrăgostit ! Gîndul acesta făcu să-i tresalte inima și-i urcă o roșeață de fericire în obraji. Prin minte îi trecu fugar : „Dragoste ! Nici o artă nu te-a redat cu atîta măiestrie ca muzica !..."

Puse fotografia la locul ei și se așeză la pian. Degetele sale fine și îndemînatice alergară cu iuțeală de la un capăt la altul al claviaturii, apoi se întoarseră înapoi și iarăși o luară de la început, umplînd încăperea cu o adevărată cascadă de sunete și acorduri fanteziste. N-avea nici o intenție, nu urmărea deocamdată nimic. Sunetele pianului îi provocau o tainică plăcere pe care ar fi vrut s-o guste în tihnă,
fără să se mai gîndească la nimic. Deodată, tresări ; mîinile i se opriră în aer, iar urechea i se aplecă atentă, căci prinsese un acord interesant. încercă să-l repete și reuși cu cea mai mare ușurință, ba chiar adăugă acordului inițial încă unul, care parcă se cerea acolo. Ochii îi căzură pe fotografia de pe pian și zîmbi din nou. Frumoasă era Carmen ! Semăna cu... Oare cu cine semăna ? Prin gînd îi trecură cîteva dintre celebritățile scenei și ale ecranului, dar nu se opri asupra nici uneia. Nu, Carmen era altfel... Carmen... Carmen... Aha ! Cu o spaniolă se-măna ! închise ochii și i se păru că tulburătoarea fată din fotografie îi zîmbește din dosul unui evantai dantelat, în timpul unei piruete de bolero. Mîinile însă nu i se opriseră. La primele două acorduri se adăugară altele și, dintr-o dată, Poenaru își dădu seama că toate la un loc puteau prea bine alcătui începutul unei melodii.

,,Carmen mă inspiră într-adevăr ! exclamă el cău- tînd cu înfrigurare hîrtie și vreo unealtă de scris. Pe dosul unei partituri care-i stătea la îndemînă scrise grăbit primele măsuri din noua melodie. Carmen e aceea care mă inspiră, fără îndoială : iată, acordurile acestea parc-ar avea un veritabil accent spaniol..."

Pînă tîrziu Dorin Poenaru zăbovi în fata pianului, scriind notele care parcă se chemau unele pe altele. Avea impresia că melodia i se închega în creier cu ușurință, ca și cînd ar fi știut-o cine știe de cînd. Cu toate acestea, era nouă și originală. Pianistul, posesor al unei vaste culturi muzicale, putea să-și dea seama perfect că era vorba de-o adevărată

creație. Poate nu într-o manieră absolut modernă, dar asta nu-i scădea cu nimic valoarea.

Cînd, obosit, a tras cele două liniuțe de încheiere la capătul ultimului portativ, Dorin Poenaru și-a spus plin de mulțumire :

,,Crișan m-a uimit, desigur, dar nici eu n-o să mă las mai prejos. Va rămîne cu gura căscată, văzînd cît de repede și cu cîtă ușurință i-am compus me-
; lodia. Și încă ce melodie ! Cred că abia astăzi mi-am descoperit adevărata vocație : compoziția. Iată arta căreia o să-mi închin viața de acum înainte !‟

IV

Aurel Crișan își primi prietenul în prag, cu șurubelnița în mînă.

— Te deranjez ? După cum vezi, am profitat din plin de invitația ta și iată-mă din nou aici...

Inginerul îl privi cu atenție, ca și cînd ar fi vrut să-i citească pe figură răspunsul la întrebarea tainică ce și-a pus-o în clipa cînd îi deschise ușa.

— Nu mă deranjezi de loc. Din contra, te așteptam...

— Mă așteptai ?! nu-și putu stăpîni pianistul mirarea.

Inginerul o drese :

— Adică... îmi închipuiam c-o să vii. Doar te-am invitat...

1 Zicînd acestea, el își conduse musafirul spre un fotoliu.

— Ia loc, te rog...

— Mulțumesc. Ocupat, mereu ocupat ?...

— Eh ! Nu trebuie să iei în seamă ; pe mine o să mă găsești ocupat oricînd.

Mai schimbară cîteva cuvinte banale, pe urmă Dorin Poenaru veni la subiect.

— Știi, aseară, neavînd ce face, m-am gîndit să compun o melodie, așa după cum ne-am înțeles...

Inginerul tresări.

— Și... ai reușit ?

Cu o studiată modestie, pianistul îi întinse niște •.foi de hîrtie.

V — Eh, n-o fi cine știe ce, dar, vorba ta : să fie ceva... Mi s-a părut că am inspirație...

• • Aurel Crișan luă hîrtiile și-și aruncă ochii pe ele, apoi se îndreptă spre un scrin de unde scoase o par
titură pe care i-o întinse lui Poenaru. Acesta își privi prietenul întrebător, apoi, la îndemnul lui mut, se uită la partitură. N-apucă bine să descifreze primele măsuri și sări drept în picioare, palid, cu figura descompusă de uluire.

—Ce înseamnă asta?!

In contrast cu agitația lui, celălalt își păstrase calmul perfect pe care-1 afișa totdeauna.

—Ce înseamnă asta ? După cum vezi, e aceeași melodie, atîta

doar că aici se numește „Fantezie spaniolă" și este/semnată de Dorin Poenaru, iar acolo, „Serenada castiliană" de Pablo Suarez...

Pianistul smulse notele din mîna lui Crișan, le compară cu cele din mîna sa, întoarse partiturile și pe față și pe dos pînă cînd, în fața evidenței, fu nevoit să se închine. Atunci se așeză din nou în fotoliu cu un aer obosit și năuc. Abia după un răstimp fu în stare să articuleze cîteva cuvinte.

—Ce farsă, Doamne, ce farsă !... Bine că n-am găsit-o pe Carmen...

Necazul, amărăciunea, dezamăgirea, nedumerirea îl încercau pe rînd. Ce se alesese din frumoasa lui compoziție ! Dar pe lîngă toate acestea nu-și putea înăbuși un sentiment de admirație pentru prietenul său care, fără doar și poate, era amestecat în toată tărășenia. Cu degetele tremurînde își desfăcu gulerul și cravata, în timp ce Crișan, cu brațele încrucișate, îl privea liniștit, studiindu-1 parcă. Exasperat de calmul său, Poenaru izbucni :

—Ce stai așa?! Spune-mi odată cum ai făcut... vrăjitorule !

—Dacă ești curios...

—Dacă sînt curios ? îmi vine să te... Nu vezi că mor de nerăbdare să aflu ?

—Ei bine, iată : vei admite în primul rînd că „Serenada castiliană" n-ai compus-o tu, ci Suarez, care a trăit acum un secol și mai bine...

—Am admis ; păcat că se uită uneori melodii așa de frumoase ! Zi-i înainte.

' — Ieri, după ce mi-am dat seama că nu cunoști melodia, deși ți-am reamintit-o — fără să observi — cu aparatul meu...

—Fără să observ ?!

—Da, fără. După aceea, tot fără să bagi de seamă, ai învățat pe de rost „Serenada castiliană", precum și o frază prin care te angajai că o s-o „compui" îndată ce vei ajunge acasă și mi-o vei aduce astăzi...

—Asta seamănă a hipnotism, sugestie, sau cam așa ceva, dar eu nu țin minte să mă fi hipnotizat ieri...

Aurel Crișan se așeză și el într-un fotoliu.

—La rezultate asemănătoare se poate ajunge pe căi diferite. De exemplu, sugestiile care ni se fac în somnul hipnotic se imprimă în centri nervoși fără știrea noastră, deși le recepționăm prin organele de simțuri. Tot fără știrea ta ți-am transmis oarecum „prin contrabandă" melodia cu ajutorul aparatului meu. Cum am făcut ? O să-ți explic îndată.

Inginerul se ridică și puse în funcțiune un aparat care nu era altceva decît un magnetofon foarte perfecționat.

—Aici se găsește întreg „programul" ce l-ai auzit ieri „prin

degete". De data aceasta poți să-l asculți cu urechile, așa cum se obișnuiește. Spune-mi, te rog, dacă observi ceva...

Dorin Poenaru ascultă vreo zece-cincisprezece minute melodii executate la diferite instrumente, fraze, poezii și diferite zgomote cunoscute.

—Ei?

—Nu observ nimic...

—Vrei să te ajut ? Fii atent : din cînd în cînd, la intervale egale, regulate, se aude cîte un scîrțîit scurt și strident. Auzi ?

Atrăgîndu-i-se atenția, pianistul distinse într-ade- văr niște stridențe scurte între două note a unei melodii, sau între două cuvinte a unei fraze.

—E „Serenada castiliană" și fraza despre care-ți spuneam, extraordinar de „concentrate". Stai, să-i dăm drumul cu „încetinitorul".

Zicînd acestea, inginerul învîrti de un buton tocmai cînd banda ajunsese în fața unei asemenea scîr- țîituri. Notele melodiei care se cînta coborîră la cele mai joase tonuri cu putință, lungindu-se în același timp peste măsură, apoi, la un moment dat, nu se mai auziră, făcînd loc „Serenadei castiliene“, executată la pian foarte repede pe cele mai înalte tonuri. Mînuind în continuare butonul, Aurel Crișan o aduse la ritmul și tonalitatea normală.

— Vezi ? Centrii nervoși o recepționează însă și sub forma cea mai scurtă, sub pragul de durată al percepției, redînd-o conștiinței, apoi la durata normală. Cam la fel se întîmplă și cu visele, pe care centrii nervoși le înregistrează de asemenea într-o fracțiune de secundă — atîta cît durează de regulă un vis...

Dorin Poenaru nu făcea o mutră prea inteligentă și nici întrebarea pe care o puse nu era dintre cele mai cu rost.

— De fiecare dată se repetă întreaga melodie ?

— Se-ntelege ! Doar trebuia s-o înveți... In două ceasuri ai ascultat-o de vreo șaizeci de ori ! După un răstimp, aprinzîndu-și o țigară, el continuă : Să știi însă că procedeul nu-i cu totul nou și original. Pe la mijlocul secolului al douăzecilea diverse firme occidentale plasau reclame între două imagini la filmele cinematografice. Reclama trecea așa de repede că ochii n-aveau timpul s-o ,,vadă“, totuși ea era înregistrată de centrii nervoși din creier, rămî- nînd în subconștient și influențînd adesea hotărîrea cumpărătorilor în favoarea mărfurilor care-și făceau astfel reclama. Procedeul a fost socotit necinstit și stigmatizat de mulți oameni cu bun simț chiar de peste meleagurile unde se utiliza.

Dorin Poenaru, încă foarte afectat de întorsătura pe care o

luase încercarea sa în domeniul compoziției, se ridică, gata să plece. Cu un ton aproape oficial, crezu de cuviință să facă o precizare :

— Am fost victima unei mistificări, dar nu-mi pare rău : cu prețul acesta am cunoscut o realizare...

— Dorine, iartă-mă ! îl întrerupse inginerul. Trebuia să fac și experiența aceasta cu cineva. Intîlnin- du-te la concert și amintindu-mi cît de bine ne înțelegeam, auzindu-te vorbind apoi despre imaginile ce-ți trezește cîntecul acelei vieneze veșnic tînără și frumoasă, m-am gîndit să reînnodăm firul prieteniei rupt de atîția ani și să-ți dezvălui taina unei descoperiri căreia îi prevăd un viitor strălucit. Tu mă poți ajuta, dacă vrei, ca s-o desăvîrșesc...

Pianistul îl privi nedumerit.

— Nu te înțeleg...

— Ai să mă-nțelegi numaidecît, zise inginerul in- vitîndu-și prietenul cu multă bunăvoință să se așeze din nou. In experiența de astăzi, tu vezi doar mistificarea, farsa. In realitate, ea a fost o verificare necesară înainte de a face încă un pas pe drumul pe care ni-1 deschide aparatul ionic de auzit. Scopul cercetărilor mele nu este concentrarea pînă la limita posibilităților a unei melodii și înregistrarea ei sub forma aceasta de către centrii nervoși. Cu ajutorul aparatului pe care-1 vezi aici am înregistrat tot felul de zgomote scurte, țipete, scîrțîituri, țîrîituri din natură și le-am analizat cu ,,încetinitorul‟. Ei bine, în multe din ele am găsit acorduri și armonii surprinzătoare. Știi la ce concluzie am ajuns ? Natura i-a inspirat mult mai direct pe oameni în creația lor mu- zicală decît aș fi crezut-o. Murmurul apelor, șuieratul vîntului, freamătul pădurilor, cîntecul greierilor, ciripitul păsărilor cuprind în ele elemente muzicale „concentrate", pe’care centrii auditivi ai Unor oameni dotați cu sensibilitate specială le înregistrează și, trecîndu-le prin filtru sensibilității lor, ni le redau într-o viziune nouă sub forma de compoziții. ,,Suarezul‟ lor e Natura, cel mai mare și mai original dintre compozitori !

Puțini sînt însă cei cu urechea destul de sensibilă la armoniile din zgomotele naturii și de aceea muzica nu-i chiar așa de bogată cum ar putea să fie. Dar aparatul ionic de auzit, mai sensibil ca urechea și bazat pe alte principii, lucrînd asupra unor zone mai întinse din creier, e capabil să umple o parte din

lacuna aceasta a naturii umane. Iată, eu am selecționat un număr de zgomote care conțin acorduri muzicale pe care tu nu le cunoști ; sînt ce-i drept amestecate cu multe disonanțe, dar

asta nu contează. Vreau să ți le transmit cu ajutorul aparatului de auzit, așa cum am făcut-o cu „Serenada castiliană", iar tu încearcă pe baza lor să compui melodii. Vom verifica astfel ipoteza pe care ți-am expus-o, vom perfecționa aparatura, vom îmbunătăți metodele de lucru... Tu ai o sensibilitate deosebită la sunet prin nervii tactili... Vrei ? Haide, zi da !... Nu-ți pune la inimă dezamăgirea de astăzi... Știi, oamenii pot duce singuri la bun sfîrșit părți dintr-o realizare, dar pentru a fi întreagă și trainică ei trebuie să-și unească eforturile, să colaboreze. împreună, poate, vom da omenirii posibilitatea să mai cucerească o părticică din marele necunoscut și să îmbogățească patrimoniul celei mai populare dintre arte...

Pe măsură ce Crișan vorbea, fruntea pianistului se descrețea, trăsăturile sale își recîștigau seninătatea. Desigur că a primit propunerea prietenului său, deși în mintea lui mai stăruiau destule îndoieli. Apropiindu-se de aparatul de auzit, el îl privi îndelung.

— Nu știu dacă ceea ce mi-ai spus e absolut posibil și real, sau reflectă doar fantezia unui visător, însă de un lucru sînt sigur : surzii te vor bine- cuvînta !...

— A, bine că mi-ai adus aminte... și inginerul, punînd mîna pe șurubelniță, se apropie de aparatul la care lucrase în ajun. Pianistul îi urmărea mișcările plin de curiozitate :

— Ce construiești ?

— La naiba ! Am de gînd să le fac puțină bucurie și orbilor !

Noaptea se lăsase de mult peste oraș cînd Poenaru se hotărî să plece. îl întîmpinară încă din prag luminile, zgomotul străzii, mișcarea. Ca și cînd n-ar fi trăit chiar din copilărie în mijlocul acestui tumult, el se opri dezorientat o clipă, privi nehotărît în stînga și în dreapta, apoi porni să hoinărească, lăsîndu-și

gîndurile slobode prin nemărginita lor împărăție. După o sută de pași trecu podul peste Bega în străvechiul parc unde, sub bolțile răcoroase ale platanilor, cărările rustice coteau printre tufișuri de liliac și iasomie. Perechi de întîrziați se grăbeau spre locuri mai umblate, urmărind cu ochi îngrijorați norul de furtună care se ridica întunecat deasupra orașului.

Se întinsese o liniște nefirească, în mijlocul căreia orice zgomot se auzea cu o limpezime ciudată. Undeva răsună parcă vuietul înfundat al unor tobe. Poenaru se opri ținîndu-și răsuflarea și aplecîndu-și urechea. Nu erau tobe, ci tunetul îndepărtat, prevestitor al furtunii. Pașii cuiva sunau ritmic și cu o rezonanță metalică pe pod. Încurcîndu-se printre rădăcinile unei sălcii, apa clipocea în surdină în accente de regret, îngînată de foșnetul molcom al frunzișului. Un greier țîrîi prelung dintr-un tufiș apropiat și atunci în creierul

pianistului, ca un foc de artificii aprins de-o scînteie, izbucniră din toate instrumentele orchestrei acordurile monumentale ale unei simfonii pe care încă nimenea n-o auzise. Uimit, el încremeni pe loc, neîndrăznind să tulbure nici cu gîndul măcar, nici c-o răsuflare oricît de ușoară, această revărsare neașteptată de armonii. Căutînd să-și întipărească în minte motivul principal al melodiei se smulse din nemișcare și alergă spre casă, unde-1 aștepta pianul, convins că de data aceasta nu mai era nici o mistificare la mijloc, ci așa cum spunea inginerul cine știe ce tainic acord muzical din natură pornise reacția în lanț a creației.

O singură dată s-a mai oprit Poenaru, înainte de-a ieși din parc, fiindcă-1 urmărea imaginea prietenului său, silueta lui înaltă, profilul ca de medalie și, în- torcîndu-și pentru ultima oară privirea spre locu- ința-i de magician al timpurilor noi, nu se putu răbda să nu șoptească zîmbindu-și tainic :

„Vrăjitorul !..."

O AVENTURĂ PE INSULA DRAGONILOR

I

Horia Șelaru năvăli pe ușa sălii de comandă, cu fața palidă, cu părul vîlvoi și cămașa descheiată.

— S-a întîmplat o...

Se opri descumpănit. In mijlocul încăperii, Marius Pandrea tocmai își scotea din buzunar o țigară, cu aerul puțin încurcat al omului surprins într-un moment nepotrivit. In fața lui, Stela Bej an, cu obrajii aprinși, îi arunca priviri pline de indig- nare. Vrînd parcă să-i spună vorbe aspre, dar stă- pînindu-se față de martorul acesta inoportun, ea se întoarse și părăsi camera trecînd ca o furtună pe lîngă tînărul inginer.

,,Iar s-au certat ! își spuse Șelaru privind în urma ei. Păcat de Stela..."

— Spuneai că...

— S-a întîmplat o nenorocire !

Cu gesturi calculate, Marius Pandrea își aprinse țigara, urmărind rotocoalele de fum albăstrui. înfățișarea lui redeveni rigidă și calmă : calmul omului plin de sine.

— O nenorocire ? întrebă din vîrful buzelor, măsurîndu-1 pe tînăr cu mirare, ca și cum o nenorocire n-ar fi fost un motiv destul de întemeiat să-l tulbure pe cineva într-așa măsură.

— Un accident adică, îngăimă Șelaru, intimidat oarecum, deși nu era dintre cei care se intimidează prea ușor. Tovarășul inginer Popescu...

Marius Pandrea tresări de data aceasta. Victor Popescu, șeful stațiunii interplanetare „Vesper", era unicul său superior aici, în imensitatea spațiu

lui cosmic, la peste o sută cincisprezece milio?tne kilometri de Pămînt.

—Ei?!

—Un șoc l-a paralizat... Probabil, un șoc electric. Nu știm nici noi prea bine, căci nu era nimeni lîngă el...

Adjunctul se repezi pe coridor. Din mers, Horia Șelarii îi explica :

—Lucram la aparatura electronică de pe „Me-
teor‘\ Știi, are ceva... Șeful a vrut să verifice personal sistemul de frînare și... Uite, să mă tai și nu pot să-mi explic ce s-a întîmplat : scurtcircuit, greșeală ?... M-aș mira să fieo greșeală. Șeful e un
tehnician desăvîrșit, dar chiar și celui mai desăvîr- șit tehnician i se poate întîmpla uneori...

Explicațiile tînărului erau cam fără șir, însă Pan- drea n-avea nevoie de multe lămuriri. își cunoștea șeful și putea să-și imagineze cum s-au petrecut lucrurile. Pasionat electronist, Victor Popescu nu se mulțumise niciodată să supravegheze doar bunul mers allucrărilor, cînd era vorba de instalații electrice șielectronice, sau să ia cunoștință despre ele
din rapoartele inginerilor, ci participa efectiv la muncă alături de specialiștii ceilalți și de personalul tehnic. Fără îndoială că și de data aceasta se întîm- plase la fel. îngrijorat, probabil, de neașteptata defecțiune a astronavei ,,Meteor‟ — care, în conformitate cu programul „Centrului internațional de studii cosmice", trebuia să părăsească neapărat „Vesper‟ peste douăzeci și patru de ore, pentru a atinge solul venusian, Victor Popescu nu se mulțumise cu rolul de simplu spectator. Și acum...

—Unde-i acum ?...

—N-am mai stat să văd unde-1 duc, la infirmerie, probabil...

De fapt, ei se îndreptaseră tocmai spre infirmerie. Coridorul circular era plin de curioși veniți de la toate etajele, care comentau întîmplarea cu vocea scăzută. Victor Popescu era iubit de tot personalul
20
145
stațiunii interplanetare. Frînturi de comentarii ajungeau pînă la urechile adjunctului :

— ...Ce vorbești ! E tensiune mare în unele conducte...

— ...Nu s-au verificat, poate, îndeajuns instalațiile...

— ...Cu neputință ! Aici nu vine aparatură neverificată...

— ...E imposibil să greșească cineva ?...

—M-am gîndit și eu la asta : posibil să fie din cauza ionizării...

— ...Da, da. Mai ales cîteodată, izolatorii ne joacă feste :

știi, trecem adesea prin cîmpuri ciudate de radiații...

— ...Depinde și de poziția stațiunii...

— ...Apoi, a fost și neglijența cuiva. Radiațiile nu pătrund în tunelul de lansare așa, de la sine...

Discuțiile încetau la apropierea adjunctului și lumea se dădea mai la o parte, deși nimeni nu-i stătea cu adevărat în cale. Pandrea îi cunoștea pe toți : erau patruzeci-cincizeci de oameni, aproape întreg personalul stațiunii interplanetare. Chiar și cei de la mașini lăsaseră totul în seama aparaturii cibernetice și veniseră să se intereseze de soarta șefului.

„Oare dacă mi s-ar întîmpla mie ceva ?..." îi trecu prin cap, însă nu-și isprăvi gîndul de teamă c-ar ajunge la concluzii neplăcute. Era, ce-i drept, respectat de mulți pentru capacitatea sa, dar nu se putea mîndri cu dragostea pe care i-ar fi purtat-o cineva, aici în stațiune. Totuși, cu doi-trei ani în urmă, ca simplu pilot de astronavă, avusese o mulțime de prieteni...

Trecînd, așadar, încruntat și plin de importanță de-a lungul coridorului, se opri la ușa infirmeriei din fața căreia, la sosirea lui, se retraseră tăcuți vreo patru-cinci oameni. După o scurtă ezitare, intră. Urmat de Horia Șelaru pătrunse pînă într-o încăpere mare, luminoasă, înzestrată cu cele mai moderne

instalații medicale. Dintr-o privire căută să-și dea seama de situație. Bolnavul era întins pe un fel de masă de metal în jurul căreia își făceau de lucru patru oameni în halate albe. Printre ei era și Stela Bej an, medic stagiar al stațiunii, care-i întoarse spatele îndată ce-1 zări. Ajutat de ceilalți, doctorul Niculescu monta în jurul bolnavului o aparatură complicată. Fără să se oprească din lucru, el îl asigură pe Marius Pandrea că medicii vor face tot ce le va sta în putință, dar că...

— Trăiește ?

— Trăiește, tovarășe Pandrea. O să vă ținem la curent cu situația...

După aceea își văzură mai departe de treabă, fără să-l ia în seamă pe adjunct. Simțindu-se, așadar, de prisos și neștiind ce ar trebui să facă într-o asemenea împrejurare, Marius Pandrea părăsi infirmeria și se îndreptă spre sala de comandă, la fel de încruntat cum venise. Ajuns aici, după ce închise ușa cu automatul, se trînti în fotoliul central din fața vastului paravan semicircular plin de cadrane, scheme, ecrane, becuri de control, indicatoare. Pe acest paravan, ca într-o uriașă oglindă de telescop, se concentra întreaga viață, întreaga activitate a stațiunii interplanetare ,,Vesper". De la masa aceasta îngustă și lungă, care făcea corp comun cu paravanul semicircular, plecau comenzile pînă în cel mai îndepărtat colț al stațiunii,

asigurînd bunul mers al fărîmei acesteia din Pămînt și viața celor cincizeci de locuitori ai săi. De pe fotoliul pe care stătea acum Pandrea, ani de zile inginerul Popescu condusese plin de grijă și cu înțelepciune micul univers prin spațiul pustiu. Dar astăzi !?... Ce nenorocire !

Ascuns de privirile celorlalți, cu gîndul la omul pe care-1 lăsase întins pe masa din infirmerie, adjunctul stațiunii oftă din adîncul inimii. Trăsăturile sale își pierdură asprimea și pe obraz îi alunecă ușor lacrima care-i tremurase îndelung între gene.

147

II

—Cum merge, doctore ? îl întîmpină Pandrea pe doctorul Niculescu. Figura sa își recăpătase între timp înfățișarea obișnuită.

—Destul de rău. Șeful nu și-a revenit încă. Ne străduim că-l menținem în viață, căci nu putem face mai mult.

Adjunctul privea stăruitor podeaua.

—Și cît o să dureze toată povestea asta ?

Medicul ridică din umeri.

—O zi, două sau, poate, mai mult. Au fost cazuri cînd, în urma unor șocuri puternice, oamenii nu și-au revenit săptămîni de-a rîndul... Nici nu prea știm încă ce i s-a întîmplat. Arsuri are puține, dar comoția cred că i-a paralizat majoritatea centrilor nervoși. N-ar strica să-l trimitem în sanatoriul cosmic „Hipocrate"...

Pandrea continua să privească întunecat același punct de pe podea.

—Pe ,.Hipocrate" ?! Sînt patru săptămîni de drum ! Rezistă patru săptămîni ?

Niculescu săltă iarăși din umeri și parcă se făcu mai mic în clipa cînd adjunctul își ridică ochii, mă- surîndu-1 cu o privire întrebătoare și inutil severă.

—Peste treizeci și șase de ore, continuă el fără să aștepte răspunsul, sosește ,,Aurora", care se îndreaptă spre Pămînt. în cazul acesta de forță majoră, ar putea face o escală pe ,,Hipocrate"...

—Mi-aș instala bolnavul cu toată aparatura în cabina astronavei și aș pleca împreună cu el...

—îți iei răspunderea ? întrebă adjunctul, privin- du-1 cu și mai multă severitate.

—Tovarășe Pandrea...

—Bine, lasă, o să vedem. Treizeci și șase de ore avem timp să ne gîndim. întoarce-te la bolnavul dumitale, doctore.

—Să vină Codreanu și Tămuș ! strigă Pandrea, întorcîndu-se spre microfon, îndată ce Niculescu părăsi camera.

După cîteva minute pilotul astronavei „Meteor" și secundul său își făcură apariția. Fără să-i dea nici o atenție celui din urmă, adjunctul schiță un vag răspuns la salutul lui Codreanu. Tînărul acesta oacheș, pe care-1 avusese ca ajutor de pilot, îl scotea din sărite pentru că-i înfrunta privirea fără să clipească, ba chiar își permitea să zîmbească uneori, văzînd cîtă importanță-și dă fostul său mentor.

—Așadar... începu adjunctul, privindu-1 cu atenție, așteptînd parcă o întrebare. Codreanu rămase însă tăcut și netulburat. Așadar, reluă Pandrea piic- tisindu-se de așteptare, „Meteor*[4] va pleca după cum s-a stabilit...

—Ar mai trebui verificat sistemul de frînare, tovarășe Pandrea...

—Și direcția... îndrăzni secundul.

Pandrea îl măsură din cap pînă în picioare, ca și cînd atunci abia i-ar fi observat prezența. Liviu Tă- maș — Bebe, cum îi spuneau prietenii încă din copilărie — nu-și plecă privirea. înalt, cu fruntea largă, prelungită printr-un început de chelie prematură, cu ochii de un albastru luminos, în care parcă juca un zîmbet ascuns, el își cîștigase dragostea tuturor datorită firii sale deschise. Dintre toți cei de pe ,,Vesper‟, doar Pandrea îl privea de sus.

—Șeful nu ne-ar fi lăsat să plecăm... întrerupse Codreanu clipa de tăcere.

Adjunctul se făcu palid :

—Nu mai interesează cum ar fi procedat inginerul Popescu. Acum răspunderea apasă numai asupra mea !... Și-apoi, am verificat doar împreună... Sau, ți-e frică ? Rămîi atunci. O să conduc eu singur astronava !

Pilotul tresări și ochii îi scînteiară.

—Nu se găsesc oameni fricoși pe „Vesper‟ ! Gîn- diți-vă însă că-mi încredințați viața celor cinci tovarăși. Și astronava...

—Rămîne cum s-a hotărît, tovarășe Codreanu.

—Ar trebui totuși să anunțați „Centrul‟... se îndărătnici pilotul.

— Aici eu sînt „Centrul" ! se încăpățînă la rîndul său Pandrea. Dumneata știi prea bine că peste șapte ore „Vesper" se va găsi în cea mai bună poziție pentru lansarea lui „Meteor" spre Venus. în șapte ore ai timp să-ți verifici cît vrei aparatul, dacă nu ți l-ai verificat încă destul.

Pilotul nu mai insistă. îl cunoștea prea bine pe Marius Pandrea. Și apoi, la drept vorbind, el nu vedea un inconvenient atît de mare în plecarea grabnică a lui „Meteor". îl aștepta necunoscutul încărcat de taine, aventura, o lume nouă și ciudată, locuri unde nu călcaseră încă picioarele oamenilor. Insista pentru o verificare mai temeinică a sistemului de frînare numai pentru că, prin accidentul lui Victor Popescu, se

dovedise că acolo s-ar fi putut să nu fie chiar totul în ordine.

La rîndul său, Tămaș îi dădea dreptate pilotului în sinea sa, dar nu și-a spus părerea, fiind poate cel mai nerăbdător să plece. Tinerețea, care clocotea în el, nu ținea seama de pericole, îl împingea spre fapte îndrăznețe, iar excesul de prudență nu era tocmai cea mai mare dintre virtuțile sale. Cînd îl consultă pilotul cu privirea, el ridică nepăsător din umeri.

Văzînd că Pandrea ține cu tot dinadinsul la respectarea programului de plecare al astronavei și că secundul nu-și dă nici o părere, Codreanu a socotit că își făcuse datoria. Pentru rest, se încredea în recunoscuta sa dibăcie ca pilot și în incontestabilele calități ale lui „Meteor". Urmat de Liviu Tămaș, părăsi deci încăperea cu obișnuita lui indiferență, care-1 indispunea atît pe Marius Pandrea.

„Meteor" trebuia să plece, prin urmare, la ora stabilită de „Centrul internațional de studii cosmice", în momentul apropierii maxime a stațiunii „Ves- per" de planeta Venus, momentul cel mai prielnic pentru atingerea de către astronavă a regiunii vizate, fără nici un fel de manevre suplimentare, care ar fi cerut o cheltuială mai mare de combustibil și implicit o micșorare a încărcăturii utile.

Misiunea astronavei era să pună bazele unei noi stațiuni de cercetări la extremitatea sudică a celui de-al doilea continent austral venusian.

Cu toată importanța acestei misiuni poate că Victor Popescu ar fi amînat, într-adevăr, plecarea lui „Meteor‟. Adjunctul n-o făcea însă. El socotea că nu există un pericol real. împreună cu pilotul Codreanu și cu patru ingineri verificase toată in- stalația unde s-a produs accidentul, fără să găsească mare lucru : cîteva siguranțe și două rezistențe arse. După înlocuirea lor, totul părea normal. Un om mai scrupulos decît Pandrea nu s-ar fi încrezut însă în aparențe : fusese o defecțiune acolo și cauza ei ră- mînea încă necunoscută. Accidentul putea să se repete prin urmare oricînd.

„Nu, își spunea Pandrea, nu se va repeta. A fost o simplă întîmplare — o împrejurare care survine o dată la un milion de cazuri.

De fapt, nu văzuse nimeni un milion de cazuri asemănătoare, dar asta nu-1 împiedica pe adjunct să stabilească la repezeală în minte proporția pe care ar putea-o avea accidentele de felul acesta. N-a comunicat deci nimic „Centrului" și n-a cerut părerea nimănui.

„Un mic supliment de carburant, să zicem o sută de kilograme, i-ar ajunge lui „Meteor" pentru a-și corecta drumul dacă s-ar întîmpla ceva, își spunea Marius Pandrea. La nevoie, Codreanu l-ar plasa pe

o orbită în jurul planetei... Cum de nu mi-a dat în gînd pîn-acum ?... Ia să vedem : de ce anume s-ar putea lipsi expediția ? De instalații și aparatură ? Nicidecum ! Doar misiunea ei este să întemeieze o stațiune de cercetări, nu să facă vilegiatură pe Ve- nus. De arme ? Hm ! Mă tem că sînt chiar prea puține : există acolo pericole potențiale de care trebuie să ținem seama... Atunci ? De hrană ? Nici atîta : te poți lipsi de un cort folosind o grotă sau făcîndu-ți o colibă, poți înlocui o coadă de ciocan cu materiale locale, dar hrana cu ce s-o înlocuiești ? Mai ales că e socotită la gram pentru șase persoane, toți oameni voinici... Să le tai din rezervă ? Ar fi
151
riscant : mai știi ce se poate întîmpla ? Uite, dacă s-ar lipsi expediția de un om, atunci totul s-ar simplifica : hrană și echipament mai puțin, plus greutatea omului... Dar de care om ? Toți sînt necesari : Șelaru, Gorun și Olteanu au cîte două-trei specializări ; Codreanu și Tămaș sînt... A naibii poveste ! Și nici măcar n-ar fi nevoie să se lipsească de un om întreg : jumătate ar fi de ajuns, mai ales jumătate din doctorul Pascu — are cel puțin o sută de kilograme !..."

In clipa aceea ușa se deschise și în cadrul ei se ivi doctorul Pascu în persoană.

,,Ia te uită ! Cînd vorbești de lup..." îi trecu lui Pandrea prin minte un proverb străvechi. Alături de Pascu intrară Stela Bejan și pilotul Codreanu.

— Iartă-mă, tovarășe Pandrea, începu acesta fără a-i lăsa timp adjunctului să se mire, dar vreau să vă fac o propunere. Cu un supliment de carburant...

„Hait!... Cum de i-a venit aceeași idee?" tresări Pandrea.

De fapt. soluția putea să-i vină în minte oricui : era doar alternativa cea mai potrivită. Văzîndu-1 tresărind pe superiorul său, Codreanu se opri o clipă, apoi reluă :

— Da, un supliment de combustibil : mi-ar trebui cam o sută de kilograme. Nu putem renunța la nimic, dar înlocuind un om...

— Un om ! Cum să înlocuiești un om ?

Stela Bejan făcu un pas.

— Vreau să-l înlocuiesc eu pe colegul Pascu !

Pandrea încremeni : Stela, ea care trebuia să-i fie soție !?...

— Tu?!

— Cred că ar fi mai bine să părăsesc stațiunea...

Vocea ei era caldă și mîngîietoare chiar și acum, cînd ar fi trebuit să răsune în urechile adjunctului ca un reproș. Toată lumea știa că Stela Bejan era logodnica lui Pandrea, în care i se păruse odată c-a aflat întruchiparea bărbatului ideal. I-a fost deci amară deziluzia cînd și-a dat seama că logodnicul, mai presus de toate, se iubea pe sine și

chiar dra
gostea ei o socotea ca ceva ce i se cuvenea de drept. Aroganța lui adesea o rănea, antipatia locuitorilor stațiunii pentru el o umilea, așa că fata aceasta sensibilă și veselă din fire a început să se simtă nenorocită și, în sinea ei, să dorească plecarea din stațiune în orice condiții. Propunerea lui Codreanu venise tocmai la timp. Lui Pandrea însă nu-i venea să-și creadă urechilor. Ce urmărea oare Stela ? Voia s-o roage să rămînă ? Ei bine, se înșela ! N-o s-o roage de loc ; ba, chiar va autoriza plecarea, ca să-i arate că nu-1 impresionează capriciile ei, după cum nu l-au impresionat nici reproșurile din trecut.

Văzjîndu-1 încruntat și aparent nehotărît, Codreanu căuta să-l convingă :

— Cîștigăm patruzeci de kilograme, cel puțin, numai la diferența de greutate, tovarășe Pandrea ! Unde mai pui echipamentul și hrana...

— Sînt mai necesar pe stațiune dacă pleacă Ni- culescu, își spuse și Pascu părerea.

— Nu stați pe gînduri, insistă pilotul. E cea mai bună soluție... Ce spun! E singura soluție bună. Afară — bineînțeles — de amînarea plecării.

Iarăși amînarea plecării ! Ei bine, cu nici un preț nu se va amrna ; să plece și Stela !

— Fie!

III

— Fie !

Deși contrariat și surprins peste măsură, Marius Pandrea se stăpînise față de Stela Bejan și însoțitorii ei. Rămas însă din nou singur în sala de comandă, își descărcă furia neputincioasă gesticulînd și vociferînd, plimbîndu-se cu pași mari de colo pînă colo. Femeie fără pic de judecată ! In loc să fie mulțumită că e logodnica lui Marius Pandrea... Pîn- aici a ajuns ? Adjunctul își aprinse a treia țigară,

se așeză pe un fotoliu și, învăluindu-se într-un adevărat nor de fum aromat, pe nesimțite, gîndurile
i se abătură pe alt făgaș. Stela ! Ce-a apucat-o ? Să plece cu „Meteor" ! ? Codreanu o pusese fără îndoială la curent cu temerile sale. Dacă totuși era de acord să părăsească „Vesper'\ să rămînă apoi cîteva săptămîni într-un ținut pustiu și neprimitor, în con- diții deosebit de grele, însemna că s-a umplut paharul, că vremea reproșurilor trecuse.

„Am socotit că tot ce-mi spunea reflectă doar nemulțumirile altora... Dar hotărîrea de astăzi este prea gravă. Nu mai poate fi vorba de alții : ea e nemulțumită, așa cum m-a lăsat să înțeleg de atîtea ori. Hm ! Sînt oare chiar așa de..."

Totdeauna cînd era pe punctul de-a face o constatare

nefavorabilă despre sine, gîndurile lui Marius Pândi ea se opreau neterminate, ca și cum s-ar fi sfărîmat în fața unei stavile de netrecut. N-am putea spune dacă și de astă dată se întîm- plase la fel, ori că semnalul televideofonului fusese acela care i-a întrerupt gîndul pe neașteptate, invi- tîndu-1 să-și reia atribuțiunile de conducător.

Pe ecranul aparatului, pus în funcțiune printr-o apăsare de buton, apăru figura jovială a radiotelegrafistului Duță.

—Tovarășe Pandrea, sîntem în legătură cu „Aurora‟ ; tocmai ni s-a comunicat că astronava o să rămînă vreo două săptămîni pe „Vesper‟...

—Cum să rămînă pe „Vesper‟ ? ! Și inginerul Popescu ?...

—Vorbiți dumneavoastră cu „Centrul‟. „Aurora[44] nu-și poate continua călătoria pentru că a rămas numai cu un singur pilot sănătos...

Adjunctul își scărpină ceafa încurcat și mîrîi mai mult pentru sine decît pentru uzul urechilor lui Duță :

—Ce s-amestec „Centrul" în toate nimicurile !... Noi nu ne putem descurca singuri ? Parc-am fi copii, să ne tot ducă alții de mînă... Mai reflectă puțin, apoi se adresă radiotelegrafistului: Ține legătura și trimite-mi-1 pe Codreanu... și pe Tămaș. Apoi, cu

un gest energic apăsă pe buton, izolîndu-se din nou de ochii și urechile eventualilor indiscreți.

«Și acum, ce-i de făcut ? își spuse Marius Pandrea strîngîndu-și capul în mîini. „Meteor" trebuie să plece... Chestiune de principiu... și de prestigiu ! Dar și „Aurora" trebuie să plece: Victor Popescu nu poate rămîne aici... Atunci ? Să-i împrumutăm „Aurorei" un pilot: pe Codreanu, de pildă... Da, pe Codreanu, fiindcă nu avem de ales. Sîntem doar trei piloți pe „Vesper". Eu nu pot pleca cu „Aurora"... Ar însemna să lipsesc luni de zile din stațiune, sau chiar un an și asta nu mi-ar ierta-o „Centrul". Cu „Meteor" e altceva : duc patru oameni și instalațiile pe Venus, apoi mă întorc. Aici îmi ține locul inginerul-șef. Hm !... Asta mai merge. Se întemeiază stațiunea de cercetări pe Venus în termen, îl evacuăm pe Victor Popescu în sanatoriul cosmic și ducem pe deasupra „Aurora" cu oameni și material documentar, fără nici o întîrziere, pe Pămînt. Cine spunea că nu putem fi operativi ? Tot „Centrul" ! „Centrul" pentru oricefleac !... Bun !... Dar ce ne facem cu Stela?...»

întrebarea aceasta nu și-a mai primit răspunsul, căci tocmai atunci intrară piloții. îi chemase la sfat, dar părîndu-i-se c-a găsitsingur soluția cea mai bună, s-a mulțumit doar să le-o aducă la cunoștință.

Cinci ore mai tîrziu „Meteor" pleca spre Venus cu un supliment

de aproape o sută de kilograme combustibil nuclear și condus de mîna sigură a lui Marius Pandrea.

IV

Erau șase oameni și — cu excepția pilotului — nici unul n-avea încă treizeci de ani. îi aștepta un drum relativ scurt: vreo patruzeci de ore în regim normal, apoi coborîrea dificilă prin straturi nesfîr- șite de nori spre țărmul neumblat al oceanului su-

155

die. Patru inși urmau să rămînă cîteva săptămîni pe planeta aceasta neospitalieră, cu nopți lungi și reci, cu zile înăbușitoare, sub clopotul acela lăptos pe care puținii locuitori ai stațiunilor de cercetări, în lipsă de ceva mai bun, îl numeau cer. Marius Pandrea și naturalistul Gorun călcaseră și altă dată pe solul venusian ; ceilalți erau ,,boboci[44] — cum le spunea în glumă secundul, uitînd că el însuși iacea parte din aceeași categorie. în fața vastului ecran luminescent din partea de sus a tabloului de comandă — care le deschidea parcă o fereastră spre infinitul înstelat — ei cercetau cu expresii potrivit caracterului fiecăruia discul albicios cu margini al- băstrui spre care se îndreptau. Dintr-un colț mai întunecat, ușor voalată de umbra îngrijorării, privirea Stelei Bejan exprima eterna curiozitate feminină. Poate că sub zăbranicul alb, ca de veșnice neguri, căuta zadarnic să descopere vreo trăsătură care i-ar li amintit, oricît de departe, frumusețea miticei Afrodite. Lîngă ea se ridica privirea liniștită a radiotelegrafistului Traian Olteanu, preocupată poate mai degrabă de Venera de alături decît de cea care tremura ușor pe ecranul verzui. Mai încolo, din ochii scăpărători ai lui Horia Șelaru, o privire cutezătoare, nu lipsită de o urmă incertă de fanfaronadă, urmărea discul enigmaticului astru, aruncîn- du-i parcă provocarea : de-acum, între noi !... în sfîrșit, tocmai din partea cealaltă, încărcată de pasiunea cercetării, căutînd să ghicească sub albeața strălucitoare a discului venusian caracterele ferme ale suprafeței sale, privirea lui Radu Gorun sfredelea parcă grosimea ecranului, spre a pătrunde în partea cealată, sub stratul opac, stînjenitor, de nori.

Mai erau acolo desigur Marius Pandrea și Tămaș. Privirile lor însă urmăreau profesional aparatura de bord și numai rareori se ridicau cercetătoare spre ecran.

—Totul e în ordine ! rosti conducătorul astronavei, mulțumit de felul cum se desfășurase plecarea. Ar fi bine să stabilești legătura cu „Ves- per‟, adăugă întorcîndu-se spre Traian Olteanu.

150

Vocea-i era parcă lipsită de asprimea obișnuită, gesturile simple, nesilite. Răsucind un buton, făcu să apară pe ecran o

altă porțiune de cer, cu o stea de prima mărime la mijloc.

—„Vesper" ! zise arătînd astrul.

De fapt, ceea ce vedeau era aparatul puternic al stațiunii care semnaliza. O nouă răsucire a butonului și pe ecran apăru de astă dată chipul radiotelegrafistului Duță.

—Să ne ții tot timpul în radiolocator, tovarășe Duță... Vru să mai facă o recomandare, dar se răz- gîndi. înainte de plecare fusese așa de categoric în aprecierea că nici un pericol nu pîndește astronava, încît acuma i se părea inoportună revenirea stăruitoare asupra unor măsuri de securitate mai deosebite. Mînuind iarăși butonul, readuse deci pe ecranul tabloului de comandă ținta călătoriei, veșnic înnegurata planetă Venus.

Membrii expediției cunoșteau desigur condițiunile în care plecase „Meteor", însă lucrul acesta nu-i tulbura peste măsură. Porniseră la drum însuflețiți de avînt tineresc, de curajul pentru care o anumită doză de risc reprezintă condimentul unei asemenea călătorii. Le-ar fi plăcut, fără îndoială, ca pe scaunul pilotului să se afle Codreanu, prietenul lor. Prezența lui Marius Pandrea îi încurca puțin și fiecare — cu excepția doctoriței — trăgea pe furiș cu ochiul spre el, căutînd să ghicească din atitudinea și din înfățișarea lui sub ce auspicii se va desfășura călătoria. Urmărindu-1 astfel, ei constatau mirați că aici, în cabina lui .,Meteor", mult mai strimtă ca sala de comandă de pe „Vesper", adjunctul, devenit conducător de astronavă, parcă-și micșorase și el dimensiunile.

Pandrea însuși avea senzația că, punînd mîna pe comenzile astronavei, în el s-a petrecut o schimbare ciudată : era din nou pilotul destoinic, preocupat în primul rînd de bunul mers al călătoriei. Ședea pe scaunul său ca și cînd nu l-ar fi părăsit niciodată, urmărind foarte mulțumit cadranele 'aparatelor de bord.

157

—O să fie timp frumos... își spuse Tămaș, sur- prinzîndu-1 zîmbind.

încetai cu încetul, topindu-se înfrigurarea plecării,. îndepărtîndu-se primele griji și gînduri cu privire la tot ce ar fi putut aduce viitorul, viața la bordul lui „Meteor[44] intră pe făgașul normal. Din pîlpîiri sporadice se aprinseră discuții. Glume și vorbe de spirit se încrucișau, țîșnite dintr-o inepui- zabilă spontaneitate tinerească, făcînd plăcută călătoria. Liviu Tămaș — „Bebe‟ — a lăsat partea ce-i revenea din conducerea astronavei pe seama pilotului electronic și chiar Traian Olteanu și-a părăsit aparatele de radiocomunicație spre a lua parte la divertismentele călătoriei, din care, ori- cît vi s-ar părea de ciudat, au lipsit cu desăvîrșire discuțiile grave, pe teme filozofice, iar literatura, arta și știința, dacă s-au bucurat de-o atenție oarecare, au fost privite din unghiul cel mai

vesel, mai plăcut și mai distractiv cu putință.

Stela Bejan, care nu fusese tocmai în apele ei la plecare, aflînd cine va fi pilotul, se simțea acum foarte bine în societatea plăcută din cabina astronavei. Rîdea și glumea din toată inima, era drăguță cu fiecare, chiar și cu Pandrea. în schimb acesta simțea neîncetat rezerva politicoasă a celorlalți față de el, căci dincolo de impresia proaspătă pe care și-o făceau despre pilot, stăruia prea vie în mintea fiecăruia imaginea lui Marius Pandrea, adjunctul de pe „Vesper".

Iar timpul trecea. Mesele, somnul, cîteva observații astronomice și de cosmonavigație făcute de unii și urmărite cu interes de către ceilalți, au mai umplut o parte din orele călătoriei. Datorită vitezei pe care o avea „Meteor" — egală cu cea a Pămîn- tului pe orbită — discul planetei creștea văzînd cu ochii, oferind astronauților mereu aspecte inedite, prilej de aprecieri, discuții și întreceri pentru descoperirea unor noi amănunte ale suprafeței ve- nusiene. Radu Gorun povestea despre călătoriile sale precedente, despre condițiile care domneau pe Venus, despre vietățile ciudate și încă puțin cu noscute ale planetei. Stela Bejan, care nu se pregătise anume pentru această expediție, dornică să afle noutăți despre ținutul spre care se îndreptau, îl asculta cu atenție, punîndu-i nenumărate întrebări.

— Vezi nimbul albăstrui ce înconjoară planeta ? îi spunea naturalistul. E atmosfera venusiană. Ea cuprinde — printre altele — și gazele care compun aerul terestru. Ei bine, noi dispunem de filtre — aparatele Bart — care lasă să treacă doar azotul și oxigenul exact în proporțiile optime pentru organismul nostru, așa că, în cabina astronavei sau în adăposturi etanșe, nu sîntem amenințați cu asfixia. La exterior ne deplasăm în costume speciale izolatoare, cu dispozitive care ne permit portul lor îndelungat și respirăm din rezervoare cu aer com- primat. Pentru călătorii mai lungi, dispunem de aparate Bart portabile, pentru mai multe persoane...

In discuție interveneau și ceilalți, mai ales Horia Șelaru și Liviu Tămaș care de-abia așteptau să-și pună în valoare cunoștințele teoretice despre natura venusiană. întrebuințat în felul acesta, timpul a trecut pe negîndite. Curbura planetei albe împărțea deja ecranul în două, cînd Pandrea s-a hotărît să înceapă manevra de apropiere. înecată într-un ocean albăstrui de lumină, marginea zimțuită a mărețului astru se muta încet dintr-o parte într-alta a ecranului, după cum se schimba poziția astronavei care începuse să înconjoare într-o spirală uriașă planeta. Rachetele de frînare se aprinseră deodată făcînd să se zguduie întregul corp al vehiculului cosmic. Ma- rius Pandrea, așezat în fața tabloului de bord, cu mîna pe comenzi, urmărea cu încordare mersul aparatelor, în timp ce Traian Olteanu menținea

legătura prin postul de radioteleviziune cu „Vesper‟. Pregătindu-se să intre în atmosferă, astronava își micșorase viteza pînă la cîteva mii de kilomteri pe oră și continua să și-o micșoreze.

Jur împrejur creșteau cețuri albe, care se colorau i'în galben și purpuriu, reflectînd flăcările rachetelor de frînare, astfel că, în curînd, locul oricărei

159

imagini clare pe ecran fu luat de o lumină jucăușă, roșiatică. Apoi ecranul se mai limpezi puțin. Printre grămezile uriașe de nori apărură vag țărmuri asaltate de spuma albă a valurilor, pustiuri galbene, oceane întunecate, lacuri strălucitoare ca de argint topit, zone largi de vegetație multicoloră, munți care se avîntau printre straturi de nori, totul întrezărit mai degrabă decît văzut în mod cert, și nu rareori imaginația completa ceea ce ochiul n-avea timp să înregistreze.

Cu răsuflarea tăiată, ,,bobocii" de pe ,,Meteor [4] încremeniseră în fața minunatei perspective ce li se oferea de la înălțimea aceasta de peste o sută de kilometri. Văzuseră, ce-i drept, Pămîntul de la o distanță asemănătoare, dar acum spectacolul era diferit, nu mai frumos — căci nimic nu poate egala în frumusețe Pămîntul, după cum mărturiseau chiar primii cosmonauți — însă mai tulburător prin sălbatica și neașteptata sa măreție. Munți de nori albi. gălbui și cenușii se îngrămădeau uriași unii peste alții, deschizînd printre ei prăpăstii fără fund în care amănuntele scoarței, din cauza efectului de perspectivă apăreau la depărtări nemăsurate, făcînd să se strîngă într-o vagă senzație de teamă pînă și inimile acestea care înfruntaseră fără tremur imensitatea spațiului cosmic.

Doar Pandrea, mereu cu atenția încordată, nu-și dezlipea privirea calmă de la aparatele de bord, ca și cum uimitoarele hăuri căscate lacome parcă să înghită astronava cu bunuri și suflete nu l-ar fi interesat. Alături, Liviu Tămaș căuta să-l imite, deși ochii-i scăpau din cînd în cînd, fără voie, spre ecran. ,,Meteor" se îndrepta pe o traiectorie curbă, alungită, către sol. Curînd amănuntele suprafeței venusiene fură zărite cu mai multă claritate. Din față se apropia vertiginos nesfîrșitul brîu alb de valuri, frînt la mijloc ca un arc de ogivă, care indica extremitatea sudică a celui de al doilea continent austral.

Deodată interveni însă ceva neașteptat: astronava zvîcni drept înainte ca ușurată de o povară care-i

lfiO

îngreuna zborul. Cei doi piloți se priviră alarmați. Marius Pandrea mînui febril comenzi și butoane, Tămaș se ridică palid și dintr-o mișcare făcu să se îndepărteze obloanele geamurilor care permiteau vederea directă din cabină, așa că lumina de

afară inundă interiorul tocmai în momentul în care nesfîrșitul brîu alb de spumă se rupse la mijloc, iar cele două capete ale sale, îndepărtîndu-se cu repeziciune, lăsară în fața vederii doar imensitatea pustie a unui ocean cu apele întunecate ca păcura.

—Ce-i ? ! S-a întîmplat ceva ? ! Ce s-a întîmplat ?! veniră întrebări neliniștite din toate părțile.

După o tăcere care parcă dură o veșnicie, văzînd că Pandrea nu zice nimic, Tămaș răspunse cu glasul răgușit :

—Defect la sistemul de frînare, exact acolo unde s-a accidentat inginerul Popescu !...

—Și acum ? întrebă Stela Bejan palidă.

Ceilalți înțeleseră într-o clipă situația : viteza astronavei crescuse în cîteva secunde la două mii patru sute de kilometri pe oră, strivindu-i în fotolii, înăbușindu-i cu brutalitate. Fără frînă,' posibilitățile de aterizare, în condițiuni acceptabile, erau aproape nule. Vehiculul se va sfărîma cînd va atinge solul sau, pătrunzînd pînă în fundul oceanului, îl va sfărîma presiunea apei. Traian Olteanu, leșinat pe jumătate, pierduse legătura cu ,,Vesper‟. Marius Pandrea, cu fața lividă, cu ochii rătăciți, conștient că datorită ușurinței sale s-a întîmplat nenorocirea, își pierduse cumpătul, mai ales că Horia Șelaru îl înfrunta furios :

—Spuneai că ai verificat sistemul de frînare, tovarășe Pandrea !...

Pilotul făcea eforturi nemaipomenite să-și miște mîinile, să acționeze comenzile, să gîndească...

—Dar redresează odată ! strigă Șelaru din ce în ce mai furios. Cel puțin să ne plasăm pe orbită și să cerem ajutor.

—Asta și vreau să fac, răspunse Pandrea cu glasul sugrumat. Altfel, în cîteva minute, „Meteor" va atinge valurile oceanului de sub noi !...

Intre timp, viteza încetase să mai crească. Privirile îndreptate spre hublouri și spre ecran întîl- niră un spectacol purtînd pecetea marilor cataclisme : sub ei furtuna ridica talazuri înspumate, biciuite de fulgere răsucite și împrăștiate o clipă de puterea uraganului, apoi aliniate din nou și împinse cu o iuțeală amețitoare în șiruri nesfîrșitc spre orizontul înecat în neguri, ca o armată de titani pornită la asaltul necunoscutului. „Meteor" nimerise tocmai în mijlocul acestei dezlănțuiri a forțelor naturii. Descărcări electrice de o putere nemaivăzută brăzdau aerul, înconjurînd astronava într-o mare de foc. De-abia-și rostise Pandrea ultimele cuvinte și o lumină orbitoare îi învălui pe cei șase astronauți, urmată în aceeași clipă de un bubuit groaznic, o trosnitură ca o mie de tunete,

care zgudui -cu violență corpul astronavei.

—Asta ce a mai fost ? !... strigă Traian Olteanu îngrozit.

—Un trăsnet, probabil... Un trăsnet așa cum sînt cele de pe-aici, îi răspunse Pandrea, ridicîn- du-se tremurînd, amețit pe jumătate, din colțul unde-1 aruncase șocul și repezindu-se din nou la comenzile al căror control îl pierduse chiar înaintea accidentului. Manete, butoane, comutatoare fură mînuite cu o grabă febrilă. Nu mai răspund comenzile !... țipă el și, o clipă mai tîrziu, „Meteor" atinse creasta unui val uriaș, străbătu alte două tocmai pe la mijloc, lăsînd în urmă-i o dîră lungă de spumă și de aburi albi, dar al treilea val îl ridică pe creștetu-i înspumat si-1 prăbuși în fundul unei prăpăstii lichide.

V

„Meteor" nu s-a scufundat. întocmai ca obuzul președintelui Barbicane, el era mai ușor decît apa care-1 ridica, purtîndu-1 cu iuțeala vîntului pe va

luri și îl repezi de două ori pe o plajă întinsă, unde, a treia oară se împotmoli în nisip.

Dar ce se întîmplase oare în interiorul astronavei ? Ocupanții ei mai erau încă în viață sau, izbiți, răsturnați, aruncați de colo pînă colo prin cabină, sfîrșiseră cu capul strivit de pereți ? Nu, nu murise nici unul ! Fixîndu-se cu centurile de siguranță în fotoliile lor — operațiune care durase doar cîteva secunde — ei scăpaseră ca prin minune cu viață. Ce-i drept erau amețiți din cauza mișcărilor năstrușnice ale astronavei, din cauza izbiturilor repetate ale valurilor și — mai ales — din cauza contactului brutal cu plaja. Cîteva vinătăi, cîteva zgîrie- turi și o justificată spaimă, părea la prima vedere să fie tot tributul plătit furtunii care-i zgîlțîise cu atîta putere.

In st’îrșit, salturilor, răsturnărilor, învîrtirilor în toate felurile le urmă brusc nemișcarea de după împotmolire. Ecranul care de-a lungul călătoriei fusese o fereastră luminoasă, era acum spart și locul său se căsca negru și strîmb în perete. Unul dintre cele două hublouri se găsea jos și era acoperit cu nisip ; Peste al doilea se mai repezeau valuri care amenințau să smulgă din nou astronava și s-o tî- rască în larg. Se vede însă că de data aceasta ,,Meteor" era bine fixat în nisip ; el vibra cînd se prăbușeau valurile deasupra lui, gemea ca și cînd l-ar fi durut izbiturile grele ale oceanului, dar nu se mișca din loc : nisipul îl prinsese în îmbrățișarea-i umedă și nu mai voia să-i dea drumul.

Primul care-și desfăcu centura de siguranță fu Horia Șelaru. Se lăsă să alunece pe dușumeaua înclinată cu șaizeci de grade și se cățără pînă la geamul liber încercînd să-și dea sema de cauza

imobilizării astronavei.
— Sîntem pe un țărm !... își anunță el tovarășii, pe care prevederea îi îndemna să mai rămînă în poziția lor incomodă, apoi își dădu drumul din nou pe podea, se pipăi îndelung și, convingîndu-se că-i întreg, izbucni într-un rîs nervos. Sîntem pe un

țărm !... repetă el cu ochii rătăciți, îndoindu-și genunchii și strîngînd pumnii convulsiv. Sîntem vii !... strigă ciufulindu-și părul cu amîndouă mîi- nile. Am scăpat !... urlă repezindu-se iarăși la geam.
—Lasă fereastra, Horia, și vezi de aer, gemu Tămaș, încercînd să se salte pe fotoliul de unde alunecase în așa fel, încît centura de siguranță fusese gata să-i rupă mijlocul.
Inginerul se urcă pînă la tabloul de comandă, unde se găsea un aparat care indica în fiecare moment proporția gazelor din aerul cabinei.
—E în ordine, Bebe ! „Meteor" nu ne-a făcut de rușine...
Poate nu era chiar așa de „în ordine" căci cabina se umpluse de fum și miros de ars, dar aerul se putea respira.
Șelaru era palid, mîinile și picioarele îl dureau la fiecare mișcare și, din cauza tensiunii nervoase prin care trecuse tremura așa de tare, încît îi clănțăneau dinții. Totuși încerca să pară degajat și zîmbea strîmb, încurajîndu-și tovarășii :
—Gata !... Am scăpat !... Dați-vă jos și voi ! Ra- dule... și tu, Stela ! Vrei să te ajut, Traiane ? Hei, șefule ! Vezi că-ți vine sîngele în cap !...
Lui Pandrea sîngele îi venea chiar și în păr, de unde cădea în picături mari pe podea. Inginerul se urcă să-l ajute pe Olteanu, îndemnîndu-i mereu pe ceilalți.
—Haideți ! Doar n-o să stați acolo atîrnați ca liliecii !...
Radu Gorun o ajută pe Stela Bejan, iar Liviu Tămaș coborî singur din locul incomod pe care-1 ocupa. Marius Pandrea atîrna cu capul în jos, căci fotoliul său se răsucise în mod cu totul neașteptat.
—E rănit ! strigă Stela punînd piciorul pe podea.
—Sau mort, își dădu părerea Tămaș, văzîndu-1 că nu mișcă. Pilotul gemu ușor.
—Ajutați-1 !... se rugă Stela frîngîndu-și mîinile și numaidecît brațele voinice ale lui Gorun și Horia Șelaru îl coborîră pe Marius Pandrea și-l rezemară de un perete.

Avea o rană la cap, deasupra ochiului drept. El oftă adînc, își deschise ochii tulburi, și-i plimbă de la unul la altul, oprindu-și în cele din urmă privirea la Stela care se pregătea să-l ajute.
— M-ai speriat... murmură ea oftînd ușurată.

— Sîngerezi și tu, Stela !

Doctorița era rănită la o mînă.

— Uite, nici nu simțeam ! Poate fiindcă mă doare peste tot — și încercă să zîmbească. Deși spaima o desfigurase puțin, privind-o pe furiș, Traian Olteanu găsea că rămăsese totuși frumoasă și plină de farmec. In timp ce tampona cu o batistă rana pilotului, ochii ei neobișnuit de mari și limpezi vădeau sensibilitate, compătimire pentru omul care suferea, chiar dacă el era poate cauza nenorocirii tuturor.

Cu ochii închiși, cu capul lăsat pe umăr, nemișcat și foarte palid, Marius Pandrea părea leșinat.

— Norocul lui că și-a spart capul, vocifera Horia Șelaru. Altfel, i-1 spărgeam eu !...

Pilotul își ridică o clipă pleoapele, apoi le lăsă iarăși să cadă grele.

— Lasă-1 în pace, Horia, zise Gorun împăciuitor. Dacă-i vinovat, o să dea seama. Dar nu acuma...

în timp ce Stela își pansa pacientul, furtuna s-a oprit aproape brusc : valurile încetară să cadă asupra hubloului, iar vuietul oceanului dezlănțuit scăzu, ca și cînd s-ar fi îndepărtat mereu.

— Am scăpat totuși destul de ieftin, zise Tămaș, uitîndu-se de jur împrejur.

„Ieftin" era un fel de a spune. în realitate, furtuna de afară parcă pătrunsese și în interiorul cabinei, rupînd, strîmbînd, răvășind totul. Pereții rămăseseră însă întregi, asigurînd etanșeitatea încăperii, ceea ce era destul de important.

— Ia legătura cu „Vesper", Traian!

— N-ar fi bine, zise Șelaru, să vedem care-i situația pe afară, cum stă astronava și unde ne găsim ? Trebuie să verificăm și ieșirea prin ca- mera-ecluză.

165

Radu Gorun își îndreptă privirea spre hublou, dar inginerul se grăbi să-l liniștească :

— Furtuna a trecut. Cel puțin, valurile nu mai ajung pînă aici...

— Să mergem, Radule, i se alătură Tămaș lui Șelaru. Pînă stabilește Traian legătura, noi putem da o raită prin împrejurimi.

După cîteva minute cei trei bărbați, îmbrăcați în costume izolatoare speciale — mai ușoare decît cele spațiale și mult mai puțin stingheritoare în mers — părăsiră cabina. Primul obstacol în calea lor a fost nisipul care bloca ieșirea camerei-ecluză ; le-a trebuit aproape o jumătate de oră pînă au degajat-o.

Și iată-i în cele din urmă pe plajă... Ce senzație ciudată, mai ales pentru Șelaru și Tămaș, care puneau pentru prima dată piciorul pe altă planetă ! Spaima, oboseala, emoțiile

dispăruseră ca prin farmec, luate parcă de ultimul val care scăldase astronava și înecate în ocean. Tinerii își lăsau privirile să alerge peste tot, curioase, dornici de a cunoaște lumea aceasta nouă. Ochii se întoarseră mai întîi spre cer și spre nemărginirea oceanului. Furtuna scăzuse, dar marea era încă agitată și valurile se repezeau cu destulă furie pe țărm. Nori întunecați alergau împinși de vîntul care parcă tîra după sine stihiile spre nord-vest, lăsînd să se zărească ici-colo cîte un petic de cer gălbui ca pămîntul deșerturilor.

înconjurară tăcuți astronava. Zăcea într-o rînă, cu stabilizatoarele strîmbe, înfipte adîac în nisip, cu partea din față ridicată puțin, ca și cum valurile, in joacă, ar fi așezat-o pe o imaginară rampă de lansare înclinată doar atît cît să țintească creasta falezei din apropiere. Corpul ei zvelt și argintiu părea încremenit într-un suprem efort de-a se smulge din solul nisipos al plajei, spre a-și lua zborul către înălțimile pentru care fusese construită. Strînși din nou în fața intrării, oamenii se opriră la sfat.

— Ei, ce facem ?

— O mică raită prin împrejurimi n-ar strica. Uite, cred că de pe faleză ni s-ar deschide în față o perspectivă largă...

Radu Gorun se întoarse în cabină după arme, căci nu știau ce pericole puteau să-i pîndească.

— Acum n-au decît să vină escadrile de ptero- dactili și regimente de stegosauri! se grozăvi Șe- Iaru trecîndu-și cureaua pistolului atomic automat pe după gît. De fapt, în sinea lui era convins că nu există motive de teamă, spre deosebire de Gorun care socotea că prevederea nu-i de prisos.

Porniră, așadar, spre faleza care se găsea la vreo trei sute de pași. Picioarele li se înfundau în nisipul umed îngreunîndu-le mersul, dar nici nu băgau de seamă. Mergeau toți trei alături, atenți, cu degetul pe trăgaci, deși nu se întrezărea nici un pericol și, plaja fiind largă, nu puteau fi luați prin surprindere. Dinspre dreapta se auzea un huruit continuu ca de cascadă. Acolo țărmul cotea brusc și înainta mult în mare, formînd un cap ascuțit, prelungit poate în larg prin stîmci izolate de care se sfăiîmau valurile. Cețuri se ridicau de pe ocean și chiar în jurul lor nisipul aburea.

— Probabil, acesta-i semn de vreme bună pe-aici ? comentă Gorun cu glas scăzut.

Ajunseră în cele din urmă lîngă faleza. De aproape era destul de înaltă și abruptă ca zidul ros de vreme și spălat de ploi al unei vechi cetăți căzută în paragină. Găsiră însă fără prea mare greutate o spărtură cu urcușul în pantă mai lină, făcută parcă anume pentru uzul celor care ar fi vrut să ajungă deasupra. De astă dată nu mai puteau merge alături. In frunte porni Șelaru

care, uitînd consemnul, urcă în fugă panta și ajunse primul pe faleză, de unde le făcu semn celorlalţi. Dispăru apoi din ochii tovarășilor săi, care-1 auziră însă numaidecit scoţînd un strigăt de surpriză și uimire. îngrijoraţi, Gorun și Tămaș fură și ei din cîteva sărituri pe faleză și-și găsiră prietenul la cincizeci de pași, încremenit în fața unui spectacol neașteptat: înșirate pe pămînt erau acolo oasele sidefii care alcătuiseră cîndva scheletul unui animal uriaș.

VI

Fără îndoială că era un schelet de animal, deși nu se asemăna cu nici unul dintre cele cunoscute pe Pămînt. Oasele întinse pe jos, fără nici o legătură între ele, păreau înșirate în ordinea lor naturală, așa că se putea reconstitui cu destulă ușurință forma și dimensiunile făpturii de la care proveneau. Fusese desigur un animal mare și fioros, cu evidente caractere de carnivor. Scheletul era lung de vreo cincisprezece-șaisprezece metri de la bot pînă-n vîrful cozii — căci dihania avusese o coadă ca de șarpe, groasă și lungă, bifurcată la capăt. Oasele capului, nelipite, alcătuiseră probabil o cutie ovală, de care se prindeau piesele armăturii bucale, colţi formidabili străbătuţi de canale ca dinţii de viperă și diferite oase cu forme ciudate, care puteau îndeplini în același timp funcţiunea de fălci și dantură. Scheletul trunchiului vorbea închipuirii despre puterea și mărimea animalului. Avusese doar două picioare înarmate cu cîte două gheare tăioase. Al treilea punct de sprijin îl constituia desigur coada. Plăci osoase și cornoase, ghimpi ca pumnalele, coarne ca de rinocer și o adevărată platoșă spinoasă pe cap și pe ceafă erau semne că fiara trebuia să fi fost groaznică la înfățișare și de o cruzime fără egal.

— Am făcut binecă ne-am luat armele, zise Tămaș înfiorîndu-se.

Tovarășii săi contemplau in tăcere scheletul, mă- surînd cu gîndul pericolul în care se găseau pe țărmul acesta.

— Să fim cu ochii-n patru... reluă secundul cer- eetînd cu privirea ţinutul. Se aflau pe un platou sterp și pietros, de unde privelișea se deschidea largă în fața lor. Spre răsărit, aproape s-o atingă cu mîna, era plaja în mijlocul căreia strălucea ,,Meteor", cu vîrful puțin ridicat și cu partea de jos înfiptă adînc în nisip. Dincolo de astronavă se întindea oceanul încăagitat, repezindu-și adesea

mînia pe țărm. Spre nord erau capul și stîncile care înaintau în mare ; acolo apa clocotea parcă și aburii se ridicau din valuri, lăsîndu-se purtaţi de vînt peste ocean și pe deasupra țărmului.

Spre apus, la aproape un kilometru, începea versantul unui deal rotunjit, retezat la o înălțime nu prea mare, ca un trunchi de con, acoperind pe jumătate un deal asemănător, care se găsea ceva mai la stînga. Spre sud-vest urma din nou oceanul și astfel cercul se închidea.

In tot cuprinsul acesta, doar marea și corul se mișcau : norii aci se tîrau leneși în fîșii lungi și cenușii, aci alergau nebunește ca niște herghelii speriate de mustangi, aci se rostogoleau ca niște avalanșe uriașe, schimbînd-și mereu forma și culoarea. Pe pămînt însă totul era nemișcat. Oare scheletul acesta, mărturie a morții, să fie singurul semn de viață aici pe faleză ? Nu, căci Horia Șe- laru, mereu curios și neastîmpărat, n-a întîrziat să descoperi printre pietre o vegetație săracă, tufe mici de mărăcini, scunde, spinoase, anemice, uscate ca lichenii, făcînd parcă trăsătuia de unire dintre lumea vegetală și cea minerală. Cercetînd cu binoclul versantele dealului din apropiere, Radu Gorun și-a dat seama că vegetația e mai bine reprezentată acolo, deși n-a putut identifica ceva care să aducă a copac, ori măcar a tufă,

— Sînt plante, fără îndoială, zise- Tămaș privind și el cu binoclul. Parcă ar fi iarbă păscută mărunt. Probabil că nici animalele nu lipsesc... și-și întoarse din nou privirea spre scheletul uriaș, pe care Radu Gorun începuse să-l studieze mai de aproape.

— Să ne întoarcem ! Deocamdată, am văzut destul...

— Să ne întoarcem ! se învoi Gorun cu părere de rău, rupînd ceea ce părea să fie o frunză ca pergamentul, de la o plantă din apropiere. Pe drum spre astronavă, el se mai aplecă de cîteva ori spre a culege resturi de scoici de prin nisipul plajei.

VII

— Vești proaste L. îi întîmpină Traian Olteanu, cînd intrară în cabkiă. S-a ars toată instalația radio..

Pandrea, cu tot capul bandajat, era într-o stare jalnică, iar Stela Bejan avea ochii puțin înroșiți de cîteva lacrimi scăpate foră voie.

Gorun îngălbeni. Tămaș se repezi la instalația radio, inginerul rămase ca trăsnit în ușa camerei- ecluză.

— Desigur, fulgerul... murmură secundul, strîn- gîndu-și tîmplele cu pumnii.

— Și ce-i dacă s-a ars ? Vom repara-o, Traiane ! strigă Horia Șelaru.

— Cu neputință, Horia ! Sînt piese topite, pe care n-avem cum să le înlocuim.

— Atunci..

— Ne-a rămas emițătorul portativ. E însă mic și în condițiunile de aici nu cred să se audă prea departe...

— Hm ! rosti gînditor Liviu Tămaș. Cea mai apropiată stațiune venusiană e cam la șase-șapte mii de kilometri...
— Cam așa, îl aprobă radiotehnicianul. E stațiunea poloneză din „Golful Nuferilor". Totuși...
Ultimul cuvînt al lui Olteanu aducea o rază de speranță, înviorînd privirile.
— Ei ?...
— Cu o antenă bună, destul de înaltă, s-ar putea stabili cu ușurință legătura...
— Să ridicăm antena pe faleză!
— Pe deal, mai bine, sugeră Șelaru. E un deal aici în apropiere, ușor de atins și nu prea mare, îi explică el radiotehnicianului.
— Să vedem și dealul, se învoi acesta. Mă prind chiar de pe acum că nu vom rămîne prea multă vreme izolați!...
— Iată o perspectivă care mă încîntă ! exclamă Șelaru cu ochii din nou strălucitori.
— Mai întîi spuneți-ne ce ați găsit pe-afară.
170
întrerupt și completat mereu de Șelaru și Tămaș, Gorun îi puse la curent pe cei rămași la astronavă cu tot ce aflaseră în cursul plimbării pe faleză ; bineînțeles, descoperirea scheletului stîrni senzație, însuși Pandrea, care stătuse pînă atunci cu privirea plecată, își ridică ochii, atent.
— Ar fi bine să știm cu cine avem de-a face, zise radiotehnicianul, răsfoind cea mai nouă enciclopedie venusiană.
— Nu te osteni să-l cauți, îl lămuri Gorun. Sînt la curent cu ultimele noutăți în materie de biologie venusiană și te pot asigura că animalul acesta-i necunoscut!
— Cum arată? E mare ? E intr-adevăr așa de grozav?... se interesă Stela Bejan cu ochii măriți de curiozitate, înfiorîndu-se copilărește chiar înainte de â auzi răspunsul.
Naturalistul se concentră ca și cînd ar fi vrut să reconstituie în minte înfățișarea animalului.
— Nu i-am văzut decît scheletul, dar pot să mi-1 imaginez... L-aș recunoaște dacă l-aș vedea. E o ființă fabuloasă, un balaur ca cei descriși în basme. L-aș boteza dragon...
Uitînd situația neplăcută în care se aflau, Stela Bejan bătu veselă din palme.
— Un dragon ! Un dragon!... Iată un nume foarte... sugestiv ! Trebuia neapărat să-i găsim unul...
— Intr-adevăr, o aprobă Șelaru zîmbind, vom mai vorbi despre el. Și atunci, de ce să recurgem la perifraze ?
Propunerea fu primită cu semne de aprobare din partea celorlalți. Radu Gorun, luat prin surprindere, se bîlbîi :
— O clipă... o clipă!... Știți, în biologie... nomenclatura... In sfîrșit, trebuie să ținem seama de elementele clasificării,

de caracterele animalului. Voi găsi un nume potrivit, riguros științific...

— Un nume latinesc foarte complicat, nu-i așa ? îl luă Șelaru peste picior.

171

— Să fie dragon... se rugă Stela cu o intonație care-1 făcu pe Radu Gorun să zîmbească.

— Ei bine, dacă vrei tu, să fie !

Și scheletul de pe faleză a rămas astfel un schelet de dragon.

Ce curioasă-i tinerețea ! înainte cu vreo cîteva zeci de minute, echipajul lui „Meteor" văzuse de sute de ori moartea cu ochii, într-o suită groaznică de spaime și coșmar. Acum, după ce trecuse primejdia morții iminente, cu toată nesiguranța prezentului și mai ales a viitorului, tinerii aceștia optimiști își regăsiseră zîmbetul, ba chiar și veselia, acomodîndu-se cu ușurință împrejurărilor. Ce ar fi putut face mai bun ? Să se lamenteze ? Aș ! Ei botezară dragonul ! De fapt, nu procedau cu ușurință. Uitînd primejdiile trecutului ei se ocupau de cele ale viitorului și — s-o recunoaștem cinstit — uriașul animal reprezenta unul dintre cele mai redutabile pericole potențiale pe țărmul acesta, unde-i aruncase întîmplarea.

După spusele biologului, dragonul nu era un vertebrat pentru simplul motiv că n-avea vertebre. Nu era prin urmare nici reptilă, deși forma și felul său de a se deplasa trebuiau să fie asemănătoare cu ale saurienilor.

— N-o fi ieșit din mare ? se interesă Traian Olteanu.

în alte împrejurări întrebarea ar fi stîrnit discuții, dar acum erau alte probleme mai importante de rezolvat. Ce se întîmplase cu „Meteor" ? După o scurtă cercetare, Șelaru, Tămaș și Olteanu și-au dat seama că astronava n-o să mai poată zbura : o bună parte din aparatura electronică era distrusă, părți din carcasă și stabilizatoarele erau strîmbe, învelișul exterior era crăpat pe toată lungimea și topit pe alocuri de violența și puterea descărcării electrice. Principalul era însă că „Meteor" nu se sfărîmase de țărm, nu explodase, că se găseau cu toții în viață, destul de teferi, într-o relativă siguranță, aici, în cabina astronavei, cu toată poziția ei nefirească. Cei șase astronauți erau niște naufra

172

giați, fără îndoială, dar — cu toată situația lor puțin avantajoasă din majoritatea punctelor de vedere — dispuneau totuși de posibilități pe care robinsonii din trecut nici nu le visaseră. Aveau în primul rînd mijloace de radiocomunicație. Chiar dacă emițătorul lor fusese conceput pentru comunicații pe o rază mai mică, anumite adaptări erau posibile și ridicarea unei antene pe deal nu putea fi o problemă prea grea. Apoi, accidentul lui „Meteor" fusese ,,văzut" cu siguranță de pe

„Vesper" și localizat cu aproximație. Chiar dacă nu se cunoștea nemaipomenita șansă pe care o avusese astronava, naufragiații erau convinși că vor fi căutați prin regiune. Perspectivele acestea îi liniștiră într-o oarecare măsură, îngăduindu-le să se gîndească și la drepturile pe care și le cerea natura.

— Să mîncăm mai întîi și după aceea vom vedea ce-i de făcut.

— La masă ! La masă ! repetară cei mai flă- mînzi și, găsindu-și fiecare cîte un loc potrivit pe peretele înclinat care le servea drept dușumea, luară pentru prima dată masa pe planeta Venus.

VIII

In cabina lui „Meteor" se lăsase din nou liniștea. Rupți de oboseală, după atîtea emoții, întăriți apoi de sentimentul unei relative siguranțe și de speranța neîndoielnicei salvări, naufragiații dormeau, strîngînd puteri pentru încercările viitoare. Uitate erau griji și necazuri, uitate rădăcinile nenorocirii, ba chiar și clipele teribile care precedaseră naufragiul. Respirația adîncă, regulată, figurile destinse mărturiseau că spaima nu-i urmărea prin vis pe cei care dormeau.

Era însă acolo și un suflet zbuciumat, un om care nu dormea. Somnul nici nu fusese chemat și nici nu venise pe furiș să-i închidă ochii lui Marius Pandrea... Fostul adjunct de pe„Vesper‟ ședea rezemat cu spatele de un perete,în cea mai proastă dispoziție sufletească ce s-ar putea închipui. Un șuvoi nestăvilit de gînduri și sentimente, izvorîte parcă nu din el, ci de undevadinafară,îl asalta, se repezea din toatepărțile asupra lui, îi străbătea fiecare fibră. Parcă se dărîmase ceva împrejurul lui și chiar în el însuși. Ce anume se prăbușise nu putea să-și dea prea bine seama : poate piedestalul de la înălțimea căruia-i privise pe ceilalți, socotin- du-se mai presus decît ei ; poate autoritatea, încrederea. prestigiul de care se bucura și făcuse atîta caz; poate chiar încrederea nemărginită în sine, în capacitatea, în calitățile sale de care niciodată pînă atunci nu se îndoise.

In timp ce tovarășii săi dormeau, el își trecea mîna peste ochi, într-un gest nervos și mereu repetat — sau privea năuc împrejur ca și cînd n-ar fi înțeles încă prea bine ce se întîmplase. Ar fi vrut să fie la milioane de kilometri de acolo, să se întoarcă timpul înapoi sau să se trezească și să-și dea seama că totul n-a fost decît un vis urît. încerca să se gîndească la altceva, să-și alunge din minte groaznicele imagini ale accidentului, dar ele veneau mereu ca un stol întunecat de corbi... Totul se petrecuse cu o iuțeală năprasnică, nelăsîndu-i atunci timp de gîndire. Scena însă i se întipărise adînc în memorie și acum îi descoperea amănuntele acolo, în cotloanele

cele mai ascunse ale amintirii, unde aveau să rămînă săpate pentru totdeauna.

„Trebuia să-l ascult pe Codreanu!... își recunoștea el pentru prima dată greșeala. Trebuia să-l ascult pe Codreanu !... gemea în gînd, mișcîndu-și mereu capul care parcă-i plesnea de durere. Apoi încercă să reconstituie, critic, momentul-cheie al nenorocirii : Am venit la aterizare prea sigur, se mustra el, amintindu-și cum îl surprinsese complet nepregătit defecțiunea sistemului de frînare. Ce mi s-a întîmplat ? Nu mai sînt eu pilotul de altădată ? Puteam să plasez astronava pe o orbită în jurul planetei... Avem doar mijloacele : toată cantitatea de combustibil necesar la întoarcere, ba și rezerva pentru care Stela.

Ce o să-i spună logodnicei sale ? Cum o să se justifice în fața celorlalți, cum o să-i privească în ochi de acum încolo ?

„Dar a fost furtuna !... îi sclipi prin minte gîndul de care se agăță îndată. Iată cauza nenorocirii! Furtuna !... Cauză de forță majoră, neprevăzută... Uriașele descărcări electrice care au înconjurat astronava într-o mare de flăcări, trăsnetul acela grozav, șocul care m-a smuls de la comenzi și m-a aruncat într-uei colț..."

O clipă privirea i se lumină. Avea o scuză !... In clipa următoare însă totul se topea, așa cum se destramă un vis cînd sună ceasul realității.

„Altul e fondul problemei ! Nu trebuia să plece „Meteor" de pe „Vesper" atîta timp cît existau îndoieli asupra securității zborului... De ce nu l-am ascultat pe Codreanu ?! De ce nu l-am... Ii venea să-și dea cu pumnii în cap. Mai bine era să fi murit atunci, cînd fulgerul lovise astronava !" Asta l-ar fi scutit de ceasul în care va trebui să dea socoteală... Dar, oare va mai da cuiva socoteală ? Vor mai scăpa oare de aici ? Sau îi era hărăzită o încercare încă și mai grea : să-i vadă pe toți strîngîndu-se în jurul său, s-o vadă pe Stela murind, și să n-o poată ajuta. Privirea îi lunecă spre cei care dormeau și din negura conștiinței se ridică iarăși, ca o stîncă dirn valurile stîrnite de furtună, întrebarea care-l tiraniza :

„Ce să le spun cînd s-or trezi ? !..."

In fond, Marius Pandrea era departe de a fi din tagma celor care rămîn împietriți și indiferenți la orice li s-ar întîmpla. Ceasuri întregi s-a frămîn- tat așa. Uneori se liniștea și atunci privea lung spre Stela Bejan. Se purtase atît de blînd cu el... Oare îl mai iubea ? Sau numai mila de omul rănit o făcuse să uite că el a împins-o în aventura aceasta care era — și încă mai putea — s-o coste viața.

In sfîrșit, pentru a-și schimba cursul gîndurilor, se ridică și porni clătinîndu-se spre hubloul pe care însă n-avea destulă

putere să-l ajungă.
S-a oprit însă obosit, așezîndu-se po o mobilă improvizată, unde a așteptat cu capul în mîini pînă s-au trezit ceilalți.
— Trebuia să rămîi unde te-am așezat ! îi spuse Stela Bejan. Cum te mai simți? Vocea ei blîndă îl scotea din sărite.
Ceilalți tăceau. Asta i se părea de nesuportat. Să spună și ei ceva, să strige la el, să-l lovească !... Puteau îndrăzni, căci acum el nu mai era Marius Pandrea cel de altădată. Se ridică palid, înăbușin- du-se, tremurînd :
— Ei... Haideți !... Spuneți ceva !... Sint vinovat de catastrofa asta... Ați amuțit ? începe dumneata, Horia Șelaru. Ești cel mai îndrăzneț!... Sau dumneata, Tămaș...
Glasul îi suna răgușit, încît nu și-l mai recunoștea. Prietenii se uitau unul la altul și continuau să tacă. Vag, pilotul simțea că spune vorbe fără noimă.
— Ești obosit, Marius, și nu te simți prea bine... zise blînd Stela Bejan, privindu-1 în ochi și punîn- du-i ușurel mîna pe braț.
— Lasă-mă !... o repezi Pandrea împingîndu-i cu brutalitate mîna. Atunci interveni Radu Gorun :
— Are dreptate Stela ! Odihnește-te ! Trebuie să te refaci, să-ți reiei locul printre noi...
— Locul meu ! îl întrerupse pilotul cu un zîmbet amar. Locul meu !... De astăzi înainte nu mai pot fi conducătorul vostru !... Nu pot... Și nu vreau... Nu vreau !...
Deodată se simți nespus de obosit și slab. Căută din ochi un loc unde să se așeze și găsindu-1 pe cutia de alături, rămase acolo cu privirea ațintită spre podea.
— Voi răspunde pentru greșeala mea... Dacă scăpăm de aici, reluă el de astă dată cu glasul fără vlagă, de om necăjit. Iar dacă nu, asta nu schimbă nimic... Cu mîna făcu un gest care voia să completeze fraza, apoi continuă aproape în șoaptă :

Să nu fiți prea aspri cu mine... Acum e nevoie de energia tuturor ca să scăpăm de aici. După aceea, vom vedea... O să fac și eu ce face fiecare... Ba, chiar mai mult. Să mi se dea mie partea cea mai grea, cea mai primejdioasă... Și, să fim prieteni sau, cel puțin, uniți. Sîntem doar șase, iar contra noastră e toată natura ținutului pustiu în care ne găsim...
Horia Șelaru, care fusese cel mai pornit împotriva lui Pandrea, era mișcat.
— Hai, tovarășe Pandrea, fii oleacă mai bărbat, ce naiba...
— N-avem căderea să te judecăm, zise și Radu Gorun. Din partea mea, sînt ultimul care s-arunc cu piatra...
— întîi, să te faci bine...
Pilotul își duse mîna la frunte și își pipăi pansamentul.
— Ăsta e răul cel mai mic de care sufăr, Stela ! Mă doare, e

drept, și am amețeli, dar trece. Sînt altele însă care nu vor trece niciodată...

Stela Bejan și-a amintit atunci că era medic și i-a administrat bolnavului o doză puternică dintr-un medicament liniștitor. Cu aceasta, „cazul" s-a închis, cel puțin pentru cei patru bărbați și nici unul nu l-a redeschis vreodată. Iar Marius Pandrea din ziua aceea n-a încercat niciodată să-și reia atribuțiile de șef al expediției, nici printr-un gest sau printr-o vorbă măcar. Căuta să fie de folos în toate împrejurările, dar, afară de Stela Bejan, nu s-a apropiat nici unul de el și pentru toți a rămas „tovarășul Pandrea".

IX

Acum naufragiații erau gata să pornească la acțiune pentru stabilirea legăturii cu omenirea. Intențiile lor bune însă s-au izbit de ostilitatea na

turii : ploua. Și a tot plouat cîteva zile — adică, echivalentul cîtorva zile terestre, căci pe planeta Venus ziua durează cît patru săptămîni și tot atît și noaptea. Era o ploaie deasă, amestecată cu ceață, care împiedica vizibilitatea cu totul.

în sfîrșit, a revenit timpul frumos, sau ceea ce trece drept timp frumos în lumea aceea în care seninul cerului nu se cunoaște și chipul soarelui nu răzbate niciodată printre nori.

Atunci, prin ieșirea camerei-ecluză s-au ivit din nou trei oameni, ca trei arătări ciudate, în costumele lor speciale cu căști asemănătoare celor utilizate în spațiul cosmic. Erau Radu Gorun, Olteanu și Tă- maș care plecau în recunoaștere pentru găsirea unui loc potrivit unde să ridice antena de radio.

Naturalistul, .care era ,,mai umblat" pe meleagu- gurile acestea — doar făcuse cîteva sute de pași pînă la faleză și era vechi venusian — își asumase rolul de conducător al grupului. O luară de-a dreptul spre crăpătura prin care urcaseră prima dată peretele falezei. Mergeau atenți, poate crispați puțin, cu armele pregătite. în jurul lor aburii se ridicau din nisipul umed, risipindu-se pe plajă ca o ceață care se tîra încet spre ocean.

— Se încinge nisipul, observă pe bună dreptate Gorun.

Dacă tinerii călători n-ar fi purtat costumele izolatoare, căldura li s-ar fi părut de nesuportat.

Urcară panta fără să se răzlețească — lipsea impetuosul Șelaru — și se găsiră curînd în fața scheletului uriaș de dragon. Zăboviră acolo cîteva minute ca să-l privească : oasele păreau făcute din sidef, cu irizații ciudate, care sugerau o anumita structură. Din curiozitate Radu Gorun sfărîmă unul cu ajutorul toporului. Pe spărtură însă avea aspectul sticlos, omogen, foarte diferit de acela pe care-1 au de regulă oasele

vertebratelor terestre.
—Ceva între sidef și fildeș... comentă el, întin- zîndu-i bucățile de os lui Tămaș.
—Hei, dar noi n-am venit să admirăm scheletul dragonului! exclamă Olteanu, amintindu-le tovară

șilor săi — cuprinși de frigurile cercetării științifice — scopul adevărat al expediției.
—Ei, na ! replică Radu Gorun puțin contrariat. Ai așteptat o săptămînă pentru cîțiva stropi de ploaie și acum nu mai poți aștepta zece minute !... La ce ne zorim ? Dealul e la doi pași...
Porniră tăcuți pe un drum încă neumblat. Bolovani colțuroși le îngreunau mersul, dar pe măsură ce se apropiau de deal pietrele se răreau, lăsînd ,să-și facă loc printre ele smocuri de mărăciniș spinos.
—Parcă-i mai bogată vegetația de la ultima noastră plimbare pe-aici... observă Gorun rupînd o crenguță dintr-o tufă care-i ajungea pînă aproape de genunchi. Frunzișul foșni ca hîrtia, ceva mai tare și mai prelung decît ar fi trebuit s-o facă din cauza ruperii crenguței și, iute ca fulgerul, o umbră verzuie țîșni printre pietre, dispărînd înainte ca cineva să fi văzut bine ce-i.
Călătorii tresăriră surprinși.
—Ce a fost ?...
—O șopîrlă, parcă...
Gorun se reculese puțin.
—Să fim atenți: plantele nu sînt chiar așa de temut, dar animalele...
Traian Olteanu privi îngrijorat împrejur.
—Eh ! se încurajă Tămaș. Doar nu era un dragon !...
Porniră mai departe, alegînd terenul pietros unde erau mai puțini mărăcini, dar curînd vegetația de o bogăție neașteptată le bară calea cu totul. Izvora parcă din adîncuri, proaspătă, fragedă, se tîra pe pămînt, se împletea într-un păienjeniș des, acoperind cîmpia de la poalele dealului cu un covor brun-verzui, pufos și spinos, a cărui grosime nesigură ascundea poate mii de primejdii, pornea apoi să a- salteze dealul urcîndu-i versantele în fîșii late, care-1 cuprindeau ca niște uriașe tentacule, vrînd parcă să-l dărîme, să-i prăvălească în gura lacomă a uriașului polip vegetal.

— Să nu intrăm aici ! strigă naturalistul, oprin- du -se pe ultimul bolovan care mai răsărea ca o insuliță din noianul de buruieni.
— Să nu urcăm dealul după ce am venit pînă aici ? se revoltă

Liviu Tămaș. Uite, pe-acolo cred că-i un drum accesibil, zise, arătînd torentele împietrite de lavă care coborau dealul în pantă lină printre tentaculele vegetale care-1 urcau.

— Hm ! clătină Gorun din cap. Ușor de spus, dar pe unde ajungem acolo ?

Probabil că Șelaru — dac-ar fi fost de față — încrezător în trăinicia și-n perfecta impermeabilitate a costumului, ar fi pornit de-a dreptul prin buruienile care nu-i puteau ajunge cu mult peste genunchi, spre poalele dealului. Tămaș, aproape la fel de temerar, era gata s-o facă și el, dar Olteanu, prevăzător ca totdeauna, o luă spre stînga, chemîndu-și prietenii într-acolo.

— Veniți, poate găsim un loc mai bun prin partea aceasta...

Mergînd așa se apropiau puțin de faleză. Vegetația devenea din nou săracă, abia trăgîndu-și seva din terenul pietros.

— Iată, mi se pare, tocmai ce căutăm ! zise radio-tehnicianul, după zece minute, arătînd un grohotiș, adevărată revărsare de bolovani și pietre mai mărunte, care pornea aproape din vîrful dealului și cobora pînă la poale, invitîndu-i parcă la urcuș.

— Cam prost pietruită cărarea... bombăni secundul strimbîndu-se.

— In schimb, ideală pentru o demonstrație :!e geologie ! rîse naturalistul.

Grohotișul părea mai degrabă rezultatul unui cataclism recent, decît al dezintegrării îndelungate a stîncilor. Pietroaie colțuroase, aruncate la întîm- plare unele peste altele, încă nu-și găsiseră peste tot un echilibru destul de stabil. Urcară deci cu greu. căutînd să nu stîrnească vreo avalanșă de bolovani. In două-trei rînduri țîșniră prin fața lor aceleași umbre iuți, verzui, care dispăreau cu o repeziciune de necrezut printre pietre sau în mărăcini.

ISO

—Sînt șopîrle, fără îndoială, stăruia plin de convingere Olteanu. Un soi mai mare, bineînțeles...

—Cum să fie șopîrle pe Venus ? ! îl mustra Gorun ca pe un școlar care spune prăpăstii, fiindcă nu și-a învățat lecția.

—Șopîrle, sau ceva asemănător... se corecta radio-tehnicianul.

Vrînd parcă să-i dea dreptate, în clipa următoare,]a vreo zece pași înaintea lor, pe creasta unui bolovan uriaș — adevărată stîncă în miniatură — apăru pe neașteptate însăși ființa aceasta controversată — căci altceva nu putea fi, după socoteala celor trei prieteni. A rămas doar o clipă privindu-i surprinsă, apoi, dintr-un salt fantastic, ca o străfulgerare verzuie, a ajuns tocmai în mijlocul mărăcinișului, la vreo trei metri mai încolo. Totul se petrecuse cu atîta iuțeală, încît

dacă n-ar fi tremurat crenguțele ca să indice locul în care dispăruse năstrușnicul animal și nu s-ar fi auzit fîșîitul produs de fuga lui printre buruieni, cei trei călători s-ar fi întrebat dacă nu cumva fuseseră victimele unei halucinații colective. O clipă doar stătuse în fața lor. Dar atît le-a fost de ajuns ca s-o vadă, să-și dea seama cum arată în linii mari. Nu era șopîrlă, desigur, cu toate că semăna puțin, mai ales în ceea ce privește forma capului și coada rotundă, lungă, rezultată din sub- țierea continuă și uniformă a corpului, ca la șerpi. Ochii rotunzi și negri ca două mărgele se găseau pe niște proeminențe ale feței, sub alte două proeminențe care puteau fi de asemenea vreun organ de simț. Ridicat doar în față, corpul — cam cît al unei pisici mijlocii — se sprijinea pe două picioare nu prea înalte și era acoperit peste tot cu o blană deasă, brun-verzuie, culoare asemănătoare cu cea a plantelor în mijlocul cărora trăia.

Cam atît au văzut. După ce-și revenire din uimire, primul care a luat cuvîntul fuse Tămaș.

—Radule, să mă ia naiba dacă n-arată ca un dragon ! Adică, așa am înțeles eu din descrierea ta că ar trebui să arate un dragon... Atîta doar că ăsta nu pare de loc fioros : n-are nici urmă de colți,

1SL

coarne și toată armătura pe care o avea din belșug uriașul de pe faleză.

—Poate-i un pui... sugeră Olteanu.

Naturalistul se uita gînditor și tăcut la locul unde dispăruse animalul, ca și cînd ar fi așteptat de acolo răspunsul la problema care i se punea. în cele din urmă, ridică din umeri și dădu semnalul de plecare.

—Vom lămuri mai tîrziu. Haideți ! Mai avem doar cîțiva pași de urcat...

Tămaș îl urmă, dar Olteanu rămase pe loc.

—Să ne întoarcem, zise el cu glasul puțin răgușit. Dacă sînt pui de dragon pe-aici, nici părinții lor nu pot fi departe! Zău, să ne întoarcem pînă mai e timp...

Gorun se opri lîngă bolovanul pe care stătuse cu un minut înainte „puiul de dragon".

—între animalele acestea nu-i mai apropiată rudenia decît între șoarece și elefant, Traiane ! Vino, uite, noi am ajuns...

încă un efort și naturalistul fu pe culmea dealului, urmat numaidecît de Liviu Tămaș. Mai făcură cîțiva pași, apoi se opriră deodată uimiți în fața priveliștii ce li se arătă. Dealul nu era altceva decît o căldare rotundă asemănătoare circurilor lunare, cu diametrul de cîteva sute de metri, cu pereți prăpăstioși spre interior, acoperiți doar ici-colo cu petice sau fîșii de vegetație prin puținele scobituri și crăpături ale

stîncilor. în mijlocul căldării. înconjurat de vegetație asemănătoare celei pe care o întîlniseră la poalele dealului, se înălța conul scund al unui mic vulcan care fumega ușor.

Atras de strigătul de mirare al tovarășilor săi, li se alătură și Traian Olteanu. împreună contemplară multă vreme priveliștea ciudatului cazan do piatră, apoi, curioase, privirile călătorilor se îndreptară spre cele patru zări, căci de la înălțimea dealului apărea mai clară configurația ținutului în care-i aruncase întîmplarea. Oceanul își întindea undele-i înspumate pe două treimi din orizontul vag, înecat într-o boare lăptoasă. Pe plajă, „Meteor" părea o jucărie uitată
182
de niște copii care plecaseră să caute scoici după cotul falezei. Spre stînga, la o distanță nu prea mare, se ridica un deal asemănător — probabil, tot circ vulcanic — iar spre dreapta începea cîmpia a cărei culoare brun-verzuie indica prezența vegetației. Departe în zare, cîteva dealuri, abia conturîn- du-se din ceață, închideau orizontul.

—Afurisită țară ! conchise Tămaș, terminîndu-și inspecția. Unde-i atmosfera clară, culorile vii și vesele ale Pămîntului nostru natal ? !...

—Ținutul are totuși o calitate, fu de părere Olteanu, încurajat că nu zărise în tot cuprinsul nici un dragon.

—O calitate ? Care ?

—înălțimea aceasta. Mi se pare destul de potrivită pentru ridicarea unei antene cu bătaie lungă ! Uite, putem ajunge pe faleză prin partea astalaltă, la cel mult cinci sute de pași de la grohotiș, iar urcușul pînă aici nu-i mai lung de două sute cincizeci de metri...

—Mă rog ! zise Gorun. Tu ești specialistul. Crezi că am găsit ce ne trebuia ? Foarte bine ! Să ne întoarcem atunci, ca să nu ne apuce ploaia...

Nu se adunaseră nori de ploaie, dar lumina devenise lividă ca înainte de furtună. Cei trei prieteni mai aruncară o privire împrejur, apoi porniră să coboare panta.

X

Urcușul în echipamentul special pentru deplasări în mediul venusian fusese destul de obositor. Cobo- rîșul s-a dovedit și el anevoios. în cîteva rînduri picioarele călătorilor stîrniră avalanșe de bolovani și puțin a lipsit să fie antrenați ei înșiși într-o alunecare ce le-ar fi fost poate fatală. Ba, pînă la urmă, Radu Gorun, mai atent la vegetația dimprejur decît la locul unde-și punea piciorul, ajuns
pe marginea unei văgăuni în care se strînsese doar nisip și pietriș mărunt, s-a trezit deodată că-i fuge terenul de sub picioare și a pornit-o de-a berbeleacul pe drumul acesta lateral tocmai pînă la poalele dealului. In cădere a trecut ca un bolid

peste o tufă de mărăcini răsărită chiar în mijlocul văgăunii, făcînd să țîșnească de acolo umbra verzuie a unui ,,pui de dragori**, care s-a făcut nevăzut îndată.

Olteanu și Tămaș scoaseră strigăte de spaimă, văzîndu-și prietenul rostogolindu-se în mijlocul unui nor de praf, dar spaima li se schimbă în mirare cînd, după ce s-a oprit, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, Radu Gorun începu să urce grăbit pe drumul pe care tocmai îl coborîse cu atîta iuțeală. Nisipul luneca de sub picioarele și mîinile sale, pietricelele se rostogoleau la vale ca un torent, făcîndu-i nespornică înaintarea, dar naturalistul depunea eforturi uriașe ca să urce, deși se vedea bine că neașteptata cădere îl zdruncinase destul de rău.

— Stai jos, Radule, și așteaptă-ne ! îi strigă Traian Olteanu. Naturalistul parcă nici nu-1 auzi.

— Ai înnebunit ? ! se enervă Liviu Tămaș. Dar liniștește-te odată !...

— E un cuib între mărăcini ! se mulțumi să explice Gorun, urcînd cu și mai multă înverșunare panta abruptă spre tufa din care țîșnise ,,puiul de dragon

La început prietenii nu-1 înțeleseră, dar privind atent spre ținta eforturilor sale, zăriră o mișcare în nisip și chiar deosebiră trei făpturi mici, îngropate aproape în sfărîmăturile de piatră și de pămînt, încercînd cu mișcări neîndemînatice să ajungă la desișul în care dispăruse ,,puiul de dragon[44]. Acesta, desigur, nu se îndepărtase prea mult, căci se ivi la marginea văgăunii pe care o traversă cu o iuțeală de necrezut, răpind două din făpturile mici și neajutorate care se căzneau să-l ajungă. A treia, parcă și mai neajutorată, se rostogoli tocmai în direcția naturalistului c&vo n-avu decît să întindă ,mîna după ea, apoi se lăsă să alunece ca pe un tobogan,

ținînd ridicată mîna cu mica vietate care se zbatea, chitcăia și căuta să-și încolăcească coada bifurcată la capăt în jurul degetelor lui Gorun.

— E al nostru ! strigă el triumfător îndreptîn- du-se schiopătînd în întîmpinarea tovarășilor săi pe care curiozitatea îi zorise să coboare în fugă ultima porțiune a pantei.

— Ce e ? !

— Cum e ? !

— Să-l vedem !...

— O fi otrăvitor ?

— Ia dă-mi-1 puțin...

— Uite, mi se pare că-i rănit...

Intr-adevăr, unul dintre cele două degete de la piciorul stîng al prizonierului fusese strivit probabil de vreo piatră care se rostogolise o dată cu Gorun. Rana descoperea o carne albă din

care mustea un lichid opalescent.
Era fără îndoială un pui golaș, cu pielea cenușie și fragedă, nu mai mare decît o șopîrlă. Respira spasmodic și țipa ca un șoarece, deschizînd o gură disproporționat de mare, lipsită de dinți, dar prevăzută cu margini tăioase de corn, care forfecară într-o clipă frunza ce i-o strecură secundul între ele.
— Aha, lacomul ! O să-și uite repede mămica, zise Tămaș, smulgînd un braț de vrejuri spinoase de pe care se desfăceau prelungiri ondulate, lățite și lungi, închipuind un soi de frunze păroase.
—Să-i facem o rezervă de furaj, continuă secundul mai rupînd un bra(de buruieni.
—Mai lasă-le-n pace, Bebe, și vino că ne apucă furtuna, îl certă Gorun care pornise înainte spre faleză. Ai adunat destul să aibă pricăjitul ăsta pînă la bătrînețe !...
— Cred că nu-i furtună, Radule, zise Traian Olteanu privind cerul care devenise de un plumburiu uniform. Se înserează și atîta tot !...
De la sosirea lor, călătorii nu fuseseră încă martorii unui amurg venusian, căci ziua durează acolo cit patru săptămîni pămîntești.
185
Coborîră, așadar, faleza pe o adevărată rampă naturală și se îndreptară grăbiți spre „Meteor". Intraseră deja în legătură prin radio cu Șelaru care-i aștepta nerăbdător și puțin îngrijorat. Cînd aflară inginerul și doctorița despre captura făcută, se entuziasmară.
—O să se simtă bine cu noi, declară Stela Bejan.
—Dar nici nu-1 putem duce în cabină. Stela ! Aerul de acolo l-ar omori tot așa cum ne-ar omorî pe noi acesta pe care-1 respiră el. Pregătiți-i o cușcă...
Un sfert de oră mai tîrziu fură întîmpinați la intrarea camerei-ecluză de Horia Șelaru, Marius Pandrea și Stela Bej an. Inginerul îi aștepta cu o cutie care în loc de capac avea o plasă de sîrmă.
—Pînă-i vom face o cușcă... explică el. Apoi interesanta creatură, care nu încetase să țipe și să se zbată, fu privită cu toată curiozitatea cuvenită $i examinată îndelung de către cei care nu o văzuseră încă. Și ar fi chinuit-o desigur mult timp dacă n-ar fi intervenit Radu Gorun :
—Ajunge ! O să-l omorîți și-i păcat. E primul obiect de studiu ce mi l-am propus aici pe Venus... și-l puse în cușca improvizată, împreună cu o mînă de frunze din cele aduse de Tămaș. Micul animal încetă numaidecît să țipe și se apucă foarte conștiincios de ronțăit, privindu-i pe oameni cu ochișorii săi negri ca niște mărgele în care, deși nu se puteau citi mai multe sentimente decît în două veritabile mărgelușe negre, Stelei

Bejan i s-a părut că citește mulțumire și recunoștință.
XI
în cabina astronavei, echipa lui Gorun își povestea aventurile. Desigur, discuțiile se învîrteau mai ales în jurul unicului membru cunoscut al
faunei ținutului, animalul botezat în mod provizoriu „pui de dragon". Dar era oare numele acesta potrivit ? Radu Gorun, specialistul expediției în materie de biologie, își formase deja o părere precisă în privința aceasta.
—N-are nimic comun cu dragonul, Traiane. Cel mult, fac parte din aceeași clasă. Animalele acestea, lungi de aproape o jumătate de metru, sînt deja mature. Nu pot fi pui de vreme ce se reproduc, fac ele însele pui, așa cum ne-am convins. Le-am văzut cuibul doar...
—Atunci, să-i punem un nume ! sări veselă Stela Bejan.
—Un nume ! O să te cerți desigur cu Radu... glumi Șelaru.
—Aș ! protestă naturalistul. N-am fost chiar eu nașul dragonului ? Pariez c-o să-i găsesc și ăstuia un nume potrivit.
El se concentră evocînd amintirea ființei zărite pe deal.
—Așa cum am văzut-o sus pe bolovan, cu coada făcută colac, cu ochii neînsuflețiți, așa cum am văzut-o dispărînd mereu ca o umbră, părînd mai degrabă nălucă decît vietate, i-aș spune lemur.
—Ura. pentru lemur ! strigă Șelaru întinzîndu-i mîna biologului, iar ceilalți aplaudară. Ce-o fi : băiat sau fată ? continuă inginerul mai examinîndu-1 o dată prin plasă. Hm ! Nu mă pricep. Dar n-are a face : să-l botezăm Miki...
Unii zîmbiră : Miki era porecla pe care cei de pe „Vesper" i-o dăduseră pe ascuns lui Marius Pandrea. Și, din ziua aceea, mica vietate s-a numit Miki.
—Ei, gata ! puse Șelaru capăt discuției. Să vedem ce facem cu antena.
—Deocamdată, nimic, zise Olteanu, apropiindu-se de hublou. Uitați-vă : se lasă noaptea !...
Intr-adevăr, lumina se stingea încet. Linia întunecată a falezei de-abia se zărea și numai cerul spre apus mai încerca să lupte cu înserarea. Acolo, deasupra orizontului, nori de un roșu întunecat închipuiau un imens incendiu pe cale de a se stinge.

Toți se îngrămădiseră la geam spre a vedea cum moare ziua.
—întunericul trebuie să fie aici mai negru ca într-o hrubă ! zise Stela Bejan înfiorîndu-se. Nu-i lună, nu sînt stele...
—în schimb, totul e fosforescent, o asigură Gorun. Aproape toată flora și fauna venusiană emite lumină ! Priviți !... zise întinzînd mîna spre două arătări fosforescente, aproximativ triunghiulare, albăstrui, cu un cerc roșcat la mijloc. Zburau la mică înălțime, rotindu-se prin aer cu fîlfîiri ușoare, ondulate,

ale celor trei laturi.

—Cred că sînt veninoase, rosti cu glasul scăzut Stela, temîndu-se parcă să n-o audă ciudatele zburătoare.

în curind prin aer începură să danseze steluțe verzui, galbene și purpurii, iar colțul de mare care se zărea spre dreapta deveni albăstrui. Din cauza planctonului foarte bogat — susținu Gorun.

— Nopțile venusiene își au totuși farmecul lor, murmură Șelaru, urmărind cu privirea evoluția grațioasă a miilor de steluțe multicolore care executau un adevărat balet aerian.

Așadar, noaptea îi obliga să amine orice proiect de restabilire a legăturii cu oamenii. Și, dacă ar fi fost o noapte ca cele pămîntești, hai, mai treacă- meargă : un somn bun și, deșteptarea în zori ! Dar cînd se gîndeau la cele patru săptămîni de inactivitate silită, naufragiații numai cu greu își stăpîneau necazul.

Erau doar prizonierii întunericului fiindcă — cel puțin, deocamdată — nu-i amenința nici spectrul foamei, nici lipsa de aer și nici vreo altă primejdie. „Meteor" fusese echipat pentru întemeierea unei așezări de lungă durată și dispunea de mijloace care să asigure încă multă vreme supraviețuirea echipajului.

Fiind, așadar, la adăpost de griji în privința aceasta, naufragiații căutau să-și petreacă timpul cît mai plăcut cu putință. Nenorocirea prin care trecuseră, situația precară în care se găseau, ne

188

siguranța viitorului nu-i demoralizase și nu le gonise zîmbetul din priviri și setea de viață. Multe distracții n-aveau în cabina astronavei, dar pentru niște tineri întreprinzători și plini de fantezie nu era o problemă prea grea aceea a umplerii orelor de veghe. Și totul se petrecea pe un fond muzical, căci dispuneau de numeroase înregistrări, atît din capodoperele acestei arte sublime, cît și cel mai variat repertoriu de muzică distractivă.

Aveau desigur și ocupații serioase : la anumite ore notau temperatura aerului, presiunea, umiditatea, starea electrică, direcția și viteza vîntului, precum și alte observații, privitoare la fauna fosforescentă, de pildă.

Stela Bej an verifica starea sănătății tuturor, spre a interveni din timp în cazul unor îmbolnăviri datorite condițiilor sau microorganismelor venusiene. Munca aceasta nu-i dădea însă prea multă bătaie de cap, fiindcă toți se bucurau de o sănătate perfectă. Chiar și Marius Pandrea se vindecase și lua parte la viața colectivă a naufragiaților, însă nu și la distracțiile lor. Sobru, cu privirea întunecată, mereu tăcut și gînditor, el își găsea totdeauna o ocupație și datorită mai ales strădaniilor sale cabina lui ,,Meteor**, așa de răvășită după

împotmolirea pe plajă, a luat încetul cu încetul un aspect de locuință cît de cît civilizată. împreună cu Șelaru și Tămaș a pus la punct un generator electric, de la care primeau destul curent pentru toate nevoile, economi- sindu-se astfel cele cîteva acumulatoare rămase în funcțiune după prăpăd. Cu Stela Bejan schimba numai cuvinte banale și evita să rămînă singur eu ea.

Doctorița în schimb se purta cît se poate de natural, rîdea, glumea, chiar și cu Pandrea, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Ea îl ajuta de asemenea pe Radu Gorun în lucrările sale care, deocamdată, se limitau la studiul microscopic al structurii plantelor și la observații asupra puiului de lemur captiv. Zilnic, raportîndu-ne bineînțeles la ziua pămînleană, biologul și doctorița ieșeau ca

189

să-și hrănească protejatul care avea o poftă do mîncare nemaipomenită. Și creștea, ceva de speriat ! După două săptămîni era lemur în toată firea și au fost nevoiți să-l mute într-o cușcă anume construită, cu pereți din zăbrele metalice, suficient de dese ca animalul să nu se poată strecura printre ele. De altfel, după toate aparențele, nici nu încerca să fugă și se împrietenise cu protectorii săi : mînca din mînă și manifesta un fel de agitație cînd îi vedea. Stela Bejan spunea că sînt semne de bucurie, de plăcere. Nici pomeneală să le ajungă brațul de buruieni adus de Tămaș ! Noroc însă că lemurul n-a refuzat alimentele pămîntești, care-i priau de minune, așa că, după patru săptămîni era mult mai mare ca toți semenii săi. Coada — care nu-i mai încăpea în cușcă — și-o scotea mereu printre gratii, pe care adesea le încolăcea verificîndu-le parcă soliditatea. N-a încercat însă niciodată să le rupă. Și mînca, mînca! Ii crescuseră și dinții, o dantură specific de ierbivor. Propriu-zis, nu erau dinți înfipți într-o falcă, ci înseși oasele maxilarelor transformate în vederea funcției de masticație. Iar cînd furtunile măturau plaja cu valuri, cu ploaie și cu rafale de vînt, lemurul se strîngea ca un melc și aștepta filozofic să treacă urgia, pentru ca binevoitorii săi prieteni să poată veni cu de-ale gurii.

Din cînd în cînd, strînși în cabină pe dușumeaua aplecată, cei șase naufragiați puneau muzica în surdină și discutau cu o urmă de tristețe în suflet despre ai lor de pe Pămînt, despre patrie, își povesteau amintiri, vorbeau despre prietenii din sta- țiunea ,.Vesper‟, încercau să-și închipuie cîtă consternare și cîtă mîhnire provocase dispariția lor. Privindu-se unii pe alții, văzîndu-și fețele palide, trase, cu pecetea îngrijorării întipărită pe ele atunci cînd nu se controlau, inima li se înmuia de duioșie, fiindcă nenorocirea unindu-i tot atîta cit prietenia făcea din ei mai mult decît niște frați, grupul lor

contopindu-se aproape într-o făptură. Se înțelegeau chiar din priviri, își citeau unul altuia gîndurile, se transpuneau cu ușurință fiecare în starea sufleteasca
a celorlalți. însuși Marius Pandrea, așa de izolat în primele zile, sfîrșise prin a se asimila comunității, rămînînd în continuare însă trist și tăcut. Adesea, cînd se credea neobservat, el o contempla îndelung pe Stela Bejan, învăluind-o într-o privire plină de milă și de înțelegere pentru situația grea, în care o aruncase destinul. Tînără, abia venită de pe băncile facultății, netrecută încă prin încercările vieții, adesea copilăroasă, frumoasă altădată și gingașă ca o floare, avea acum, după cîteva săptămîni de veritabilă închisoare în cabina astronavei, înfățișarea unui copil îmbătrînit înainte de vreme, cu licăriri de teroare în ochii în care altădată strălucise tinerețea și bucuria de a trăi. Toți o înțelegeau și fiecare ar fi vrut să facă ceva ca în ochii aceia să reînvie strălucirea din trecut. Vor mai scăpa oare vreodată din închisoarea aceasta ? Oamenii observaseră desigur cu ajutorul mijloacelor tehnice catastrofa lui „Meteor‟, pînă în clipa cînd, prins de furtună, se pierduse cu desăvîrșire.

—Ne-or fi căutînd ?... zicea Olteanu frămîntîn- du-și în mîini batista.

—Unde să ne caute ? se enerva Șelaru, înfigînd mereu briceagul într-o lădiță de lemn. Venus doar nu-i o pădure oarecare...

—Eh ! vorbea împăciuitor Gorun. Au plecat oamenii să-i caute pe Amundsen sau pe Livingstone de-a lungul oceanelor și a continentelor... Noi sîntem ușor de găsit. N-am făcut nici două sute de kilometri de la locul în care trebuia să aterizăm.

—Atunci, de ce nu ne caută ?

—Poate cred că astronava s-a nimicit. Poate ne caută, dar noi nu răspundem. Așa cum stăm aici, doar întîmplarea ar face să fim găsiți...

—Eu nu pun așa problema, interveni Șelaru. Nu mi-am legat speranțele de o întîmplare, nici chiar de o întîmplare fericită ! Trebuie să facem noi înșine într-așa fel, ca să fim găsiți.

—Prin radio ?

—Prin radio !

—Atunci, nu ne rămîne decît să punem antena...

191

—S-o punem. Pliviți ! Zorile !...

Toți ochii se întoarseră spre hublou în clipa în care Șelaru stinse lumina. Afară, locul întunericului străbătut de dansul steluțelor multicolore îl luase o lumină tulbure, izvorînd cu zgîrcenie, parcă, din ceața grea care se lăsase ca un strat gros de vată peste întregul cuprins.

XII

Așadar, după săptămînile de așteptare, se făcea ziuă ! Undeva în dosul norilor soarele se pregătea să apară deasupra orizontului, aducînd speranțe în inimile naufragiaților : poate, cu zorile care se iveau, începea ziua mîntuirii cînd, scăpînd de coșmarul singurătății, de amenințarea foamei și a miilor de primejdii, vor întîlni oameni, vor intra din nou în comunitatea lor, se vor bucura din nou de viață, vor trăi cu sentimentul plăcut al siguranței depline.

Iată-i din nou pe plajă, iată-i pe faleză, scrutînd cu privirile orizontul încețoșat. Binoclul se plimbă din mînă în mînă, capetele se apleacă unele spre altele, degetele- se întind arătînd cîte ceva ba într-o parte, ba într-alta. Ce păcat că ceața acoperă cu totul dealurile și stăruie încă deasupra mării ! Au ieșit desigur prea devreme. Nerăbdarea i-a scos din astronavă. Nerăbdarea și nevoia de a-și dezmorți oasele. Vor fi nevoiți să se întoarcă și să mai aștepte cîteva ore. Sau, cine știe, poate chiar o zi pă- mîntească...

Au așteptat însă mai mult, căci s-a pornit furtuna. De abia au reușit să ajungă la timp în astronavă, nu însă fără o bună provizie de ierburi pentru lemur. Le-au cules de pe faleză, unde crescuseră în timpul nopții chiar printre pietre și năpădiseră peste scheletul dragonului.

Ce bucurie pe capul lemurului cînd și-a primit din nou hrana obișnuită a speciei sale ! Se foia vesel

— așa zicea Stela, că-i vesel — mișcîndu-se cu greu, căci cușca de-abia-1 mai cuprindea, și orăcăind în- tr-un anumit fel pe care doctorița îl socotea foarte prietenos.

—O să te punem la regim, mititelule, îi spunea Șelaru lui Miki Te-ai îngrășat ca un purcel !...

—Ba, o să-i facem o cușcă nouă după ce vom ridica antena. Vreau să mă ocup mai de aproape de el. Mi se pare că se poate domestici!...

Traian Olteanu îl privea cu îndoială.

—Mă tem că a crescut cu mult mai mare ca părinții lui...

—Hm ! murmura Gorun contemplîndu-1 gînditor. Pare într-adevăr un exemplar excepțional. Poate condițiunile captivității îi priesc. Poate că viața în libertate obligă animalele acestea la privațiuni, sau mișcarea continuă le face să transforme în energie aproape toată hrana...

I-ar fi trecut prin cap desigur și alte ipoteze, dar furtuna l-a gonit în cabină, silindu-1 să privească dezlănțuirea elementelor doar prin geamul gros al hubloului.

Orele treceau mai greu acum, cînd ziua venise și numai furtuna îi oprea pe naufragiați de la treabă. Astronava gemea zguduită de valuri, nisipul ridicat în trombă întuneca adesea hubloul. De trei ori au dormit, de trei ori s-au trezit ca să-și pregătească

plecarea, adăugind mereu cîte ceva la bagajul care și așa era destul de voluminos, căci prietenii noștri hotărîseră să se stabilească temeinic în vîrful dealului, pînă la ridicarea antenei, ba chiar pînă vor obține legătura cu una dintre stațiunile venusiene. Așadar, luau cu ei — printre altele — filtrul portativ de aer Bart, o pilă nucleară portativă Savin, care urma să le furnizeze energie un timp nedeterminat, hrană, apă, rezerve de oxigen, unelte, utilaj electrotehnic, o pînză de cort, arme și, bineînțeles, emițătorul de radio portativ. Din piesele antenei — tuburi dintr-un aliaj ușor — făcuseră tărgi cu ajutorul cărora urmau să care tot restul bagajului.

m
In sfîrșit, cînd s-au trezit a patra oară, furtuna trecuse de parcă nici n-ar fi fost. Cerul era gălbui
— semn de timp frumos, echivalentul cerului senin pe Pămînt. Ici-colo mai stăruia cîte o scamă de ceață care se risipea încet, topindu-se parcă, așa cum se topesc peticele de zăpada-mieilor la primul zîmbet al soarelui.

—Copii, la treabă ! dădu semnalul Olteanu îm- brăcîndu-și primul costumul de protecție.

Ceilalți îl imitară numaidecît și cîteva minute nu se auziră decît foșnetele costumelor, clinchetul pieselor metalice, cîrlige, inele, catarame, cereri monosilabice de ajutor la fixarea unui rezervor de oxigen, a unei căști sau a unui dispozitiv de alimentație și bombănitul nemulțumit al lui Gorun, care fusese nevoit să renunțe la un întreg arsenal de utilaje necesare studierii vietăților venusiene în favoarea obiectelor de o mai actuală necesitate. Chiar și armele luate i se păreau lui Șelaru prea puține, dacă ar fi fost la o adică. De aceea, cînd nu-1 observă nimeni, el puse în bagajul pe care și-l pregătise cîteva cartușe cu explozibil.

„Așa, ca să fie !"... spuse, răsuflînd ușurat.

—Și acuma, la drum ! Toți, toată lumea !

Porniră. Pînă și Stela Bej an ducea împreună cu
Marius Pandrea o targă încărcată cu tot felul de cutii și rezervoare. Cînd nu mai putea se găsea totdeauna un cavaler care, părăsindu-și propriile poveri, se întorcea din drum și îi dădea o mînă de ajutor.

In apropierea falezei, doctorița se opri deodată.

—Vai, ce-am uitat!...

—Ei ? se întoase Olteanu îngrijorat, crezînd că cine știe ce-i scăpase din vedere, tocmai în frigurile plecării.

—Nu i-am dat de mîncare sărmanului Miki !... Și unde mai pui că flămînzește de trei zile...

Intr-adevăr, nimenea nu-și asumase riscurile unei ieșiri în timpul furtunii care fusese de-o violență rar întîlnită pe

Pămînt.
194
—O să mai rabde, ticălosul! îi, ^răspunse Șelaru care nu prea se prăpădea după lemur. O cură de slăbire nu-i strică de loc. Prea se îngrășase în ultimul timp...
Gorun încerca s-o îmbuneze:
—Lasă, Stela. Cîteva ore în plus nu-i mare lucru. După aceea, unii dintre noi se vor întoarce la astronavă să aducă restul de bagaje...
Urcară faleza pe rampa naturală, descoperită de echipa lui Radu Gorun. Cînd ajunseră sus, uimirea îi împietri: priveliștea se schimbase cu desăvîrșire ! Chiar de la picioarele lor pornea o vegetație bogată, încă scundă cît ținea pietrișul, dar mai înaltă de un stat de om la două sute de pași mai încolo, iar pe cîmpia de la poalele dealului și pe versantele acestuia de-a dreptul luxuriantă. Din oceanul acesta vegetal mult mai deschis lâ culoare decît s-ar fi așteptat călătorii, aproape spălăcit, se ridicau ici- colo lujere înalte de zece-cincisprezece metri, netede și strălucitoare, purtînd în vîrf măciulii de forme și mărimi diferite.
Naufragiații își puseră jos poverile și se priviră consternați.
—De necrezut!...
—Fantastic !
—De unde naiba au răsărit și astea ? !
—O veritabilă pădure !
—Ce pădure ? Junglă !
—Și acum, ce ne facem ?
-— Mă derutează puțin schimbarea asta de peisaj... Totuși, mi se pare că noi am coborît ceva mai la stînga. Nu-i așa, Bebe ?
într-adevăr, o sută de pași mai la stînga, în dosul unor tufișuri dese și înalte găsiră drumul care ducea pînă la poalele dealului, o fîșie de teren sterp și pietros, unde vegetația rămăsese mică și rară. Porniră pe acolo fără să stea mult pe gînduri. Din cauza drumului greu se opreau adesea, pentru a-și continua după aceea mersul cu forțe reînnoite. în jurul
13*
195
lor se ridica o adevărată junglă, uimitoare și debordantă de vitalitate.
—Cum au putut crește plantele acestea în patru-, cinci săptămîni ? ! se mira în gura mare Olteanu.
—Probabil, îi explica Radu Gorun, aveau rezerve în tuberculi, bulbi, rizomi sau ceva asemănător...
Naturalistul nu se mai sătura să privească vegetația aceasta luxuriantă, să o admire, să o studieze. Se găseau acolo cele mai neașteptate forme do plante : ici se înălțau la cîțiva metri

tufe de frunze, dincolo creșteau în mănunchiuri dese altele în formă de sabie, parc-ar fi fost niște stînjenei uriași, alăturea se legănau la capătul unor ,-,codițe" cît prăjinile frunze rotunde sau despicate, mari cît roata carului. Prin desișuri apăreau plante asemănătoare felurițiilor cactuși, iar din loc în loc, de pe tulpini drepte și noduroase curgeau frunze lungi, filiforme, încurcate ca părul vrăjitoarelor. Printre toate acestea, vrejuri lungi ca lianele țeseau un adevărat păienjeniș de nestrăbătut.

— In jungla asta, zise Olteanu la un popas, e cu neputință să nu fie fiare.

— Sîntem înarmați, replică Șelaru încărcîndu-și povara și pornind mai departe. înainte !

Neobositul Gorun îl urmă numaidecît, îndemnîn- du-i pe ceilalți să facă la fel.

Ajunseră, în sfîrșit, la poalele dealului, fără să întîlnească nici un semn de existență a vreunei fiare. Ba chiar se părea că fauna lipsește cu de- săvîrșire.

— Unde sînt lemurii ? întreba Traian Olteanu sfredelind cu privirea desișurile.

— Acolo unde au hrană din belșug, îi răspundea naturalistul, arătîndu-i nepătrunsul pădurii.

Urcușul era greu. Sub pașii lor se rostogoleau uneori bolovanii, dar progresau, progresau mereu. Iată-i acum lîngă piatra pe care văzuseră lemurul. încă un efort, o încurajare, ici-colea ajutorul unei mîini viguroase și, în sfîrșit, puseră piciorul pe culmea dealului.

196

— Aici o să ne facem tabăra, zise Tămaș așezîn- du-se ostenit pe un balot. N-are rost să căutăm o poziție mai bună...

— Locul e potrivit pentru antenă, fu de părere Olteanu, cercetînd cu grijă din ochi împrejurimile. Dar nu-i la adăpost nici de furtuni, nici de dușmani.

Șelaru se pregătea să-l ia peste picior pentru excesul acesta de prudență, dar Gorun ajunsese mai repede la vorbă.

— Cred că Traian are dreptate. Să dăm o raită prin împrejurimi... și porni primul spre pereții prăpăstioși ai craterului. Șelaru și Tămaș îl urmară de aproape.

Nici n-au făcut cincizeci de pași, cînd au găsit o cărare îngustă, care mai jos cu douăzeci de metri se lățea formînd o platformă adăpostită sub stînca ce se apleca deasupra ei ca o streașină.

— Iată un adăpost bunicel, zise Tămaș, studiind structura pietrei. O să fie pe placul lui Traian. N-are decît un singur drum de acces, pe marginea unei prăpăstii, strîmt și ușor de apărat.

Radu Gorun, de pe platformă, admira măreţul amfiteatru ce i se

oferea privirii. Jos creştea o junglă tot aşa de bogată ca cea pe care o străbătuse, dar de sus amănuntele i se deosebeau cu mult mai bine.

In cîteva ore îşi amenajară acolo adăpostul. Bătură cîrlige de fier în stîncă şi fixară de ele o fpînză de cort, izolînd astfel scobitura de la capătul platformei. Aveau acum o „cameră" destul de bună, pe placul şi al lui Traian Olteanu şi al Stelei Bej an, care-şi ascunsese pînă atunci cu greu îngrijorarea.

Pe Pămînt s-ar fi sfîrşit o zi — poate chiar o zi lungă[N] de vară. Oboseala se citea cu uşurinţă pe toate feţele, chiar prin vizorii căştilor. Simţindu-se destul de siguri în noul adăpost, au adormit fără grijă, sub paza lui Marius Pandrea.

XIII

Din schimbările mici, dar continue, sumîndu-se, rezultă cu timpul schimbări mari. Dacă procesul acesta se petrece sub ochii noştri, el trece adesea neobservat. Dacă se produce însă o întrerupere a urmăririi lui, schimbarea ne apare cu atît mai netă, cu cît întreruperea a fost de mai lungă durată şi procesul mai rapid.

în ţinutul în care naufragiaseră eroii povestirii noastre, natura vie se schimba cu o iuţeală mult mai mare decît aceea cu care ne-am obişnuit pe Pămînt — mai ales în anotimpul în care nimeriseră ei acolo. Lumina neîntreruptă, proporţia ridicată a bioxidului de carbon din atmosferă, căldura mocnită şi umedă a aerului, precum şi caractere proprii vegetaţiei venusiene favorizau dezvoltarea neobişnuit de rapidă a plantelor. Dacă procesul acesta trecuse neobservat în timpul drumului şi-n timpul activităţii de peste zi, fiind continuu şi uniform, după o întrerupere de zece ore a observaţiei — atîta durase somnul astronauţilor — schimbarea peisajului le apăru evidentă. Primul care o sesiză fu desigur naturalistul Radu Gorun.

— Ia te uită, exclamă el, arătînd jungla din vale
— cum şi-a schimbat culoarea !...

Intr-adevăr, vegetaţia devenise mai închisă la culoare. Probabil, dezvoltate foarte repede în cursul nopţii din rezerve subterane, incolore şi cu un conţinut ridicat de apă, plantele se maturizau la lumină, colorîndu-se mereu, întărindu-se, înmulţin- du-şi substanţa organică în detrimentul excesului de apă. Toate acestea le-a intuit naturalistul într-o clipă.

Pandrea trebuia să doarmă şi el cîteva ore, iar pînă la trezirea lui, Şelaru, Gorun şi Tămaş — cei mai voinici din grup — urmau să se întoarcă la astronavă ca să mai aducă provizii, deoarece nu se ştia cît vor rămîne naufragiaţii în tabăra de pe deal.

Pornîră deci. Coborîrea — cunoscută de-acum — li se păru mai scurtă, deşi Gorun se oprea la fiecare

pas să se uite la o plantă sau alta, ori la ansamblul întregului desiș, parcă mai des, mai viguros decît fusese cu douăzeci și patru de ore înainte. Lujerele care dominau ansamblul vegetației crescură parcă mai înalte și se înmulțiseră, colorîndu-se totodată, unele în cafeniu-deschis, altele într-o nuanță de verde, violet sau portocaliu.

— îmi închipui cît de otrăvitoare trebuie să fie !..« se scutură Șelaru.

— Și aerul, în jungla aceasta, de cîte miasme răufăcătoare o fi încărcat!... îl completă Liviu Tămaș.

— Eh ! Aerul pentru noi e oricum de nerespirat. Aș vrea totuși să-i simt mirosul... zise Gorun cu gîndul la pădurile Carpaților.

O adiere ușoară făcea să se clatine lujerele și să foșnească frunzișul. Un bolovan lunecă sub piciorul lui Șelaru, ducîndu-se de-a rostogolul pînă la poalele dealului, unde sărind peste o altă piatră își schimbă direcția și intră în desiș, stîrnind acolo un fîșîit lung care se îndepărtă spre stînga.

— Ce a fost asta ? se opri Tămaș atent la zgomotul care se pierdea sprie adîncimile junglei.

— Nimic, zise Șelaru strîngîndu-și arma în mînă și încordîndu-și auzul. Bolovanul a mișcat tufișurile...

Gorun se opri și el clătinînd din cap neîncrezător.

— Mai degrabă, o ceată de lemuri! Să mergem înainte...

Mergeau cu grijă și cu armele pregătite. Poate că jungla nu efa cu totul inofensivă... Chiar s-au con- ivins de asta coborînd pe plajă, cînd au găsit în nisip urmele unui animal mult mai mare ca lemurul însă — probabil — asemănător ca formă.

— Olteanu i-ar zice pui de dragon... comentă jumătate în glumă, jumătate în serios Șelaru. Cît de mari să fie animalele astea, Radule ?

, — Hm ! Știu eu ? Dacă seamănă cu lemurii, păs- trînd proporțiile, ar pute avea vreo cinci-șase metri !

109

— Brr! se scutură Șelaru. Să sperăm că sînt vegetariene...

— Bine că mi-ai adus aminte, zise Tămaș. Să iau un braț de frunze pentru lemurul nostru...

Și fără să pregete, secundul urcă din nou faleza. In timpul acesta, Gorun îl înștiință pe Olteanu prin radio despre descoperirea făcută.

— Fiți prudenți !' încheie naturalistul, înainte de a porni mai departe.

Astronava îi aștepta prietenoasă parcă.

— în cabina ei mă simt iarăși om civilizat... Spuse Horia Șelaru, apropiindu-se de intrarea camerei- ecluză. Tu nu vii, Bebe ?

— Stai, să hrănesc lemurul. Așteptați-mă...

Secundul se îndreptă spre locul unde era cușca lui «Miki — urmărit încet de Gorun — dispăru o clipă din ochii tovarășilor săi, care-1 auziră apoi scoțînd o exclamație de mirare.

— Ce s-a întîmplat ? ! strigă naturalistul, apropiindu-se repede urmat de Șelaru.

— Ei, ce s-a întîmplat ! A dispărut jivina asta nesuferită care o încînta atît de mult pe Stela...

— A dispărut ? A rupt gratiile ?

— Aș ! Priviți : gratiile sînt întregi, drepte, neforțate. A trecut printre ele, ticălosul !

— Ce, nu ți-e bine, Horia ? ! Cum era să treacă ? Tu nu știi că de-abia-și trecea un picior printre gratii și capătul cozii ?...

Gorun și Tămaș verificară gratiile una cîte una. Erau întregi și neatinse. întoarseră cușca pe toate părțile, o pipăiră, o examinară cu atenție. Nu fusese forțată nicăieri.

— Lemurul a ieșit totuși printre gratii, fu concluzia lui Tămaș. N-a mîncat cel puțin patru zile și a slăbit... Ia priviți : ultimul furaj ce i s-a dat e neatins !... Secundul se aplecă și culese de jos un braț de plante uscate, acelea pe care i le adusese Șelaru înainte de furtună. Vedeți ? A postit chiar mai mult decît am bănuit.

Radu Gorun pipăia mereu gratiile cu un aer gînditor.

— Să zicem c-a slăbit. Dar cît să slăbească ? Pielea și osul de-ar fi rămas din el și tot era prea mare ca să treacă pe-aici... și arătă spațiile strimte dintre gratii.

— Atunci ?...

— A fost pur și simplu mîncat ! Gîndiți-vă la ființele care zboară noaptea sau la cine știe ce echivalent venusian al insectelor...

Tămaș clătină capul cu neîncredere.

— Nu sînt urme de violență, de luptă, n-au rămas urme de sînge, vreun os sau cîteva fire de păr... Tu nu vezi ? Cușca e goală ca și cînd lemurul s-ar fi evaporat !

— Știu eu ce să zic ? Poate există ființe care consumă totul, fără să lase urme... Fiindcă nu-mi vine să cred că, în lipsa noastră, lui Miki i-a dispărut scheletul și, transformat într-un fel de cocă, s-a scurs printre gratii !

— Ei bine, se enervă Șelaru, pierdem vremea de pomană pentru păcătosul acela de lemur ! Lăsați-1 în pace și veniți să ne vedem de treabă...

Vorbind așa, se îndreptă spre camera-ecluză, fără să-și bată capul dacă ceilalți îl urmează sau nu.

XIV

încărcați cu hrană, apă și oxigen lichid în rezervoare speciale, Gorun, Șelaru și Tămaș reluară drumul taberei.

Trecuseră abia cîteva ore de la traversarea junglei și o găsiră cu aspectul schimbat : culorile erau mai vii, tufișurile crescuseră, iar lujerele ce se ridicau din mijlocul lor atingeau înălțimea brazilor din munții noștri. Ceea ce-i îngrijora însă era o anumită mișcare, o anumită foială ce se simțea prin pădure : ici-colo înaltele lujere începeau să se scuture dintr-o dată, tufișurile foșneau ca și cînd printre ele și-ar fi făcut loc animale mari, puternice,

uneori la pas, alteori în plină goană. Zgomot carac* teristic de vrejuri rupte se auzea cînd dintr-o parte, cînd dintr-alta. Cei trei bărbați erau oameni curajoși, poate chiar exemple de curaj și vitejie. Totuși, în fața acestor manifestări ale puterii unor viețuitoare necunoscute se înfiorară. Inima le bă- tea cu putere în timp ce călcau cu pașii șovăielnici
— încovoiați sub greutatea poverii — pe drumul parcă mai strimt, peste care se aplecau grele crengile junglei. Dealul parcă se îndepărtase în lipsa lor cine știe unde, topindu-se pe cerul care începuse a se întuneca.

— Se pregătește furtuna... zise Șelaru ridicîndu-și privirea spre norii negri care se îngrămădeau amenințători deasupra pădurii.

îi răspunse din fundul desișului un fel de vaiet prelung, lugubru, făcîndu-i pe cei trei tineri să se înfioare. Ca un ecou se auzi din altă parte un vaiet la fel, iar din imediata lor apropiere se porni un orăcăit înăbușit. Erau animale, desigur. Poate animale periculoase...

— Să ne grăbim ! șopti Gorun iuțind pasul.

Grohotișul le apăru în față pe neașteptate, ca și
cînd cineva le-ar fi întins degrabă o scară din cer. In urma lor, la marginea pădurii se tîra ceva, dar nu vedeau decît mișcarea tufișurilor. înaintau crispați, poate mai grăbiți decît s-ar fi cuvenit, mai puțin atenți la locul unde-și puneau piciorul. Pietrele se rostogoleau sub pașii lor, provocînd o larmă lung amplificată de răsunetul pădurii și al cerului negru, amenințător de aproape în clipa aceea. Cînd primul tunet al furtunii răsună prelung, îi răspunse un rîs hidos în spatele lor. Astronauții se întoarseră alarmați și, în mijlocul drumului pe care tocmai îl străbătuseră, cufundată în semiobscuritatea provocată de însuși desișul pădurii pe de-o parte, iar pe de alta de norii care întunecaseră cerul întreg, văzură o ființă de coșmar. Era un soi de reptilă cenușie, lungă de cîțiva metri — nu puteau aprecia de cîți anume, căci coada i se pierdea în frunzișul

des de pe marginea drumului înălțată pe picioarele-i din față, care-i fixa cu o privire imobilă și rece.

Fără să se gîndească mult, Șelaru își smulse pistolul de pe umăr și trase o rafală în direcția potențialului dușman, ascunzîndu-se apoi lîngă prietenii săi, în dosul unor bolovani mai mari. Explozia parcă-1 miră pe ciudatul reprezentant al faunei locale, care sări sprinten în tufiș, făcînd să răsune pădurea de urlete răgușite. Tufele de pe marginea drumului se mișcară ca și cînd acolo s-ar fi găsit o ceată întreagă de balauri la pîndă. Inginerul mătură cu o rafală marginea pădurii, apoi porni din nou să urce cît mai repede panta grea a grohotișului, urmat de Tămaș. Radu Gorun, cu armele pregătite, le acoperea fuga, retrăgîndu-se și el încet. Tunetul se rostogoli din nou de-a lungul cerului și, în clipa aceea, pe culmea dealului apăru Marius Pandrea, urmat de Olteanu, amîndoi înarmați pînă-n dinți.

—Ce s-a întîmplat ? Am auzit zgomot de explozii... îi întâmpină pilotul.

—Un dragon ! gîfîi Șelaru. Poate o ceată întreagă de dragoni!...

—Un dragon !... Frumoasă poveste !...

—Veniți repede !...

Pandrea și Olteanu puseră mîna pe rezervoarele cu provizii, împingîndu-i pe tovarășii lor spre adăpost.

—Grăbiți-vă ! începe furtuna...

Gorun îi ajunse curînd și toți împreună coborîră cărarea îngustă pînă la adăpostul unde-i aștepta Stela Bej an, cu inima cît un purice. Abia pătrunseră în dosul pînzei de cort, cînd furtuna se stîrni cu toată furia: norii vărsau apă și foc într-o dezlănțuire neînchipuită, fulgerele se încrucișau fără încetare, brăzdînd cerul de-a lungul și de-a latul, în timp ce potopul de ape, învîrtejit în trombe lichide, se repezea de pretutindeni asupra unui sol care-1 sorbea cu o lăcomie de căpcăun.

XV

In adăpostul lor improvizat, cei șase naufragiați vegetau de cîteva zile, imobilizați de vremea rea. Furtuni însoțite de descărcări electrice care in~ cendiau tot cerul alternau cu ploi torențiale și chiar cu ninsori. Vînturi năprasnice amenințau să smulgă fragila pînză de cort care-i ferea de bătaia ploii : ar fi smuls-o cu siguranță dacă locul n-ar fi fost așa de bine adăpostit.

Și nu puteau face nimic ! Piesele antenei zăceau trîntite într-un colț alături de cabluri, colaci de sîrmă. izolatori și alte utilaje electrotehnice. Intr-un cotlon mai ferit, emițătorul aștepta doar să fie întrebuințat. Risipite prin adăpost, diverse rezervoare de oxigen, de apă sau de hrană ca și

cutiile de unelte serveau drept scaune. Două pături umede închipuiau un culcuș tare ca piatra pe care erau întinse. Pretutindeni apa curgea sau se depunea, părea că mustește în picături mari din peretele de stîncă și din pînza de cort, din obiecte și din costumele oamenilor. Iar în decorul acesta dezolant, obosiți de așteptare, de portul îndelungat al costumelor izolante și de respirația aerului filtrat prin aparatul Bart, oamenii stăteau amorțiți pe jumătate, somnolenți și plictisiți. Lipsa alternanței dintre zi și noapte îi făcuse să piardă noțiunea timpului. De cînd ținea vremea rea ? De șapte zile ? De opt ? Naturalistul numărase șapte, Șelaru vreo cincisprezece, după cronometru! lui Olteanu trecuseră opt zile terestre de la părăsirea astronavei — și, noi sîntem înclinați să-i dăm dreptate cronometrului... Abia atunci, într-a opta zi, timpul a dat semne de îmbunătățire. Descărcările electrice au încetat, vîn- tul s-a domolit și el, doar ploaia continua să cadă, măruntă ca cea de toamnă, din ce în ce mai măruntă, pînă s-a transformat într-o ceață umedă și rece.

Cîteva ore de somn și, astronauții s-au trezit — am zice — în zorii unei zile frumoase. Ceața se ridicase, ploaia încetase cu desăvîrșire, vîntul nu

mai bătea. Fundul curiosului „circ lunar" se desfășura la picioarele lor ca șicîndl-ar fi văzut din avion. Vegetația nu părea să fi suferit prea mult de pe urma furtunii. In schimb, se maturizase, fără îndoială, dacă nuanțele mai închise de culoare însemnau maturizare, așa cum presupunea Gorun. După atîtea zile de ploaie, aerul devenise de-o transparență neobișnuită. In fundul craterului se distingeau cu destulă ușurință tot felul de amănunte pe care înainte nici nu le bănuiau.

— Priviți acolo ! zicea, de pildă, Liviu Tămaș arătînd cu degetul un anumit loc unde hățișul se mișca. Nu poate fi vîntul. Eu pun prinsoare că-i un animal...

Binoclul se îndreptă numaidecît spre locul arătat.

— Nu văd prea bine, zise Olteanu punînd la punct aparatul, dar mi se pare că-i unul asemănător celui care v-a urmărit pe voi, Radule.

— Un dragon, adică... preciză Șelaru.

— Nu știu, intră și Pandrea în vorbă, dacă animalele acestea sînt chiar din soiul celui care și-a lăsat oasele pe faleză. Dar în orice caz mai mici și mai puțin grozave — după cum am înțeles...

— Uitați-vă ! zise Tămaș. Acolo se mișcă iarăși desișul !

— E un animal la fel cu celălalt, preciză Gorun privind prin binoclu locul arătat. Și-a ridicat capul deasupra vegetației. Te pomenești că-i amator de mlădițe !...

— Numai de n-ar fi amator de oasele mele ! zise Olteanu. Uitați-vă în partea cealaltă ! Se mai zărește unul...

— De unde or fi nimerit atîtea animale mari în văgăuna asta ? Probabil e pe undeva o crăpătură.

— O fi, Radule, dar eu, să-ți spun drept, nici n-o văd, nici nu bănuiesc pe unde s-ar putea găsi. Peretele rotund al craterului e așa de neted și fără cusur, încît nu știu zău ce să zic...

Priveliștea din vale i-a mai dezmorțit pe naufragiați. Descopereau mereu alte animale mari, care de la distanța aceea se distingeau destul de bine.

Erau poate în toată depresiunea sute de asemene jivine, îngrămădite într-un spațiu relativ mic.

— Cum de nu se încaieră ?! se miră Stela Bej an.

— Sînt ierbivore, Stela. în ciuda mărimii lor, seamănă mai degrabă cu lemurii decît cu dragonii, o lămuri Gorun. Tu nu vezi cum mănîncă frunze și ramuri întregi ? Fac un adevărat prăpăd în pădure...

— Atunci, dacă sînt alte animale, să le dăm un nume. Eu aș vrea să, le spunem grifoni...

— Iar eu aș vrea să mai văd ce-i pe afară, spuse Șelaru. Cine dorește să mă însoțească ?

Se oferiră$_t$ cu toții.

— De astă dată, montăm antena, flăcăi!

— întîi, să mai dăm o raită pe la astronavă. Cu furtuna asta, ne-au 9căzut rezervele de provizii...

Pe culme totul era ca înainte, atîta doar că tufișurile mai cuceriseră cîtiva pași, ajungînd pînă aproape în vîrful dealului. Vegetația aceasta năvalnică părea că răsare pînă și din masivul de lavă. în jur, cît cuprindeai cu ochii, coastele dealurilor, văile, cîm- pia pînă la marginea falezei, tot cuprinsul, părea jungla Amazoanelor văzută din avion. Tufișurile se transformaseră în copaci, lianele în otgoane groase cît piciorul, tîrîndu-se pe pămînt, înfășurînd tulpinile, țesînd printre copaci și pe deasupra pădurii o plasă de nestrăbătut. Și totuși erau cărări prin junglă sau tunele care borteleau masivul vegetal în toate sensurile, căci animale de felul celor văzute în fundul craterului circulau nestingherite încoace și încolo, așa după cum s-au convins cu toții cerce- tînd cu binoclul cîmpia.

— Să facem un drum la astronavă chiar astăzi, propuse Șelaru. Olteanu clătină din cap.

— E de prisos să ne expunem. Avem provizii destule deocamdată, iar cu aerul stăm încă și mai bine. în timpul furtunii aproape că n-am consumat din rezerve ! Eu zic să ridicăm chiar astăzi antena...

Aduseră din nou materialul pe culme și începură să monteze instalația. Erau atît de preocupați, incit n-au observat din prima clipă capul hidos care
20G
s-a ridicat deodată deasupra tufișurilor, fixîndu-i cu ochii negri, mari, proeminenți, așezați în vîrful unor excrescențe cilindrice care se lungeau sau se scurtau după caz, probabil, spre a prinde mai bine imaginea. Gura foarte largă, cu buze cărnoase, parcă rîdea, lăsînd să se vadă cîteva perechi de dinți, între care nu lipseau unii aducînd a colți. Pe bot purta o umflătură care-i dădea un aer încă și mai grotesc. Pielea zgrunțuroasă, cornificată pe alocurea, brună bătînd în arămiu, era acoperită cu peri rari, lungi și aspri ca cei de mistreț.

Cînd l-a văzut Stela Bej an a scos un țipăt de spaimă, dînd astfel alarma. Jivina, fără grabă, a pătruns în luminiș la mai puțin de o sută de pași de grupul astronauților. Era un animal asemănător celui în care trăsese Șelaru, dar mai mare. Putea să aibă cel puțin zece-doisprezece metri lungime și cinci-șase metri înălțime, așa cum stătea cu capul ridicat, cu gîtul lung întins, atent la ființele ciudate pe care le vedea.

Văzîndu-1, naufragiații s-au cutremurat de groază și de silă. Șelaru s-a repezit numaidecît la arme, Olteanu a pus mîna pe emițător, Pandrea a sărit în fața Stelei Bej an acoperindu-i retragerea spre adăpost, iar Gorun și Tămaș au rămas în prima clipă descumpăniți, neștiind dacă trebuie să se înarmeze, sau să pună la adăpost utilajul. S-au hotărît pentru prima alternativă chiar în momentul în care monstrul porni de-a dreptul spre ei cu mișcări ondulate, care făceau să-i lucească în toate culorile curcubeului creasta sidefie de pe spate.

— Jos ! strigă Șelaru, trăgînd o rafală de pistol. Jivina se opri scurt, mai degrabă uluită decît speriată. Se uită înapoi și se întoarse grăbită spre tufișuri. Dar n-a mai ajuns pînă acolo. Clipa de ne- hotărîre a pierdut-o, dîndu-le răgazul celor trei oameni înarmați să-i țintească capul. Cîteva focuri și gîtul uriașului se muie dintr-o dată ca o cîrpă, capul îi ajunse printre picioare împiedicîndu-i mersul și, în sfîrșit, animalul se prăbuși chiar la marginea tufișurilor. Coada bifurcată i se ridică bătînd aerul,
207
lăcînd să zboare în toate părțile pămînt, crengi și frunze. Corpul cilindric se mai încordă o dată cu o putere uimitoare, apoi se întinse moale, înfiorat din cînd în cînd de tremurături mai slabe și tot mai slabe.

Cu toată sila ce o resimțea, Radu Gorun se și repezise să-l vadă mai de aproape, cînd un nou strigăt, al lui Olteanu de astă dată, îl opri tocmai la timp. Din pădure răsărise capul unui animal asemănător, care se apropie cu iuțeală de semenul său,

dîndu-i tîrcoale și pipăindu-1 cu botul, ca și cînd ar fi vrut să se convingă dacă e mort sau nu. Un animal din aceeași specie se ivi alăturea ca din pămînt, iar alte două fură văzute gonind în salturi peste tufișuri spre același loc. Oamenii priveau fascinați spectacolul, pironiți acolo, neîndrăznind aproape nici să răsufle. Uriașii păreau că se înfruntă, dar nu se atacară. Întîi unul, apoi ceilalți sfîșiară cadavrul, smulgînd hălci de carne albă, din care curgea un lichid vîscos, tulbure — sînge, probabil — și începură să le înghită.

— Spuneai că sînt ierbivore... îi suflă Olteanu lui Gorun.

Una din fiare își ridică atunci capul și privi spre grupul astronauților. Auzise oare șoapta lui Olteanu ? Se părea că totuși vrea să-și continue ospățul și că prezența oamenilor n-ar interesa-o cînd, răzgîndindu-se pe neașteptate, se repezi cu toată furia spre ei, scoțînd răgete înfiorătoare. N-au mai avut timpul să tragă. Șelaru, luat fără veste, în-» torcîndu-se prea brusc, îl răsturnă pe Olteanu care, scăpînd emițătorul, ajunse pe brînci la cărarea spre adăpost. Liviu Tămaș sări peste el ca să nu-1 precipite în prăpastie, iar Pandrea, șchiop, cu glezna scrîntită, se tîrî văietîndu-se în urma celorlalți. Doctorița era demult la adăpost, dar pe Gorun atacul îl surprinsese la o distantă prea mare de cărare și n-a mai avut timp să-și ajungă tovarășii. El se trînti instinctiv în tufișul cel mai apropiat, scăpînd ca prin minune de strivire și asistă de acolo

la furia dezlănțuită a fiarei, care parcă voia să-și răzbune semenul omorît.

Neputîndu-i urmări pe oameni, cărarea fiind prea strimtă, ea se întoarse și sfărîmă într-o clipă toată instalația ridicată cu atîta trudă. Tuburi de aluminiu, cabluri rupte, arme, tot felul de piese, strîm- bate și deformate, fură aruncate încoace și încolo, majoritatea alunecînd pe panta abruptă spre prăpastia din interiorul craterului. Emițătorul, repezit cu o lovitură de coadă, zbură peste capul oamenilor și se opri cu vreo zece metri mai jos de adăpostul lor, într-un tufiș care parcă-și întinsese brațele să-l prindă și acum îl legăna ușurel, mai-mai să-l scape în prăpastie.

Prețiosul aparat nu era prea greu de ajuns, dar deocamdată naufragiații împietriți de spaimă erau incapabili să reacționeze în vreun fel, iar cînd și-au revenit, primul gînd le-a fost la Gorun și nu la emițător. Șelaru chiar pornise să urce panta, cînd naturalistul apăru dintr-un salt în capul cărării, urmărit de aproape de fiara care-1 dibuise pe cînd încerca să se strecoare din tufiș. Cum a ajuns pînă la cărare, Gorun n-a putut povesti niciodată. Era gata-gata să fie înhățat cînd Șelaru a tras lovind animalul în plin. Se puteau socoti în siguranță acum ? Nicidecum ! Uriașul a început să biciuiască năprasnic cărarea

cu coada și numai întîmplarea i-a scăpat pe cei doi prieteni care, sub ochii îngroziți ai tovarășilor lor, s-au strecurat în salturi pînă la adăpost.

XVI

—Dragoni, sînt dragoni, e plină pădurea de dragoni! se lamentă Traian Olteanu.

<— Hm ! De data asta mă tem că ai dreptate, spuse Radu Gorun, încercînd să-și tragă răsuflarea.

Dar de unde naiba or fi apărut ? Pesemne, i-a atras numărul mare de animale vegetariene !

Pînă în momentul acela, situația naufragiaților fusese destul de grea. Acum ea devenise catastrofală. Cu instalația de radioemisiune distrusă, lipsiți aproape de arme, cu provizii puține, cu stocul de aer limitat, izolați în adăpostul acesta rudimentar, asediați, poate, de fiare crude și puternice — mai rău nici că se putea. E drept că cei șase cosmonauți nu erau oamenii pe care disperarea să-i doboare, dar lucrurile s-au petrecut atît de repede, încît, în primul moment, nici nu și-au dat seama de întinderea nenorocirii lor.

După ce Gorun a revenit printre ai săi, prima preocupare a naufragiaților a fost să salveze emițătorul care se legăna încă în crengile tufișului unde căzuse, cîțiva metri mai jos de adăpostul lor, în plină prăpastie. Olteanu s-a legat de unicul cablu ce le mai rămăsese și, ținut de prietenii săi, cărora încă le tremurau mîinile de emoție, a coborît pînă la tufiș, de unde s-a întors aducînd aparatul.

Verificînd numaidecît emițătorul, radiotehni- cianul a constatat cu ușurare că nu suferise stricăciuni. Ca tot ce aveau, aparatul se dovedise și el foarte rezistent la șocuri.

Dragonii erau încă acolo. își semnalau prezența prin grohăitul sforăitor și umbletul greoi care făcea să se cutremure stîncile. Deodată se auzi o explozie, urmată numaidecît de răgete puternice, țipete și zgomote asemănătoare unor izbituri înfundate.

Astronauții tresăriră.

—Oameni ! Sînt olameni acolo sus ! urlă Șelaru. Au atacat dragonii ! Să le dăm un semn că sîntem aici!... și aruncă unul din puținele cartușe explozive pe care le luase cu el. Au stat pe urmă cu răsuflarea tăiată, dar nici un semnal nu le-a răs- puns. Dragonii continuau să facă gălăgie ca înainte. Atunci îndrăznețul inginer, lipit de peretele stîncii, porni în recunoaștere și ajunse pînă aproape la capătul cărării, de unde se întoarse repede înapoi.

—Au tăbărît pe unul rănit ! Cred c-o fi nimerit peste unul din

cartușele mele explozive.
Dacă în suflete licărise pentru o clipă raza unei speranțe, ea s-a stins Ia auzirea veștii adusă de Șelaru. Ba, dezamăgirea a avut în inima lor efectul fierului care zgîndărește cu brutalitate o rană și așa dureroasă. S-au așezat cu toții tăcuți în jurul aparatului Bart, cu tuburile elastice, pornind de la acest filtru de aer, adaptate la căști. Traian Ol- teanu, cu aparatul de emisiune pe genunchi, își „exersa mîna‟, închipuind mesaje de ajutor pentru expediția „Meteor" care se găsea undeva în regiunea celui de al doilea continent austral...
— Pînă unde se pot auzi mesajele astea ? întrebă curioasă Stela Bej an, care s-ar fi agățat chiar de cea mai slabă speranță, de un fir de pai, ca înecații.
In glasul lui Olteanu tremura reținut un accent dureros.
— In condițiile de aici, pînă la cîteva sute de kilometri, cel mult. Dar ce folos!... Oamenii se găsesc la mii și mii de kilometri...
O spusese și altă dată, o știau cu toții, dar vă- zîndu-1 că transmite, Stela căutase un sprijin pentru umbra unei speranțe măcar. Radiotehnicianul continua să transmită ore întregi zadarnicele sale mesaje...
Iar ceilalți au rămas așa, într-o stare de completă apatie, pînă li s-a făcut somn și au adormit, lăsîndu-și tovarășul să stea de pază și să emită mereu.
După cîteva ore de somn chinuit s-au trezit prea puțin refăcuți. Horia Șelaru și Liviu Tămaș au plecat în recunoaștere pînă la capătul cărării, de unde se întoarseră numaidecît cu vești proaste. După ospăț, dragonii se întinseseră în luminișul de pe deal ca și cînd ar dormi. Erau cam o duzină și parcă-și făcuseră tabăra acolo.
— Ei, ce facem ? întrebă Gorun morocănos.
— Așteptăm să plece, răspuase Olteanu. Doar n-o să rămînă acolo pînă la anul...

Șelaru era prost dispus, furios aproape că fu, sese silit să fugă din fața dragonilor. El nici nu voia s-asculte părerile pașnice ale radiotehnU danului.
— Ce să mai așteptăm ? Ii gonim și basta ! După cîte am văzut, dragonii știu s-o tulească la o adică...
Gorun și Tămaș se uitară unul la altul.
— îi atacăm, adică, spuse naturalistul.
— Nu mai avem cu ce, constată secundul, rotin- du-și ochii prin adăpost. Erau intr-adevăr cam puține arme pentru adversari așa redutabili.
— Cu toate acestea, o să-i gonim ! Antena trebuie ridicată cu orice preț : e singura noastră șansă...

—Nici nu mai avem cum s-o ridicăm.

—Vom improviza... Vor pleca doi la astronavă să aducă materiale și arme...

—Asta-i bună ! exclamă Olteanu. Cum să ieși de aici ?

—Doar sîntem oameni, Traiane, ce naiba ! Trebuie să găsim o cale. O să incendiem la nevoie pădurea... Ne vom strecura pe marginea prăpastiei$_{T}$ ca să ne furișăm prin dosul lor, sau ne vom croi drumul cu arma...

—Plec eu la astronavă, se oferi Gorun.

—Și eu ! i se alătură Tămaș.

—Sînteți nebuni, nebuni de legat ! exclamă Stela Bejan îngrozită.

—Dragonul ! urlă în clipa aceea Pandrea, ară- tîndu-le coada bifurcată a unui exemplar uriaș, pipăind peretele de stîncă la cîțiva metri de adăpost. Șelaru trase fără să se gîndească la urmări. Monstruosul apendice bătu atunci cu furie aerul, biciui stînca lovind chiar pînza de cort, apoi se retrase fără să-l fi atins pe vreunul din prietenii noștri.

—Naiba să le ia de bestii! vociferă Șelaru. Nici aici nu putem scăpa de ele? Las'că le-nvăț eu minte ! și porni în fugă spre culme, înarmat cu pistolul și grenadele sale.

—Horia L. Horia !... strigă Tămaș urmîndu-1. Ai înnebunit !...

—Au înnebunit amîndoi ! exclamă Gorun aler- gînd după ei. Traian Olteanu și Stela Bej an parcă erau paralizați de spaimă. Pandrea, cu piciorul umflat, făcu șchiopătînd cîțiva pași pe cărare.

—Rămîi cu Stela ! îi strigă Radu Gorun repe- zindu-se alături de Tămaș să-l liniștească pe Șe- laru care, adăpostit după un bolovan aruncă o grenadă tocmai în mijlocul dragonilor. Lucrurile s-au petrecut apoi cu o iuțeală de necrezut. Atins probabil în plin de explozie, dragonul cel mai apropiat, dintr-o zvîcnitură — așa cum sar uneori peștii pe uscat — făcu un salt fantastic de vreo douăzeci și cinci de metri, pînă în apropierea celor trei prieteni, unde începu să se zbată îngrozitor. Prin lovituri de coadă el făcu să zboare pietroaiele în toate părțile ca niște proiectile dintre care unul îl lovi pe Tămaș, întinzîndu-1 cît era de lung. Fusese omorît sau doar amețit de tăria loviturii ? Prietenii săi n-au stat să se gîndească la alternativa aceasta, ci s-au repezit să-l pună la adăpost. Des- coperi ndu-se, Șelaru a primit pe neașteptate o lovitură de coadă — nu prea tare, căci l-ar fi omorît pe loc, totuși suficientă spre a-1 azvîrli în prăpastie. Norocul lui a fost că se găsea chiar deasupra cărării ce cobora la adăpost așa că l-au apucat Olteanu și Pandrea tocmai cînd era să . se rostogolească spre tufișul unde se oprise radioemițătorul. Amețit, zdrobit, leșinat pe jumătate, cu rezervorul de oxigen spart, inginerul nu

se gîndea la soarta lui, ci la cei doi prieteni rămași în primejdioasa apropiere a dragonului muribund. Abia l-au liniștit Stela Bej an și Pandrea, în timp ce Traian Olteanu s-a strecurat spre culme, cu gîndul să-i ajute pe cei doi. După cîteva minute apărură toți trei. Tămaș fiind purtat de subțiori de către Olteanu și Gorun care se slujea numai de o mină. Au ajuns tocmai la timp în adăpost, căci pe deal, dragonii stîmiți de explozia grenadei se încăieraseră, făcînd să se cutremure stîncile de zgomotul luptei și de urlete.

213

In orele care au urmat, Stela Bej,an a fost mai ocupată ca oricînd. Patru dintre cei șase naufragiați aveau nevoie de îngrijiri medicale : Pandrea era cu glezna umflată, Gorun avea mîna zdrobită, Liviu Tămaș femurul pleznit, Șelaru era plin de vînătăi și se plîngea de dureri mari la un umăr și între coaste. încercarea cam pripită a inginerului de a goni dragonii se soldase cu un nou dezastru care spulbera deocamdată speranțele naufragiaților.

— Acum, chiar dacă ar pleca dragonii, n-am putea face nimic — zise necăjit Olteanu, ajutînd-o pe Stela să-i îngrijească pe răniți.

însă dragonii n-au plecat. Zilele se scurgeau una după alta, înnebunitor de monotone. Așteptarea, plictiseala, încordarea, lipsa de activitate, durerile le făceau nesfîrșit de lungi. Cîteva furtuni, așa de nedorite altă dată, le-au privit cu recunoștință, ca pe o binecuvîntată schimbare de decor.

Hrana a fost raționalizată, fiecare primind doar atît cît să-și ducă zilele, căci nu știau cît vor ră- mîne în situația aceasta. Pentru economisirea rezervelor de oxigen, s-a redus la minimum deplasarea independentă a oamenilor: toți erau legați de aparatul Bart prin cască, cu tuburi lungi, care le permitea o rază restrînsă de mișcare. O dată la douăzeci și patru de ore, unul dintre naufragiați, de regulă Șelaru sau Gorun, urca pînă la capătul cărării. Cadavrele dispăruseră de mult, consumate cu oase cu tot, însă dragonii n-au plecat. Animalele acestea, în lipsă de carne, se hrăneau foarte bine cu vegetale. Ele luaseră de-a rîndul tufișurile de pe deal, mai fragede ca pădurea din vale, și le-au ros pînă la pămînt, lăsînd în urma lor o largă, porțiune tunsă ca și capul unui recrut de pe vremuri. Se adunase o turmă întreagă, pornită pe o adevărată defrișare. Uneori monștri se luau la harță din te miri ce și totdeauna luptele lor se sfîrșeau cu omor și cu ospețe sîngeroase. Dar niciodată nu se băteau toți și nu păsteau toți tufișurile sau copacii : unii se odihneau. Iar locul de odihnă rămă

214

sese statornic pe culmea dealului, aproape de ieșirea din adăpostul naufragiaților.

—Ne asediază sistematic, ticăloșii ! spunea Șe- laru. Ei știu că n-avem nici o scăpare și că, pînă la urmă, le vom cădea în gheare...

—Dar n-o să le cădem niciodată în gheare, Ho- ria! Vom muri de foame aici, unde nu ne pot ajunge...

Aceasta era părerea lui Traian Olteanu, însă Horia Șelaru judeca altfel. Va veni o zi cînd foamea și lipsa de aer îl vor scoate din ascunziș, îi vor lua mințile și va ieși din nou să înfrunte dragonii. Unu-doi ar înfrunta el și acum, dar o sămînță de nebunie, una mică de tot, îl va face să nu mai țină seama de nimic, să-și piardă instinctul de conservare și să-i înfrunte pe toți, fără a-i mai număra, fără a se întreba dacă-o să lupte cu armele puține pe care le mai aveau sau cu mîinile goale. Nu, Horia Șelaru nu era dintre aceia care ar fi așteptat moartea în scobitura asta de stîneă ! Poate Gorun și Tămaș, tot așa de cutezători și puternici, ar fi gîndit la fel, dar acum unul era cu mîna în eșarfă, celălalt cu piciorul imobilizat. Poate Marius Pan- drea, care dăduse numeroase probe de curaj în trecut, era din același aluat, însă șchiopăta încă rău de tot.

Dar deocamdată nu-i amenința nebunia. Răbdători stăteau adunați de regulă în jurul aparatului Bart. Nemișcați, în costumele și căștile care le dădeau un aspect grotesc, păreau adepții vreunei secte bizare adunați în jurul altarului pentru oficierea unui ritual ciudat de cult. Alteori, pentru trecerea timpului, urmăreau ce se petrece în uriașul circ de la picioarele lor. Apăruseră și acolo dragonii, veniți cine știe de unde. Se vedea bine că sînt dragoni, așa cum și-i închipuise Gorun în prima zi. Naturalistul îi observa zilnic stînd ascuns după meterezul cărării doar la cîțiva pași de ei. Se schimbaseră la înfățișare numai în cîteva zile într-o măsură de necrezut. Sau, poate, apăruse altă rasă de dragoni pe deal ? Mari, lungi de peste cincisprezece

metri, roșcați la piele, cu părul negru, rar, gros și lung, țepos ca cel de mistreț, cu coarne pe nas și platoșă cu țepi osoase pe cap și pe spate. Fiind mulți și lacomi, cei din fundul circului vulcanic devastau vegetația cu o iuțeală uluitoare. Adesea se încăierau, dînd spectacole pe lîngă care ar fi pălit cele mai grozave lupte de fiare din Coloseu.

Dar zilele treceau. Foamea începuse să-i roadă pe naufragiați. în creierul stors de vlagă imaginile lumii reale din vale crescuseră nemăsurat în proporții, contopindu-se cu viziuni de coșmar. Dragonii deveniseră monști nesățioși care, după ce roseseră pînă și rădăcinile vegetației așa de abundentă altă- dată, lăsînd fundul craterului ca o farfurie linsă de un cîine flămînd, se atacară cu furie unii pe alții, învingătorii mîncîndu-i pe învinși, luptîndu-se din nou în jurul cadavrelor

acestora, părînd porniți pe o totală exterminare.

— Curios ! murmură Gorun. S-ar zice că învin-gătorii-s mai mici ca învinșii !...

— Pînă cînd o să se omoare?! întreba cu glas plîngător Stela Bejan care, cuprinsă de oroare, se refugiase în cel mai îndepărtat colț al adăpostului, de unde nu se mișca zile de-a rîndul.

Cu toată situația disperată în care se găseau, lui Horia Șelaru îi mai venea în minte cîte o glumă.

— Cunoști povestea celor doișerpi care s-au înghițit unul pe altul, dispărîndastfel cu totul din lume ? Așa o să se întîmple și cu dragonii. Se vor omorî și se vor mînca pînă o să rămînă unul singur, care va muri de indigestie, cum a murit probabil cel de pe faleză ! Atunci o să putem pleca.

Pe coastele dealului și pe cîmpie lucrurile se petreceau mai încet decît în interiorul circului vulcanic. Aici era lărgime și vegetație mult mai bogată. Dragonii cutreierau pădurea în turme, putînd fi văzuți pretutindeni și nu renunțaseră la obiceiul de a se culca în vîrful dealului unde, probabil, se simțeau mai la adăpost.

Așa i-a apucat seara pe prietenii noștri, noaptea pe care fosforescența restului de vegetație, a dra-

gonilor roșii din fundul prăpastiei și a puținelor zburătoare nocturne o făcea și mai lugubră, noaptea în care trebuiau să moară neștiuți de nimeni pe colțul acela de stîncă. Pentru naufragiați noaptea aceasta era fără zori : nu-și putuseră părăsi adăpostul ziua, cînd încă mai aveau o fărîmă de putere, îl vor părăsi cu atît niai greu pe întuneric, slăbiți, istoviți de foame, unii bolnavi, iar ceilalți prea puțin dispuși să-și încerce norocul, lăsîndu-și tovarășii în voia soartei.

Odată, au auzit pe deasupra lor la mare distanță vuietul caracteristic al rachetoplanelor în zbor. Dormeau, iar omul de veghe ațipise și el. Au sărit din somn, parcă nevenindu-le să-și creadă urechilor. Nu, nu era o halucinație a creierului lor slăbit de încordare și oboseală.

— Ne caută oamenii !...

Pînă să se dezmeticească bine, zgomotul a trecut și zadarnic și-a încercat Olteanu norocul cu emițătorul.

Totuși, nici acum nu i-a frînt disperarea. Au rămas neclintiți, răbdînd mult, mai mult decît și-ar fi închipuit vreodată că pot să rabde. Orele treceau anevoie, ca tot atîtea veșnicii, cu atît mai greu cu cît, lipsiți de lumină, lipsiți pînă și de fosforescența caracteristică tuturor vietăților lumii aceleia, nici nu se mai vedeau. învățaseră însă să se cunoască

pe întuneric după semne la care altă dată nici nu s-ar fi gîndit. Dacă se ridica unul ca să facă puțină mișcare, toți știau cine s-a ridicat, dacă o mînă prietenească se lăsa pe umărul unuia, cel atins știa a cui e mîna și, poate, dacă și-ar fi auzit inimile bătînd, s-ar fi recunoscut după bătaia lor.
Odată, cînd stătea pe jumătate amorțită, ca de obicei, Stela Bej an a simțit că Marius Pandrea s-a așezat lîngă ea.
— Stela, iartă-mă ! i-a șoptit luîndu-i cu blîndețe jnîna slăbită, neputincioasă de a-1 respinge sau de a-i răspunde la strîngerea ușoară.
217
— Marius !...
De mult n-avea lacrimi să mai plîngă, dar știa că pilotul plîngea, că lacrimi grele i se prelingeau în clipa aceea pe obraz, plătind pentru suferințele pe care i le pricinuise ei și celorlalți.
— Dacă vom scăpa de aici, Stela... și durerea îl împiedică să-i spună că nici o umbră nu le va mai întuneca dragostea. Dar Stela îi auzea chiar și gîndurile...
Și ea îl credea, pentru că avea nevoie de dragostea lui ca de un suport al firavelor speranțe la care nu voia încă să renunțe. îl lăsă să-i cuprindă cu mîna mijlocul, își așeză capul pe umărul lui, visînd fericirea închipuită altădată, aceea de a trăi veșnic alături de Marius al ei, pilotul frumos, cutezător și tandru așa cum îl cunoscuse cu doi ani în urmă, într-o vacanță pe litoral...
Cît a trecut din noapte, nimenea n-ar putea-o spune. Olteanu renunțase de mult să-și consulte cronometrul-calendar, iar ceilalți deveniseră de o indiferență nemaipomenită. Părea că toată existența lor avea un singur sens : să aștepte ! Și așteptau, așteptau trecerea clipelor care-i apropia de neant... Cînd deodată naufragiații și-au dat seama că unul dintre ei lipsea: Horia Șelaru. El se strecurase afară din adăpost fără să spună nimic. Mergea adesea pînă pe deal să vadă ce-i cu dragonii, așa că obișnuitele sale ieșiri treceau neobservate. Dar ce se întîmplase acum ? A ieșit și nu s-a mai întors... Cînd a ieșit ? De mult ? De o oră, de o zi, sau doar de cîteva minute ?... Pentru niște oameni în mintea cărora timpul nu mai avea sens și nici măsură, veșnicia și clipa confundîndu-se aproape, „demult" sau „adineaori" erau noțiuni foarte incerte. Poate au dormit de atunci cîteva ore ; poate au stat doar în semiamorțirea obișnuită cîteva minute...
Gorun s-a ridicat și a ieșit să-l strige :
218
— Horia !...
Nimic.
— Horia !... Răspunde, Horia !...

Stîncile repetau cuvintele amplificate de microfon, dar afară de ecou, nimeni nu răspundea.

Naturalistul urcă pe culme. Coastele dealului, cu vegetația roasă pînă la rădăcină, luceau vag ici- colo, ca o părere. Jos, pe cîmpie, se mișcau puncte roșii — dragoni, desigur — printre ultimele pete intens fosforescente. Pe deal nu se mai zărea nici unul din monștri, locul fiind acum probabil prea departe de bazele alimentare. De Șelaru, nici urmă !

— Horia ! mai strigă naturalistul, agățîndu-se de speranța că inginerul nu putea fi departe.

„Unde să fi plecat ? se întrebă. La astronavă ? înseamnă că-i nebun! Nici nu se ținea bine pe picioare..."

Totuși, uitîndu-se la pustietatea locului, parc-ar fi făcut și el nebunia... Dar nu, nu putea pleca singur... Și se întoarse în fugă la adăpost.

— Ce-i ? întrebă Tămaș din colțul unde-1 țin- tuia boala. Răspunde ?...

— A plecat!... și toți știau că rostind cuvintele acestea, naturalistul își aplecase capul, iar umerii i se încovoiaseră ca sub apăsarea grea a unei poveri.

In liniștea care urmă se auzi doar zgomotul ușor pe care îl făceau mîinile tremurătoare ale lui Ol- teanu, care mînuiau aparatul de radioemisie.

— Horia, întoarce-te, Horia!... Vino să mori aici cu noi...

Ii răspunseră două explozii de grenadă dinspre faleză și o rafală scurtă de pistol. Apoi nimic. Doar bătaia pulsului în urechi, ca vuietul unor prăbușiri depărtate.

— S-a sfîrșit! A preferat să moară acolo, la jumătatea drumului dintre noi și „Meteor"...

Orele următoare au fost din ce în ce mai grele. Ultimele grame de hrană, ultimele picături de apă fuseseră consumate de mult, nici ei nu mai știau

219

de cînd, iar ultimele rezerve de forță se topeau cu trecerea fiecărei clipe.

Sufereau cu toții, dar poate mai mult decît oricare suferea Stela Bej an, tînăra gingașă care se angajase într-o aventură cu deznodămînt atît de tragic, pentru a scăpa de prezența unui om din cauza căruia suferea. Destinul făcuse ca omul acesta să se afle totuși alături de ea pînă în ultima clipă. Și tocmai acum descoperise că încă-1 iubește... Dar, ce folos !... Stela își dădea prea bine seama că sfîrșitul nu era departe... Ghemuită lingă aparatul Bart, nu mai avea nici măcar atîta putere ca să-și schimbe din cînd în cînd poziția. Emoția, foamea, senzația morții iminente se contopeau într-o sfîr- șeală de nedescris. Mai rău însă ca orice o chinuia setea. Buzele-i uscate cereau fără glas apă, cîteva picături, doar cîteva picături din

lichidul înviorător. Prin fața ochilor uscați de lacrimi îi dansau licăriri fugare, iar în minte i se perindau amintiri despre excursii în pădurile umbroase ale patriei, răsunînd de clipocitul vesel al izvoarelor...

Atunci a simțit că cineva se apropie de ea. Era Pandrea ! îi cunoștea atingerea mîinii, îi ghicea atitudinea și mișcările în întuneric. Cu mîini tremurătoare, el a turnat din propriu-i rezervor în cel al Stelei o înghițitură de apă, ultima, pe care o păzise pînă în clipa aceea cum își păzește avarul comoara. Ea a sorbit lacomă și, istovită de efort, a leșinat.

Cînd s-a trezit, lumina tulbure a zorilor se strecura în dosul pînzei de cort. Deasupra-i se aplecau ochii înfundați în orbite, arzînd ca de friguri, ai lui Marius Pandrea. Ar fi dorit să-l vadă mai bine, dar nu putea, căci intrarea adăpostului era acoperită în cea mai mare parte de spatele lat al unuia din tovarăși. Acesta, auzind mișcarea, își întoarse capul încet și, în fața privirilor uimite ale doctoriței, din dosul vizorilor căștii, îi zîmbea fericit. Era inginerul Horia Șelaru...

220

XVII

Ca să știm ce anume s-a întîmplat, ar trebui să ne întoarcem înapoi cu două zile terestre, pentru a urmări aventura lui Horia Șelaru.

Inginerul părăsea adesea adăpostul, urcînd pînă la capătul cărării spre a urmări mișcările dra- gonilor, hotărît să profite de orice împrejurare favorabilă care le-ar fi permis naufragiaților să se întoarcă la astronavă.

Dar vremea trecea și fiarele nu părăseau coasta dealului. Intre timp devenise evident că Stela Bejan, prea slăbită, și Tămaș, bolnav, nu vor putea ajunge cu forțe proprii pînă pe plajă. Șelaru avea îndoieli chiar în privința lui Marius Pandrea, pe care piciorul, netratat, îl mai durea încă, iar Olteanu și Gorun nu și-ar fi părăsit pentru nimic în lume tovarășii. De fapt, nici inginerul nu voia să-i părăsească. Totuși, simțindu-se cel mai în putere din întregul grup, în sinea lui hotărîse să plece singur la astronovă, înfruntînd primejdiile nopții venu- siene, spre a reînnoi proviziile căci altfel, pentru naufragiați, erau puține șanse de supraviețuire pînă în zori.

Norocul păru că-i surîde cutezătorului. După un timp, devastînd toată vegetația de pe deal, dragonii renunțaseră la obiceiul de a se urca să doarmă pe culme : ei cutreierau doar cîmpia, unde se zăreau destul de bine datorită fosforescenței lor roșcate.

Cercetînd cu mare atenție în cîteva rînduri cuprinsul dintre deal și faleză, tînărul observase că prin unele părți dragonii circulau mai mult și erau mai deși ca prin altele. De pildă, era

o zonă pe unde aproape nu se vedeau de loc. In lipsa altor repere, folosindu-se doar de poziția lui în raport cu adăpostul, Șelaru stabilise că zona aceea nu putea fi alta decît însuși drumul pe care veniseră ei de pe faleză, lărgit considerabil. Probabil, pe terenul acela pietros vegetația fusese mai mică, mai fragilă, mai rară, așa că dragonii au consumat-o mai repede, pustiind cu desăvîrșire locul — ceea ce rezulta din lipsa totală de fosforescență a zonei respective.

Așadar, teoretic, exista o trecere către faleză. Acum era momentul să-și încerce norocul. A stat multă vreme în cumpănă, întrebîndu-se dacă era cazul să-i pună și pe ceilalți la curent cu planul său. Pînă la urmă a hotărît să nu le spună nimic.

N-avea arme, dar și-^a fabricat una pe ascuns. Dintr-un cartuș explozibil pe care îl găsise prin bagaje, și o bucată de fitil, și-a improvizat o grenadă, destul de primitivă, bună poate numai de speriat dragonii. Dar avea conștiința împăcată că a făcut ceva pentru securitatea personală și nu pleacă tocmai cu mina goală.

Făcu primii pași spre linia întunecată a grohotișului care se distingea vag între marginile ușor fosforescente ale suprafețelor pe care domnise altădată pădurea. E un fel de a spune că resturile acelea vegetale răspîndeau lumină. De fapt, erau acolo două nuanțe de întuneric pe care ochiul inginerului, deja exersat, le deosebea. Hotărîse să coboare alături de fîșia cea mai întunecată, spre a nu-1 stingheri pietrele. Prevăzător însă, își alese cîteva repere mai intens fosforescente din apropierea falezei, după care să se orienteze.

înainta ou grijă, pipăind mereu cu piciorul terenul pe care călca, astfel că trecură cîteva minute pînă să ajungă la grohotiș. De aici își întoarse privirea înapoi, spre culmea dealului, și-l cuprinse dintr-o dată sentimentul unei singurătăți apăsătoare. Nu se mai vedea nimic, decît deosebirea vagă dintre cele două nuanțe de întunecimi. Prietenii, adăpostul, culmea dealului parcă se îndepărtaseră într-o clipă cine știe unde, în fundul hăului de nepătruns. Gîn- duri negre ca noaptea care-1 înconjurau îi invadară creierii. Oare, o să-și mai vadă prietenii vreodată ? Sau, dacă s-ar întoarce, va mai găsi prin întuneric cărarea care cobora la adăpost ? Dar, în definitiv, pentru ce s-ar întoarce ? Tot nu-i putea vedea căci plecaseră de la astronavă fără mijloace de a produce lumină : cine s-ar fi gîndit că vor rămîne izolați o

noapte întreagă acolo ? S-ar fi întors deci numai pentru a mai avea o dată senzația apropierii lor...

Gîndurile îl trăgeau înapoi spre culme, dar între timp picioarele, automat, pipăiau terenul și-l duceau cu pași mici, șovăielnici la vale, silind și gîndurile să se întoarcă pe

aceeași cale. Oare înaintase cu ceva ? In juru-i nimic nu se schimbase. Totul arăta ca acum cîteva minute, ca și cînd nu s-ar fi mișcat din loc. Auzise că senzația aceasta o încercau cosmonauții plecați în afara sistemului solar: neavînd repere decît stelele care se găsesc la distanțe colosale, aproape totdeauna li se pare că au rămas nemișcați, suspendați în mijlocul infinitului.

Pășind mereu înainte, inginerul se obișnui cu ideea că a plecat de-a binelea. Era singur. Prietenii făceau parte dintr-o lume a trecutului, ca și cînd ar fi murit, iar astronava dintr-un vag și problematic viitor. Undeva, dincolo de faleză, cerul era ușor luminat. își aminti că acolo steluțe multicolore dansează cel mai grațios balet deasupra plajei. Nu știa ce fel de ființe sînt acelea : naturalistul nu reușise să prindă nici una. Oare nu cumva erau mai periculoase chiar decît dragonii ? Deocamdată nu voia să se gîndească la asta. Imaginea jocului lor atrăgător îl fascina și în suflet simțea crescîndu-i dorința de a le vedea iarăși,.de a urmări din nou baletul luminos prin hubloul lui ,,Meteor"...

De cîteva ori se poticni de neregularitățile solului sau de pietre, ceea ce-1 hotărî să fie mai atent la pașii pe care-i făcea. Minutele se scurgeau cu greu și nu le putea măsura decît cu bătăile inimii care-i răsunau în urechi ca o răpăială de tobă. în jurul tîmplelor parcă i se strîngea un cerc de oțel, iar simțurile-i sub tensiune amplificau, exagerau orice excitație. Pietricelele care se rostogoleau sub pașii săi stîrneau în creieru-i încordat răsunet de avalanșe. Propria-i răsuflare i se părea așa de zgomotoasă, încît se întreba mereu dacă nu cumva i-o aud dragonii. Nici o clipă singuraticul drumeț nu uita că fiarele aceste uriașe, crude, hidoase cutreierau cuprinsul de jur împrejurul său. Și co

bora, cobora parcă de o veșnicie, rămînînd totuși pe loc. Dealul nu se mai sfîrșea, deși grohotișul, după cîte știa, nu era mai lung de două-trei sute de metri. Nu cumva rătăcise ? Petele luminoase pe care și le luase drept reper erau acolo, în fața lui, nu le pierduse o clipă din vedere. Urcaseră doar ceva mai sus spre mijlocul întunecimii în care se scufundase — semn după care și-a dat seama că se apropiase totuși de poalele dealului. Intr-adevăr, după cîteva minute, piciorul nu mai simți diferența de nivel, ci doar neregularitățile terenului pietros, din cauza căroța nu-și putea .iuți pasul. De dragoni nici pomeneală ! Tocmai începea să creadă că exagerase pericolul și că va ajunge pe plajă fără să aibă vreo întîlnire neplăcută — o ținea de-a dreptul spre petele fosforescente care nu puteau fi decît tufișurile de pe faleză — cînd se opri deodată ca trăsnit : în jurul acestora se mișcau formele roșcate ale dragonilor ! Nu

puteau fi mai departe de trei sute de pași, căci se vedeau distinct făpturile lor de balaur cu pielea de un roșu puțin intens, cu părțile osoase și cornoase verzui, cu ochii ca două găuri negre în mijlocul unor capete de strigoi.

Oricît ar fi fost de cutezător Șelaru, picioarele i se muiară și un fior îl străbătu de-a lungul spinării. Monștrii nu-1 simțiseră încă. Pentru ei, viața se manifesta noaptea vizual prin fosforescență, iar omul nu era fosforescent. Văzîndu-i deocamdată indiferenți, inginerul încercă să atingă faleza mult mai la dreapta. Știa că se depărtează astfel de rampa naturală care cobora spre plajă, dar nu-și făcea prea multe griji în privința aceasta. Numeroase crăpături și văgăuni se deschideau în peretele șănțuit de ape al falezei, prin care ar putea la nevoie să coboare chiar pe întuneric. Numai de s-ar vedea odată acolo ! Fosforescența mai slabă a locului indica o vegetație săracă, dincolo de care se zărea pînza albăstruie a mării.

Foamea chinuitoare care-i sfîșia măruntaiele, oboseala pricinuită mai degrabă de epuizarea fizică

și de încordarea nervoasă decît de drumul parcurs făcea să-i tremure genunchii, dar apropierea mării parcă-1 învioră, parcă-i dădu putere.

„Numai cîțiva pași am de făcut pînă la faleză !"... își spuse și un val de optimism îi inundă toată ființa. Acum nu se mai îndoia de reușita întreprinderii sale, de salvarea expediției, a prietenilor izolați acolo pe marginea prăpastiei, imobilizați de boală, de foame, de epuizare.

„Ce-or fi făcînd ei acum ? Au observat oare că am plecat ?"

Ca și cînd i s-ar fi ghicit gîndurile, aproape nu- maidecît auzi în căști glasul plîngător al lui Ol- teanu :

„Horia ! Intoarce-te, Horia !... Vino să mori aici cu noi..."

Tulburat de chegnarea aceasta, venită parcă din altă lume, Șelaru se opri cu răsuflarea tăiată, aș- teptînd continuarea mesajului. Un urlet înspăimîn- tător îl făcu însă să se întoarcă. Se cutremură de groază în fața priveliștii ce i-a fost dat s-o vadă. Dragonii, probabil, nu-1 vedeau, dar alte simțuri îi vestiseră fără îndoială despre existența unei ființe vii prin apropiere, căci unii dintre ei porniră cu iuțeală tocmai în direcția lui.

Mobilizîndu-și forțe pe care nici nu le-ar fi bănuit după atîtea săptămîni de post, Șelaru se întoarse în fugă spre albastrul jucăuș al valurilor oceanului. Dar după cîțiva pași căzu, împiedicîn- du-se de un bolovan. Era pierdut! Adică, încă nu. Tremurînd .ca apucat de friguri aruncă grenada improvizată, trase în direcția lor întreaga încărcătură a pistolului, apoi cu o ultimă sforțare se ridică să-și continue goana. '•

Cîțiva pași... doar cîțiva pași!... i se înfipsese ideea fixă

ca un cui în creier, dar picioarele nu-1 mai ascultau. In urmă-i parcă venea o adevărata furtună, așa cum probabil și-au închipuit anonimii autori ai basmelor populare sosirea balaurilor la castelele lor. Șelaru cădea în brînci și se ridica iarăși cu resursele disperării. In jurul său, depă-

șindu-1 chiar, se mișca o lumină roșiatică pe fondul căreia își vedea proiectată umbra și atunci, instinctiv, se întoarse. Unul dintre dragoni era doar la cîțiva pași, gata să facă ultima săritură. El se înălță drept în sus cam la zece metri, sprijinindu-so pe coadă, rămase o clipă așa ca un uriaș care so ridicase în picioare cu brațele întinse, apoi se az- vîrli cu toată greutatea în direcția omului care, mai zvîcnind o dată scăpă deocamdată de strivire. Monstrul ateriză la doi metri de el făcînd să se cutremure pămîntul. i

Atunci se petrecu ceva cu totul neașteptat : sub greutatea imensă a monstrului, mărită încă și mai mult de forța săriturii, scoarța planetei păru că cedează. Șelaru își pierdu echilibrul și simți cum se scufundă vertiginos împreună cu solul și cu tot ce era pe el, inclusiv dragonul. Urletele de groază ale omului se amestecau cu ale fiarei. Prăbușindu-se el se cutremura de silă la atingerea dragonului, îi simțea prin costumul de protecție perii aspri și lungi, pielea zgrunțuroasă ca și coaja de salcîm. Se opri întîi destul de brutal din cădere tocmai pe burta moale a dragonului, de unde se rostogoli apoi cîțiva pași într-o adevărată avalanșă de pămînt, nisip și pietre.

XVIII

Inginerul era zdrobit, speriat, amețit, dar conștient de pericol în măsura în care instinctul de conservare îi ținea conștiința trează. Dragonul se zbătea ca un turbat, măturînd cu izbituri furioase din coadă întreg spațiul din jurul său. Ca să scape de o astfel de lovitură, care l-ar fi omorît pe loc, Șelaru se retrase grăbit de-a bușilea într-un fel de scobitură mai ferită. De aici, simțindu-se deocamdată la adăpost, abia trăgîndu-și sufletul de oboseală și emoție, încercă o primă apreciere a situației.

Se găsea împreună cu dragonul — strașnică tovărășie ! — în fundul unei prăpăstii, mai bine-zis, a unei grote destul de spațioasă, căreia i se prăbușise acoperișul sub greutatea săriturii monstrului. Datorită luminii pe care acesta o răspîndea, se puteau distinge destul de bine amănuntele locului : pereții grotei erau în general netezi, cu excepția crăpăturii în care se refugiase. înălțimea nu i se putea aprecia — căci în locul plafonului rămăsese doar întunericul de nepătruns. Pe Pămînt s-ar fi zărit acolo cerul înstelat, dar

aici nu se vedea nimic. Adîncimea prăpastiei însă trebuia să fie apreciabilă, căci dragonul ridicîndu-se în cîteva rînduri la mai bine de zece metri, urlînd îngrozitor, repezindu-și picioarele în sus, nu i-a ajuns marginile și nici măcar — lumi- nîndu-le — nu le-a făcut vizibile.

A doua acțiune a inginerului a fost aceea de a-și verifica îmbrăcămintea, casca și rezervorul cu aer : nici una nu suferise vreo deteriorare. Dragonul, cu toată sila ce i-o provocase atingerea lui, avusese cel puțin meritul de a-i amortiza căderea. Dar, oare, era acesta un merit ?... Nu era mai bine să fi murit pe loc ? Deocamdată situația tînărului nu părea mai bună ca a celor aruncați pe vremuri în groapa leilor. Tovărășia dragonului nu era tocmai dintre cele mai liniștitoare, deși fiara încă nu-i simțise prezența. Cu picioarele întinse, ea se sprijinea de peretele grotei, căutînd sprijin cît mai sus, pentru a-și întinde gîtul lung spre ieșire. Fascinat, Șelaru privea labele monstruoase, cu degetele lăbărțate care zgîriau stînca.

„Parcă l-am mai văzut undeva... Adică, pe deal l-am văzut, unde puteam să-l văd în altă parte... Degetul acela diformat... Mi s-a întipărit desigur în memorie fără să-mi dau seama..."

Se trase un pas înapoi, ținîndu-și răsuflarea.

„E rănit..." își spuse inginerul, văzînd cîteva crăpături albe în pielea roșcată, din care se scurgea un lichid albicios, și se mira că-i arde încă de astfel de observații.

„Poate e rănit grav și o să moară"...

Vigoarea pe care o arăta monstrul în mișcări nu prevestea o moarte prea apropiată. Și, chiar dacă ar muri... Dar deocamdată nu voia să se gîndească la nimic : emoțiile, oboseala, slăbiciunea, îl doborîseră și simțea că pică de somn.

„Dacă m-aș trage mai încolo, poate aș ațipi puțin... I se tocise parcă și instinctul de conservare. în crăpătura asta, dragonul nu poate pătrunde", își spuse retrăgîndu-se încă vreo doi metri. Și, găsind acolo un cotlon, adormi numaidecît.

Somnul i-a fost agitat, bîntuit de coșmaruri și s-a trezit lac de sudoare, cu senzația că cineva îl pipăie, încercînd să-l îmbrățișeze. Nu-și dădea prea bine seama dacă lucrul se întîmplă aievea, sau e doar o continuare a visului. Deschise deci ochii și îngheță de groază : doi șerpi roșcați, fosforescenți, groși cît piciorul, îl tatonau căutînd să-l prindă în încolăcirea lor mortală. Cu un strigăt și cu un efort disperat, Șelaru se retrase doi pași urmărit de hidoasele arătări care — acum le vedea mai bine — nu erau altceva decît coada despicată a dragonului, încă un pas — și nu-1 mai puteau ajunge. Ca niște brațe de polip uriaș pipăiau neputincioase în gol, căutîndu-și prada care le scăpase. Șelaru gîfîia, tîm- plele-i zvîcneau, capul îi uruia ca o moară, inima îi bătea zgomotos, dar pe lîngă

tot vacarmul acesta stîrnit în propria-i ființă, mai percepea distinct un vuiet venit tocmai din fundul ascunzătorii sale. Era un zgomot pe care-1 cunoștea.

„Marea !... murmură el. îi răspunse glasul valurilor care se spărgeau, undeva pe aproape, de un țărm. Marea !"... zise bîjbîind cu mîinile prin întuneric. O licărire albăstruie tremura undeva, reflectată de peretele despicăturii strimte prin care se strecura grăbit, riscînd să-și spargă casca sau re- zervorul de oxigen în colțuri de stîncă. începea să înțelegă că despicătura aceasta era o ieșire care răspundea undeva pe plajă.

„Marea !..." urlă el și ecoul reflectat de mii de ori în pereții peșterii înguste răsună așa cum, probabil, răsunase strigătul celor zece mii de greci con

228

duși de Xenofon, la vederea Pontului salvator. In nări, amintirile îi aduseră aroma sărată a litoralel-or de pe Pămînt, iar fața pe care sudoarea curgea în^ picături mari, amestecată cu lacrimi, parcă-i era răcorită de briza ușoară a serilor de vară la Mamaia.

„Marea !..."

încă un pas, încă unul, și se trezi la poalele falezei, tremurînd ca varga, agățîndu-se disperat de un colț de stîncă, pentru că puterile îl părăsiseră cu de- săvîrșire. Valurile fosforescente ale oceanului se spărgeau de țărm la cîțiva pași, iar apa se prelingea susurînd pînă la picioarele lui. Spre stînga se întindea plaja în mijlocul căreia, la cel mult o mie de pași, îl aștepta „Meteor[44].

XIX

Despre felul cum a ajuns la astronavă, Șelaru nu-și amintea prea bine. Căzuse în cîteva rînduri, se tîrîse prin nisip, leșinase, poate. Mergea fără să-și dea seama de direcție, condus de un automatism neînțeles, din nou cădea, se tîra, se ridica și mergea mai departe în neștire, ca un somnambul. Fîlfîiri ciudate se învîrteau uneori în jurul său, în fața ochilor i se năzăreau străluciri, din cînd în cînd, prin uruiala continuă care-i umplea urechile stră- băteau țipete ca de cucuvea. Erau toate acestea reale, sau simple halucinații ? El n-a știut-o nici- odată. Nu mai era în stare să gîndească. într-o străfulgerare de lumină i-a apărut pentru o fracțiune de secundă în față o formă nedefinită. N-a înțeles ce e, dar foarte vag, în afara înțelegerii, a simțit că acolo era ținta eforturilor sale. A mai făcut un pas, încă unul, picioarele refuzau să-l asculte, a că- zut în genunchi, uitîndu-se prostește spre locul unde credea că trebuie să ajungă, apoi peste mintea lui se prăbușiră cascadele de întuneric mai negru,

229

mai de nepătruns decît au domnit vreodată în nopțile tuturor

planetelor cu cer fără lună și fără stele.
Cînd s-a trezit, era întins pe dușumeaua cabinei lui „Meteor". Mai întîi n-a înțeles unde se află. Pe urmă, înfiripîndu-i-se amintirile ca și cînd ar fi iz- vorît dintr-o ceață, n-a înțeles cum ajunsese aici. Și-a dus mîna la frunte și atunci a constatat că nu mai avea cască. Ce se întîmplase oare ? Poate visa în adăpostul de pe deal, pe care nu-1 părăsise niciodată, sau, undeva pe plajă, avea o viziune înainte cîe-a muri. încercă să se ridice pe un cot și gemu ușor ; atunci se iscă o mișcare undeva pe aproape și, ridicîndu-și ochii, se trezi față în față cu un om. Era groaznic la vedere : slab din cale-afară, cu obra-jii palizi și scofîlciți, acoperiți de o barbă neagră, lățoasă și murdară, cu părul în dezordine, lung și unsuros, cu trupul scheletic vîrît în veșminte prea largi, cu mîini uscate și galbene, prin transparența cărora parcă se vedeau oasele. Ochii adînciți nefiresc de mult în orbite străluceau ca la unii nebuni și întreaga lui făptură semăna oarecum cu imaginea unui anahoret în închipuirea populară de altădată.
Văzîndu-1, Șelaru tresări și cu un efort se ridică în capul oaselor.
—Stai liniștit... îi spuse arătarea și atunci, după glas, l-a recunoscut : omul era Marius Pandrea.

XX

înainte de a se hotărî, Marius Pandrea s-a zbuciumat îndelung. Exemplul lui Șelaru l-a mobilizat, a trezit în el voința de a face la nevoie un efort supraomenesc pentru salvarea celorlalți, chiar dacă l-ar costa viața. Se mustra amarnic în gînd că n-o făcuse pînă acum. Ce, numai Horia Șelaru era în stare de atîta spirit de jertfă ? în definitiv, din vina lui, a lui Marius Pandrea, se găsea expediția aici, în situația aceasta dezastruoasă. El era dator

să încerce... Nu, nu să încerce : era dator să o salveze ! Asta-i altceva. A încerca înseamnă a pleca nebunește la moarte, fără să-i fie cuiva de folos. Dar el nu trebuia să moară, ci să ajungă la astronavă, apoi să se întoarcă de acolo cu cele necesare pentru supraviețuirea tuturor pînă în zori. După aceoa...
Piciorul aproape nu-1 mai durea. Insă era foarte slab : îl consumaseră mai ales remușcările, frămîn- tarea, zbuciumul simțit stînd alături de Stela pe care abia acum își dădea seama cît o iubește. Se ridică, încercîndu-și încheieturile. Adăpostul parcă se clătina și se învîrtea cu el.
„Pînă la „Meteor" sînt vreo doi kilometri. Oricît de încet aș merge, drumul dus și întors nu poate dura mai mult de trei-patru ore. Atîta voi rezista... Trebuie să rezist !"
Va nimeri însă astronava pe întuneric ? Se încre- dea în

simțul său de orientare și în lumina puțină pe care o răspîndeau zburătoarele fosforescente. Numai de ar ajunge pe plajă... Esențialul era să nu întîlnească dragoni. Ei bine, n-o să-i întîlnească. Dragonii erau fosforescenți, se vedeau de la distanță. N-avea decît să-i inconjoare... Va porni deci numaidecît !

Hotărîrea aceasta i-a pricinuit atîta bucurie, că-i venea să rîdă, să cînte... Inima, strivită parcă de-o povară timp de atîtea săptămîni și-a simțit-o din- tr-o dată ușoară, săltînd veselă, împingîndu-i pînă în cele mai ascunse fibre ale ființei ^ale un fior necunoscut, o căldură plăcută.

Tovarășii săi stăteau în obișnuita amorțire. Poate dormeau. Stela gemea încet. Cu grijă, ca să n-o trezească, și-a golit în rezervorul ei puțina apă ce-i mai rămăsese, apoi s-a urcat pe culme. Pornea fără arme, mult mai slab, mai flămînd și mai însetat decît pornise Șelaru cu douăzeci de ore înainte. Din vîrful dealului nu se vedea aproape nimic. Tufișurile fosforescente care-1 călăuziseră pe inginer spre faleză dispăruseră și doar o vagă linie orizontală

231

despărțea întunericul de nuanța albăstrie a mării. De dragoni, nici pomeneală.

La cîteva zeci de pași se găsea grohotișul și Pan- drea a preferat să coboare de-a lungul lui, deși drumul printre bolovanii de toate mărimile era nespus de greu, mai ales pentru un om atît de slăbit.

„Haide, curaj !... Am stat prea mult, am ruginit și de aceea nu merge ! Numai puțin să mă încălzesc la drum și atunci../[4] se încuraja el văzînd că trebuie să se oprească din zece în zece pași, tremu- rînd de slăbiciune. Atunci închidea ochii și parcă se vedea în cămara lui „Meteor" — pe care imaginația lui stîrnită o făcea nespus de bogată.

„O cafea fierbinte !... Primul lucru pe care o să-l fac va fi cafeaua..."

Și, întărit de perspectiva aceasta, pleca mai departe, coborînd din piatră în piatră încă zece pași. Pe urmă, după o veșnicie întreagă, coborîșul s-a terminat. Știind că pînă la faleză mai sînt doar cîteva sute de metri, s-a apucat să numere pașii pentru ca să aprecieze mai bine drumul parcurs, dar s-a încurcat foarte repede și a renunțat. Bîj- bîind cu piciorul, pipăia terenul pe care călca, gata-gata să-și piardă echilibrul la fiecare pas. Cînd a socotit că-i aproape de faleză s-a lăsat în patru labe, pipăind mai departe cu mîna. înainta astfel cu multă greutate și cu opriri dese, împins mereu într-o nouă etapă de convingerea că după cîțiva pași va da de faleză.

„E pe-aici,pe undeva... își spunea din cînd în cînd, însă faleza parcă se îndepărta mereu. Ei, nu se poate !... Doar am în

față marea... zise ridicîn- du-și ochii și văzu că-n față-i era doar bezna; linia albăstruie a mării se întindea spre dreapta. Simți un fior de-a lungul șirei spinării. Am rătăcit!..." Făcu vreo doi pași în direcția mării, apoi se opri din nou. „Să chibzuim. Am luat-o prea la stînga. înseamnă că după ce voi ajunge la faleză, trebuie să caut coborîrea spre dreapta..."

De fapt n-o luase prea imult spre stînga : coborîrea era tocmai în dreptul său. Cînd i-a apărut îin

față baletul miilor de steluțe fosforescente și-a dat seama că-i pe faleză. Era complet extenuat și s-a oprit acolo poate mai bine de-o oră, înainte de a-și relua drumul. Nu vedea absolut nimci. Fosforescența mării și a zburătoarelor multicolore parcă nu era făcută să lumineze mediul înconjurător, ci doar pentru a le face vizibile. Prin contrast, în imediata lor apropiere, întunericul era încă și mai negru. De zeci de ori a întins mîna sau piciorul în gol, gata să se prăbușească; de zeci de ori a cobo- rît cîțiva pași pe vreo pantă care-1 ducea invariabil deasupra unui abis, spulberîndu-i speranțele. In cele din urmă, a dat chiar peste rampa găsită de grupa lui Gorun. Era și timpul. A ajuns tîrîndu-se pe plajă. încotro să pornească acum ? Unde era „Meteor" ? Spre stînga, desigur, cam la jumătate distanța între faleză și mare.

A luat-o spre stînga. Prin nisip, drumul era obositor din cale-afară și pilotul făcea eforturi supraomenești la fiecare pas.

„O cafea... O cafea caldă... și simțea ridicîndu-i-se în nări aroma cafelei. Mergea împleticindu-se ca un om beat și de fiecare dată oînd cădea se ridica tot mai greu. Unde era „Meteor" ? Din întuneric izvorau imagini: iată adăpostul cu patru mogîldețe în jurul aparatului Bart... Una geme slab : e Stela... Trebuie să ajung... Trebuie să ajung..."

Scrîșnind din dinți, strîngînd pumnii, încordîn- du-și amarnic bruma de puteri ce-i mai rămăsese, Pandrea mergea spre ținta care nu se vedea nicăieri. De cînd mergea așa ? De un veac, de o mie de veacuri... Deodată s-a oprit în fața unei unduiri ușor luminoasă : era marea ! Unde se găsea ? Trecuse de astronavă ? Era în dreptul ei ? Prin întunericul de nepătruns putea trece de mii de ori pe la doi pași de „Meteor[11] fără să-l vadă.

Se întoarse cuprins de disperare și porni din nou, lăsînd marea la spate.

„Trebuie să ajung !... Trebuie să ajung !..." repeta el, tîrîndu-și picioarele, căzînd în patru labe, pornind din nou, purtat doar de voință fiindcă vlaga

i se topise demult. Și, nici urmă de astronavă ! Habar n-avea

unde se găsește. Era pe plajă și atît... Mai făcu vreo cîțiva pași, apoi căzu greu. Va ră- mînea acolo ? Nu putea, nu trebuia... N-avea dreptul să rămînă ! Imaginea adăpostului de pe stîncă se ridică din nou, tremurătoare, în fața privirilor sale împăienj enite.

„Trebuie să a..."

Mai încercă o dată să se ridice, capul împins înainte șănțuia nisipul, spatele i se arcuia tremu- rînd, mîinile-i crispate căutau un sprijin, apoi deodată cedă brusc și trupul fără vlagă se întinse pe nisip. Știa că nu se va mai ridica de acolo nici-odată : oxigenul din rezervor se va sfîrși înainte de a-și recăpăta puterile...

Va muri și Stela după cîteva ore... Ciudat ! Gîn- dul acesta nu-1 mai scotea din minți. I se topise și simțirea o dată cu ultima fărîmă de putere, o dată cu ultima licărire de speranță. Pieptul și umerii i se zbăteau într-un gîfîit dureros, plaja se clătina și se învîrtea cu el, gata să-l prăbușească în noaptea leșinului.

„Nu... Nu vreau să leșin !... Nu vreau !..."

Lacrimi grele îi umeziră ochii și prin transparența lor treceau străfulgerări portocalii, verzi și roșii.

„Halucinații!..."

Nu erau halucinații. în jurul său se adunase un roi întreg de zburătoare fosforescente: erau ca niște fluturi mari cu aripi membranoase. îl atacau ? Sau, doar curiozitatea le făcea să-și întrerupă jocul... Deocamdată se părea că-1 apără costumul de un eventual atac. Neputincios, pilotul privea feeria multicoloră din jurul său și senzația aceasta vizuală covîrșitoare prin varietatea ei, prin mișcare, prin minunatul joc al culorilor, aprinse în cele din urmă scînteia unui interes în mintea sa.

„Cît sânt de frumoase ! Ce ritmic se mișcă întregul ansamblu !... S-ar zice că dansează după o

melodie pe care numai ele o aud... Și iată, uneorî schimbă ritmul, ca și cînd ar începe altă melodie.;. Aici, în jurul meu s-au adunat cu miile: parc-ar fi un foc de artificii! Un foc de artificii viu... Eu le-am atras, desigur, așa cum atrage un bec aprins fluturii, noaptea. Sau, cine știe... Poate au ele obiceiul să se adune uneori așa, în grămezi... Iată, îmi pare că se mai adună într-un loc..."

Intr-adevăr, la o oarecare distanță steluțele fosforescente se adunau într-un al doilea roi, se împrăștiau, apoi se adunau din nou ceva mai departe. Fiind tocmai în direcția privirilor sale, Pandrea urmărea cu ușurință roiul acesta care, în cele din urmă, se hotărî parcă să se oprească definitiv la vreo două sute de pași. Privind așa, pilotul fu izbit deodată de asemănarea între

roiul acela fosforescent și cel care zbura în jurul său.
„Dar... e un om acolo ! exclamă el simțind că tulburarea îi paralizează respirația. E un om !... Nu poate fi altceva... Nu se adună astea din senin... E unul dintr-ai noștri!... Gorun, fără îndoială.
Și încercă să strige :
—Gorun!... Gorun!... însă din gîtleju-i uscat ieșeau doar gemete neînțelese.
Atunci se petrecu parcă o minune : speranța renăscută a liberat din străfundul ființei sale rezerve de forță neștiute. Pilotul și-a adunat genunchii sub el, și-a încordat spinarea ca un arc și iată-1 tîrîn- du-se, căzînd, împleticindu-se, încercînd să strige, plîngînd și rîzînd ca un nebun. Un pas, încă unul, încă unul, cu roiul de „licurici[4]" săltînd după el, se îndrepta gîfîind, cu o nestrămutată voință spre celălalt roi care-1 aștepta nemișcat. Cît a mers așa ? Timpul și distanța n-au în astfel de împrejurări valoarea obișnuită. Cele două roiuri de ființe fosforescente s-au apropiat mereu, mai mult, tot mai mult, pînă s-au contopit într-unul singur. Și astfel unite, ele au răspîndit destulă lumină ca ochii lui Marius Pandrea să distingă în același timp
forma lunguiață a unui corp omenesc întins ^ pe nisip și intrarea camerei-ecluză a lui „Meteor‟ la cinci pași de acolo.

XXI

. — Te-am cules din fața intrării... Nu știu cum am făcut: cred că am intrat mai întîi în cabină și am înghițit de-a valma glucoză, apă, cafea, excitante, vitamine... Am luptat apoi din greu cu leșinul... După ce te-am adus, am adormit alături de tine și m-am trezit abia adineaori. Nu trebuia să dorm : Stela și ceilalți sînt poate în agonie...
Șelaru se ridică în picioare. Era puțin amețit, •dar putea fi și foamea de vină că se simțea atît de slăbit. în primul rînd îi întinse mina pilotului:
—Muream fără dumneata, tovarășe Pandrea...
—Acasă mi se spune Puiu... zise acesta cu vocea nesigură și puțin melancolică.
Șelaru îl privi cîteva clipe descumpănit, apoi, amintindu-și poate ceva în legătură ou adjunctul de pe „Vesper", sau gîndindu-se la actuala înfățișare a lui Pandrea, cu toată slăbiciunea și foamea, izbucni într-un nestăvilit hohot de rîs.
—Puiu !... Asta-i bună!... Nu mi-ar fi niciodată la îndemînă... Știi, mie dă-mi voie să-ți spun Ma- rius !... și nu se mai putu opri din rîs.
—Zi-mi cum îți place, dar să mîncăm ceva și să plecăm numaidecît. Apoi, amintindu-și deodată parcă de un lucru important, se întoarse iarăși spre inginer : Vreau să-ți mai spun că nu-mi datorezi viața... Mai bine-zis, ne-o datorăm

amîndoi într-a- ceeași măsură. Cînd vom avea timp, o să-ți povestesc... Și o să-mi spui și tu cum ai ajuns aici.

Mai tîrziu, cînd se pregăteau de plecare, văzîn- du-1 pe Șelaru căutînd arme, pilotul îi spuse :

—Lasă-le naibii, Horia ! Nu vezi că de-abia ne ținem pe picioare ? Nici nu ți-ar folosi la ceva, fiindcă dragonii au dispărut. Ia mai bine lanterna...

XXII

Orbiți de lumina zilei, după o noapte atît de îndelungată, petrecută în întunecimea adăpostului, naufragiații ieșiră pe culme, refăcuți puțin după cîteva mese mai substanțiale, pregătiți să se întoarcă la astronavă cît mai grabnic pentru a-și scoate costumele de protecție care-i înăbușeau.

In fața ochilor mirați, priveliștea ținutului era din nou cu totul deosebită de aceea pe care o văzuseră ultima dată : vegetația bogată dispăruse ca și cînd n-ar fi fost! Pînă și solul era scurmat și peste tot întinsul nu se vedea decît piatră și pustiu sterp. Cît despre groaznicii dragoni, nici urmă. Era așa de radicală schimbarea, într-așa măsură de neconceput pentru experiența terestră a cosmonauților, încît se întrebau dacă trăiseră aievea aventura cu jungla și dragonii, sau fuseseră pur și simplu victimele unei halucinații colective, pricinuită de cine știe ce factor venusian încă necunoscut.

In comparație cu felul în care venise, caravana părea jalnică acum, la plecare. Slăbiți și bolnavi, oamenii lăsaseră în tabără puținul ce-1 mai aveau, bucuroși să-și poată purta propria greutate pînă la astronavă. Dar Olteanu nu voia cu nici un preț să se despartă de radioemițător, pe care se încăpă- țîna să-l care singur pînă la capăt.

Și, iată-i acuma în cabina răvășită, dar sigură și familiară a lui „Meteor"... Dezbrăcați de costumele izolatoare, naufragiații se priveau ca și cînd nu s-ar fi recunoscut. Cu figurile descărnate, cu ochii înfundați în orbite, palizi ca după lungi și grele suferințe, ei semănau foarte puțin cu tinerii plini de viață care porniseră din cabina astronavei să instaleze antena pe deal.

Odihna și hrana îndestulătoare, adăugate vitalității organismelor acestora tinere și viguroase, tratamentul aplicat celor bolnavi făcură să se atenueze în puține zile urmele suferințelor fizice. Dar tristețea continua să-i roadă. Rezervele de

hrană scădeau îngrijorător, timpul trecea și ei nu reușiseră încă să intre în legătură cu omenirea.

—Cel puțin dacă am reuși să prindem postul de radio al vreunei stațiuni... Am auzi vocile altor oameni și asta ne-ar da parcă

mai multă putere și curaj...

Din nenorocire, n-aveau nici un radioreceptor ca lumea și ori de cîte ori au încercat să prindă vreun post venusian auzeau doar pocnituri și fluierături în difuzor.

In schimb, emițătorul era bun. Atunci cînd furtunile i-o îngăduiau — ba uneori și pe timp de furtună — Olteanu transmitea zadarnice mesaje, pe care, desigur, n-avea cine să le audă. Era prin urmare nevoie să plece din nou cu toții pe deal, cît mai curînd, spre a improviza o nouă antenă.

Dar n-au mai plecat, căci o întîmplare dintre cele mai de necrezut a făcut inutilă expediția : chiar în toiul pregătirilor din preziua plecării, cu totul pe neașteptate, a aterizat o astronavă pe faleză ! Doar cîteva minute i-au trebuit lui Traian Olteanu ca să intre în legătură prin radio cu ea.

—E „Fulgerul" ! O astronavă de-a noastră!... E pilotată de Codreanu ! !... țipă el ca ieșit din minți, agitînd microfonul, în timp ce prietenii săi dansau și se sărutau îmbrăcîndu-și costumele de protecție.

Copleșiți de bucurie, aproape nevenindu-le să creadă în realitatea salvării lor, naufragiații alergară spre poalele falezei, unde fură întâmpinați de către echipajul celeilalte astronave cu aceeași bucurie. După cîteva minute, în cabina „Fulgerului" — mai mare ca cea a lui „Meteor" — eliberați de căștile stînjenitoare, salvații și salvatorii putură să-și dea frîu liber simțămintelor care amenințau să-i sufoce. Zîmbetul înflori din nou pe buzele nenorociților care înduraseră atîtea suferințe în ultimele două luni, roșeața le urcă din nou în obraz și lumina în priviri. Vorbe fără șir, toată gama exclamațiilor, rîsul, plînsul, îmbrățișări, nenumărate strîngeri de mînă, felicitări, mulțumiri, sute de în*

trebări care se încrucișau, fără să mai aștepte răspuns, se amestecau într-o Iirmă de nedescris.

Cînd primul val de bucurie se mai domoli, Pan- drea repetă pentru a nu știu cîta oară întrebarea care-1 obseda.

— Cum de vă găsiți aici ?

— Ce întrebare ! se miră Codreanu. Am răspuns doar chemărilor voastre...

— Nu înțeleg, se amestecă Traian Olteanu în vorbă. E drept că emiteam zilnic mesaje, dar postul nostru nu se poate auzi prea departe...

— Nici nu-i nevoie : ne găseam la cel mult o sută cincizeci de kilometri de insula aceasta.

— O sută...

— Exact: îndeplineam misiunea pe care trebuia s-o îndepliniți voi. De trei zile sîntem la extremitatea sudică a celui de al doilea continent austral..,

— Formidabilă șansă !... Și zici că ne găsim pe o insulă ?

— Ce, nu știați ? ! O insulă — și nu prea mare Face parte dintr-un arhipelag, după cîte am putut să-mi dau seama...

— O insulă ! exclamă Stela Bej an. Să-i spunem „Insula Dragonilor" !

Cuvintele ei stîrniră curiozitatea. Rugați cu insistență să povestească pe scurt întâmplările prin care trecuseră, naufragiații l-au însărcinat pe Gorun să le fie cronicarul.

— Dar asta-i de necrezut! exclamă Codreanu cînd termină Radu Gorun de povestit. Insula pare cu totul pustie. Noi am văzut-o bine : n-are vegetație nici de leac !...

— Au devastat-o dragonii...

— Toată ? De sus, insula se vede ca-n palmă. Ar fi trebuit să observăm turme de animale uriașe rătăcind flămînde sau, devenite cu totul carnivore, ataoîndu-se unele pe altele. Doar nu s-au autodistrus în două săptămîni !...

239

—Poate invadează periodic insulele din arhipelag, trecînd înot de la una la alta.

—Hm !... Celelalte insule sînt la fel. Nu cumva vi s-a părut ?

—Pui la îndoială...

—Uite, interveni Șelaru, eu am să v-arăt un dragon viu, în mărime naturală! Bineînțeles, dacă n-a murit de foame în două săptămîni...

—Așa e, Horia! Dragonul care te-a atacat...

—Cu siguranță că n-a putut ieși din grotă, iar dacă-i mort, veți vedea totuși un cadavru de dragon ! Veniți acum : nu-i mai departe de un sfert de ceas...

Nici imul nu rezistă tentației și porniră ca o ceată de copii care pleacă la menajerie să vadă o fiară ciudată, pusă într-o cușcă unică în felul ei.

—N-am mai fost pe acolo de atunci, însă groa- pa-i ușor de găsit, le explica Șelaru. Trebuie să fie la vreo trei sute de metri dincolo de locul unde urcam noi pe faleză...

într-adevăr, o găsiră acolo, dar, spre dezamăgirea tuturor și spre mare nedumerire a lui Horia Șelaru, era goală !

—Mi-am închipuit!... murmură Gorun cu aerul pe care ar fi putut să-l aibă secretarul Academiei de Științe cînd a răsfoit cartea lui Micromegas.

—Ce ți-ai închipuit ? ! se răsti Șelaru. C-o să iasă dragonul ? Dar pe unde naiba să iasă ? !...

Groapa se deschidea în fața lor ca o cală uriașă, adîncă de douăzeci de metri, mai strîmtă la gură decît în interior, cu pereții netezi, avînd o singură crăpătură îngustă, prin care scăpase Șelaru. Natura crease aici o adevărată capcană pentru dragoni!

—Pe unde era să iasă ? repetă Șelaru privin- du-și cu

insistență prietenul. Doar n-o fi sărit afară prin gaura asta!...

—Mai știi ? zise Gorun ridicînd din umeri. Noi nu cunoaștem încă prea bine dragonii. Poate sînt

în stare să facă și astfel de salturi verticale sau poate...

Naturalistul se opri în timp ce toți îl înconjurau, curioși să-i afle părerile.

—Ei ?...

—Ţii minte cum a scăpat lemurul ?

—Miki ? El n-a scăpat: l-au mîncat desigur vreun soi de furnici venusiene, cu păr și cu oase cu tot!

Gorun ridică iarăși din umeri.

—Dacă-i așa, înseamnă că și dragonul a pățit-o la fel! Cred însă că-i altceva...

Coborîră pe plajă, unde Șelaru, Gorun, Tămaș și alți doi, din echipajul „Fulgerului", pătrunseră în grotă prin deschizătura pe unde scăpase inginerul. N-au găsit însă nici un element nou care să explice dispariția dragonului.

Plecară atunci cu toții spre „Meteor". Pe drum, Codreanu le povesti despre emoția pe care o stârnise dispariția lui „Meteor", despre căutarea expediției Pandrea în toată regiunea continentului sudic, unde se presupunea că dispăruseră, despre amărăciunea provocată de nereușita căutărilor. Povestind, pilotul „Fulgerului" trăgea mereu cu ochiul spre fostul adjunct și nu-i venea să creadă văzînd cum se schimbase omul acesta și cît era de adîncă prietenia care-l lega de tovarășii săi.

Naufragiații încercau o strîngere de inimă apro- piindu-se de astronavă, căminul lor, adăpostul în care se simțiseră în siguranță într-o lume bizară și dușmănoasă.

Marius Pandrea îi conducea pe musafiri în ca- mera-ecluză, iar Stela Bejan, Horia Șelaru și Radu Gorun încheiau grupul. Tocmai cînd era să intre și ei, le atrase atenția un zgomot foarte cunoscut. Cei trei prieteni se priviră înlemniți: era orăcăitul lemurului, exact sunetele pe care le scotea Miki atunci cînd — după cum spunea Stela — voia să fie mai prietenos și mai lingușitor.

XXIII

—E Miki!... E Miki!... strigară toți trei repezin- du-se spre locul de unde veneau orăcăielile. In apropierea cuștii lui Miki fură întimpinați de un lemur cît o pisică obișnuită, cu blana verzuie, care văzîmdu-i, în loc s-o ia la goană, după obiceiul speciei sale, se opri făcîndu-și coada colac și privindu-i cu ochii săi negri, inexpresivi.

—E Miki! strigă din nou Stela făcînd un pas spre lemur.

—Cum să fie Miki ? protestă Șelaru. Cînd a dispărut, lemurul nostru era de cinci ori mai mare ca ăsta!...

—Iți spun că-i Miki, Horia! Privește-i piciorul !

Intr-adevăr, infirmitatea pe care lemurul o avea tocmai de la capturarea sa era evidentă. Dar mai convingătoare părea însăși atitudinea animalului, faptul că nu-1 speria prezența oamenilor, ci le căuta tovărășia.

—înseamnă că nu mai înțeleg nimic... murmură Șelaru.

—Eu înțeleg din ce în ce mai bine, îl îngînă biologul.

—E un ticălos, Radule, un fugar ticălos care se întoarce ca un pocăit fățarnic, acum cînd n-are ce mînca — dacă într-adevăr e Miki. Dar, oricine ar fi, nu pot suferi ființele care-i seamănă, mai ales că piciorul diformat îmi trezește amintiri neplăcute, zise Șelaru ridicînd pistolul.

Gorun îi împinse repede arma în lături.

—Fii cuminte, Horia! Vrei să omori dragonul pe care țineai așa de mult să ni-1 arăți ?...

—Ce dragon ? Vorbești și tu ca Olteanu!... E Miki, păcătosul de lemur...

Naturalistul se întinse după cușcă, o deschise, și punînd-o în fața animalului, îl invită ceremonios:

—Poftește, stimabile: • locul evidențiaților e după zăbrele!

Fără mofturi, lemurul intră în cușca pe care, desigur, o socotea drept locuința lui — dînd astfel încă o probă că era chiar Miki, evadatul.

Horia Șelaru și Stela Bej an îl priveau nedumeriți.

—Veniți, îi chemă Gorun. O să vă spun povestea dragonilor...

în cabină, cînd auziră despre ce e vorba, cu toții lăsară orice discuție și, așezîndu-se care pe unde putea, deveniră numai ochi și urechi.

—Ne-am tot bătut capul cu dragonii, începu Gorun, de unde veneau, cum au pătruns în locuri unde nu puteau intra, cum au părăsit locurile de unde nu puteau ieși, unde au dispărut acum și în ce fel.

Pe cînd eram asediați de fiarele acestea în adăpostul de pe deal, urmărind viața dragonilor din circul vulcanic, în minte mi s-a înfiripat o ipoteză de necrezut, pe care n-am dezvăluit-o nimănui, tocmai din cauza fantasticului ei. Așteptam ca fapte noi să mi-o confirme,' înainte de-a spune ceva. Și iată, astăzi găsesc temeiuri destule să-mi expun ipoteza în prezența prietenilor care au fost martorii tuturor împrejurărilor pe care le voi evoca.

Am nimerit în ținutul acesta unde viața se manifestă într-un fel ciudat și unic, aproape de neînțeles pentru noi, pămîntenii, obișnuiți cu modul de organizare ăl materiei vii pe planeta noastră natală.

Aici, unele animale au facultatea interesantă de a crește cînd au surplus de hrană, iar cînd aceasta le lipsește, în loc să slăbească sau să moară de foame, descresc pînă la dimensiunile potrivite ca să le ajungă resursele de hrană existente. Am crezut la început că lemurii, ierbivorele mari care seamănă cu ei și dragonii sînt specii deosebite. Ei bine, acum sînt convins că-i vorba de una și aceeași specie !

în rîndurile ascultătorilor se produse o mișcare de surpriză.

— Imposibil! exclamă Pandrea.

— Absurd ! fu de părere Tămaș.

— Eu am spus de la început... încercă să intervină Olteanu.

— Te-ai temut că lemurii sînt pui de dragon, cînd puteai, cu mai multă dreptate, să spui că dra- gonii sînt pui de lemur !

Intr-adevăr, se pare că cea mai mare parte din timp animalele acestea sînt mici. Lemurii pe care i-am întîlnit la sosirea noastră pe insulă fac ouă, pui sau... muguri — în sfîrșit, se înmulțesc într-un fel — după cum dovedește cuibul găsit cu ocazia capturării lui Miki. Cît timp e mic, lemurul e pașnic, umil, fricos și caută să treacă nebăgat în seamă, împrumutînd culoarea mediului în care trăiește.

La un moment dat — datorită probabil unor factori interni și de mediu — vegetația crește foarte repede. Lemurii, avînd hrană din abundență, cresc și ei, ajung în timp scurt uriași, au nevoie atunci de cantități imense de mîncare, așa că devastează vegetația, consumînd-o pînă la rădăcină. Ei sînt mulți, iar insula nu prea mare și cu resurse limitate. Hrana, prin urmare, se împuținează repede și atunci începe lupta pentru ea. Lemurii devin dra- goni carnivori, le cresc dinți, colți, coame, creste și țepi de os, întreg aparatul de atac și de apărare care face din ei niște fiare redutabile. Chiar și culoarea li se schimbă, fără a mai vorbi de mentalitate și obiceiuri: din animale fricoase, prudente; gata să fugă oricînd cu o agilitate uimitoare, dra- gonii ajung cruzi, îndrăzneți și periculoși. Totuși, viața de carnivor nu-i rentabilă cînd pentru procurarea hranei trebuie să vînezi dragoni! Alt vînat nu e, căci din timpuri imemoriale fiarele acestea au distrus toată fauna insulei — afară de cele cîteva zburătoare pe care le hrănește marea. De aceea, după ce au distrus vegetația, după ce au rămas în viață doar exemplarele cele mai feroce și mai bine dotate, dragonii au ocazia să mănînce tot mai rar și mai prost, scad repede în mărime, aparatul de car

nivor le dispare și — ferindu-se din ce în ce mai mult unii de alții — ajung în scurtă vreme lemuri, ființe mici, modeste și fricoase, care se mulțumesc doar cu resturile vechii vegetații.

Procesul acesta durează mult mai puțin decît creșterea, după cum și noi putem slăbi cîteva kilograme într-o zi de efort, dar ne trebuie săptămîni de hrană bună și odihnă pentru a ne îngrășa cîteva kilograme. Miki, lemurul nostru, a scăzut în patru-cinci zile așa de mult, încît a scăpat printre gratiile cuștii!

■— Spuneai că l-au mîncat, probabil, furnicile!...

—Nici pomeneală ! S-a întors și stă cuminte în cușcă !

— Imposibil!

Șelaru și Stela Bej an confirmară.

—E de cinci ori mai mic față de cît era cînd l-am hrănit ultima oară. Vedeți ? Am o dovadă de netăgăduit. Tu te-ai mirat, Horia, cînd ți-am spus că mă așteptam la dispariția dragonului din grotă. El n-a sărit afară : a scăzut din cauza foamei și a rănilor foarte repede, apoi a ieșit pe același drum ca tine! După cum ni l-ai descris, n-ar fi de mirare ca dragonul acela ʳsă fi fost chiar Miki. Deși te cunoștea — ți-a dovedit-o doar astăzi —• te-ar fi mîncat fără nici o remușcare, de unde rezultă că recunoștința nu se numără printre virtuțile dra- gonilor...

In circul vulcanic nu puteau pătrunde dragonii, dar lemurii au găsit posibilități destule să ajungă acolo...

Gorun se opri căci uimirea mută pînă atunci a tovarășilor săi căpătă glas, exclamațiile nu mai conteneau, se încinseră discuții pe șoptite și se făcură auzite comentariile cu glas scăzut. Apoi începură să curgă întrebările din toate părțile.

—Spune-mi...

—Explică-mi...

—Aș vrea să...

Naturalistul ridică mîinile cerînd să se facă liniște.

—Sînt, deocamdată, doar presupuneri...

—O clipă, Radule ! Ce se întîmplă cu scheletul dragonilor eînd scad și se transformă în lemuri?

—Probabil, oasele cresc proporțional, prin adăugare de substanță în toate direcțiile, așa ca scoicile
— iar cînd scad, substanța osoasă se topește în sensul invers. Există desigur un mecanism regulator, cum ar fi cel hormonal...

—Totuși a rămas un schelet întreg pe faleză. Asta cum s-a putut întîmplă dacă dragonii morți sînt devorați cu oase cu tot ?

—Pardon ! Cred că-i devorează doar pe cei omo- rîți, nu pe cei morți accidental Poate dragonul de, pe faleză a murit din cauza unei boli fulgerătoare/ sau lovit de trăsnet...

Cel mai sceptic se arătă biologul de pe „Ful- gerul‟.

—E greu de crezut, zise el, că ființele pot crește și scădea așa de repede...

Gorun zîmbi.

—Așa mi-am spus și eu în primul moment, dar, după aceea,

lucrul nu mi s-a părut chiar de necrezut. Ființa vie, în anumite condițiuni, poate crește cu o iuțeală fantastică. Iată, de pildă, unele animale de pe Pămînt. In timpul vieții embrionare cresc de milioane de ori într-o perioadă relativ scurtă de timp. Există omizi, care, proporțional, cresc tot atîta cît e de la lemur pînă la dragon, într-o perioadă de timp similară... în ceea ce privește scăderea în mărime, nu-mi vin în minte acum exemple. Totuși, ele există independent de slăbirea consecutivă subalimentației. Chiar omul, la bătrînețe, scade în mărime... M-am gîndit la comparațiile acestea numai spre a-mi ilustra ipoteza, pentru că de fapt viața pe Pămînt s-a dezvoltat într-un fel, iar pe alte planete poate avea aspecte încă nebănuite.

O să-mi verific desigur ipoteza: avem înainte viitorul și pe Miki la dispoziție !...

XXIV

Ce poate fi mai plăcut, pentru cei ce-au trăit-o, decît sfîrșitul fericit al unei aventuri dramatice ? Parcă totul fusese doar un vis rău ! Acum, înainte de a părăsi Insula Dragonilor, naufragiații își permiteau cîteva clipe de adevărată destindere. Radu Gorun plecase cu biologul de pe „Fulgerul" ca să adune scheletul dragonului de pe faleză, Olteanu îl prinsese pe „Vesper" în antenă și vorbea cu prietenul său Duță, pe plajă, departe de inoportuni, Stela Bejan se plimba la braț cu Marius Pandrea, reîrmo- cfind cu siguranță visuri luminoase de fericire, iar ^elaru, Codreanu și Tămaș, cocoțați pe unul din stabilizatoarele lui „Meteor", formau un trio vesel, pornit pe glume și farse. Pilotul „Fulgerului" îl căuta din ochi pe fostul său șef și, văzîndu-1 atît de fericit la brațul logodnicei, nu-și putu stăpîni un zîrnbet.

-T- Nici n-ai crede că-i Marius Pandrea, adjunctul rîse el. Adică, vorba vine, adjunctul!... O să-l coste accidentul lui „Meteor" și parcă-1 văd simplu pilot de astronavă

— Nici nu dorește altceva, zise Horia Șelaru, devenind serios dintr-o dată. S-a schimbat Marius Pandrea, după toate prin cîte a trecut...

— Hm L. S-a schimbat!... Te cred că s-a schimbat... Nu-1 vezi ce mic s-a făcut ? Dragonul!...

CUPRINS

Rcdactdr responsabil : VICTOR ZEDIC Tehnoredactor : MARIANA PUȘCAȘU
Dat la cules 16.08.1965. Bun de' tipar 22.11.1969. Apărut 1965.

Comanda nr. 6344. Tiraf 22120. Htrtie ţipat sul de 50 g/m*
540X840116. Coli editoriale 12,56. Coli de tipar 15,5. A. T.
4926. C. Z. pentru bibliotecile mici 8 R-—31.
Tiparul executat sub comanda nr. 50.879 la Combinatul Poligrafic
„Casa Scînteii" — Piaţa Sein teii nr. 1 — Bucureşti — Republica
Socialistă România.